

BIBLIOTECA CENTRALA
UNIVERSITARA
BUCUREȘTI

Cota 21742

Inventar 451830

CASA ȘCOALELOR
BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ
№ 4804

ȘCOLELE SATEȘCI

ÎN

ROMÂNIA

ISTORICUL ÎN LOR ÎN DE LA 1830—1867

CU ANESAREA

TUTOR ÎN DOCUMENTELOR ÎN RELATIVE LA CESTIUNE,

Vol. de
Alex. Ștefănescu
B. A. Trechia,

Directore generale al ÎN ministerului ÎN instrucțiunii publice și al ÎN cultelor.

«Et quum summa miremur inferiora
tamen probemus.»

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ. ÎNȚREPRINȚETOR C. N. RADULESCU

1868

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA
21742

BIBLIOTECA UNIVERSITARA
Cota 21742
Inventar 451830

B.C.U. Bucuresti

C451830

RC 197/06

Ne propunem a face istoria scólelorú nóstre sáteşci de la 1830 páně astá-đi. — Vomú face acéstă istoriá *sine studio et ira*, pentru că, înlăturându totú felulú de preocupátiuni politice seú personale, noi suntemú decişi a deschide cu cea mai mare nepártinire, anquetă asupra împrejurárilorú care aú activatú ori întârđiatú desvoltarea instrucţiunei şi educaţiunei sátenului Românú în acestú periodú de timpú.

Sine studio et ira va fi, repetimú, anqueta nóstră, pentru că nu ne propunemú de a afla *culpabilú, ci de a învăţa de la trecutú, procederile bune, de le vomú afla, la organizarea învăţământului sátenescú* seú decă sunt în trecutú *scáderi* în acéstă privinţa, să le descoperimú, spre vindecarea lorú pe viitorú. —

V. A. Urechia.

BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITARA

21742

BIBLIOTECA UNIVERSITARA
Cota 21742
Inventar 451830

B.C.U. Bucuresti

C451830

RC 197/06

Ne propunem a face istoria scólelorú nóstre sáteşci de la 1830 páně astă-đi. — Vomú face acéstă istoriá *sine studio et ira*, pentru că, înlăturându totú felulú de preocupă-ţiuni politice seú personale, noi suntemú decişi a deschide cu cea mai mare nepărtinire, anquetă asupra împrejurárilorú care aú activatú ori întârđiatú desvoltarea instrucţiunei şi educaţiunei săténului Românú în acestú periodú de timpú.

Sine studio et ira va fi, repetimú, anqueta nóstră, pentru că nu ne propunemú de a afla *culpabilú, ci de a invěţa de la trecutú, procederile bune, de le vomú afla, la organizarea invěţământului sátenescú* seú decă sunt în trecutú *scáderi* în acéstă privinţa, să le descoperimú, spre vindecarea lorú pe viitorú. —

V. A. Urechia.

CAPITOLUL I.

Istoria scólorú sátesci în acești 37 de ani din urmă, o împărțimú în urmátóarele període:

- I. Dela 1830 la 1833
- II. — 1833 — 1837
- III. — 1838 — 1847
- IV. — 1847 — 1855
- V. — 1855 — 1867

Diviđiunea acésta ce stabilimú în istoria scólorú sátesci nu este arbitrariá, ci, cum se va vedea mai la vale, indicatá de eveniminte, care aú adusú uá influință seú prefacere mai însemnatá în mersulú invěțáméntulú popularú.

*

Dela 1830—1837.

Regulamintele organice ale Munteniei și Moldovei nu aú creatú invěțáméntulú de la sate.

Regulamentulú Munteniei la secțiunea 4 cap. 8 art. 306 se ocupá numai de scólele începátóre pentru ambe secsele de prin *capitalele județelorú*

Regulamentulú Moldovei și elú, și încă în termení mai pućinú limpeđi, la anesa lit. F. Secțiunea I-a, art. 66, abea indicá decisiunsa de a se înființa *scolí începátóre prin capitalele județelorú* (veđi și art. 420), ba încă nici nu cere pentru tóte județele scolí ci numai pentru Romanú, Huși, Galați, Focșani, Berladú și Botoșeni.

*

— Pe cândú Statulú nu avea nici uá îngrijire de invěțátura sátenilor îngrij'aú óre de ea scolí private? —

Nu era mai respánditá instrucțiunea privatá în acésta clasá a națiunei decumú n'o respándise statulú în puterea regulamentelor organice. Instrucțiunea privatá și încă în cea mai înjositá stare, abia esista prin unele orașe și dóră prin unele case private. Ea era, în scólele private, pusá nu numai sub privegherea Eforiei scólorú, déră încă în Muntenia, Regulamentulú organicú aliniatu III al art. 364, otária ca instrucțiunea privatá, să fie pri-vighetá și în privința metódelor de invěțáméntú. —

Așa déră istoricul scólorú din sate pentru anii dela 1830 la 1833 este resumatú în aceste puncte:

a) Regulamintele organice ale principatelor nu aú avutú în vedere de locú înființarea scólorú sátesci. —

b) N'a esistatú în România (Moldova și Muntenia) dela 1830—1833 invěțáméntú pentru sáteni.

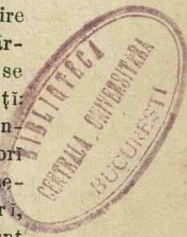
*

Décá ar fi de lipsá doveđi în sprijinulú conclúsiunelorú de susú, amú putea aduce o sumá de acte oficiale din acești ani.

Așa de exemplu, ca se citámú câteva: În 12 August 1831 Președintele Plenipotențiarú alú Divanulú Munteniei, Adjutantul General D-lú Chiselev, adreséză Eforiei Scólorú epistola cu Nr. 80 (anese Nr. 1) prin care cere Eforiei raportú de situațiunea invěțáméntulú în țérá.

La acésta cerere Eforia respunde cu raportulú seú Nr. 24 din același anú 1831—24 Septembre, (anese Nr. 2) din care se constată că la finea anulú 1831 nu era nici în gândulú cuiva înființarea de școlí pentru sáteni. Eforia pe atunci se preocupa : cu așeđarea scólei primare din Șerban-Vodá, (localulú dela St Sava fiindú în reparațiune după bóla holerei când servise de spitalú); cu reparațiunea localulú scólei din Craiova și cu lucrári pentru pregătirea de locale în cele-l-alte orașe județiane. — În istoria ce ne propunemú a publica, a scólorú primare județiane, vomú proba cu acte oficiale că pe-catulú de nașcere a invěțáméntulú primarú județianú a statú în lipsa de pregătire de invěțátóri îndós-irați cu cunoșcinți mai întinse¹⁾ câtú și de localuri a-propriate cu trebuințele unei scóle. — Lipsa de cărți didactice era o a treia causá a réului. În vedere cu acésta lipsá, Eforia scólorú scrise către Profesorii scólei Naționale în 1831, *Noembre 23 sub Nr. 32* (Veđi anese Nr. 3) „ca ei se „se indeletnicéscá a alcátui fieșcare în parte unú „cursú prescurtú de tóte acele șcinți ce este nea-„pératá trebuință se le invețe candidații profesori „ce vor merge pe la județe și aceste alcátuirí să le *infățizeze gata până la 15 a viitórei luni Decem-bre. — Mirabile dictu!* se cerú cărți didactice de la Noembre 23 până la 15 Decembre!

1) Ce-i dreptulú în 1831 Octombree se înființa unú cursú de pregătire de profesorii scólei Naționale din București, déră pregătirea se măr-gini numai la invěțarea sisteméi lancasteriane, mulțáminduse a se cere dela candidații de Institutóri primari abie urmátóarele cunoșcinți: „Gramatica, Geografia politicéscá, teoria numerilor întregi și a frân-gerilor și catehismul» (veđi anese Nr. 3 lit. a, b). Trebuința de profesori și localuri o constată și însași Eforia în raportulú seú către D-lú Chiselev: „Plusieurs ont deja éte trouvés, díce raportulú Eforiei, de localuri, les autres le seront sous peu, mais le besoin de professeurs se faisant sentir pour ces differents établissements d'éducation primaire, L'ephorie s'occupe en ce moment de l'établissement à Bucharest d'une école normale d'enseignement mutuel, qui ouvrira dans peu ses cours.

Naturalmente cererea Eforiei o satisfăcu, în parte, numai trecerea a decii de ani! — D-lu Efor Stirbei în discursul ce ţinu la obşteasca adunare în 11 februarie 1833 la ocaziunea desbaterilor unei noue legi scolare, recunoşce că greutăţile cele mai mari ce a întâmpinat Eforia la întocmirea Şcolilor, au fost lipsa profesorilor şi lipsa de încăperi trebuincioase. — (Veđi anesa No. 4)

Scăderile ce în trecătău semnalarămu la organizarea şcolilor primare judeţiane, d'ar fi fostă vorbă se se organizeze şcolile săteşti în acelaşi timp, ar fi fostă acelăşi de nu şi mai mari, căci pe la sate nu s'arū fi aflatū învăţetori nici cu cunoşcinţele aşa de slabe cerute dela Institutorii din oraşele judeţiene, érá locale neci de închiriétū!

CAPITOLUL II.

Dela 1833 până la 1837.

În cursul anului 1832, Eforia şcolilor vedendū greutăţile ce întâmpină la înfiinţarea şcolilor, cređu a le învinge prin facerea unei noue legi a şcolilor şi decii Preşedintele Divanului, D-lu Chiselev, trimise obşteşcei Adunări în desbatere unū asemenea proiectū de lege. Pregătitū de Eforie. În Martie, acestū proiectū era deja votatū de Adunare, dar şi acéstă lege nouă ca şi acé vechiă din Regulamentul Organicū, nu prevedé nimicū pentru şcolile săteşti, ori care fie de altmintrele îmbunătăţirile dobândite prin ea pentru şcolile judeţene.

Zóstrea didactică a şcolilor unū anū dupre publicarea nouei legi, era abia :

Carte de silabire şi cetire.

Catehismū. Aritmetică de I. Pop, Gramatică de I. Pop. Geografie de Aron Florianū, Caligrafie de A. Pop.

Retorică.

Evangeliile.

Cât pentru puşina rădicare a nivelei instrucţiunei prin oraşe, — ce le considerămu ca punctū de purcedere a şcolilor comunale, — de la 1833 la 1837, pôte sta de dovadă însăşi dificultatea cu care se găseū candidaţi cari plătiţi cu 100 lei pe lună, se urmeze trei luni de şile cursul normalū de la şcola naţionale din Bucureşti, ca apoi să devină, cu aşa de puţină ostenélă, învăţetori de capitale de judeţe. Acéstă lipsă de candidaţi o constatā în 1832 şi apoi în mai multe alte rânduri Eforia şicendū

prin circulara sa din Iulie 4 acelu anū că de şi: „în multe rânduri au publicatū prin gazete condiţiunile prin care se primescū candidaţi de profesori, totuşi numărul de candidaţi ce se află la învăţatură, nu este îndestulū a implini locurile vacante“. (Anesa No. 5) — Să se noteze bine că nu se cerea de câtū câte unū învăţetori seū celū multū câte doi pentru fie-care judeţū. — Ce ar fi fost d'ar fi luatū guvernulū otărirea se înfiinţeze şi scoli de fete prin acele judeţe şi apoi scoli prin comunele rurale? Se se vedă în Anesa No. 6 ce puţină instrucţiune era p'atunci de lipsa unū învăţetori de oraşū! a-bea i se ceré materia de douē seū trei clase primare şi ânce şi aceste reduse la lectură, Gramatică, Geografia şi din Aritmetică: întregi şi frangeri! (Anesa No. 6.)

CAPITOLUL III.

Întorcendū-ne acum privirea asupra învăţămîntului primarū din scolile săteşti de dincolo de Milcovū (Moldova) de la 1830 încóce, aflămu că în 1832 Epitropia învăţătorei publice înfiinţă primele şesse şcole începétore din capitale de judeţe, éru în 8 Noembriu 1834 se aşediă o şcolă publică pentru crescerea fetelorū, lucru la care dincóce de Milcovū se gândiră fórte tarđiu. — În 1835 Iuliu 16 se promulgă uă nouă organizaţiune a învăţămîntului superiorū, în urmarea căreia se'nfiinţă academia şisă Michailénă. — În anulū 1838 era o miiă şapte-deci şi optū de scolarī la tóte şcolile începétore de peste Milcovū; érá de la înfiinţarea acestorū şcole până la 1838 urmase la învăţătura începétore şesse mii cinci sute şapte decii şi optū (6578) de scolarī. — Cărţile scolastice, lucrute peste Milcovū până la 1838, se referea u mai cu sémă la programulū gimnasiului. — Între anniū 1829 şi 1832 au fostū publicate *Gramatica* şi *Sintasa* lui George Seulescu, *Antéile cunoscinte*, de acelaşi; *Geografia mică* de Basiliu Fabianu, *Catehismul, antéile cunoscinte romano-franceze*.

Pe la 1835 apărū mica *Geografia a patriei* de pitarulū Popescu Scribanu şi vre o 22 de cărţi diverse, traducţiuni ect. care înavuşiră litteratura romană. — În 1838 se publică prima chartă romănescă a Europei de D. George Asaky, prima şicemū, după ace a lui Cantemir.

În acestaşi tempū, pe cândū bărbaţi intelliginţi se ocupaū cu pregătirea de cărţi şi de scoli, epi-

tropia invețiaturei publice îndoștră scolile cu loca-
luri cumpărate pentru dênsele. Dece de asemenea
case erau cumpărate până în 1838. Dêrú, cu tôte
îmbunătățirile realizate pentru 'nvețiătura prima-
ră din orașe și cea superiôră, nu este mai pu-
ținú adevêratú că în anii de la Regulamentú or-
ganicú până la 1837, peste Milcovú nu aflămú nici
uă lucrare pentru 'nființarea de scolî sâtesci

D. Colson în „*Etat présent et de l'avenir des Prin-
cipautés Danubiennes*,” vorbesce despre scóelele din acestú
periodú de timpú cu lauda pentru cele din Moldova.

CAPITOLULŪ IV.

De la 1837 până la 1847.

Anulú 1838 este demnú de a fi însemnatú între
cei bunî ai culturêi naționale, căci în acestú annú
se agitá mai întêiú întrebări despre organizațiunea
învêțámêntului sâtescú. — Intr'adevêrú, prima lu-
crare ce aflămú în dosare, relativă la înființarea
acestúî invêțámêntú, este, prin o coincidență admi-
rabile, datată din *24 Ianuarie 1838*. — La óra
în care scriemú aceste rânduri (24 Ianuar 1868)
sună alú 30-le anú deplinú decândú unú ministru
din lăuntru sêú Vorniculú celú mare, D-luî M. Ghi-
ca, provocá cu adresa sa No. 117 (anesa No. 7 și 8)
pre Eforia șcóelilor ca să înființeze scolî sâtesci. —

Intențiunea era patriotică și laudabilă; vomú ve-
dea însê cumú eșecúțiunea a fostú eronată, ne fi-
indú pregătítú nici unulú din elementele constitu-
tive unei scolî: Necî localú, necî invêțêtorî, necî mo-
bilierú, necî cãrți și mai c'amú putea dice necî elevî. —

Departamentulú din lăuntru, fãră să cugete la a-
cestea tôte, ordoná, *purement et simplement*: „Să se
„înființeze prin tôte satele scolî, urmândú a lorú
„învêțăturá numai în vreme de iêrnă, adică de la
„1-iú Noembre și până la finitul lui Martie ca în lu-
„nele cele-l-alte să se îndeletnicêscă pentru adju-
„torarea pãrințilorú la lucrarea pãmêntului “

Singurulú mizlocú de realizare a scóelilor sâ-
tesci, ce recomandá Vornicia mare din 1838, este
înțelegerea ocãrmuitorilorú cu proprietarii moșiilor.

Asupra acesteî memorabile de altmintrele adre-
să a onor. ministru din lăuntru, Eforia otãresce:

„Se se respundă Cins. Vornicii că Eforia cu deose-
„bită mulțámire a vêdutú poruncile date pre la
„județe de cãtră C. Vornicie pentru punerea în
„lucrare a legiurêi ce privesce la întocmirea scó-

„lelorú de prin sate. 1) Pentru acêsta să se scrie și
„din partea Eforiei o circulară către toți ocãrmu-
„itorii, cari să se străduêscă cu tótă rîvna în în-
„deplinirea mêsurilorú ce s'au luatú pentru scóele
„de prin sate, și acum deocamdată să se înțelegă
„cu proprietarii moșiilorú ca să otãrască casa în-
„tru care are a se ține scóla, sêú să chibzuiêscă
„mizlóce pentru cladirea unei încaperi intradinsú
„pentru acêsta. Prin acêsta slujbă Eforia deose-
„bitú că va cunósce meritulú și vrednicia fiã-că-
„ria ocãrmuirî, va avea și dovêdă de rêvna pen-
„tru folosulú obștescú, îndeplinindú cu esactitate
„acêstă santă îndatorire ce este pusă asupra-le.

„Deosebitú să se scrie și profesorilorú după la județe
ca să îngrijêscă de acum a căuta tineri țeranî *feciori*
de popă sêú alții, care se primêscă a urma în scólă
câtă-va vreme pentru ca să se deprindă cu în-
vețăturile începătóre și apoi se fie datorî a ține
scólă în vre un sat. Pentru acêsta înțelegênduse cu
DD. Ocãrmuitorî vorú puté găsi asemeni tineri
prin sate dintre cãntãreți sêú grãmãtici ce sunt
pe la bisericî.

(Veđi și naintarea lucrãrilor dupe acêstă rezoluțiune
în anesele 9, 10, 11, 12 și 13.

*

Cu adresa No. 511 din Februarie 14, 1838, E-
foria a înformatú și pre logofetia bãsericêscă de re-
gula ce a fãcutú în privința scóelilor de la sate
și a rugat'ó să facă și din partea logofetiei cuvin-
ciósele poftiri atât st. metropoliî, st-lorú episcopi,
cátú și către cuvioși egumenî ai monastirilorú Ro-
mãnesci și Grecesci, ca, dupe înțelegerea ce vorú
avea cu ocãrmuirile, să otãrêscă case pentru scóle
prin satele moșiilorú sêú să chipzueșcă fãră întãr-
điere înlesnirile cuviincióse pentru cladirea unorú a-
semenea încãperî de șcóle; și pentru a se incredin-
ța mai bine acei cãntãreți sêú feciori de proeți de
folósele ce au să dobandêscă ca nisce invêțãtorî prin
sate, să se scrie de la St. așeđiãmãnturî de se va
gãsi cu cale de sunt logofeți și către profesorii plã-
șilorú ca să îngrijêscă a îndemna pre acei tineri,
și a se înțelega și cu profesorii pentru acêsta.

În Mai 25 1838, Eforia se adresa cu Nr. 501
cãtre Marea Vorniciă (anesa 14), spre ai vesti că a
primit raporturî de la comitetele scóelilorú normale

1) Nu era o legiuire ci o vorbă scãpată în regulamentú, dicendu-se
că țircovnicii pentru léfa ce vorú primi se învețe si copii sãtenilorú.

(din județe), prin care se face cunoscută că la unele de acele scóle cari au început a se aduna candidații de învețători dintre țircovnicii dupe la sate spre a se deprinde acolo acum în vėră cu învățeturile începătoare, și în ierna viitoria să începă a aduna copii la învățetură în scólele ce se găsesc a se aședa pe la sate. Eforia apoi arėtă că i se adaugă de comitete „că acești candidați de învățători se piângă »că nu pot ședé la învățetură **câte duoe luni** „precum cere trebuința, din pricină că n'au de cheltuélă ca să-și întreție hrana de tóte zilelele.“

Eforia cere Marei Vorniciei ca, pe lângă acei **doi lei**¹⁾ ce s'a otărítă a se da învețătorilor de sate de la fie-care familiă, să li se dea cheltuélă mănăcării din cutia satului pe vreme de **duoe luni, în care vorú fi datorii a urma învățaturile la scóla normale din orașul de căpetenia alú județului în fie-care vėră.**

*

În 1838, Martie 8. Logofetia Băsericescă cu adresa Nr. 713, cere Eforiei programa de învățaturile și de orėnduelele ce are a se urma în scólele sătesci (Anesa Nr. 15.)

La acėsta, Eforia raspunde cu adresa Nr. 263 Martie 21 1838 (Anesa Nr. 16) ca învățaturile în scólele sătesci au a fi:

„**Cetirea**, dupe tabele care vorú coprinde numai maxime morale și religiose și care **sunt a se tipări într'adinsú în data ce va se aședa tipografia colegiului, care se așeptă a sosi de la Paris peste duoe sau trei luni.**

Scrierea dupe modeluri de caligrafia ce au a se tipari într'adinsú mai îndestulătoare și mai potrivite cu trebuința țerranilor.

Catihisul legéi crestinesci.

Aritmetica elementara, în sfirșitú

Lucrarea câmpului și economia.

Pentru scriere, adaoge eforia, care costă cheltuélă, se vorú întrebuinta place de pėtră de care se găsesc în munții D-lui Log. Alex. Filipescu, care a promisú a dărui pentru asemenea usú o sumă mare de table.

*

În Mai 13 cu Nr. 466 și 467 Eforia scrie p^{ro}-

1) Aveau și câte duoe chile bucate din magazia de rezervă.

fesorilorú din Buzeu și Giurgiu (anesa Nr. 17) mulțămindule că s'a pusú pe lucru, de a pregăti candidați învețători

„**Lecțiile ce vorú trebui să se deé acestor învețători, dice eforia, vorú fi: cetirea pe tablele lancastice după regula acestui metodú, scrierea caligrafică, din aritmetică cele 4 lucrări în numere frangeróse, catechismulú și tóte rugăciunile religiei câte sunt mai de căpetenie la închinațiune și la slujba băsericescă; să învețe și câte-va cântări bisericesci pe cât se va puté.**“

Eforia spre acest scopú trămite decc esemplare din o carte de rugăciuni tipărite ad hoc.

Trei zile dupe acėstă adresă, Eforia scrie (în 16 Mai 1838, Nr. 468—495) celorú alaiți profesori din județe, de a grăbi la adunarea și pregătirea de candidați. Eforia dá programulú de mai susú, alătură cartea de rogațiuni (20 parale bune) cere în fine lista candidaților adunați, din ce sate? versta? etc. cu diverse lámuriri relative la ei.

*

Prin Circulara din Iuniú 10, 1858 cu Nr. 556 571, se ordonă facerea examenelor de fiife a anului tutor profes. scólelorú de prin județe

*

În Iunie 14, 838 Efor. scrie prof. din Cerneti Nr. 628, Giurgiu (626) Buzeu (627) și Craiova (625) ca în vacanța de acum a scólelor încetându învățaturile până la 15 August, urmėză ca și candidații de învățători pe la sate să se slobódă acum dupe examenú la casele lorú. „Se scrie D-le (dice Eforia acestor profesori) inse că slobodindu-i pre acestia candidați se-i îndatoresci ca la 15 August, deodată cu deschiderea scólelor începătoare se vie iarăși în scólă ca se urmeze învățaturile până la 1 Octombre, cândú atunci au a se întorce la sate ca se deé și ei învățatură copiilor ce se vorú aduna acolo.“

*

În Iuliu avu locú la Bucuresci examenele scólelor pe 1837—38. La acėstă ocaziune se rostiră discursurile aci anesate sub Nr. 18.

Din discursul D-lui Poenariu Director al scólelor apare ca în 1837—8 încă nu se înființase scolii sătesci dér că s'au adunatu candidați la scólele următoare:

La Buzeu	45
Mehedinți	55
Dolju	72
Caracal	80
Gorjü	170

„Acești candidați, țice D. P. Poenaru, aleși dintre paraclisierii băsericilorü dupela sate. viindü la scóele naționale de prin județe aü a urma acolo câte-va luni învățaturile începătoare spre a se mai deseversü **la citire și la scriere** și a se deprinde cu metodulü lancastricü, **singurul mizlocü prin care se potü înființa scólü prin sate**, fără d'a fi siliți părinții copiilor se între în cheltueli cu cumpărătórea cărților, care arü fi neapăratü trebuitóre la alt-felü de metoduri de învățatură.“

D. Poenaru adaogă că: „după ce se vorü deprinde ast-felü învățatorii la scóele de la județe, acum în lunile de veră, se vorü orëndui pe la satele lorü a ține scóla în lunile de iernă și așa în **iarna viitória** se nădejduesce că, în mai susü numitele **cinci** județe, se vor afla deschise peste 400 scólü.“

*

Așa darü în iarna dintre 1838 - 9 numai să nădăjduia a se înființa scólü sătesci și numai în 5 județe, ca la 400 scólü, numărü la care nu respundü cifrele candidațilorü aretați că se adunaseră la scóele normale din acele județe.

*

La Iuliu 19, 1838, cu oficiulü No. 543, Domnulü A. D. Ghica mulțamesce pentru esamene și pentru lucrările relative lá scolile satesci, naintate de ministeru din launtru: (Anesa No. 19.)

„Șefulü acestuia aü înființatü*) prin satele acestui principatü scóle, unde în vreme de iernă copii satenilorü se vorü învăța de către țircovnicü la carte și cântări. Iarü în vreme de veră acești țircovnicü se adună la scóele aședate prin capitalele județelorü spre a se deprinde și la metodicescele învățaturü începătoare și cu acéstă până acumü numai în județile Mehedinți, Doljü, Romanatü, Gorjü și Buzeu se vedü *adunați 424 de țircovnicü.*“¹⁾

In 15 Iuliu 1838, cu adresa No. 669, Eforia scóelorü areta Vornicieü marü că numai la județile Gorjü, Mehedinți, Romanatü, Doljü, Buzeu, ocărnuitorii aü adunatü candidați la scóla „iarü la „alte județe nu se scie din ce pricină s'a lăsatü „cu totulü în nelucrare aceste folositoare întocmiri.“ Județele aceste sunt Muscelul. Dâmbovița, Argeșul, Oltul, Rimnicul-Seratü, Secuenii, Teleorman, Ialomița, Vlașca și „*mai cu sémă Ilfovulü de la care necü respunsü măcarü s'a datü Eforiei.*“ Eforia cere rețetirea ordinelorü de adunare a candidațilorü și de întocmire a caselorü. „Căci la 15 Augustü profesorii sunt porunciți a fi gata a primi pre acei candidați și a începe cu denșii deprinderea la învățaturile ce le vorü trebui și apoi la 1 Octom. să se întórcă la casele lorü ca să începă îndată a ține scóla pentru copiii satenilorü (Anesa No. 20.)

*

Cu adresa Nr. 713 din Aug. 4, 1838, Eforia a-nunciă departamentului din launtru că țircovnicü ceü mai mulți nu vor se se făcă învățatori și că deci satele fură silite a căuta alți tineri din satele lor ș'ai trimite la scóla. Eforia cere apărarea lorü de dări și se se scie și proprietarilorü de moșii ca să scutescă pe învățatori de prin sate măcarü numai de clacă deca nu și de dijmă, fiindü-că D-lorü aü a lua cea mai mare parte la folosulü ce va isvori din aceste aședăminte obștesci.

Tot-odată Eforia stăruesce se se împlinescă leulü nu numai de la sătenü ci și de la toți ședătorii lin satü fără osebire, căci ceea ce se adună e pucinü și nu se potü găsi învățatori mai aleși cu așa sumă mică. (Anesa Nr. 21 ')

*

In Sept. 9, 1838, Eforia scolelor scie profesor. scólelor din capitalele județelorü (anesa Nr. 22) cu Nr. 844 - 858, că spre a învăța candidații cântărilor băsericesci se dea fie-care câte 2 lei o dată pentru tot-déuna pe tótă vremea care se va afla acolo la scóele normale. Cu acești baai profesorii se angageze un cântărețü bunü cu plată.

*

In Sept. 1838, cu No. 904 Eforia vestesce departa-

1) Nu se înfiinșase încă, cum s'a vedütü, ei naintase lucrări Eforia și acelu ministerü spre adunarea candidațilorü.

1) In 14, Aug. 1838 se trimite pentru *învetarea* candidațilorü la județe caligrafii cu plată 20 parale.

mentului din lăuntru că sunt adunați ¹⁾ *un mare numer de candidați* ²⁾ care se pregătesc a fi învățători pe la școle comunale. Eforia mizlocesce să li se răspundă lefile; propunând ca bani strânși de la sat să se păstreze la ocârmuire, și ea să răspundă lefile dupe deslegările Eforiei.

*

D'abia în Sept. 16, 838, **iernă** cugetă Eforia la importanța localului de școlă și atunci cu adresa No. 901, comunică Vorniciei din lăuntru planu modelu ³⁾ care se-lă împarte pe la toate satele unde este să se facă școlă. Acestu planu fu tipăritu în 2000 esemplare și trâmite Eforia Vorniciei 1800 ca se le împartă câte 100 pe la ocârmuire spre a se pune în lucrare clădirea de școlă pe câtu se va puté mai potrivit cu acestu modelu.

*

Măsura propusă de Eforie pentru lefi o primesce Vornicia cu adresa No. 1544, din Sept. 27 1838.

Eforia vestesce atunci otărîrea la profesori și le cere catagrafiă de candidați cu indicarea și a plășii, satul unde este orenduitu învățătoru și No. caselor din sat.

*

Propunerea de planu de casa de școlă nu are rezultat, căci cu adresa No. 1605 din Oct. 4, 1838 Ministru din lăuntru răspunde Eforiei că „acumu tocmai asupra apropierei iernei“ se vede în neputința a îndeplini asemenea cerere. — (Anesa No. 23).

*

Eforia inse la 20 Sept. 1838 cu adresele cătră profesorii scolelor din județele Craiova, Cernețu, Tergu-jiului, Caracal, Râmnicu-Vâlci, Slatina, Câmpu-lungu, Pitești, Giurgiu, Ploesci, Călărași, Tergoviștea, Buzenlă, Brăila, Valenii de munte, Focșani. le trimite planul de școlă, vestindule că prin departamentul din lăuntru s'a trâmîsu și la ocâr-

1) S'a vëdut ca în 15 August abia începuseră cursurile de pregătire și ca în 15 Iuliu 1838, Eforia areta că numai în 5 județe se adunaseră candidații... Ce carte mai putuseră învăța ei de la 15 August la 16 Sept.!?...

2) Din 5 județe!...

3) Adresa alipite la dora § 170 din Ianuarie 838.

muire câte 100, spre zidire de scoli pe la sate dupe elu.

*

In sept. 16, 1838, cu circulara No. 973—982, (anesa No. 24,) se institue revizoratul școlilor comunale, câte unul de plasă, dintre învățătorii cei mai deprinși și mai deștepți în slujba lor...

Pe câtu tempu acela era în revizie, școla otinê unui ajutoru dintre candidați, adică la școla unde era învățătorul și revizoru, se otără câte 2 învățători; plătindu-se din suma strânsă $\frac{2}{3}$ celui I și $\frac{1}{3}$ celui de ajutor.

Eforia dă instrucțiuni revisorilor de plasă; Eforia apoi aședă gradele de scoli și le numesce:

- a) La sate, scoli comunale.
- b) Cele din plasă a învățătorului revizor: pre-parande.
- c) Cele din județe, *normali*.
- d) Din Craiova, centrale.
- e) Din București, complementare.

Eforia termină recomandându profesurilor să nu slobodă pe la sate candidații până la alte ordine, căci n'așit anchê tablele lancastrice din tiparu, și fiindu că aceste table se deosebesc ore-cum de acele vechi va fi trebuința să se arete învățătorilor în 2 seû trei zile, metodul dupe care au a se întrebuinta.

*

In fine la Oct. 14, cu circulara No. 1030—1053 (1107, veđi ca la art. 24). Eforia scrie (veđi anesa No. 25), către ocârmuirii că fiindu timpul de trâmîsu candidații pe la sate, Ea a scrisu profesorului școlei normale județiane să-i slobodă se mērgă a deschide școlă la satele hotarite lor, și că d'aceea s'a trâmîsu profesorului fie-căruia câte 50 trupuri table lancastrice ca să dea câte unu trupū fie-căruia învățătoru.

Eforia scrie dar ocârmuirii ca se așede pre învățătorii pe la sate, seû în încăperile de școlă ce voru fi făcutu ¹⁾, seû în casele de șfatu, seû în ori care altă încăpere ²⁾ vremelnicesce până ce la vitorea primă-veră se voru face într'adinsu încăperi pentru școlă ³⁾.

1) Neci o sciință nu era sosită că vre o casă se clădisă în vre nūu sat și se trâmîse învățătorii!

2) Altă dată ceré case dupe planu modelu; ce desceptinne!!

3) Ele nu s'aș făcutu! —

*

Écă pentru locale.

Despre *capacitatea* învățătorilor ce acumă aū să plece la sate, vorbesce însași Eforia scólelorū în circulara No. 1111—1126 din 28 Oct. 1838, către profesori de județe, în care ȓice că „După „băgarea de sémă ce a făcutū la învățatura can- „didaților de prin sate, a vėdutū că unia . . . . . „sunt atâtū de **nedestoinici și neprimitori** „**de învățatura** încatū orī câtă vreme se vorū „ține în scólă nu vorū **putea lua cea mai pu-** „**cina înțelegere** de învățaturile ce li se pre- „daū.“ (Anesa No. 26.)

Acésta vėdėndū Eforia, scrie profesorilorū ca candidații ce vorū fi **óre cum**¹⁾ **pregatiți** să-ī slobódă la sate, ca să începă a da învățatură la copiii satelor lor; iar cei ce se vor fi aretat nedestoinici și nepriimitori de învățatură, seū pentru că sunt bătrāni, seū pentru că aū mintea tām pită, se-ī depărteze cu totulū din numărul candidaților.“

*

În Oct. 7. (Anesa Nr. 27) s'a adresatū sub Nr. 1013—1023 și în 14 Oct. la profesori din Rîmnicu-Vâlcei, Văleni de Munte, Focșani, Cămpulungu iarū la Giurgiu, la 24 Octombrie, circulara sub Nr. 1055—1058 prin care Eforia trāmite tabele lancastrice spre a se da la candidații *mai deprinși* la învățatură, ca se mėrgă se începă a învăța copiii pe la satele **unde se vorū fi** gătiti pentru acésta încăperi, seū unde vorū fi case de Sfatū.

„Pentru câți dintr'acești candidați, adaogă Eforia, slobodiți acum se vorū afla într'o plasă, D-ta veī da (scrie profesorului) către sub ocārmuirea plāsi unū deosebitū adresū carele va fi insocitū cu porunca cinst. Ocārmuirī, și cu lista de numele acelora și de satulū în care aū se ție scólă. Veī da deosebitū în mâna fieșcārue și câte unū înscrisū dupe modelulū alăturat. Pre candidații cei mai slabi la învățatură și mai alesū pre aceia în acārora sate nu se vorū afla nici case de sfatū, seū vre o altă încăpere de scólă, se-ī mai opresci în șcólă normală, spre deprindere, câtă vreme veī socoti de trebuință.“

1) Eca acelu trecutū sublimū alū învățăturilor!

Eforia mai cere ānchē catalogū generale de toți candidații dupe la scoli.

*

În Oct. 31, 1838, prin circulara sub No. 1166—1180, către profesori din județe, Eforia regulėză împărțirea leflorū la învățatori sātesci de 2 ori pe anū; care lefi să li se dea d'a dreptulū de sātēni. De aceea Eforia scrie profesorilorū ca să îndatoreze pre fie care candidatū să tacă catagrafiă, dupe modelulū datū, (Numele și pronumele — *de ce trėptă? de are copii: băeți, de anī; fete de anī. De a plătitū? Băgari de sémă*) de toți enoriași sātēni ce se vorū fi aflāndū în satū..

„Asemenea catagrafiă se va face de 2 ori pe anū, una la St. Demetrie, și alta la St. George, ca să se adaoge în listă prisósele enoriașilorū... și să se scadă acei ce vorū muri seū vorū cădea în nedestoiniciă de a putē plăti banii otārīți.

Eforia otārėse ānchē „ca léfa să nu aibă a o primi învățatorulū decātū dupe semestre încheiate, ca să nu se aducă pagubă sātēnilorū, cândū trebuința arū fi să se îndeparteze vre unū învățatorū.“ (Anesa No. 28.)

Acésta circulară e motivată de adresa No. 1737 din 22 Oct. 1838, a Vornicieī marī către Eforiă. (Anesa No. 29.)

*

Cu adresa din 12 Noemb. 1838, sub No. 1950, Vornicia mare, (anesa No. 30), vestesce Eforiī că a datū ordine ocārmuitorilorū „ca prin înțelegere cu D-niī proprietari ai satelorū pe unde se vorū așeȓa scóle... să facă punere la cale a li se da lemnele trebuitorē și a se îndatora pārinții copiilor ca să le transporteze cu rėndulū de la loculū ce li se va arėta.“

Acésta dispozițiune Eforia, cu circulara No. 1236—1251 din Noemb. 14, 1838, o comunică profesorilorū din județe spre vestire la învățatori.

*

Câte-va țile apoi Eforia cu circulara către profesori din județe, No. 1305—1320, cere catalogulū candidaților cu însemnare, pe lūngă altele de:

1. În ce casă se așeȓă scólă? De e casa sfatului seū înadinsū? seū *de e chiar casa în care lo-*

cuesce învățătorului și câtă este mărimea acei încăperi?

2. Numele proprietarilor satului, ca să scie Eforia cu cine are a conrespunde la trebuință.

De la 14 la 18 Noemb. 1838, Eforia mai trimite table și prima dată *abecedare* dupe tabela alcătuită, ca să se dea în mâinile copiilor, care vor fi se învețe cetirea la table, spre a se deprinde și pe la casele lor la această învățatură.

Aceste cărți nu se dedeau gratis.

*

În 18 Novembre 1838, cu adresa Nr. 1988 Vornicia mare comunică Eforiei ordinul ce a dat ocârmuirilor de scutire a învățătorilor de clacă etc. de la proprietari cari se vede erau departe d'a protege toți scólele nascende (anesele Nr. 31).

*

În Decembre 2, 1838, cu adresa No. 1189 Eforia mizloesce la Vornicia Mare, repetindu-i coprinsul circulației către profesorii din județe cu No. 1013..., ca Vornicia să ordone și din parte-i ocârmuirilor ca până ce la véra viitoare se vor zidi într'adinsu case pentru scóle, să se slobodă vremelnicese casele de sfat spre a se ține într'ânsele scólele satelor, și a nu se întârția d'a se începe învățăturile comunale de către mai susu a-rătății candidați. (Anesa No. 32).

CAPITOLUL V.

Dupe ce înșirăm cu cea mai mare fidelitate toate lucrările relative la înființarea în 1838 spre 1839 a scólelor comunale rurale în Muntenia, vom aduce pentru unii din anii următori numai rezultatele anuale constatate ca date de scólele aceste.

Așia în 1839, la solemnitatea distribuirei premiilor pe 1838—9 cetim în discursul rostit de D. Poenaru ¹⁾:

„Pentru scólele comunale ce s'au legiuit a se întocmi pe la sate, după ce s'au luat măsurile arătate în anul trecut, adunându-se câți-va candidați de învățători dintre țircovnici, ce s'au găsit pe la sate, li s'a făcut pe véra **ore-care** deprinde la învățatură în scólele normale de prin județe, și în ierna trecută acesti candidați au făcut

scolii în satele lor ocupându-se cei mai mulți cu *îndestulă* aplicare la învățatura copiilor săteni. Astfel s'au aflat în ierna trecută întocmite 1975 scoli comunale, unde au urmat la învățatură peste 33000 copii“.

Am căutat se aflăm actele pe care venerabilul Directore al Eforiei s'a întemeiat însemnând aceste cifre de 1975 scoli, și de 33000 scolari, când în Noembriu 1838 nu erau încă nici **dece** înființate, și în Decembriu se cerea abia casele desfat pentru scola, dar n'am aflat păstrate asemenea acte la dosare. Noi credem că aceste cifre erau pôte luate cu aprocsimațiune, ca *posibile*, dar încă realitatea nu erau ele...

Ca să vedă fiă-cine marea parte ce *optimismul* reclamă din cifrele aceste, noi punem aci (anesa No. 33,) un act din 1840, adică dupe trecerea încă a unui *an*, în care scolile necesariamintre urma să fiă mai în bună stare decât în 1839. Este raportul No. 16, din 16 Maiu, 1840, al D-lui prof. Jorju, din Bucuresci, însărcinat cu reviziunea scólelor din județul Ilfov, adică a județului-modelu.

Ei bine! din acest raport se vede că în județul acesta era 56 scoli. Din aceste, revizorele constată:

a) În *privirea localului*: că numai **doce** sunt în stare mai bună, că cele-lalte sate se nu au case, și învățătorii **nu au început** se învăța în tinda casei învățătorului, se în case în cea mai proustă stare... Abia o singură casa de scola din cele doue mai bune, e zidită dupe modelu în 1840!..

b) Neci o scola cu mobilieru (cu bănci numai una doră!) d'aceea revizorul adaoge tristul refrenu la fiă-care satu: „**Pentru scola neci o rostire!**“ — La multe lipsia și tablele lancastrice.

c). Candidații cei mai mulți nu cautu de scola, și d'abia **unul** l'a aflatu învățându pe scolari *adunarea*; cetire forte slabă și mai preste totu lipsă de învățatura de scriere, neavându scolarii cele trebuitoare!

Écă oficiale constatată starea scólelor sătesci în 1840. No. de 1974 scoli și de 33,000 scolari trebui se mângăe auđu nostru; rezultatele reale înse ni'lă întristară!

*

Unu an dupe aceea nu mergu mai bine scólele. Cu raportul D-lui revizoru-profesore Jorju,

1) Veți Curierul Românesc Nr. 111 anul X Vineri 7 Iuliu 1838

No. 10 din Martiu 14, 1841, D-lui constată Eforiei că :

„După scirile aduse de revisorii plășilor... învățătura copiilor din satele acestui județ... merge **prea slab**, atât **din lipsa încaperilor cât și din nedarea celor trebuincioase...** (Anesa No. 34.)

*

In Sept. 25, 1841, anchă nu se îndreptase răul. Același D. profesore adresază la această dată sub No. 52 altu raportu în care spune categoric că în cele *mai multe sate* nu sunt anchă scoli și că pe unde s'au început a se face, s'au făcut așa de rele că nu pot servi cu nece un chipu de scola. (Anesa No. 35).

*

O mare piedecă la progresul învățătorei sătenilor era acelu perpetuu „*Va-et-vient*“ al candidaților și deșelor schimbare.

Acăsta este nevoitu în 1842, Mai, unu anu dupe raportul mai susu adusu, s'o recunoscă și revizorul profesor D. V. Jorjă.

„Deșea schimbare a candidaților de învățatori aduce cea **mai mare piedecă** în îmbunătățirea școlilor sătesci, fiindu că din cei anteu tramiși abia a patra parte se mai află anchă candidați și din cei schimbați neincetatu se totu schimbă și cu acestu chipu nece odata nu vomu ave nadejde că vomu pute ave învățatori deprinși.“

*

In Maiu 29, 1842, sub Nr. 50 raportază revizorele către Eforia că :

„Cea mai mare parte din învățatori și candidați au implinitu cu revna îndatoririle... deru **mulți** din ei din nenorocire au întâmpinat multe stânjineri **cu ne facerea anche a încaperilor**, și din cele făcute ne-fiindu potrivite cu trebuința; cu lipsa de bănci și semi-cercuri; cu nedarea copiilor și cu neîntâmpinarea lemnelor în vreme de frig. Asemenea unii din ei avendu din înlesniri n'au învățatu copii numai din *îndărătnicia* lor.“ Câte scoli, der, mai erau bune?...

*

S'a făcutu în anii dupe urmă mare laude de sis-

tema din 1838, de a învăța pre candidați prin școlile din orașe. Ecă în ce modu limpede se arată în 1842 Mai 26, sub Nr. 54, de D. V. Jorjă profesor de Ilfov câtu de puțin profitau de asemenea învățatură diși candidați :

„Târșia venire a candidaților în scola și dese lipsiri face¹⁾ ca se *trécă anulă* fără a urma cei mai mulți **o luna întreaga** în școle, și cu acest chip **nu vomu** pute agiunge se avemu mulți învățatori deprinși, pentru că viindu aproape de vremea otărită d'a se sloboși la satu, și mai lipsindu, ajungu unii de urmăză numai o săptămână și **alții nu vinu nici cumu...**“

(dosaru Nr. 198).

*

Definitivemintre în 1842 Iuniu 20, revizorele profesor de Ilfov raportază că în Ilfov sunt nominale 126 scoli cu 2164 elevi, deru în realitate 100 candidați mai ținu în case private, rele, câte câți-va băeți.

*

Neci la Septembre 1842, nu erau luate măsuri pentru locale, fără de care esistența școlilor era o închipuire numai. La această dată earăși ca și în 1839, 1840, 1841, revizorele profesore de Ilfov raportază Eforiei sub Nr. 69 (Septembre 1842) că :

„Intre piedecile ce oprescu învățatura copiilor săteni, lipsa de **locale este una pré însemnată**, fiindu-că după ce **anchă ponă acum nu s'a făcutu în cea mai mare parte** apoi și cele **ispravite fiindu rău făcute** și lasându-se **neispravite s'au derăpenatu**“ (anesa Nr. 36).

*

Anulă 1843 n'a adusu îndreptare. In Septembre 22 acelu anu cu raportul Nr. 52, revizorele cere zidirea școlilor, și arată că cele ce sunt, sunt prea mici și nepotrivite încatu încape abea trei bănci și cercurile nu se pot lăsa în josu, căci cadu preste bănci. Vedeti anesa Nr. 37.

Aceeași constatare și în 1843 că : „desele schimbări ale candidaților ce neincetatu urmăză aduce

1) Vedem anchă pe mulți denunțați că nu s'au mai arătat pe la școlile normale, după numirea lor la sate...

mare stinjinire învățătorei.“ Acésta constată revizo-
rele în 1843 Octombree 9 cu raportul Nr. 69, a-
dăogëndu: „iar cei mai mulți iaă aice (în scóla ju-
dețului) mai ântéiu condeiul¹⁾ și fiindu și toți de
curënd și neavendü vreme a se deprinde în cai
cevași la cetire și scriere, cumü vorü puté (es-
clama demnulü profesore) învăța ei pre bieții copii?

*

În 1843 Septembree 30 dupe ordinulü Eforiei se
rendnescü sub-revizori de plăși. (Raportu No. 92
din Oct. 29, 1843).

*

Anulü 1844 este óre mai bunü pentru scolele
sătesci ?

Totü starca scólelorü sătesci din Ilfovü, va res-
punde pentru tóte județele.

În (anesa No. 38) raportulü No. 128 din Maiü
31 alü revizorului profesorü de Ilfovü se vestesce E-
foriei „**Ticalósa stare**“ materiale a scólelorü „mai
tóte casele fiindü nepotrivite **aü trebuință** atâtü
pentru mărime, **forma, catü** și pentru materialü,
căci **unele aü** începutü de acum a se dărîma.“

În multe sate în locü de a se clădi scóle din
noü, s'a cumpăratü dărâmături de case de la să-
tenii și proprietari.

„**Orî ce meremetü** se va chipzui a se face
acestora va fi de prisosü afară de vr'o câteva ca-
se și aceste nu aü mărimea potrivită..... **și dér-
ca se póta acestü județü avé scoli**..... să
se dee casele ce suntü făcut de case de sfatü.....
și **se se cladésca scoli** din noü..... celelalte
ce suntü numai urđite cu pari bătüți în pământü
și încă neingrădite, să se dărîme și să se prefacă
potrivite cu trebuința.“

*

Décă este înse se credemü cifrele date de Efo-
ria la ocasiunea împărțirei premiilorü și pre mai
mulți anni, apoi învățatura sătenilor aü statü ast-
felü :

În 1841 — 1986 scoli și 47,516 scolarî
„ 1842²⁾ — 2213 „ — 48,711 „

1) Și dupe o lună, une ori o săptămână, era trâmîși la sate se în-
vețe ei pre copii!!

2) În un discursü ce D. Poenaru ținu la 1842 la împărțirea pre-
miilorü, pre care D-lü bine voi a ni-lü comunica, aflamü înse ci-
frele 2107 scoli și 41,639 copii... Care este cifra esactă?

În 1843 — 2203 scoli și 43,079 scolarî
„ 1846 — 2324 „ — 47,688 „
„ 1847 — 2309 „ — 48,545 „

*

Ca să se vedă cum aceste cifre sunt eronate, arü
trebui să aducemü aci semele de plata lefilorü, state-
le de presință a învățătorilorü, candidațilorü din fiă-
care județü. Noi cercetarämü aceste state de presință,
singurele care fură mai conforme cu realitatea
și ânehé!... Ei bine declarämü fără cea mai mică
témă de contradicere temeinică, că neci pentru 1/2
din cifrele aruncate pe tabelele anualî imprimate pen-
tru distribuțiunea premiilorü nu fură scoli și sco-
larî în realitate..... Unü esemplu-doue vorü aréta
acésta.

În tabela pe 1846 se đice că județulü Prahova
avé 169 scoli sătesci. Cum avé 169 scoli cândü
revizorii în statele de presința făcute de ei pe
luna Aprilü, state în care trecëü și sumele cu-
venite la scolile unde nu erau învățători, în acele
state, đicemü, aréta limpede și verde că nu e-
sistară în 1846 trilonia Aprilü—Iuniü, nu 169,
nu 100, ci numai 75 scoli și anume: 27 în plasa
Filipescilorü, 17 în plasa Câmpului, 16 plaiulü Pra-
hovei și 15 în plaiulü Têrșorului! = 75. Se se
scadă acum din aceste 75 scolile cele vacante dupe
însăși lista aceluiași revizore-profesore (7), și vorü
remânea 68 scoli. Cum era deci posibilü ca 68
scoli să aibă 2355 scolarî?... Punendü de fiă-care
o mizlociă de 15 scolarî putëü fi în județulü Pra-
hova $68 \times 15 = 1020$ scolarî celü multü, cu cifra
mizlociă esagerată, căci erau și suntü și ađi scoli
sătesci care aü numai câte 7—10 scolarî.

Totü asemenea este, de esemplu, în județulü Me-
hedinți, unde tabela pune 263 scoli și 5026 sco-
larî. Lista lefilorü probă din contra că n'a esistatü
de câtü 165 scoli și ânehé cu scădere de 19 va-
cante, adecă 156 scoli. Judecesce de No. scolarilorü!
D'arü fi posibilé să punemü câte 20 de scólă ânehé
nu ne-amü urca decâtü la cifra de 3120, érá nu
de 5026 scolarî!

CAPITOLUL VI.

De la 1847 pînă la 1855.

Annul 1847 vedu nascerea unei noue legi pentru instrucțiunea publică. Nu putem aprecia cu înlesnire motivele acestei noue legi. Căle ce se scrieu și se diceu despre scólele sătesci p'atunci aru poté proba că aceste scoli nu erau de locu corespondétore cu sacrificiele pentru dênsele; e destulă să amintim că unū bărbatū ca D. Eliade Rădulescu scrié în Curierul românescū din 1840: cum că învățatura în scólele romănesci era foarte scādută, așa că, dice D-lui, cu greū arū fi găsitū cineva unū scolară, care să scie scie cu o ortografă óre care, hotărîtă și chipsuită.

Ne temem cu tóte astea că nu nivela cea jonică a instrucțiunei din scoli, ci motive de natură mai puțin patriotică, au președut la confecționarea acestei legi. Intr'adeverū legiuirea din 1847 promulgată cu officiulū din 21 Februarilū No. 169 nu putea avea pretensiunea în 10 articole ale sele să coprindă mai multū decâtū legiuirea din 1833, în 250! Atâta numai putem constata în favórea acestei noue legi scolastice, că prevede, cumū nu prevéduse legea din 1833, câte-va articole în favórea scólorū sătesci și anume art. 3 și 8.

Până la data legiuirei din 1847, cum s'a vèdutū din actele mai susū aduse, întemeierea scólorū sătesci rețema pre unū alineatū, fureșiatū de nu scimū ce sufletū generosū, la art. 362 secțiunea III-a din Regulamentū, articolū care s'a modificatū prin legiuirea din 1833 asupra protopopilorū și preoțilorū. În acestū articolū se hotăria în favórea cântăreților de pe la bāsericile din sate dreptulū de a primi pe totū anulū: „Din magazia de rezervă a satulū câte duoe chile bucate pentru hrana lorū și câte duoi lei pe anulū de fie care enoriașū sātēnū..... ênsă cu îndatorire d'a 'nvēța copiū satulū carte și cântări.”

Noua lege din 1847, mărgini învățatura prin scólele sătesci la *citire, scriere, catihisulū și cele d'anteiū operatiuni aritmetice*. (Veđi art 3 din lege). În dispozițiunea Eforiei din 1848 Martie 21 era prevédută și învățatura *lucrării câmpulū și Economia casei*, va să dică, în 1847, o scādere legalū întemeiată constatarāmū în nivela instrucțiunei și educațiunei sātenilorū.

Insuficiința legiuirei celei noue din 1847 promulgată de Domnitorulū George Dimitrie Bibescu, o recunoscū acesta chiar în același anul; căci în Septembriū 9 promulgă cu officiulū seū No. 32, unū felū de Regulamentū, complectătorū și esplicătorū legiuirei. Relativminte la scólele sătesci (*Veđi anesa Nr. 40.*) art. 2, dice „că se vorū înființa scoli în tóte satele care vorū avea unū numărū de familii de la 50 în susū. Se potū ținea de aceste scoli și în satele allū cărorū numărū de familii va fi mai micū de 50, cândū vre unū asemenea satū, nefindū depărtatū de altulū decâtū celū multū cu vre 1000 stānjini, se vorū putea uni ca să ția doue seū trei sate o singurā scólă...”

Art. 3 alū officiulū stabilizează programulū învățăturilorū în scólele sătesci (*Veđi Anesa Nr. 41.*) — Art. 5 otărăscesc timpulū de învățatură în scólă la sate de la 1 Octombriū — 23 Aprililū. —

Art. 6, 7, 8, 9 regulează revisiunea scolară. — Programele anecsate la acestū officiū și anume celū cu litera A împarte scólă sātēscă în trei despărțiri (*Veđi anesele Nr. 42.*)

*

Revoluțiunea din 1848 trebuia naturalmiute să se preocupe de reorganizarea învățământulū în țerră. Pe cândū în Moldova ea ocasiona închiderea Academiei și a mai tutorū scólorū orășenesci, în partea de dincóce a Romăniei, Locotenința domnescă institua o comisiune însărcinată „cu întocmirea organizării instrucțiunei publice”. Deja cu decretulū Locoteninții No. 505 din 1848 Septembre 2 s'a adaosū la scólele din Radu-Vodă și cea din Crajova câte unū alū treilea institutorū pentru Cl. IV. (Veđi anesa la dosar No. 484 din 1848). — Desideratulū guvernamentulū provisorilū alū republicei române nu se realiză, căci, cum se sciă, durata acellū guvernamentū nu i dede timpulū a 'și implini misiunea ce 'și impusese. Și era multū de făcutū, căci în realitate mai nimicū nu esista în învățământulū sătescū: Nu esista locale de scóle, dovédă circulara Eforiei din acellū anulū Iuliū 7, cu No. 748—761, prin care recunóscesc trebuința de a se clădi din nou încăperī de scoli prin tóte satele județelorū (Veđi anesa No. 43); nu esistaū mai multū învățători, seū celū pucinū, indiviđi demni de acestū nume.

*

În Noembrie 1, 1848, după căderea guvernamentului revoluțiunii, o reacțiune fără de margini lovi învățământul în genere, éru pe cellu sătescú în particularu. După ce cu circulara No. (anasa No. 44) Eforia scrisse câtră Prefecți de județe că: „Luându departamentul acum sciință că candidații învățători de satú .... atâtu pe vremea trecutelorú eveneminte aú fostú de celle mai sistematice căpetenii a feluritelorú rěsbunătore și turburătore mișcări spre a revolta pe toți cei inclinați cu dēnșii ....“ apoi dice c'a aflatú cumú că acei învățători nu încetěză „îndemnările scandalóse de a întreprinde veri ce mizlóce netrebnice ca să propoveduiescă și să aducă în rătăcire pe locuitorii, urmare cu totulú improtiva duhului și cugetului părintescú alú oblăduirei,“ conchide apoi acé autoritate scolară că prefecții să cerceteze și pe candidații cații iar afla că aú luatú cea mai mică parte în *acele lucrări și urmări nepravelnice* „sėu că mai întreprindú prin tainice mizlóce asemenea cugetării... pre aceia numai decâtú să 'i îndepărteze.“

Asemenea persecuțiunii suntú numai începutulú noiei sisteme întroduse în țerră.

Nu se încheiă luna Noembrie 1848 și Eforia cu circulara Nr. 1053—1067 ordonă tuturorú cărmuirilorú județene (Veđi anasa No. 45) să închidă imediatú tóte scolile și de orașú și de satú: „atátú pentru lipsa localitățilorú de scóle, câtú și pentru aceea a profesorilorú cari se depărteză din posturile lorú.“ — Eforia otărăsece în fine ca să nu se mai adune cei 2 lei de familiă pentru plata învățătorei, éru rezervele din acéstă dare să se trămiță la casa ei.

Acéstă mesură Eforia o supune totú în aceeași đi cu raportulú seú No. 1072 Noembre 1, la aprobarea căimăcămiei.

CAPITOLULU VII.

De la Noembrie 1848 până la 1855 a fostú totú timpulú ca să se piérdă și puținulú capitalú ce se adunase de instrucțiune și educațiune în anii din urmă. Este admirabile purtarea corpului învățătorescú în acesti timp. Dosarele abia păstréză probe regretabile de umiliațiune și abjurare, de la unulú seú doi indiviđi șiși profesori! Tăcemú,

numele lorú pentru onórea familielorú ce arú poté avé aceia.

*

În același annú 1848 Noembrie 25 sub No. 1104, Eforia scólelorú încheiă unú jurnalú (Veđi anasa No. 46) prin care dá a înțelege între altele că urměză a se ocupá cu organizarea din nou a învățătorei publice. Este organizare și organizare! — Între acestea, ca să aibă aerú că face ceva pentru scóle, Eforia cu raportulú seú N. 1199 către căimăcămie, ceru aprobarea de a însărciná pe unii din profesori ca, în lipsa de clase, scolile fiindú închise, să compună fiă care în specialitatea sea câte o carte destinată pentru învățătura publică, cu condițiune să li să urmeze leile ce aú avutú în trecutú până la deschiderea scólelorú. (Veđi anesele No. 47 și 48). Chipzuirea Eforiei (supuinduse sfatului administrativú esttraordinarú, acesta nu o aprobă, ci cerú (Veđi anesele 49 și 50) că Eforia să 'i supună mai ántėiú lista profesorilorú cu aretarea cărțilorú ce se însărciněză a face (anasa No. 51). Acéstă cerere Eforia a îndeplinit-o în Ianuariú 28, 1849 cu raportulú No. 58 către ministerulú Cultelorú.

Nuamú în 10 Maiú, 1849, Eforia primi de la logofeția băsericescă (anasa 52) adresa No. 2644, prin care vestesce aprobarea prin decretulú căimăcămiei No. 1916, a chipzuirii Eforiei relativă la ocupațiunea profesorilorú cari n'aú clase, cu scrierea de cărți didactice.

În Maiú 20, anulú 1849, Eforia temėndu-se, pare, nu cum-va se vor fi ținėndú încă scolii pe la sate, (anasa No. 53 scrie prin circulara No. 380—396 către prefecți ca să închidă tóte casele de scólă și se pecetluiescă în ele tóte mobilele de scólă.

*

În deșertú amú aduce aci mai multe documinte relative la învățămėntulú sătescú între anii 1848 și 1855 în țera Romănescă; ele tóte sėmăná și din tóte conchidemú la următorele: prigonire în contra învățătorilorú în genere, încetare complectă a literaturėi didactice, încetarea tuturorú scolilorú în genere și pe câtú va tempú în specialú a scólelorú începėtore sătene.

CAPITOLUL VIII.

În Moldova, însă, Domnul Gregorie Ghica, numise în acestu tempu o comisiune specială pentru redactarea unui regulamentu alu instrucțiunei publice. Acestu regulamentu deveni la 1850 lege și o lege care va onora d'apurarea domnia lui Grigore Ghica, căci ea stabilea gratuitatea instrucțiunei publice pentru orice Român, (§. I), prevedea stabilirea de școli de *Agricultură*, (§. III), *Industria* și *Meserii*, (§. IV), făcea din învățătura o condițiune de admisibilitate la funcțiunile publice (§. IX), se ocupa de cărțile didactice ca elementu primordialu în școlă (§. X), și în specialu pentru învățătura sateleor pentru întâia dată se legiua peste Milcovu că: în satele fiă-căreia plăși și în apropierea centrului celui mai împoporat (§. XVI) se va stabili o școlă elementară; că în fine programulu școlii sătesci va coprinde: *Religiunea*, *Lectura*, *Scrierea*, *cele 4 reguli*, *cunoscințele practice de faceri de contractu*, *petițiuni*, etc., în fine cunoscințele relative la industria agricolă și domestică, la *arpentagiă*, la *măsuri*, etc. etc. (§. XVII). — Acéstă lege a lui Grigore Ghica, stabilea într'unu modu indirectu și obligativitatea instrucțiunei publice, otărându la §. 20 că: „locuitorii voru pute trãmite copii loru la școlele ce le voru veni mai la îndemână, și nu voru fi neci de cumu obligați să-i facă a se duce la acele ale orașelor, deca se află alta mai aproape de locu și deca le vine mai bine va să dică, cu alte cuvinte, locuitorii avéu numai voia a lege școlă déră nu și *de a nu da* copii la învățătura.

*

De la 1850 până la 1855 guvernământulu moldavă s'a ocupat cu reorganisațiunea după noua lege, a învățământulu secundar și primar de orașe. Numai în 1855 se aviză în Iași la organizarea școlilor sătesci. — În 1838 unu zelosu ministru din lăuntru, cum s'a vedutu, serié cărmuitorilor munteni să facă școli sătesci prin tôte satele, puțină preocupându-se de sunt pregătiți învățători, localuri și cărți (!)

În 1855 în Iași se procese d'altmintagele. Cândă fu vorba de organizarea școlilor sătesci mai întâiu se preocupă de învățători și de publicarea de cărți; în locu de a decreta 2000

de școli pe hârtie, în Noembrie 1855 se institui conformu § 81 din lege, o școlă specială pentru pregătirea de învățători sătesci, unde se primară școlari absoluți de 4 clase primare și în curgere de unulu sevă doi ani li se predară științele naturale, repetițiuni din religiune, gramatica etc. pedagogia și didactica, esereitându-se totu de o dată școlarii la predare în școlă începutore alipită de institutul normalu.

Se comparăm într'unu tablou sinoptică capacitatea învățătorilor din ambele provincii române:

In Muntenia

Cunoscintele cerute de la candidatul de învățător.

- 1) *Cetirea*
- 2) *Scrierea*
- 3) *Patru reguli de aritmetică*
- 4) *Elemente de geografă generale*
- 5) *Doze luni de dăle practice pentru metoda lancastrică*

In Moldova

Cunoscintele cerute de la candidatul de învățător.

1) *Patru clase primare în care trebuia se se învete:*

- 1) *Lectura.*
- 2) *Scrierea.*
- 3) *Catichismul și istoria Sântă, vechiulu și noulu testament.*
- 4) *Gramatica română și dictando.*
- 5) *Geografia, special-minte a Românilor.*
- 6) *Aritmetica întregă, esereiti de calculă.*
- 7) *Cunoscinta măsurilor, greutateilor și monetelor.*
- 8) *Lectura și scrierea în limba latină.*
- 9) *Estracte istorice de biografă și istoria terrii pe scurtă.*
- 10) *Eserciti de memoriă.*
- 10) *Unu anu de studiu teoretic și practic în institutul normalu.*

Diferința dintre capacitatea cerută de la învățătorii sătesci din Muntenia și aceea a învățătorilor sătesci din Moldova este astă-đi esereitiunea cea mai lămurită a ridicatei nivele a școlilor din satele de peste Milcovu. Pucine, dér mai bune!

1) Veđi § 25 din lege.

CAPITOLUL X.

De la 1855 până 1867.

La începutul anului 1855 aflăm în țerra românească înaintite unele lucrări doviditoare a unei salutare reacțiuni în favoarea scólelor sátesci desfințate în 1848.

Ineă din 7 Februaru 1855 Departamentul credinței comunică Eforiei scólelor sciință că Domnul Stăpănitoru, asupra referatului acelu Departamentu cu No. 148, insocitū de alū Eforiei scólelor cu No. 1409 din 13 Decembre 1854 „atingătoru de remășițele ce pretindea din contribuțiunile a câte 2 lei de familiă ai candidaților de sate, (anesele No. 54) a bine voitū a aprobă reînființarea de scoli sátesci. — Departamentulu credinței rógă dér Eforia să gră- „bescă a organisa în scurtū tempū scóle sátesci.“

*

Eforia procede după vechiulū obiceiū; ea nu se preocupă decátū în modū *fórtē secundarū* de loca-
ca și de invěțătorū, ci asupra adresei provocátore a Ministrulu credinței decide: să se cėră Visteriei sciință de numėralū satelorū și tãrgurilor din fiă- care județū care aū familii in No. de 100 și mai multū (anesele No. 55).

Vistieria trãmite în 28 Februaru 1855 cu adresa No. 1288 listele cerute, iarū Eforia incheiă asupra adresei acestia rezoluțiunea: „Cândū se vorū deschide scólele se va luà în bãgare de sēmă ală- turata listă.“

*

Episcopulū de Rómnicū, între acestea, auđindū de lucrările pentru organisarea de scoli sátesci, cere de la Domnitorū invoire ca să deschidă scoli sátesci preoții pe la sate. — Eforia vestesece în 23 Aprilu 1855 acestui Episcopū că se învoiesce preoților de la unele sate, *ce după cercetare 'i va socoti capabilū*, să deschidă scóle de sate, în care să facă studiile însemnate în acestū programū:

CLASA I-a.

- 1) Silabire, Cetire, și Scriere.
- 2) Invěțătura pe din afară a rugăciunelor.
- 3) Deprindere la scrierea numerilorū aritmetice.
- 4) Principiū de numėratū și calculū din gândū.

CLASA II.

- 1) Cetirea.
- 2) Scriere după modelū de Caligrafia și dictando.
- 3) Prescurtare din Istoria sântă.
- 4) Eleminte de Aritmetică: Celles 4 lucrări cu numere întregi.
- 5) Catihismulū.

Eforia vestesece prin circularea sea din 1855 Maiū 6 No. 637—641 către comitetele scolare din *Gorjū, Doljū, Mehedinți, Vilcea, și Romanșă* invoirea dată unora preoții de a deschide scóle prin sate.

Dėră Episcopia nū urmăria simplu deschiderea scólelor, ci remunerări pentru preoții. Ea cere prin adresa No. 608 din Maiū 16, 1855 lefe pentru preoții ce aū să deschidă scoli sátesci. — La acēsta cerere Eforia respunde în Iuniū 3 cu adresa No. 849 că: „Nu are mizlóce spre a face remuneratiū preoților și că a socotitū că sfinția lorū preoții, luândū sarcina instrucțiunii copiilorū din sate, aū voitū a indeplini o datoriă crestinėscă.“

Nu avemū sciință că în urma unui astfelū de respunsū să se fi înființatū scoli sátesci de preoții. Unū singurū raportū de la administratorulū de Me-
hedinti cu No. 7386 din Iuniū 11, 1855, arėtă că deputații satulū *Broscaři și Bãnju mare* intrėbă: „cine să plătėscă preoților dascăli lefle? Pã-
rinții copiilorū ce aū copii la scólă seū toți la o laltă, și câte câtū? și de trebue să se rėpare casa de scólă și de cine?“ — La acestū raportū Eforia respunde: că „acelorū scóle nu li se dă nici o subvențiune din partea Eforiei, nici în privirea remunerațiunei preoților, nici în privirea repara-
rațiunei caselorū de scólă. (Veđi respunsulū Eforiei cu No. 1185 din Augustū 1, 1855).

*

Mai duoi anni trecuse de cândū se ordonase în-
ființarea de scoli sátesci și nimica în realitate nu se dobândise. Acēsta îndemnă, se pare, pe Dom-
nitoru ca în Septembriu 1855 să mai restrėngă numėrulū scólelorū, pe hãrtia proiectate, hotărândū ca în locū de a se înființa scoli prin tóte satele, să se deschidă: „*scoli centrale sátesci prin fiă care județū, pe unde dormița se va aretă și trebuintă va dovedi.*“

Eforia, care la începutulū anului ceruse de la Vistierie listă de satele din țerră, întrebă acumū

cu circularile No. 1315—1330 pe comitetele scolare: „Câte sate fruntaşe se află în coprinsul aceluşi judeţ, şi ce populaţia are fiă-care şi la care din ele după părerea comitetului, ară fi mai de neapărată trebuinţă a se înfiinţa de o camă dată scôlă comunală?“ - - In fine urmărindă de la comitete adunarea listeloră sateloră, Eforia deschide în Septembrie 24, 1855, publicaţiuni în Vestitorulă Românescă pentru concursu de ocuparea scôloră sătesci. —

Etă in extenso publicaţiunea Eforiei:

„Conformă inaltei Mariei sele resoluţiunii, dată la raportulă onoratului departamentulă ală credinţei cu No. 148 din anululă următoră şi ală acesteia Eforii cu No. 149, din 13 Decembrie anululă trecută, urmândă a se deschide scôlă sătesci centrale prin fiă-care judeţulă, se publică că la 1 Decembrie viitoră se va deschide la Eforiă concursulă pentru instituţiuni ce sunt a se numi la aceste scôlă. Cunoştinţele ce se voră cere de la concurinţi sunt:

- 1) Cetire,
- 2) Scriere,
- 3) Religiune, Istoria santă şi Catihismulă,
- 4) Eleminte de Gramatica română,
- 5) Din Geografiă: divisiunile principale ale globulă şi mai in specială geografia ţerrei cu cunoştinţe istorice.
- 6) Aritmetica: cele 4 lucrări, numere complexi, sistema greutăţilor şi măsuriloră din ţerră.
- 7) Cunoştinţi de plugăriă şi din geometriă, aplicaţiune la măsurătoarea pogóneloră.

*

In Octombriă 22, acelaşi ană 1855, departamentulă credinţei serie Eforiei cu adresa No. 6075, (anesa No. 56) că: „cătă însă pentru măsura luată ea prin concursulă să se alégă învăţătoră aceloră scôlă (sătesci), departamentulă nu este de părere, pentru că onorata Eforiă cunoşce însăşi cu cătă dificultate se găsescă concurinţi pentru posturi de profesori, unde folósele suntă mai mari, in vreme ce pentru învăţătoră de sate **nu o se se gasésca neci o-data**; prin urmare este rugată onorata Eforiă ca, luândă in consideraţiune aceste împrejurări, a-nume neapărată trebuinţă ce este de a se înfiinţa cătă mai curëndă acele scôlă, să bine-voéscă a depărta ori-ce piedici ară mizloci cătă mai in grabă punerea loră in lucrare şi a se mulţami acum la

incepută ca candidaţi de învăţătoră să trecă ună esamenulă prin care să se verifice decă sunt capabili de însărcinarea loră.“

Premisele adresei D-lui Cămpinenu, ministrulă credinţei, ară fi îndreptăţitulă pe nescine să accepte alte conclusiuni. Rău a făcută Eforia, đicea domnia-sa, de a deschide concursulă cândă bine scie Eforia că nu se găsescă decătă cu anevoiă mare profesori de judeţe, necum să se găsescă învăţătoră pentru sate cu mica léfă, ce li se acorda; D-lui ară fi pututulă adăogi: cu lipsa de săteni care să fi trecută celă puţină doue clase primare. Conclusiunea logică era: să se pregătésca învăţătoră intr'ună tempă dată pentru scôlele ce erau a se deschide. Zelulă patriotică împinge pe ministru in se să đică Eforiei: luati pe cine s'o întempla, daţi-i titlu de învăţătoră şi, *fiat-lux*, să se facă scôlă. — Eforia se speria ea însăşi de realitatea negativă a concursulă şi se grăbi a respunde ministrulă Credinţei la adresa mai susă adusă că: „Eforia are tótă voinţă de a înfiinţa scôle de sate; că concursulă candidaţiloră n'are de objectulă decătă a se examina concurinţi decă au calităţile neapărată trebuincioşe spre a fi instituţiuni la sate, că prin urmare părerea acesteia Eforii şi a onoratului departamentulă nu sunt neunite, precum se exprimă acelu onorată departamentulă, şi că in fine onoratulă departamentulă, fiă încredinţatulă că acéstă Eforiă posedă voinţă... spre a face *totă ce este cu putinţă din partei* spre înfiinţarea scôloră de sate.“ (Veđi adresa Eforiei No. 1799, No-embre 23, 1855).

Trei đile după acestă respunsă, Eforia instituă o comisiune de profesori, compusă de D-nii Massim, George Popu şi Alesandru Popu, ca să examineze candidaţi pentru reinfiinţarea scôloră comunale, care candidaţi voră începe a se înfăcişa la Eforie de la 1 Decembrie viitoră şi rezultatulă esamenulă să-lă comunice Eforiei, etc.

*

Resultatulă concursulă fu celă prevădută de ministrulă Credinţei. Comisiunea esaminătoare rapórtéză cu adresa inregistrată la No. 1876, din 7 Decembrie 1855, că s'a presintatulă *numai două candidaţi* ¹⁾, pe cari i au esaminatulă după programulă

1) Departamentulă Credinţei, No. 7378, Decembrie 20, 1855, alătură Eforiei petiţiă a 4 juni Români care ceră să fiă candidaţi:

Resoluţiă: se va respunde că pentru organisarea scôloră de că-

publicată la concursu. Eforia vedëndu asemenea rezultată, amână pe altă dată pe cei două concurenți și se otări se iea o măsură mai radicală. Ea supuse Domnitorului cu raportulü No. 1910, din 9 Decembre 1855, o chipzuire nouă, următorea: (anesa No. 57).

1) In capitala fiă-cărui județü se va deschide câte o scólă normală pentru învățătura candidațilorü învățătorü de sate,

2) Direcțiunea și facerea lecțiunilorü in fiă-care scólă se va încredința unui singurü profesorü cu onorarü de lei 500 pe lună...

3) Numai din satele cu 100 familii celü puținü se va lua câte unü candidatü

4) Alegerea candidatului se va face de ênsuși profesorulü scôlei normale de județü. Acestü profesorü se va preâmbra spre acestü sfêrșitü in fiă-care satü și va îndemna pe junii ce i se va părê cu bune dispozițiunii naturale a înbrăcișa cariera de învățătorü.

5) Candidații nu se vorü lua decätü cu buna-voia lorü și numai in vârștä de la 16 pină la 20 de anni.

6) Candidații unui județü vorü urma in scóla normală de la 1 Aprilü pină la 1 Octombriü, êrü de la 1 Octombriü pină la 1 Aprilü fiă care candidatü va da lecții in scóla satului sëü.

7) Profesorulü scôlei normale va fi datorü in cursulü celorü 6 luni de iêrnă a se preâmbra prin județü in revisia scólelorü de sate, observändü și îndreptändü pe candidați in predarea lecțiilorü.

8) Fiă-care candidatü va fi datorü a urma in scóla normală *cincê* anni.

Eforia cere in fine ordine către departamentulü din läuntru pentru clădirea de scóle după anesatulü planü...

*

In 22 Decembre, același annü, 1855, secretarulü de statü cu adresa No. 5058, scrie Eforiei aläturändü copiä după o adresă a Episcopului de Rimnicü cu No. 1648, din 8 Decembre, pentru înfiin-

tre Eforiä a făcutü la Domnü raportulü sëü No. și dupe întărirea acestui raportü, Eforia va face cele de cuviință. Iar dintre candidați nu s'a înfățișatü la Eforiä decätü doi la çioa ce era otărită pentru esamenü, care s'aü esaminatü îndată, si li-s'aü datü voiä să se re-ntörêä la loculü lorü, că se vorü înștiința despre otărirea Eforiei in a lorü privință.

(NB. Doi din 4 reclamanți sunt tocmäi cei deja esaminați. B. A. U.)

țarea de scolü prin preoți pe la sate, cu rezoluțiunea Domnitorului: „In deapropce băgare de sémă și chipzuire a Eforiei scólelorü.“

Episcopulü cerea de la M. S. Domnitorulü că „pentru cele câte **dece** scolü ce ați (Vodă) chipzuitü a se înființa in fiă-care județü să fiä aședate in satele ce se coprindü in aläturata listă „apoi indicä și preoții care se gäsirä destoinicü de acele scolü, și cere să poruncescä Domnitorulü „*pregătirea încäperilorü*, otărindu-se totü de către M. Sa și *tefile*“; mai cere ca totü-d'auna çisele scolü să aibä învățătorü clericü și să pörte numiri de scolü *băsericescë*. Mai adaugä după aceea, să se dea ordinü ocärmuitorilorü să esecuteze pe cântăreții și paracliserii, ce nu arü înțelege să mérgä de bună voiä la scólă.

Eforia cu raportulü No. 75, din 27 Ianuariü, 1856, respunde Domnitorului in privința cererii Episcopului de Rimnicü, că, îndată ce se va aproba raportulü ei cu No. 1210, din annulü trecutü, atingetörü de înființarea scólelorü de sate, va chipzui ca, la alegerea institutorilorü acelorü scóle, să se prefere preoții cari vorü avê o capacitate egală cu cei laici, însă preoții institutori să fiä in privința instrucțiunei de a dreptulü sub ordinile acestei Eforii, carea îi va numi „numai după unü esamenü ce vorü da inaintea comisiunei ce se va rëndui de dênsa și Eforia va avê dreptü a'i distitui totü dé-una cândü nu-și verü implini datoriele de institutori.“

*

Ne e de prisosü a mai înșira aci vanele corespondinți urmate între Ministerü și diverse autorități in curgere de mai doi anni de çile. Destulü este pentru istoria nostră să arêtämü că trecu și annulü 1855 și 1856 și 1857 mai totü fără să se fi realizatü măcarü uä scólă sätescä; numai in acestü de pe urmä annü reincepu lucrări pentru re'nființarea scolilorü sätesci.

Prima lucrare ce aflämü in dosarele eforiei relativä la acéstă afacere este din 19 Ianuariu 1857. Acéstă este o adresă a Ministerului Cultului și instrucțiunei publice din Muntenia cu No. 237, care vestesce Eforiei scólelorü și' i aläturä copiä după oficiul caimacamului Alexandru *Dimitre Ghica* cu No. 12 din 11 Ianuariü 1857 pentru redeschiderea scólelorü sätesci. Ministerulü adaoge Eforiei invitare să iea

dispozițiunii pentru aflarea și alegerea institutorilor trebuitori, anunțându-i că el a luat înțelegere cu Ministerul din năuntru pentru reparațiunea școlilor **ce vor mai fi esistând** și reclădirea celor din nou după trebuință (anesa No. 57).

Oficiul căimăcamiei otăria înființarea școlilor sătesci, începând de la satele cele mai mult populate, și pentru acestu scopu ordona Eforiei să deschidă concursu pentru esaminarea candidaților cari, găsinduse destoinici, să se numescă institutori, folosinduse Eforia de preoții băsericilor sătesci, acei care la întâia întocmire a acestor școle au fost pregătiți (?) a fi învățători.

„Institutorii săteni vor fi îndatorați să nu luere vëra pământul, să mērgă la școla centrală a județului, unde voru urma sub de aprōpe direcțiunea profesorului **a se imputernici** și a se desăvirși la cele ce ar mai fi de lipsă pe timpul ce se va găsi de Eforia că este de ajuns. Se va publica în totă țerra că toți acei care pe viitoru voru voi a se înrola între candidații de institutori să fiă datori a urma învățăturile școlei centrale de județ și găsindu-se destoinici, se voru numi institutori în locuri vacante. Pînă în primăvara viitoare se voru repara încăperile de școlă ce s'au fost înființate și care astăzi sunt în derăpănare; asemenea unde nu voru mai fi esistand asemenea clădiri să se îngrijescă a se găsi încăperile putinciose. Cărțile elementari, ce se voru otări pentru învățatura copiilor de săteni, se voru vinde lor cu celu mai micu prețu și se voru da gratisu la cei săraci. Fiă care proprietaru va fi de aprōpe privighietorū pentru buna stare a școlilor și silința institutorilor, înțelegendu-se pentru acestu sfărșitu cu profesorele districtale. — Cărmuitorii județelor sunt chemați de aci înainte a avea cea mai mare silință la înaintarea învățătorei și moralei în județele lor, ca să merite cu denadinsul titlul de președintu ai comitetelor de instrucțiune publică. Sumele ce se voru aduna pe anulū curențu și în viitoru din cei câte doi lei de familiă, se voru vërșa regulatū în casa Eforiei școlilor rămăndu de acum înainte în primitiva și speciala lor destinațiune. Departamentul Credinței și Instrucțiunei publice în înțelegere cu celu alu trebilorū din năuntru, alu finanțelorū și cu Eforia școlilor va aduce la îndeplinire ect.,

*

In consecință cu oficiul de mai susu în extractu adusū, Eforia înainteză publicațiunea (anesa No. 58), prin care între altele spune, spre a putea pe locu pune în lucrare patriotica dorință a principelui caimacanū, „de o cam dată nu va cere la numirea de învățători decâtu a sci să citească și să scrie, catihismulū și cele 4 lucrări din aritmetică., Nivela viitoare a candidaților o stabilește publicațiunea astfel:

Cetirea, Scrierea, Catihismulū, Istoria sântă. — Din geografie: *Divisiunile principale ale globulū, Geografia Europei și mai în specialū aceea a țerrei romănesci.* — Din aritmetică: *Numerile complexe, sistema greutăților și măsuriloru din țerră.* — Cunoscințe de plugăria și din geometria aplicațiune la măsurătoarea stinjinilorū și a pogónelorū.

*

In urmarea acesteia publicațiunii Eforia școlilor încheia în 18 Februaru 1857 Jurnalulū cu No. 9 (anesa No. 59) prin care otăresce în vedere cu fondurile 654814, par. 26 anuala contribuțiune a satelorū pentru instrucțiune, înființarea a 2,000 școli pentru satele cele mai populate.

Intre acestea în 26 Februaru 1857 Eforia primi adresa episcopului *Filoteiu* de Buzeu cu Nr. 357 (anesa No. 60) prin care observă cătu de anevoiă este ca candidații de învățători să viă spre esaminare la Bucuresci și vestesce că Pr. St. sa a îndemnatū pre preoții eparchiei sele să se facă ei învățători, decâtu cere de la Eforia să încuviințeze esaminarea lorū în capitala fiă-căruj județu de către profesorii respectivi d'acolo.

La această cerere Eforia respunde în Martie 15 cu adresa Nr. 405 cum că va profita la tempu de bine-voitorea propozițiune a episcopului.

*

De ce eforia nu profită în dată? Ni se pare că din causă că după publicațiunile arătate, ierăși nu găsi candidați ori-cătu de înjosită, cumu s'a vedutū, lăssă nivela esamenului. Acēsta o documenteză însuși jurnalulū Eforiei din 9, Martie 1857 prin care, revenindū asupra jarnalulū din Februaru, dice că: *vedēndū că în urma publicațiiloru ce amū făcutū nu s'au arătatū mai nimeni*¹⁾ și atribu-

1) Veđi anesa No. 61.

indă această la puținătatea lefii **mai cu sémă**, redică lefa la 600 de lei pe annu plus pogonele etc. și scade numărul de scoli **pe hârtie** de la 2,000 la 1,000, otărind totu de o-dată că es-saminarea candidaților să se facă de inștituții scólelor centrale din județe. (Anesa No. 62). Acéstă dispozițiune Eforia o supune la aprobarea domnescă in 12 Martiu 1857 cu raportul Nr. 378.

In 25, Maiu 1857 încă nici după atâtea conce-siuni făcute in favórea ignoranței doritorilor de a se face invēțiatori sátesci, nu se gáiseră decâtú prea puținú invēțatori, după cumú stă dovədə de-clarățiunea ce face Eforia către ministerul de in-terne cu Nr. 737. Atunci cere Eforia de la acelú ministerú ca să repeteze poruncile către cármuitori pentru gásirea de invēțatori și numai la satele un-de nu se vorú puté gási, să se indemne a trámite candidatú la scóla districtuală, care indemnare spe-ra Eforia că satele o vorú incuviința cu totá a lorú mulțámire.

Incátúva acéstă măsură a reeșitu a da pe ici colea câte unú ignorant candidatú de invēțiatorú, déră ca să se vedă cumú de puținú se realizase in-ființarea de scoli, după atáta tempú și preschim-bări de hârtii, vomú aduce aci in resunatu rapor-tulú revizorelú scólelorú sátesci din districtulú celú mai aprópe de centru, din districtulú óre cumú mo-delú. Acestú raportú arėtá starea in care s'au gá-situ fiá-care scólă la 1857 Septembrie 18. Dice a-cestú raportú, care de bună sémă numai pesimistú nu era, că in plasa *Snagovu* se află 25 de scoli însă dintr'acéstee abea vre o 11 in stare bună, bine înțelegēnduse că stare bună era numai că nu plo-ua intr'ensele. Cele alte, séu că nu esistă de locú séu că, revizorele le adnotéză, că suntú in próstă stare.

Plasa *Mostiștea și Dâmbovița* 42 scoli, énsă din acestea 17 nu sunt, séu sunt in próstă stare, a-decă ierășú mai próste de cumú sunt próste cele alte, dovədə póte sta la acéstă respunsulú ce dá rovizorulú in același tabloú la întrebările despre *mobilierulú* și invēțiatoriú la aceste scoli; elú consta-tă că din 67 scoli 44 n'au bănci, 46 n'au semi-cercuri, 54 n'au table de litere, 55 n'au tabla de socotélă, 48 n'au scaune și mész pentru in-vēțatorú și 47 n'au invēțiatorú și pe unde sunt invēțiatori acestia séu că n'au scólă séu că n'au

mobilierulú necesarú încátú de la ei nu se póte nimicú astépta (veđi anesa Nr. 64.)

*

Situațiunea scólelorú din județulú Ilfovú, celú mai apropiatú de centrulú de unde se dedea impulsu-nea, este tristă oglindă și acelei acelorú alte județe. A-céstă situațiune ceru de la Eforiá formarea de instruc-țiuni pentru revizorii și invēțiatoriú scólelor sátesci (a-nesa Nr. 65). Acestú regulamentú este intocmitú in Octombriu 1857. Elú impune revizorilorú indato-rirea de a invēția impreună cu invēțiatoriú sátesci cursulú invēțiátorelorú din scóla centrală a jude-țului și anume invēțiáturile din clasa I, a II, și a III-a precumú și aplicația geometriei la măsurátorea pámēntului și măsurilorú obicinuite in țerră; elemin-te din istoria țerrei și óre care cunoscințe plugăresci. Prin același regulamentú se otărăsece vērsta de ad-misibilitate a scolarilorú la sate între 7 și 15 an-ni, cei care trecu peste 15 anni se potú primi déră se punú pe o bancă deosebită; érú la art. 25 din acestú regulamentú se otărăsece că la nici o scólă cumunală de baeți să nu se priméscă in scólă fete.

In fine regulamentulú impune metoda lancastriană in scolile comunale.

Poținú se potea definitivminte asceptá de la re-visorú, luați totú din invēțatoriú de sate, cari erau de o egală ignoranță cu cei pe cari urma să i re-visualéscă. Décă ne amú mulțami numai cu cifre amú constatá la Noembriu 16, 1857, după adresa cu No. 2345 către Ministerulú financelorú pe lán-gă care Eforia aneséză lista tutorú invēțatorilorú de sate spre scutire de birú, că in totá Romania de dincóce de Milcovú (Muntenia) esistaú la acca datá unú numărú de 471 scóle séu celú puținú de *invēțatori plătiti*.

CAPITOLULÚ X.

Pe cândú in partea de dincóce a României se perdea tēmpulú din cauza unei greșite procederi, care intárđia in-ființarea scólelorú sátesci séu făcea ilusoriá instrucțiunea in celle in-ființate, preste Mil-covú Ministrulú instrucțiunii publice supunea cu ra-portulú No..... din Maiú 1855 (anesa Nr. 66.) la in-tárrirea Domnitorului unú regulamentú pentru in-fințarea scólei preparandale de invēțatori sátesci in Iasși. Incă din 1854 Ministerulú pregátise unú

proiectu de lege pentru infiintarea unor asemenea scoli; deru acesta remasese in nelucrare supusu fiindu incuviintării sfatului administrativu. Acesta intocmire pentru scola preparandala otara admisibilitatea in ea in conditiunile urmatoare: Minimum de virsta 18 anni, maximum 30, Religiuena ortodosă, si cunoscintele claselor primare complete. Beneficiile ce se promiteau invetatoriloru satesci erau 1,000 lei pe annu, casa de sedere, lemne, servitoru, locu de hrană, scutire de biru si dreptulu la pensiuene.

Pe candu scola se organisa asfelu, ministerulu nu uită cestiunea localeloru de scola si incependu mai anteu pe la moşile monastiresci, stăruia, obligandu pe arendaşi prin contractu, să zidescă case de scola după planulu anesatu (anesa 67).

In 15 Decembre 1855 se avizēzā la deschiderea scolei normale. In publicaţiunea ce se face la deschiderea scolei prin foile oficiale se ridică nivela de admisibilitate a scolariloru mai multu decâtu instrucţiunile mai susu citate: »Se voru priimi... cu preferință acei tineri cari vor fi săvirşitu cursulu inferioru la gimnasiu seu la seminarulu din Socola, apoi aceia care au săvirşitu cursulu invetaturiloru primare, iarū pentru acei tineri cari dau doveđi de capacitate si n'au apucatu a desevirşi încă până acumū cursulu completu alu invetaturiloru primare se voru luā mēsurī ca pe lēngă cele alte obiecte să pōtā sevirşi acelu cursu in clasele primare de la Trei-Ierarchi.«

Prin instrucţiunile speciale intocmite pentru directorulu scolei preparandale, la art. 6 se otari infine ca elu să fiā obligatu a prelucra cursulu invetaturiloru scolei după o carte alēsă de consiliulu scolaru, care prelucrare, aprobată fiindu de consiliu, se va da mai pre urmă la tiparu cu chiel-tuiela departamentulu, ierū până atuncia se voru servi scolariu cu manuscripte.

*

In 1856 Octombriu 12 caimacanulu Teodoru Balşiu dă decretulu cu No. 33 către departamentulu Cultelorū si alu instrucţiunei publice de peste Milcovu prin care, după o preambulă lungă, constată că nu s'a făcutu in Moldova scoli satesci si deci pune inainte departamentulu de a lua mēsurile cele mai cuvenite pentru a deschide scolele comunale prin cele mai insemnate sate ale clerulu.

— Asupra acestui decretu Ministrulu Cultelorū otarēscē a se scrie tuturiloru administratoriloru ca in celu mai scurtu timpū să dea sciință decă, pe la moşile imposesiete (inarendate) de acestu departamentu, s'au gătitu de D-nii posesori casele de scola precum sunt obligați prin contractele ce păstrēzā, *după care să se pōtā decretā numirea profesoriloru.* Totu d'o-datā Ministrulu, cu ocaziunea acestui decretu, propune infiintarea unei *ferme-modelu* pe o moşia a clerulu lēngă capitală la care să urmese si scolariu din preparandă.

Nu putemū a nu sublinia o curiositate din această rezoluţiune, aceea care propunē că scolariu preparandali să fiā obligați a invēţa *limba germană* ca să pōtā înţelege explicaţiunile la ferma modelu, unde avea dorință Ministrulu să pună profesori *numai nemți*, sub cuvēntu că „dintre Romani nu e nici unulu cu această sciință (Agricultura), care să primescă de a fi profesorū.“

Acastă straniā dorință, evenimentele politice schimbătoare nu permiseră să se realizese. Totuşi trebuie să observamū că pe candu scola preparandala se ocupa cu formarea de invetatori, ministerulu pe d'altă parte nu neingrijise, cumū deja amū mai spus-o, a se ocupa si de localele viitoareloru scoli, obligandu de o camū dată pe arendaşi statulu ca să le clădescă.

*

In 21 Augustu 1857 erau mai mulți candidați de profesori gata din scola preparandala. Cu tōte acestea in 1858 Maiu, încă nu erau deschise scolele sātene din causă, de bună sēmă, mai multu a evenimentelorū politice prin care trecea țerra, pe lēngă aceea că nici localele de scola nu erau pōte îndōstrate cu tōte necesarele.

In 1857 Noembriu, revisorulū scoleloru cu rap. No. 127 propune că: scolariu din scola preparandala să fiā îndatorati a urma pe lēngă cursulu acestorū scole si pe ale scolei reale sub cuvintu că „objectele ce ce se predaū in această scola, nu de multu infiintată, sunt de neapărată nevoiā celorū care se destina a fi invetatori satesci, —

*

In 1858 Maiu 9 Ministerulu instrucţiunei publice face raportu No. 4670 către caimacamū, prin care îi anuciā că „unū îndestulătoru numărū de

case de școle trebuiesc a se găti pe la moșiile arendate în véra curentă“ și cere caimacamului încuviințarea că, pînă cîndu la o nouă imposesuire (arendare) a moșiilor clerului, cheltuelile scolastice și léfa învățătorilor se voru putea trece în contractele de arendare în sarcina arendatorilor, să pótă răspunde din casa centrală a clerului asemenea cheltueli, ca școlele sătesci să pótă fi cu chipul acesta deschise la 1 Septembrie viitoru, (1858) (anesa No. 68)

In 30 Maiu 1858 Ministerul cultelor încheiă unu jurnalü (anesa No. 69) prin care, după ce enumeră dispozițiunile legei și lucrările înaintate la art. 4 litera A, otărăsce ca numai decätü la 1 Septembrie 1858 să începă a funcționa 8 școli sătesci pe moșiile clerului, pentru care sunt casele gata.

Ministerul otărăsce onorariile acestorü învățătorii la suma de 2.400 lei pe annü éru la litera C stipuléză: „Cursul învățăturilor școlelorü acestora (sătesci) fiindü statornicitü pe tempü de trei anni prin § 18 alü aședemintului scolarü, iar prin § 19 cerënduse compunerea unü manualü de învățatura elementară din școlele acestea și după § 22 o programă specială care să împartă învățatura pe anni și ceasuri; secția I-ea (din Ministerü) va cere de îndată consiliului scolarü să se ocupe seriosü cu gătirea acestorü până la începerea lorü la 1 Septembrie viitorü, iar manualulü de la §. 19 până la 15 Iuliü urmändü a se împărți pe la școlele sătesci“

In 10, Iuniü 1858 cu oficiulü No. 4788 Ministerulü scrie direcțiunei școlei preparandale să îi recomande tinerii ce sunt pregătiți spre a se face învățătorii. Direcțiunea recomandă prin rap. seü No. 33 din 25 Iuniü, 8 tineri ceruți cari, cum dice, raportulü, și cu vîrsta și cu sciința merită a fi învățătorii sătesci (anesa No. 70).

*

In 18 Iuniü 1858 Caïmacamulü încuviință cereerea Ministrului Instrucțiunei publice cu raportulü Nr. 4670, de a se plăti învățătorii sătesci până la arendarea moșiilorü sătesci din casa clerului. (anesa No. 71).

*

Localele școlelorü erau dérü pregătite; învățătorii pentru dânsele asemenea. In 1858 August 22 consiliulü școlelorü cu raportulü Nr. 117 (anesa No.

72) aprobă și cartea scolastică necesariă; Ministerulü asupra acestui raportü otărăsce cumpărarea a câte 100 esemplare de fiă-care scólă.

In 1858 Septembrie 9 consiliulü scolasticü cu raportulü Nr. 148, făcea o nouă edițiune de **abecedarü** pentru sate mai eftină și mai bună.

*

Singurulü reü în contra căruia aveaü a se tângui învățătorii de la sate care aveaü locale bune, mobilierulü necesarü și cartea necesară, era indiferința sătenilorü de a 'și da copii la învățatură (anesa No. 73).

Pentru remediarea acestui reü consiliulü scolasticü cu raportulü Nr. 61 din Maiü 26 annulü 1859 opină ca prin organulü comitetelor de inspecțiune să facă Ministerulü desteptare părințilorü seü epitropilorü copiilorü care absentéză, cumü că aü sânta datoriă de a 'și trämite copii regulatü la scólă (anesa No. 74).

Opiniunea consiliului o comunică ministerulü comitetelorü și prefecturelorü cu circulara Nr. 4534 și 4535 (anesa No. 75). — Alipimu aci ca anesă lista ce aflămü la dosarü prin care se socotéü ce anume obiecte la data acésta se dädéü trebuitöre unei școle sătesci. Acésta listă va proba cumü că se începuse a se înțelege că scólă nu va să dîcă numai murrü și învățătorulü, ci o sumă încă de alte elemente.

*

Cu tóte aceste condițiuni laudabile, dorința de a se face și mai bine aduse pe inspectorulü generalü alü școlelor ca cu raportulü Nr. 3 din 1850 Iuniu 23, să propună chiamarea în timpulü de vacanță a învățătorilorü deja numiți spre a 'și perfecționa învățatura sciencifică și pedagogică sub magistri esperți din gimnasiü, și a da apoi și esamenü (anesele No. 76)

Acésta măsură propusă de inspectorulü școlelorü se realisă și de sigurü că contribui în câtü va la îmbunătățirea intelectuală a învățătorilorü, cari a-veaü a preda în școli după programulü următorü:

Clasa I / Cetirea, scrierea, numerarea, rugăciuni din abecedarulü D-lui Codrescu și Gusti.

„ *II*. Adunarea, sub-fragerea, înulțirea și împărțirea, tabla lui pitagora, scrierea, Istoria Sântă, testamentulü vechiü și noü pe scurtü,

cunoștinți generale de Geografie, culgeri de animale, plante și minerale; desemnului cu mâna liberă.

„ III. Catihismul mic moral și Istoria Sântă, testamentul nou; formele gramaticale; Geografia Romanilor; biografia Domnilor Români; cele patru spetii, numere complexe și frante, măsuri de greutate și de lungime cu aplicațiuni prin exemple practice, la măsurarea suprafețelor și a trupurilor; scurtă descriere a animalelor, a plantelor și a mineralelor folosite și necesare la economie și mai cu sémă a acelor care se pot crește, produce séu află în patrie; — Probleme practice din agricultură și din tehnologia chimică, și compuneri practice, precum: Contracte, jalbe, etc. — Desemnului cu mâna liberă.

*

Adăogimū aci, înainte de a merge mai departe, tabelul general al scólorū sătesci de peste Milcovū așa cum îl aflămū în dosarul alcătuit totū după cererea noastră cândū ne aflămū directore la Ministerulū instrucțiunei publice în Moldova. — Acestū tabelū care pórtă data din 25 Iuliū 1859, arétă că la acéstă dată erau înființate 24 scóli sătesci, din care 20 avéu localele lorū proprii și numai 4 în case oferite de proprietari; aceste scóli avéu învățatori pregătiți în scóla specială din Trei-Erarhī, ba chiar la 7 din ele erau numiți învățatori cu cunoștințe de 4, 5 și 7 clase seminaricesci (anеса No 77).

*

În 16 Iuliū, 1859, ministerulū instrucțiunei publice, spre împoporarea scólorū sătesci trāmite către profesorii scólorū elementare de prin satele districtelorū, următórea circulară cu No. 11,628:

„Fiindū în privire că, la mai multe scóle s'au simțitū că predarea Ceaslovului și Psaltirei, arū fi unū îndemnū mai multū pentru locuitorii sāteni, spre a-și trāmite copiii la învățatură.

„Fiindū în privire că, dupre măsurile acum luate de contopirea învățăturilor bāsericesci cu acele primare ordinare se necesitéză chiar cunoșcerea acestorū cărți pentru acei din elevii laici, cari și

arū propune mai târđiū îmbrācișarea carierei clericale.

„Ministerulū, în unire cu socotința emisă de consiliulū scolarū prin raportulū No. 225, încuviințéză cetirea acelorū cărți în scólele sătesci, acolo unde introducerea lorū ca cărți de cetire póte mai multū a îndemna pe copiii sātenilorū de a frecuenta scólele cu mai mare zelū.

„Făcēndu-se acēsta cunoscutū D-téle, rămāne singurū să chipzuiți dupe împrejurările locale.“

*

În 1859 Iuniu 11, adecă cam o lună înainte de circulara mai susū adusă, ministerulū instrucțiunei publice de peste Milcovū, pentru āntēiași dată în România se gândi la învățatura fetelorū sātenilorū (anеса Nr. 78). Elū încheiă jurnalulū prin care: „considerāndū că ecuilibrarea de inteligență între ambele sexe este o garanția a bunei armonii și a moralității familiei; considerāndū că educațiunea sexului femeescū este cea d'āntēiū necesitate în regenerațiunea poporului, fiindū-că ele sunt menite a face din *fiă-care familiă câte o scóla*, unde pe lungă educațiunea sufletescă, să póta da copiilorū lorū și primele noțiuni desvoltátore inteligenței; considerāndū necesitatea de a se uniformisa câtū mai multū învățatura elementară pentru ambele sexe, în interesulū armoniei și fericirei familiei; considerāndū că scolarii sāteni, de partea bārbātescā atātū dupe regulamentū câtū și după esperiința anilorū din urmă se vedū că nu potū frecuenta scólele decātū în tempū de iernă așa ca cea mai mare parte a anului scola rămāne disponibile; considerāndū că fetele sātenilorū sunt mai puținū ocupate cu agricultura, în vârsta de 6 anni pină la 12; considerāndū că e datorია guvernului a conlucra la stavi-larea sexului femeescū de la munci nepotrivate cu puterile lui fizice și prin urmare dānnátore sānătă-ții publice; — ministerulū otārēsce ca celū puținū în timpulū cândū scóla sātescă rămāne închisă pentru bāeți, să fiā deschisă pentru copilele sātenilorū de la 6—12 anni, pe lungă care și iernă s'arū puté asemenea câte-va óre ținé clasă în doue zile pe fiā ce sēptāmānă “

Ministrulū ordonă ca să se comunice acestū jurnalū consiliulū scólorū și să se cēră programulū și regulamentulū necesarū pentru scólele de fete.

Consiliulū cu rap. No. 79 din 17 Iuniū 1859

arătă Ministerului că elă cu via mulțămire și în unimitate aprobă mesura, (anesa Nr. 79) otărându ca pentru scólele acestea să se aplice programa și statutele scólelor filiale din Iassă (de 2 clase).

Acéstă dispozițiune s'a supusă de ministeră cu referatulă No. 4937 Iuniă 24 același ană la otărârea și aprobarea consiliului de ministri (anesa Nr. 80), cerându-i-se a încuviința sporirea salariului învățătorilor care ară deschide scóle de fete pe la sate de la 2600 la 3000 lei, care să se trecă în sarcina arendatorilor moșiloră la o nouă arendare, ieră până atunci să se plătescă totă din casa clerului cu începere de la 1 Septembriu anulă curentă, cândă urméză a se deschide scólele pentru fete.

Intărđiere urmă de câte-va luni la aplicațiunea măsuriloră mai susă aretate. În 18 Ian, 1860 consiliulă revenindă asupra cestăneii, cu rap. No. 10 propune că câtă privesce tempulă câtă se cuvine să învețe fetele în scólă să se lase în buna chibsuintă a profesorului „ca adecă să învețe băeții înainte de mész, ieră după mész să învețe fetele ; ieră de cumva profesorul ară socoti că ară fi mai potrivită, atunci póte ca fetele să învețe împreună cu băieții în aceleași ore, punându-se însă înaintea D-loră profesori că numai cei însurați să urmeze a înveța fete de la vârsta de 10 anni în ainte, ieră cei neinsurați numai până la acea de 10 anni.“

*

În fine, dispozițiunile tóte fiindă luate, în 1850 Ianuariă 29, Ministerulă adresă către toți învățătorii din sate circulară îndemnătore de deschiderea scoliloră în condițiunile mai susă enumerate, annunciindule că de la diua cândă în catalógele scólei se va vedea figurândă celă puțină cifra de 10—15 eleve, li se va spori salariulă la suma de 3000 lei pe anulă.

În Martiă același anulă erau degia înființate 8 scóli sătesci pentru fete, mai tóte cu aprópe numetulă cerută de Ministeră ca condițiune la sporirea salariului învățătorului.

*

La esamenile anuale pe 1858—1859 esistaă peste Milcovă 15 scóli de băeți pe la sate după cum se arătă în anesa lit. A de la referatulă cerut de

la secțiunea scóleloră și prezentată pretoriului în 13 Augustă 1859 (vedă anesele Nr. 81).

*

Fără a mai urmări detaliile anniloră 1860 și 1861 va fi d'ajunsă, ca să probămă că scolile sătesci de peste Milcovă n'au stată în nemișcare, să spunemă că în Ianuariă 1862 se înființaseră peste Milcovă 64 scóli sătesci pe moșile clerului pământenă cu ună numără totală de 2000 elevi, cum probéză statistica întocmită, dupe direcțiunea ce amă fostă dată noi, de secțiunea scóleloră și care apoi s'a și publicată în memoriulă presintată ministrului d'atunci de D-nu capă ală secțiunei. La acéstă dată scóla preparandală avé în internatulă ei 40 de preparanđi, dupe ce scosese dejă 4 rënduri de tineri pregătiți și cari cei mai mulți fuseseră denumiți în Bassarabia de curendă revenită Moldovei, eră unii și pe la scólele primare de prin orașe ca suplininți și adjuncți.

*

Cu tóte progresele scólei preparandale, ea nu dedea îndestui candidați de profesori și acéstă vedend'o ministerulă, decise prin ordonanța No. 39 din 1860, Augustă 12, (anesa No. 82) înființarea de 4 scóli normale la *Botoșani*, *Bacău*, *Tecuci* și *Ismail*, menite a primi în elle ori-ce persoană de o vêrstă înaintată carele ară dori a se pregăti pentru cariera de profesoră elementară.

Pentru ca să pótă urma la aceste scóli cântăreții de pe la băserici, consiliulă de ministrii (anesa No. 83) prin jurnalulă său din 26 Augustă 1860 otărăsece să li se dea din cutiile sateloră câte lei 30 pe lună. Acéstă dispozițiune a consiliului se supune întărârii domnesci cu raportulă No. 11326 din 19 Septembriu același anulă (anesa No. 84) și dobândinduse aprobarea Domnitorului, se otărăsece în Septembriu 25 deschiderea în luna lui Octombriu a celoră 4 scóli normale (anesa No. 85) și ca lecțiunile la aceste scóli să se țină în localele scoliloră publice primare.

În Noembriu 5, 1860 Domnitorulă încuviințeză raportulă Ministrului Instrucțiunei publice No. 13697 (anesa No. 86) prin care, pe cuvântă că în Ismailă nu se póte înființa scólă normală din cauza lipsei de scolari, și de profesori, cere aședarea scólei acesteia în locă de Ismailă la Pétra.

*

Acastă încercare de a imita în Moldova procedura guvernământului munténu, nu dedu rezultate, cum nu deduse reale rezultate neci în Muntenia. Școala din Tecuci nu se putu înființa ¹⁾, cé din Bacău până în finea Noembriu n'avea decât *unū scolarū*, Școala din Pétra. la 30 Noembriu, avea *trei scolarī* cari învêțau dupe programul anesa No. 87, programū care, de arū fi avutu cine să învețe dupe elū, arū fi asiguratū totuși o nivelă mai ridicată pentru scolile sătesci de peste Milcovū de cum era în Muntenia. Cu mare anevoință se urcă peste câte-va luni numărul scolarilor de la Pétra la *dece* și la Bacău la *un-spre-dece* (veđi raportulū comitetulū de inspecțiune din Bacău No. 13 din 26 Ianuariū 1861 și raportulū profesorulū primarū din Pétra înregistratū la No. 12666 din 26 Ianuariū).

*

În luna lui Martiu acești candidați de la școli aū cerutū a se împrăștia pe la sate și întrebându atunci ministerulū care din candidații acestia merită a fi numiți învêțatori sătesci, s'aū aflatū rezultatele foarte minime, ca să nu đicemū pe alocurea chiar nule. Câți-va însă din acești candidați, cari mai din ainte urmaseră câte o clasă-doue pe la seminare, dobândiră numiri pe la școli sătesci pentru câte o clasă doue și câți-va pînă la a treia inclusiv.

În definitiv școlile normale după sistema munténă căđură de adoua đi după creațiune, lipsite de profesori, lipsite de școlari, lipsite de locale speciale etc. Școala normale din Trei Ierarchi remase din nou singura pepinieră de învêțatori sătesci, pe lunga care, adăogându-se pedagogia și în clasa IV a seminarielorū, se mai îmulți numărul candidaților de învêțatori astfelū și prin elevii eșiți din seminariū.

*

Unū annū după înființarea primelorū școle sătesci în Moldova, pentru esamenile anualī Ministeriulū trâmitea comisiunii esaminătore, de la care se primiră raporturi, mulțămitoare câtū pentru modulū de predare în acele școli, dér mai tôte arêtându dorința de a se vedé mai impopulate de cumū e-

raū; căci părinții luaū pe fii lorū la lucrarea câmpulū și îi împedeaū de a merge la școlă (veđi anesa No 88) Dămū, nu pentru a îndestula o simplă curiositate, ci în interesulū adevêrului, în anesă, unulū din raporturile delegaților la esamenile școlilor sătesci, acela alū economulū Constantinū Buturénu, înregistratū la No. 4645, din 26 Augustū 1859, (anesa No 89) Aici se va vedé că, decă încă unele case de școle lasaū multū de doritū, chiarū și în Moldova, starea lorū morale însă era, cumū đice raportorulū, *incântătore*. La acestū rezultatū de bună-sémă a contributū pregătirea pe base solide a învêțatorilorū câtū și povêțuirile ce ulterioare li s'a datū pentru întreținerea scolarilorū și predarea materiilor după programe. Anesămū aci, în interesulū istoriei, unele din instrucțiunile date în acestū respectū (anesa No 90).

*

În 1860, școlile sătesci de peste Milcovū erau la numărū de 42 după cumū se constată din budgetulū Ministeriulū, care pe acelū annū propunea înființarea încă a 10 școli noue de la 1 Iuliū. Acele școli se înființară și încă mai multū decât 10 căci în 1862 se constată, cum aretaramū, esistența a 64 școli sătesci cu totū atâția profesori și cu 2000 de școlari. Vêđă-se însă cumū, în modu oficiale, însuși Ministerulū Instrucțiunei publice de peste Milcovū constată într'unū memorialū pentru starea învêțaturei publice ce posedămū în manuscrisulū (anesa No. 91) cumū era în 1859 administrațiunea scolarilorū sătesci și care erau neajunsurile lorū. Ministerulū, constatându lipsa de populațiune prin școli, conchide la necesitatea confecționării unei legi pentru obligativitatea instrucțiunei publice primare.

*

Ori câte scăderi întâmpinară școlile sătesci de peste Milcovū, ele, îndōstrate fiindū cu învêțatori bine pregătiți, merseră sporindū, de și în numărū multū mai puținū însemnatū, de cumū erau sincronistice școlile de dincóce de Milcovū (Muntenia).

Organisându-se în 1864—65 revisori pe câte doue județe, cari primiră însărcinarea de a grăbi înființarea de școli sătesci, în curêndū spori numărulū lorū, mai alesū în județele la care se nemerise revisori activi și inteliginți. Totuși nu este de negatū că, decă învêțatorii acestorū școli noue aū fostū aleși d'in-

1) Veđi Relațiunea statistică de G. R. Melidon, 1862.

tre preoți cu câte 4 și 7 clase seminaricești și unia celă puțină cu câte 4 clase primare, nouele școli în pripă organizate lasă de dorit întru câtă privește materialul adecă localul, mobilierul etc.

Noua lege a școlilor, aplicată în 1865, stabilind obligativitatea instrucțiunii primare dăru lăsându asupra comunelor obligațiunea de a da localu și mobilieru, a făcutu, sarace cumă sunt cele mai multe din comune, din marele principiu al obligativității o literă în mare parte mōrtă.

CAPITOLUL XI.

Revenindă acumă la școlile din România de dincōce de Milcovă (Muntenia), aflămă, în 1863, lucrări (sub Ministrulă Odobescu), prin care, condamnându-se vechia procedere în organizarea școlilor sătesci, și în vedere avându-se procederea guvenământului Moldavă înainte de unire în acestă respectă, se propunea în budgetulă anuală nimică mai puțină decâtă supresiunea școlilor sătesci de dincōce de Milcovă și creaițiunea în locu le a 450 școli numai, pentru tōtă România¹⁾ D. Ministru Odobescu dicea în sprijinulă acesteia propozițiunii, în notele preliminare cap. 11 pag. 5, din budgetulă Ministerulă, că: „Esperiința de mai mulți anni a doveditū că învățatura, or câtă de primariă ară fi, predată de omeni care nu știu nici ceti nici scrie, nu pōte aduce nici unū rezultatū. Se propune dēru desființarea acestui modū vișiosū de administrare a școlilor sătesci.“

*

Dorindă binele, ministerulă din 1863 nu nemeri calea la elū. În locū de a suprima școlile trebuia să se îmbunătățescă și organizeze prin treptata înlocuire a învățătorilor rēi cu alții mai bunī. Mēsura propusă nu se realiză sub Ministerulă care succedă. — Ast-felū, în anulul următorū 1864 se lasă a subsiste școlile de dincōce de Milcovă în starea lorū de mai nainte, mulțămindu-se a se da o organizațiune mai completă institutului Basiliu Lupu din Iasși și a se crea în Bucuresci și Iasși, dupe metoda mistă, școli

1) Anuarulă pe 1863-64 constată 1867 școli comunale de și în budgetulă proiectatū de D. Ministru Tell pe 1863 erau trecute 2200 ēru în budgetulă pe 1864 se vedū trecute 2096 de școli dincōce de Milcovă și 71 dincōce de Milcovă. Tot 71 școli sunt trecute ca esistândē peste Milcovă și în budgetulă pe 1863.

modelū la care să studieze această metodă revizorii și apoi să se silēscă a o întinde pretutindinea. Se mai luă otărārea, în 1865, dupe inițiativa luată de unii din revizori și cu încuviințarea consiliului școlilor, de a se supune învățătorii la unū nou esamenū pentru a se îndepărta acei cari ară fi cu totul rēi.

Elaboratele examinațiilor alipite la dosarele respective ale ministerulă stau de față spre a proba incapacitatea marei majorității a acestorū candidați. Nici sciință de caligrafia, nici de ortografia cea mai elementară, necum sciință de istoria țerrei, de geografia etc., nu posedau cei mai mulți dintre candidați (veđi d. e. dosarulū No. 274 din 1865 pentru județulă Vlașca).

*

Noua lege a școlilor ridică și pentru școlile de dincōce de Milcovă nivela intelectuală, căci nu se mai mulțămescē leginitorulă din 1865 cu obiectele ce se predară în școlile sătesci de la 1838—1848 și de la 1858—1865, ci (art. 32) cere, pe lângă cetire și scriere, Catehismu, noțiunī de igienă, de limbă, de istoria țerrei, de dreptū administrativū alū țerrei, de Aritmetica, de sistemulū legalū alū mēsurilorū și greutăților etc.

*

Realisatu-s'au cerințele legii din 1865? Mărturimū că nu, pentru că, spre a aplica programele noi în tōtă puterea în școlile sătesci de dincōce de Milcovă, se ceru învățătorii mai calificați decâtă cei actuali.

Veđendū această scādere D-lū fostū Ministru I. Stratu a cerutū și dobânditū de la cameră în bugetulū ce i a prezentatū pe 1867, însemnata sumă de 1,080.000 lei pentru crearea a 300 școli sătesci și de modelă, în care, numindu-se învățătorii calificați să se pōtă realiza cerințele noiei legi școlare. Așia s'a fostū procedatū și în 1838 și în 1858 dincōce de Milcovă. Și de astă-dată, ca și atuncī, se publicară concursuri pentru aflarea de învățătorii capabili și, totū ca și în 1858, concursulū nu dedu bune rezultate, de și se promitea 300 lei pe lună lēfă unū învățătorū sătescū. Atuncī se luă otărārea de a se pregăti în tempū de câte-va săptămāni în Bucuresci, Iasși, Craiova și Bērladū

pre puținii candidați ce se prezentaseră și care se veduseră a fi prea slabi.

Aceste provisorii școle normale funcționară unele grație bunei voințe a mai multor D-ni profesori; și cu câtă carte putură dobândi candidații din Bucuresci, Berladu, și Craiova (căci în Iasi nu se potu organiza școla) se supuseră la o nouă încercare de esamenu, în urma căreia, cu totă buna-voință totu nu se găsiră candidați demni de a primi cei 300 lei pe lună, ci între 100, 150, 200 și pre puținii 250.

Fură deci acesti câți-va rânduți pe la școlele, *dise modelu*, în localuri mai multu seu mai puținu bine condiționate, de bună sēmă nici unul demnu de a purta numele de localu *modelu*.

Acesti învățatori șiși de modelu, sunt oblegați a mai urma în lunele de veră la școlă. Pote că asfelu n mai cu timpul voru ajunge în adeveru învățatori capabili. De o-candată *cei mai multu au de modelu numai lefa* (anesele No. 92 ¹⁾).

Crearea în Bucuresci a *școlei normale* pentru pregătirea de învățatori sătesci, datorită inițiativei M. S. Domnitorului, va face în fine posibile treptata îmbunătățire a personalului învățatorescu pe la sate.

Ca să avem într'unu viitoru apropiatu scoli bune pe la sate, ne mai trebuie însă localuri apropiate cu scopul lor. În mărginirea legii instrucțiunii publice, Ministerulu în acēsta cestiune n a pututu face alta decātu a adresa, în anii acestia din urmă, necontentite căldurose apeluri la proprietarii

1) Veți raportulu revis G. Melidon prin care arētă că învățatorii scolilor modelu sunt mai josu ca cei vechi din Moldova. Veți rezoluțiunile D. Ministru pe mai multe suplici alle învățatorilor din Bucuresci care în suplici au datu probe de nesciința lor până și de sijabire.

de moșii și la comune, tramițenduli se de curēndu și o seriă de planuri de școlă de diverse mărimi ca, după mizloce și alegere, să zidescă localulu necesariu scolei. — Ministerulu a venitū chiaru, de câte ori i s'a cerutu, în ajutoru spre acēsta cu materialu de lemne. Totuși nu este de speratu realizarea acestorū zidiri până candu statulu nu va da ajutoruri de bani pe la comune.

Așa s'a urmatu și se urmēză în Belgia, Prussia etc., pe unde instrucțiunea poporulu a primitu în adeveru o forte mare desvoltare.

CAPITOLUL XI.

Inainte de a termina acēsta esopițiune, simțimū de lipsă a face unu resumatū alū observațiunilorū nōstre, întemeiate pururea, cum s'a vedutu, pe documinte. Se constatamū deci aci pe scurtu situațiunea școlilorū sătesci în anii 1838, 1847, 1848, 1858 și 1864—5 seu și 1866—7.

În mai multe moduri se pote face acēsta constatare, spre a se afla starea de progresu seu de scādere a învățamētului, și a nume:

- Prin comparațiunea numărului școlilorū.
- Prin comparațiunea numărului scolarilorū.
- Prin comparațiunea condițiunelorū de admisibilitate a învățatorilorū.
- Prin comparațiunea programelorū de învățamētū.
- Prin comparațiunea numărului cărțilorū didactice
- Prin comparațiunea speselorū la care revine învățatura unū scolarū.

Să căutamū deci a stabili aceste diverse comparațiuni între anii mai susu indicați.

TABELA I.

Comparațiunea numărului Școlilorū

1838—39	1846—7	1848—9	1858	1864—5
1975 Scolii. Notă Veți pag. 7.	2309	0	1011 Scolii în Muntenia Nota Veți Broșura „Starea Instrucțiunii publice în România de sus, discurs de I. Zalomit. Bucuresci 1862. In Moldova 15 Scolii“. Veți anesa Nr. 81.	1988 1635 dincōce de Mileovū și 353 peste Mileovū.

Aşa dără numărul scóleloră a mersú sporindú pînă la 1847 inclusivú;  r  dupe desfiin area sc lelor , dupe căderea guvernului provizori  din 1848, re fin n ndu-se abia în 1858—59 scoli s tesci, ele a  mers  relativ  c tre anul  1858—59 sporind  la num r  p n  la 1867; acest  spor  este însă în minus în compara iune cu anul  1847.

TABELA II.

Compara iunea în num rul  Scolarilor .

1838—39	1846—47	1848—9	1858	1864—65 ¹⁾
33000 Scolari �n Muntenia. Ve�i pag. 10. <i>Nota.</i> �n tabloul� de starea sc�lelor� din tot principatul�, la dosarul� din 1834, No. 217, pentru esamene, sunt numai 32521 scolari.	48545 Scolari. Ve�i tabloul� despre starea sc�lelor �mprimat� pe acest anul�.	0	22940 în Muntenia. �n Moldova circa 300.	61,977. Peste Milcov�, 10,693. Dinc. de Milcov� 51,284.

Aşa d r  num rul  scolarilor  a mers  sporind  în ambele perio de ale sc lelor  s tesci. D r  cu deosebire a sporit  num rul  scolarilor  în periodul  al  douilea într'un  raport  mult  mai m n-g tor , mai ales   in ndu-se s m  de nesporirea tot  de o-dată  i a numărului sc lelor .

TABELA III.

Compara iunea condi iunilor  de admisibilitate a  nv  torilor .

1838—39	1846—47	1848—49	1858—59	1866—67
�nv��area <i>Cetirei �i Scrierei</i> �i deprinderea cu metodel� <i>lancastric</i> doue luni de zile. Ve�i pag. 7. Ve�i �i pag. 9 la care se arată că candida�ii erau ne destoinici �i neprimitori de �nv��tur� etc. NB. <i>�n Moldova nu există scol� s�tesci.</i>	„Ce� mai mulți candida�i ie� în sc�la județului mai �nti� condeiul� �i fiind� �i toți de cur�nd �i ne-av�nd vreme a se deprinde <i>mic� ceva�i la cetire �i scriere</i> , cum vor� �nv��ta ei pre bie�ii copii? (pag. 12)	0 0	<i>�n Muntenia.</i> a) Cetire. b) Scriere c) Catehism� d) Istoria S�nt� e) Geografia Europei �i a �r�rei Rom�nesci f) Aritmetica, numrile complexe greut�i �i m�sur� g) Cunoasc�n� plugăriei �i h) Din geometria aplica�iune �i m�sur�. Pag. 19. <i>�n Moldova</i> 4 Clase de gimnasi� �i doi ani de pedagogia �i didactic� se� cel� pu�in� 4 clase primari �i ani de pedagogia.	S'a mai adaos� agricultura, desenul�, igiena, sciin�tele naturală, istoria, muzica vocale, drept� administrativ�, gimnastica, agricultura.

Tablelul  acesta vorbeste mai elocuinte dec t  am  put  vorbi noi în privin a progresivei înaintări a nivelei intelectuale a  nv  torilor .  i dec  axioma: „*cum este  nv  torul  a a e sc la*” nu  nt mpin  contradicere, atunci fia-cine va conchide cu înlesnire că nivela intelectuale a sc lelor  ea  ns si s'a urcat  mult  în anii dupe urmă.

1) Lu m  cifrele din anuarul  pe 1864—5; în 1867, cifrele aceste a  trebuit  se spor sc , d r   nch  nu avem în cancelaria  dunate cifrele esacte.

TABELA IV.

Comparațiunea programelor de învățatură.

1838—39	1846—47	1848—49	1858—59	1866—67
<p><i>Cetirea pe table.</i> <i>Scrierea caligrafică.</i> <i>Aritmetica 4 specii.</i> <i>Catehismul legii creștinesc.</i> <i>Lucrarea câmpului și economia.</i></p> <p><i>Veți pag. 6.</i></p>	<p>Idem ca 'n 1838—39</p>	<p>0</p>	<p>Cl. I) 1. <i>Cetire, silabire, scriere.</i> 2. <i>Învățatura pe din afară a rugăciunilor.</i> 3. <i>Deprinderea la scrierea numerilor aritmetice.</i> 4. <i>Principii de numărătoreă calculului din gând.</i></p> <p>Cl. II) 1. <i>Cetirea.</i> 2. <i>Scriere după modele de caligrafia.</i> 3. <i>Prescurtare din istoria sântă.</i> 4. <i>Elemente de aritmetică.</i> 5. <i>Catehism.</i></p> <p><i>In Moldova.</i></p>	<p>PROGRAMA ȘCOLILOR SĂTESCI DIN ROMÂNIA</p> <p><i>Despărțirea I.</i></p> <p>1 <i>Cunoscerea literilor, silabirea, cetirea dupe table.</i> 2 <i>Formarea literilor dupe modele.</i> 3 <i>Scrierea numerilor și calcularea din memorie asupra celor 4 lucrări aritmetice cu numere întregi.</i> 4 <i>Învățarea sântelor rugăciuni pe de rost.</i></p>
<p><i>In Moldova nu există școli</i></p>	<p>Idem</p>	<p>0</p>	<p><i>Clasa I.</i> <i>Cetirea, scrierea, numerarea, rugăciuni din abecedarul D. Codrescu și Gusu.</i></p> <p><i>Clasa II.</i> <i>Adunarea, subtragerea, înmulțirea și împărțirea, tabla lui pitagora, scrierea, istoria sântă, testamentul ncu pe scurt, cunoștințe generale de geografie, culegeri de animale plante și minerale, desenul cu mâna liberă.</i></p> <p><i>Clasa III.</i> <i>Catehismul mic moral și social și istoria sântă, testamentul nou, formele gramaticale, geografia românilor, biografia Domnilor Români, cele patru speții, numerele complexe și frânturi, măsuri de greutate și de lungime cu aplicațiuni, prin exemple practice, la măsurarea suprafețelor și a trupurilor, scurtă descriere a animalelor, a plantelor și a mineralelor folosite și necesare la economie și mai cu seamă a celor care se pot crește, produsele se află în patrie. — Probleme practice din agricultură și din tehnologia chimică, și compuneri practice, precum: contracte, jălbi, etc. — Desenul cu mâna liberă.</i></p>	<p><i>Despărțirea II.</i></p> <p>1 <i>Citirea și scrierea caligrafică după model, și dictando.</i> 2 <i>Elemente de catehism parțială.</i> 3 <i>Din aritmetică cele patru lucrări cu numere întregi.</i> 4 <i>Divisiunea pământului în continente și oceane, din geografie, pe chartă fără text.</i> 5 <i>Culegere de animale, plante și minerale.</i></p> <p><i>Despărțirea III.</i></p> <p>1 <i>Citirea pe cărți bisericești</i> 2 <i>Elemente de catehism partea II și III-a.</i> 3 <i>Istoria sacră pe scurt.</i> 4 <i>Cele 4 lucrări aritmetice cu numere complexe.</i> 5 <i>Geografia Principatelor Române, împărțirea lor, orașele, riurile, lacurile, munții, numirea țărilor vecine. Tote aceste mai mult în un mod practic și cu arătare pe chartă.</i> 6 <i>Scrierea caligrafică și după dictando.</i></p> <p><i>Despărțirea IV.</i></p> <p>1 <i>Memorisiune de parabole din Evangelia cu esplicarea lor morală și datorile creștinismului.</i> 2 <i>Cetirea cu înțelegere din cartea cuprindătoare a cunoștințelor relative la economia de câmp și casnică.</i></p>

Urmare din Tabela IV.

1838—39	1846—47	1848—49	1858—59	1866—67
				<p>3 Memorisațiuni din biografiile Domnilor români celor mai renumiți.</p> <p>4 Părțile cuvântului și formele gramaticale într'un mod practic precum și aplicarea celor mai ușoare reguli ortografice în scriere.</p> <p>5 Impărțirea politică a Europei numai pe chartă. Măsurile de greutate și lungime, măsurarea pogónelor și falcelor; cotitul vaselor.</p> <p>6 Scurtă descriere a animalelor folosite și necesarie la economia casnică, care se pot eresce, produce și afla în patrie.</p> <p>7 Caligrafia după model și dictando.</p>

În față cu acest tabel nu credem să mai fiă de lipsă tându-se și că în 1867 ea este superioară asupra învățării din partea noastră spre a demonstra ceea ce turei anilor din urmă. Pote că încă nu toți învăț. sunt apare evident, că învățătura sâtenului a mersu desvol- la înălț. pozițiunei d'er pași mari în genere s'au făcut.

TABELA V.

Comparatiunea cărților didactice

1838—39	1846—47	1848	1866—67
<p><i>Tabelele lancastrice</i> se anunțau în Martiu 21 că se voru tipări, după ce se va așeza tipografia Statului, ce se ascopțea să vină de la Paris peste 2. 3 luni.</p> <p><i>Modelele de scriere</i> se anunțau că au a se tipări.</p> <p>Totși esista o carte de silabire; o aritmetică de D. I. Popp, gramatica de I. Popp, geografia de A. Florian, prescurtare de Catehimă de idem, caligrafia de A. Popp. Acestea pentru scolile urbane.</p> <p>Maî esista testamentul vechiu și nou tipăritu de societatea englesă.</p> <p>Apoi:</p> <p><i>Abecedarul morală</i> de G. Michăescu, <i>Istoria vechiului testament</i> cu morală de părintele Ion; <i>datoriile omului creștin</i> de S. Marcovici, etc. care în resumatu pe 1838—39 dedeu în totalu.</p> <p>1 Istoria noului testamentu.</p> <p>2 Ist. princ. țerei romănesci.</p> <p>3 Manualu de silabismu.</p> <p>3 Idem de învăț. trase din script.</p> <p>1 Manualu de rugăciune.</p> <p>4 Chetehisme.</p> <p>1 Eleminte de matematică.</p> <p>1 Eleminte de geometriă cu figuri.</p> <p>1 Geografia mică.</p>	<p>Pe lângă cărțile din 1838—39, din care cele mai multe epuizate seu reediționate mai aflăm: Manualu de economă casnică pentru învățătura fetelor.</p> <p>Prietenul tinerimei.</p> <p>Principii de agricultură.</p> <p>Culegere de totu felulu de scrisore.</p> <p>Cursu de stilu epistolaru.</p> <p>Sânta scriptură pe scurtu.</p> <p>Istoria principatulu țerei romănesci.</p>	<p>Din cele din urmă și pe lângă ele: <i>Tractatu de măsură și greutate.</i></p> <p>4 <i>Gramitici romăne.</i></p> <p>2 <i>Manducetore</i> pentru învățatori.</p> <p>Unu jurnal u învățatoriulu primaru.</p> <p>1849</p> <p>În tempulu reacțiunei abé aflăm imprimându-se pentru scólă unu abecedar u seu bucóră și unu manualu de silabismu.</p>	<p>Actualminte numai tipografia Statulu posedă peste 30 operi scolastice.</p> <p>Instrucțiunea primară are la dispozițiunea ei astă-dî minimum:</p> <p>10 Gramatici romăne de diversi autori.</p> <p>20 Manuale diverse de geografia.</p> <p>15 Manuale de aritmetică.</p> <p>7 Manuale relative la sciințele naturale.</p> <p>8 Manuale relative la Istoriă.</p> <p>5 Manuale pentru desamul liniar u etc. etc.</p> <p>Erū cându e vorba de abecedare și cărți de lectură, numărulu lor u co-virșesece numerile mai susu aduse pentru alte cărți și aci nu amintim despre cărțile care se adresază numai la învățatori și institutori.</p>

Lăsăm ca conclusiunile acestei tabele să le tragă inși antagonistii, deca mai sunt, ai învățămîntulu nostru primaru.

TABELA VI.

Costul în termeni medii al învățătorei sătene pentru ună scolară.

In 1838—9 pentru ună scolară.	1 8 4 8 — 9	1 8 6 6 — 7
<p>45 lei vechi aprosimativă, socotindu-se termenele mijlociului de 20 scolară de scolară; erau speșele reducându-se la aceste :</p> <p>a) 500 lăfă din câte 2 lei de familie.</p> <p>b) 200 scutire de biră, beilicuri, clacă și</p> <p>c) 200 în bucate din pătulele de rezervă.</p> <p><i>Deci :</i></p> <p>900 lei vechi afără de locală, lemne, seă beilicuri, speșe de clasă.</p>	<p>Școlele sunt închise.</p>	<p>13 lei vechi și fracțiune.</p> <p>In budgetă sunt trecută 850,800 lei pentru școlele sătene. Acestă sumă împărțită pe No. 61,977 scolară, avemă cifra de 13 lei mai susă arătată.</p> <p>Și aci însă nu se socotesce casa, lemnele, mobilierulă școlei, speșele lunari.</p>

Așa deră, pe cândă in 1838—39 costa învățătura ună sătenu, câte 45 lei pe annă și învățătura aceea era așa de slabă, in 1866—67 ea costă, deră îmbunătățită considerabilă, numai 13 lei, adică ca $1, 3 \frac{6}{13}$, deci mai atreia parte.

Se nu se creăă însă că acesta este costulă celă dupe urmă ală învățătorei sătenu; amesurată cu câtă școlile se voră îmbunătăți și popora, se va modifica acestă preț, deră, până cândă nu voră fi zidite localele și prevedute cu mobilierulă și aparatele necesari, noi totă nu vomă avă normalulă cost ordinară ală educațiunei sătenu.

Dacă ne-întrebamă câtă costă învățătura publică primară și urbane rurale, împărțite fiindă speșele ei pe No. familiiloră ce compună dupe statistică populațiunea țerei. aflamă că pentru 897, 333 seă îmmlțite cu 5 membri, pentru 4,486,655 locuitoră ară urma se se cheltuiască de fiă-care, pentru instrucțiunea primară publică de sate și orașe numai câte 49 bani și fracțiune, și anchă socotinduse dupe budgetulă proiectată pe 1868, unde sunt trecute

circa 500,000 lei vechi sporuri pentru creațiuni noue. Asemenea cifră nu este mare, in comparare cu ceea ce costă in alte țeri instrucțiunea poporului.

Așia in Sfișera ajunge speșele de scolară la 1 francă și 79 centime de locuitoră.

In Francia revine la 55 centime de locuitoră.

In Anglia 1 fr. și 19 centime

In Italia 41 centime.

In Spania 40 „

In Rusia 29 „ 1)

Aceste cifre probază că in țerrile care cheltuescă mai pucină pentru școle este lumina ca mai mare. Scăderea in speșe o dobândesce școla prin sporulă scolariloră; scăderea in speșele pe capă de locuitoră nu este semnă de progresă ală învățătorei, ci de mai pucina întindere a ei, prin impucinarea No. școleloră, ne îngrijirea de locale, mobilieră, aparate și de învățatori bună.

1) Veși pentru aceste cifre : l'instruction populaire en Europe par „I. Manier“ 1867.

CONCLUȘIUNE

Din espoșiunea de mai de susă a lucrărilor înaintate de la 1830 relativeminte la scólele primari și în speciă cele sătesci, fie-cine, sperămă, că va conchide :

1° Că de la trecută nu avemă de învățatū vre o procedare mai fericită pentru organizarea scólelorū sătesci și grabnica desvoltare a învățământului în poporū.

Trecutulū de la 1838—1847 ne póte însă areta cumă amorulū de țerră și inteligința a-două trei bărbați, în fruntea căroră istoriculū fidelū va afla pe D. P. Poenaru, aū reesitū să învingă o mare parte din dificultățile mari, ce se întâmpina la organizarea învățământului în sate: *Vicit amor patriae.*

2° Că învățământulū sătescū nu va puté fi organizatū pe base solide și pe callea ce duce la rezultate mari de câtū cu condițiune :

a) Să se aviseze în dată la *creațiunea de locale de scólă* apropiéte scopului și la procurarea mobilierului și a aparatelorū didactice reclamate de progresele morderne ale sciinței lui Pestalozzi.

b) Se se creeze séu acumū că grațiă M. S. Domnitorului s'a creatū, se se desvolte mereū și se se îmbulțescă scólele normale primariī spre a forma bunī învățatorī sătesci.

c) Se se îmbulțescă și îmbunătățescă biblioteca didactică a scólelorū primari prin tóte miqlócele posiblesibile.

V. A. Urechă.

A N E S E L E

ANESA No. 1.

Adresa Președintelui plenipotențiar al Divanului, adjuțant general, Kiselef, către Eforia școlilor Principatului României, din 1831 August 12 No. 80.

Je desirerais avoir un rapport détaillé sur la situation des Écoles publiques et j'invite l'Ephorie à me donner à ce sujet des renseignements exacts,

¹⁾ Acésta Epistolă pare că a stimulat zelul noiei Eforii a școlilor, compusă din DD. Al. Filipescu, E. Bălăcianu și Stirbeș. Eforia respunde D-lui Kiselef (veđi anesa No. 2) și pe d'altă parte provocă lucrările următoare pentru redeschiderea de școli pe la județe. Să publicăm aci câte-va din ele, impacienți cum suntem d'a nu perde ocasiunea d'a-le păstra mai la îndemână pentru venitoarea istoria a școlilor primare urbane.

Eforia școlilor. București 1831 Septembre 5 No. 23, către Cinstita Mare Vornicie din lăuntru.

Fiind-că după organicescul Regulamentu urma a se așeza școle obscesci încă de la 1-iu Iuliu în toate orașele de căpetenia a Principatului cu a Statului chiel-tuielă și fiind-că acésta întocmire a școlilor s'a întârziat până acum din pricina neprasnicei bóle a cholerei; acum Eforia, vedëndu că acel biciu dumneșcescu s'a rădicat și că o liniste deseversită imperășiese întru toate, fără cea mai mică întârziere se grăbesce a împlini a sea datoră și spre acésta a și luat cuviincioșele măsuri, ce se atinge de a sea îngrijire. Dără o mare împedecare la începerea învățăturilor în totă țerra este lipsa de case obscesci destoinice a sluji de școle în orașele de căpetenia a județelor. Pentru aceea fiind-că mai în toate orașele de căpetenie urmază a se afla monastiri seu metóce ori case monastiresci seu obscesci; Eforia de o parte privind, că cel d'an-teiu folosu obscescu este învățatura și alu adeveratei

tant sur ce qui existe, que sur ce qui reste à faire d'après le règlement.

Je l'invite en même temps à prendre toutes les mesures qui peuvent dépendre d'elle à l'effet d'aviser aux moyens les plus propes à réparer le temps perdu par suite de la suspension des études. Cet objet, étant de la plus grande importance dans l'intérêt de l'Instruction publique, l'Ephorie doit y mettre toute l'attention et toute la célérité possible. ¹⁾

fericiri temeiu este învățatura, érá pe de altă parte luând mai cu deosebire în băgare de seamă cererile de școle și rîvna învăpăiată a tinerimeii, cu cinste poftesce pre cinstita mare Vornicie să bine-voiéscă a trămite câtu mai îngrabă poruncă pe la toți ocărmuitorii de județe cu cuprindere ca acestia să adune fiesce care în parte'i pe locuitorii, cei mai însemnați, ai orașelor de căpetenia și făcëndu-se chipzure obscescă după părerea celei mai mari să se otărăscă pentru școlă o casă în fiesce care orașiu seu din cele monastiresci ori obscesci, érá nefiindă asemenea case să se închirieze de către orașiu cu încăpere în destulă, adecă trei odăi pentru locuința a doi dascalii și alte doue salii măricele pentru învățatură. După ce punerea la cale a Cinstitei Vornicii va lua sevêșire, Eforia plecatu o rógă să bine-voiéscă a o înscința ca să trimetă dascalii cuviincioși și să începă învățăturile.

Acésta adresă a Eforiei școlilor probă că anche la Septembre 5, 1831, nu se organizaseră școli conformu regulamentului și recomandărei D-lui Kiselef.

Eforia se adresă apoi directu la ocărmuitorii pentru a le ordona să pregătéscă case de școli.

Ecă circulara:

Circulara de la Eforia școlilor către Ocărmuitori.

Fiind-că în Regulamentulu întocmitu în acestu Principatu pe lângă altele este aședatu a se oréndui și la acel județu, la..... o școlă cu doi profesori cu

ANESA No. 2.

Raportul Eforiei către D. Kiselef, despre școli.

À SON EXCELLENCE MONSIEUR LE PRESIDENT.

L'Ephorie des Écoles

Rapport

La nouvelle Ephorie des Écoles, dès l'instant de sa nomination, mit le plus grand empressement à faire reprendre aux études, dans les Ecoles pu-

plată de la casa școlilor pentru învățatura copiilor aceluși județ, dupe care Eforia a și pregătit profesori ca să 'i urimătă ca să începă învățăturile. — Dérů făcendů socotelă ca acestora le face trebuință doue case de locuință și deosebitů alte doue case de învățatură cu scaune, mese și celelalte pentru metodelů lancastrianů, căci se cuvine ca orășeni de aci să le facă, fiindů că fiii D-lorů aũ să se folosescă cu învățăturile. De aceea se scrie Domn.-tale să se adune la isprăvnicie toți orășeni și dănduli-se în cunoștință acelea folositoare întocmiri să chipzuiască mai înteiũ loculů lângă vr'o băserică, unde are să fiă școla spre a fi cu apropiere, apoi să se sfătuiască cu toții a face o sinaforă atât pentru facerea odăilor de învățatură, cât și pentru încăperile de locuitul profesorilor, căci indestul este că plata profesorilor să dă din casa școlilor și până când se potů găti acestea. Éra de vorů fi gata, să aibă Eforia respunsů spre a trãmite profesori, precum și de urmarea ce s'a făcutů.

Resultatul primů la acéstă circulară fu următorul respunsů :

Vornicia mare din lăuntru a țerrei romănesci No. 1100 Septembrie 26 anulů 1831, Secțiunea 3-*ea* Bucuresci.

Cinstitei Eforii a școlilor!

Potrivitů cu glăsurca oțosenii cinstitei Eforii de la 5 ale următorei sub No. 23, atingătore de a publicaris Vornicia prin poruncile sele în județe a se stringe din pământeni însemnați ai fiesce cărui orașiu de capetenie ca să chipzuiască și să otărască câte o casă pentru învățatura publică a neamului romănesců, făcendů-se urmare, aũ venitů respunsů acumů de la județele, ce mai jos se însemneză, de găsirea cerutelorů case în trebuința școlilor.

Dreptů aceea se poftesce Cinstita Eforiă ca să facă punere la cale cu trãmiterea profesorilor spre punerea în lucrare a cursului învățaturii.

Pentru Marele Dvorniců din lăuntru *Filipescu*.

Orașulů Cămpu-lungů } aci s'afiară case
" Cerneți. }

De la data acestei adrese până în Noembrie 12, numai se nainteză vreo lucrare semnificativă. La acéstă dată Eforia trãmite Vorniciei acéstă adresă :

bliques, leurs cours ordinaires, que des circonstances graves et extraordinaires avaient fait suspendre.

Votre Excellence, ayant bien voulu mettre a sa disposition le Han de Serban-Voda, l'Ephorie fit de suite faire les réparations necessaires, une école centrale fut aussitôt ouverte, et bientôt les élèves y affluèrent de toute part. L'ardeur avec la quelle la jeunesse reprit des études trop-longtemps interrompues, son assiduité, le zèle des professeurs,

Eforia școlilor naționali anulů 1831, Noembrie 12 No. 2 Bucuresci

Cinstitei Mare Vornicii.

Și prin acéstă oțosenie Eforia are cinste a ruga pe cinstita Vornicie ca să bine-voiescă a face cunoscutů câte case s'aũ găsitů prin orașele județelorů, dupe publicațiile, ce s'aũ făcutů în trebuința școlilor, învățaturii publice, ca să pótă și Eforia a se inđeletnici mai bine cândů va trãmite pre orenduiții profesori, căci dupe oțosenia cinstitei Vornicii de la 26 Septembrie sub No. 1100, vede Eforia că numai la doue județe s'aũ găsitů case, adecă Cămpu-lungů și Cerneți. Deosebitů Eforia rógă pe cinstită Vornicie ca să bine-voiescă a mai împospeta de isnová porunci către ocărmuitorii județelorů totů într'acéstă pricină, să nu se întărdieze de a se face Eforiei în grabů cunoscute ori câte case se vorů găsi mai înteiũ, că și Eforia să nu sufere inpedecare cândů va urma cele ce se atingů într'acesta de folosů punere la cale, de care cu cinste ascéptă Eforia respunsulů cinstitei Vornicii.

Dreptů respunsů la acéstă cerere Vornicia-Mare, cu adresa No. 1518 din Noembrie 1831 mai anuncia Eforiei acestea :

Vornicia mare a trebilorů din lăuntru a țerrei Romănesci No. 1518, 17 Noembre, 1831. Secția 3, masa 2, Bucuresci.

Respunde vornicia cinstitei Eforii că potrivitů cu glăsurca oțoseniei de la 12 ale acesteia cu No. 2 de isnová s'aũ împospetatů porunci către ocărmuitorii județelorů, a grăbi tóte fără zăbavă găsirea caselorů încăpătore pentru trebuința școlilor naționale, ce urmază a se întogmi pe la județe și pe dată, — ce va veni asemenea cunoștință sa va da în cunoștința cinstitei Eforiei.

Se însemneză către acéstă mai jos și orașele unde s'aũ găsitů case încăpătore pentru școle întocmai dupe cererea cistitei Eforii.

Marele Vorniců din lăuntru, *Filipescu*

Cămpu-lungů.

Cerneți.

Rômniculů-Vâlcei.

Ploesci.

tout promettait des progrès rapides, qui auraient pu réparer en quelque sorte le temps perdu. Malheureusement ces espérances s'évanouirent bientôt. L'apparition du choléra vint de nouveau nous forcer de suspendre des cours, qui avaient commencé sous de si heureux auspices; dans cet intervalle, Votre Excellence voulut bien ordonner de mettre l'ancien local de S-t Savva, destiné aux cours publiques, à la disposition de l'Ephorie; celle-ci s'occupe d'y faire des réparations importantes à l'effet de remplir le but auquel il est destiné, en y établissant les trois classes ci-désigné: savoir: L'École première, l'école centrale, qui en attendant ont ouverts

leurs cours à Serban-Voda et l'école complémentaire qui sera ouverte dans les premiers jours de Novembre.

L'Ephorie s'est en même temps occupé des écoles de districts; le local destiné à cet effet a Kraiova, ayant reçu différentes destinations dans le cours de la guerre, vient seulement d'être mis à la disposition de l'Ephorie, qui va s'occuper de le faire réparer immédiatement: elle ose se flatter, que sous peu il sera à même de recevoir des élèves.

L'Ephorie s'occupe en même temps de se procurer des batiments dans les autres villes des districts; plusieurs ont déjà été trouvés, les autres le

Asupra acestei adrese Eforia otărăsece:

«Dupe ce se va face cunoscută magistraturilor ca cheltuēla pentru întocmirea școlilor o dată pentru totu-
de-una urmēză se fiă pe sēma fiă-căruia orașu și dupe ce se vorū priimi respunsuri, atunci li se vorū scri a îngriji să aibă gata, atātū suma de scânduri trebuincioșe dupe felurimea și grosimea lemnelor ce li se vorū arēta de aici cu deslușire, câtū și semi-cercurile de tinichia în numărul trebuinciosū socotitorū pe optū bănci în fiă-care din doue paradosuri, se vorū trāmite de aci câte un modelū de semi-cercuri de cerceve.

Cu acestū chipū îndată ce se va trāmite de aici profesori, acestia, găsindū totū materialulū gata, pe locū vorū îngriji ca în puține zile să se lucreze băncile, cum vorū povețui și să se așede tōte cele trebuincioșe fără a se pricinui perdere de vreme la deschiderea școlilor.»

Ecă devisulū dupe care Eforia credea că se pōte face și pregăti cu mobilierū o școlă primară.

Insemnare de materialuri la școlă începătoare cu optū clasuri.

8 scânduri de bradū grōse de 2 degete și $\frac{1}{2}$ și late de o palmă domnescă, pe care ținū copiii cărțile și scriū, erū lungulū scândurei va fi dupe lățimea odăiei.

8 idem scânduri grōse totū de 2 și $\frac{1}{2}$ degete și late de o palmă domnescă, pe care ședū copiii.

8 scânduri mai subțiri totū de bradū, pe care ținū copiii picioarele.

8 scânduri subțiri totū de bradū, din care aū să se facă 16 telegrafuri (adică stēguri).

3 scânduri de bradū grō- se de 2 degete.	} pentru scaunele învățătorilor, avēndū acelū scaunū unū oulapū micū despărțitū în patru despărțiri, doue în față și doue în dosū
4 idem mai subțiri.	

24 grinți de stejarū, lungulū de 2 stāneni, latulū de unū latū de mână, grosimea idem, erū în muche de 4 degete, din care grinți aū să se facă picioarele scaunelor.

3 grinți de stejarū, lungulū de 2 stāneni și latulū de unū latū de mână și mai bine, care aū să se bage în zidū în dreptulū scaunelor, în care aū să se bată semi-cercurile, ca să ție mai bine.

8 semi-cercuri de ferū, dupe forma ce se trāmite.

21 table de tinichē mică dupe modelū, în care aū să se puie modelurile de scrisū adecă grapsimele învățătorilor și tablele de aritmetică.

10 table ierū de tinichē, în care se punū tablele de cititū.»

Aceste materialuri sunt de lipsă pentru o școlă începătoare numai cu optū clasuri, pentru care s'aū și închipuitū acēsta.

George Pop, profesorū de împrumutata învățatură.

Socotēla unū scaunū de învățatura metodulū lui Lancasterū.

Lei, par.

4 20 O scândură de bradū de cele grōse, care este deasupra, pe care ținū copiii cărțile și scriū, cu privazu josū, lungulū de 2 stāneni.

4 20 Altă scândură de o palmă grōsă, pe care ședū copiii lângă scaunū.

2 20 O scândură de cele mai subțiri, pe care punū copiii picioarele.

7 20 Trei grinți, lungulū 2 stāneni, latulū unū latū de mână, grosulū o palmă, în muche de 4 degete, din care se facū picioarele.

2 20 O scândură de o palmă, mai subțire, din care să se facă 2 stēguri, unulū la o margine și altulū la cea-altă margine.

3 20 Patru halcale de ferū din care între stēguri bătute 2 la o parte și 2 la altă parte.

— 12 Ținte mari pentru bătutulū scândurilor de lemnū.

25 — Plata meșterulū pentru lucrulū unū scaunū.

50 12

Ecă acumū și planulū unei clase primare recomandatū de Eforiă;

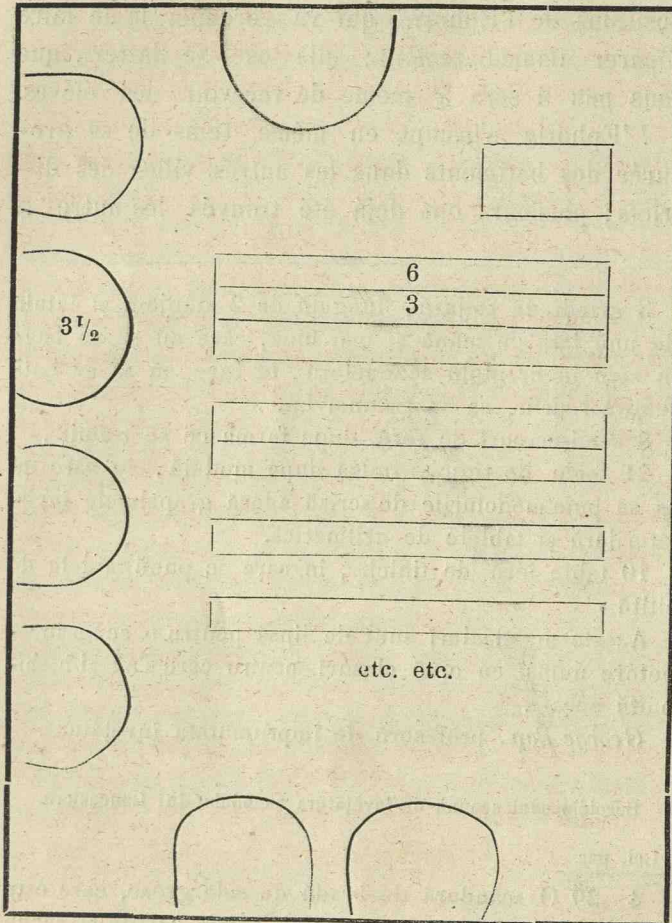

seront sous peu, mais le besoin de professeurs, se faisant sentir pour ces différents établissements d'éducation première, l'Ephorie s'occupe en ce moment de l'établissement à Bukarest d'une école

normale d'enseignement mutuel, qui ouvrira dans peu ses cours.

L'Ephorie se trouve heureuse de pouvoir annoncer à Votre Excellence que, jusque à ce jour elle ne s'est

Planu alu unei șscole începătoare de județu pentru 60 scolari.

Prețul mobilorū unei școli.

Lei.	Par.	
80	—	Scaunū învățătorului.
210	—	Pentru 7 trupuri de lemnăria.
40	—	10 table mari de tinichie.
63	—	21 „ mici idem.
112	—	7 semi-cercuri de feru, trei oca 225 dr.
522	20	

(Veți pag. 25 de la dosarul de la arhiva Statului No. 2230, No. 1675, No. 1 de la Eforia, din 1831, Septembrie 8).

Etă cum, celū puținū în 1831, înțelegea Eforia că școla nu va se dăca numai murii unei case!... A! de ce a uitatū mai apoi acestă procedere!...

În Noembru 24, 1831 cu adresa No. 36, Eforia vestese Vorniciei ca se scrie ocărmuitorilor ca conformū art. 85 din regulamentulū organicū (?) se se alégă locale de școle mai alesū la bāserica cea mai mare din orașū.

mitoțe monastiresci. Din primele linii ale acestei adrese rezultă că Eforia nu a fostū regulatū ānchē nimicū pentru deschiderea școlorū în cele 4 orașe unde este vēdūtū că s'a aflatū localuri.

În Noembre 20, 1831 cu adresa No. 12 scrie Eforia Vorniciei.

Cinstitei mare Vornicii a trebilorū din lāuntru.

Eforia cunoscēndū că sfaturile orășenesci sunt subt îndatorire, ca să priveghieze asupra tōte cāte privescū la buna orēduclă a unui orașū și că privegherea școlorū publice este asemenea o neapărată datoriā a sfatului fiesce-cārui Orașiū, ca ceea ce priivesce mai multū spre folosulū lorū în parte, cu cinste rōgā pe cinstita Vorniciā ca să bine-voiēcā a face cunoscutū prin poruncile, ce va da către tōte sfaturile orășenesci, ca Eforia de acumū în ainte la ori ce va judeca de trebuință că se atinge de înaintarea lucrurilor școlorū publice, o să se nțelégā cu sfaturile orașelor. Acele sfaturi firesce din doue pricini vorū îndemna cu osebite la acea îngrijire: antēiū de datoriā săvārșirei poruncilorū Cinstitei Vornicii și alū douilea de cugetarea folosulū lorū. Acestea bine judecāndū-le Cinstita Vorniciā va bine-voi a trimete si Eforiei sciință de urmarea, ce se face într'acēsta.

Éccē aci prima adresă, ce Eforia trāmite directū, în afacere de școli, către Municipatele sate.

Eforia școlorū.

Cinstitului Sfatū orășenescū din orașulū. . . . .

»Incredințată, este Eforia, că din partea Cinstitei mari Vornicii s'aū scrisū în multe renduri D-lui ocărmuitorū allū aceluī judidețū »ca prin sfātuirea orașenilorū de a colo și îngrijirea lorū să se gāsēcā o casă seū vre unū metohū monastirescū cu doue săli māriclele pentru învățatura copiilorū și cu doue, trei odāi mai mici pentru locuirea dascalilorū și o odaiā pentru școla publicā din acestū orașiū; dar fiindū că Eforia nu are nice o sciință de s'aū gāsitū o asemenea casă seū nuși vede cu sufletēscā neastāmpārare ca tinerimea și perde vremea și dascalii sunt ca și sosiți într'aceluī orașiū, Eforia nu lipsece prin tr'acēsta a face sciutū aceluī sfatū, că în articolulū 85 alū orgaicescului Regulamentū ce s'a întocmitū pentru școlele publice din totū Principatulū Valachiei, se coprinde că pentru școlele de prin orașe să se ție case publice, ce se vorū gāsi prin acele orașe, ci fiindū că Eforia cunōsce pe sfaturile orășenesci

pas vue dans le cas de disposer des fonds, qui sont assignés aux écoles par le règlement organique, sur les caisses de la Vestiaire; elle a pu suffire à tout par les fonds disponibles, qui se trouvaient dans ses propres caisses.

Cependant elle ne peut dissimuler à Votre Excellence, qu'elle éprouve en ce moment quelque embarras par suite des arriérés qui lui sont dus par la métropole: ces arriérés présentent un Capital de 6,300 piastres pour l'année 1829, de 26,198 pour l'année 1830 et la totalité des sommes pour l'année 1831. Quelsqu' aient été les efforts de l'Ephorie jusqu' à ce jour pour se procurer la rentrée de ces fonds, tout a été inutile, La Métropole néglige même de répondre depuis quelque tems aux invitations, qui lui sont faites. L'Ephorie à cet effet ose solliciter les ordres de Votre Excellence, seul moyen de donner de l'efficacité à ses réclamations.

(signés) *Alexandre Philippesco*
E. Balatchano
Stirbey

No. 24.
Bukarest, 24 Septembre.
1821.

însărcinate cu toate interesele oraşului şi că îngrijirea şi chipzuirea pentru scola publică i să cuvine dreptu o datoria sântă şi netăgăduită, privindu mai multu spre folosul în parte alu oraşeniloru, căci şi vedu copii învetaţi şi destepti prin învăţatură, ceea ce este cea dinteu podoba a omulu simţitoru, de aceea poftesce pe acestu sfatu oraşenescu, ca îndată după primirea acesteia să chipzuiască cu din adinsulu pentru găsirea pomenitei case spre a nu se mai prelungi vremea în zadaru, fiindu cumu s'a disu doue salu mari şi trei odai mai mici, însă acele odai întru care este a se aşedia învăţatura alilodidactică să aibă lungulu de trei stănjini şi jumătate, era latulu de trei, împotriva de nu se voru găsi atatea de mari fie şi de 2 stănjini lungulu şi de doui latulu. Deosebitu va îngriji cinstitul Statu şi pentru mobilele acei scole adecă: scaune, laviţe şi celelalte, care acestea făcându-se o dată prin cheltuiela oraşeniloru voru fi pentru totu-d'auna; căci Eforia jertfesce pentru plata dascaliloru şi pentru alte adaugiri, ce se voru face spre înflorirea acestu folosu obscescu, aşa deru urmându cinstitul sfatu şi silinduse prin totă a sa virtute a se găsi şi casă trebuincioasă pentru scola şi mobilele cele trebuincioase a se pregati; va însciinţa Eforia, câtu mai fără zăbavă şi a cu anume se află acea casă ca să scie mai din vreme, ce punere la cale să facă într'acesta trebuinţa cu trimite-rea dascaliloru, eru până se va priimi respunsu de la acestu sfatu, Eforia va îngriji a trămite pe dată acolo omu cu sciinţa spre a povăţui în ce au a se lucra şi

ANESA Nr. 3.

Eforia scolareloru Naţionale.

Domnilor profesori scolei centrale din Bucuresci.

Raportulu D-v. ce aţi trimisü Eforiei de la 15 ale următorulu subt Nr. 3, în unu jurnalü coprin-đătorü de toate ştiinţele la care se îndatoréză a da esamenü candidaţii profesori, vedënduse, s'au înţelesü de bună chipzuirea ce au făcutü, de aceea şi Eforia scrie D-v. ca să ve îndeletniciţi a alcătuî fieşicare în parte unu cursu pe scurtü de toate acele ştiinţe, pe care este ne-apărată trebuinţa a le învăţa candidaţii profesori ce voru merge pe la judeţe şi aceste alcătuiri le veţi înfăţişa D-v. Eforiei gata până la 15 ale viitorulu Decemvrie.

Iar candidaţii profesori, fiind-că trebue îndepliniţi întru ştiinţa învăţăturiloru ce s'au otărit prin jurnalulu din Decemvrie 8, anulü următorü, în vremea ce se va îndeletnici la învăţatura metodu-lu lui Lancaster, dupe temeiurile aşedate prin jurnalulu Eforiei subt Nr. 2, Octomvrie 30, voru fi

a se aşedia mobilele scolei cu însemnare de la Eforia de suma şi feliurimea anume a aceste mobile.

Annulü 1831 Noembriu 23, No.... Bucuresci.

Eforia scolareloru naţionale Annulü 1831 Noembre 34 No. 26
Bucuresci.

Cinstitei Mari Vorniciei a trebiloru din läuntru!

Prin otosenia cistitei Vorniciei, pe care cu cinste a primit'o Eforia, scrisă de la 17 ale următorulu sub No. 1518, s'au vedutu însemnarea, ce se face pentru găsirea altoru doue case în trebuinţa scolareloru publice la oraşele Rîmnicu-Vălcii şi Ploesci, deru fiindu că Eforia nu are sciinţa a le cu sunt aceste case şi de sunt destoinice a sluji într'acesta trebuinţa, şi mai virtosu, ca prin unele din oraşe se găsescu şi metoace monastiresci, care potu fi mai mari şi mai încăpătoare. De aceea are cinste Eforia a însemna cinstitei Vorniciei articolulu 85 alu organicesculu regulamentu, ce se atinge de întocmirea scolareloru care şi se cuprinde printr'aceste cuvinte: »se va aşedia câte o scola începătoare în fiesce-care oraşu de căpeteniă din judeţe, carea se compune într'o parte de odai ale acelei mai mare biserici ce se va afla a colo.« Dintr'acestea doue, înţelegându cinstita Vornicie trebuinţa că acestu articolü este de folosü a se da şi în cunoscinţa ocărnuitoriloru, va binevoi a le porunci, ca asupra găsirei unoru asemenea case să aibă cea mai mare îngrijire şi osirdia spre a nu trece vremea. Spre acestu temeu şi Eforia cu cinste face cunoscutü acesta cinstitei Vorniciei.»

îndatorați totu într'acea vreme, a se deseversî și la celelalte învățături ce le voru lipsi după cursurile elementare ce se voru alcătui. Spre acestu sfîrșitû daru și în locu de 2 luni ce prin jurnalulû Eforiei se otârîse numiților candidaților spre învățatura acestor cursuri, voru avé trei luni, și voru primi fieșicare câte lei o sută pe lună. De primirea acestiea și punerea în lucrare va avea Eforia respunsulû D-v.

1831 Nembrie 23.
Nr. 32.
Bucuresci.

ANESA No. 3 bis.

Astă-đi la 30 Octomvrie anulû 1831, adunându-se mădularile Eforiei școlilor aș chipzuitû ca să se adune într'o đi pe totă săptămâna și a pofti dascăli școlii din Bucuresci, ca toți din preună închipuindû unû consiliu, să facă esamenulû celoru ce se voru arêta cu dorire de a fi profesori la școlile de prin județe, seû din Craiova, și fiind-că învățaturile la aceste școle trebue să urmeze dupe metodulû lui Lancastru, și să se asemene întru tôte cu duhulû osebitulû regulamentulû ce este întocmitû, de aceea:

1-iû Profesorii Bucuresciloru se voru indeletnici a închipui proiectulû de învățaturile ce se voru cere de la fieși care candidatû spre a fi dascălû la județu, și asupra acestorû învățaturi li se va face aici esamenulû. Care dintr'ânșii se va cunoște des-toinicû, și se va da înscrișu iscălitû de profesori ce voru alcătui consiliulû, și în urmă va fi primitû de a asculta cursulû normalû spre a învăța metodulû lui Lancastru, dupe care mergêndû la județu, să urmeze învățaturile.

2-a Cursulû normalû nu va ținea mai multû de de doue luni. — Candidatulû de dascălû va primi câte lei o sută pe lună într'acéstă vreme de la casa școlilorû însă candidatulû, pentru cursulû normalû, va fi datorû a merge în tôte đilele ca să fie de față la paradosulû de alilodidactică atâtû la întâea clasă câtû și la a doua, și a practisi făcêndu-se și monitorû între ucinici.

3-a Cursulû normalû va începe de la 1 Noemvrie și va urma în tôte đilele. Dascălû alû acestuî cursû va fi D. Gheorghe Pop, cu léfa pe lună talere două sute, însă nu la aceste césuri cândû este paradosulû la întâea și la a doua clasă de ali-

lodidactică. Se va da coprinderea acestuî jurnalû în cunoșcința profesorilorû școlii spre respunsû la raportulû ce aș datû Eforiei de la 14 Octomvrie 1831, Nr. 2, și spre a fi întocmai următorî, erû pe de altă parte se va da de către Eforie în cunoșcința ocârmuitorilorû de județe ca să publicuêscă de obșce acéstă punere la cale, dându-se și prin gazetă.

ANESA No. 4.

La 11 Febr. s'aû înfăcișatû întru cercetarea obicînuitei obstesci adunări proiectu de regulamentulû școlilorû publice și cu prilejulû acesta D. Vorniculû Știrbei ca mădularû alû Eforiei școlilorû a rostitû următórea cuvêntare:

„Mai 'nainte de a da în cunoșcința cinstitei adunări regulamentulû, ce s'a făcutû pentru o nouê întocmire a școlilorû publice, socotescû de datoriă a supune cinstitei adunări cursulû lucrărilorû Eforiei, adecă starea întru care s'aû primitû școlile întru a sa îngrijire, mizlócele ce a întrebuițatû pentru înaintarea lorû, rezultatulû ce aû dobânditû, și în sfêrșitû întinderea ce se nădăjduesce dupe noua întocmire.

„La sfêrșitulû annulû 1830, cândû Eforia cea de acum s'a însărcinatû cu îngrijirea de învățatura publică, doue școle eraû întocmite numai: una în Bucuresci, alta în Craiova, care și acestea se aflau închise din împrejurările vremei. Atunci cea d'ântêiû îngrijire a Eforiei a fostû a se deschide îndată școlă din Bucuresci, care a și începutû de locu în hanulû lui Șerbanû-Vodă, primindû mai la urmă pe sêmă-și școlă din St. Sava, s'a indeletnicitû cu totă silința a face meremeturile și a găti încăperi noui, potrivite cu întinderea învățaturilorû ce trebuința cerea, și cândû Eforia chipznuia a așeđa învățatura publică pe temeiri mai statornice, și a înlesni mizlócele cele pentru întinderea acesteî învățaturi, a datû peste noi bóla holerei, și Eforia a fostû silită să închiđă școlă. Indată însă după încetarea acesteî bóle s'a deschisû școlă în St. Sava în luna lui Noembre urmându-se pină la Marte 1, 1832 cursurile ce aû fostû mai de trebuință a se deschide atunci îndată pe potriva puterei școlariilorû ce se adunaseră.

Érú de la Martie 1. s'a datú invěţătorei publice o nouă desvoltare, într'acea vreme s'aú deschisú în St. Sava cursuri noi, dându-se fiă-căreia ramurii de invěţătură o întocmire mai regulată.

„Intr'acea vreme s'a întocmitú scóla centrală în Craiova; totú într'acea vreme s'aú aşedatú scóle începătóre mai pe la tóte judeţele, şi astă-đi numai patru judeţe sunt la care nu s'aú aşedatú anché scóle, adică Slam-Rimnicú, Dâmboviţa, Ialomiţa şi Teleormanú.

„Atunci s'a întocmitú în St. Sava unú pansionú unde se dá copiilorú o îngrijire mai de aprópe la a lorú purtare şi invěţătură. Intr'acestú pansionú se păzesce acum o bună orěnduelă, şi póte sluji dreptú modelú şi pentru alte asemenea aşedeměnturii.

„Atunci éráşi s'a făcutú punere la cale de a se aşeda în Bucurescú scóle începătóre în fiă-care plasă a oraşului, pentru mulţimea scolarilorú ce nu potú încapé în St. Sava, şi pentru ca să le fiă mai cu apropiere a-şi urma invěţăturii într'acele scóle.

„Dintr'acestea una s'a aşedatú în St. Gheorghe celú vechiú, alta la biserica Amziú, cele-l'alte doue nu s'aú deschisú anché pentru că nu se găsescú încăperi; Eforia ánsă îngrijesce a se ímplini acéstă trebuinţá câtú mai fără zăbavă.

„Pe lěngă altă neînlesnire ce Eforia a întěmpinatú în cursulú lucrărilorú selesé, cea mai mare a fostú lipsa profesorilorú la întocmirea scólelorú începătóre, şi nici s'ar fi pututú birui acéstă neînlesnire, decă nu s'ar fi întocmitú aici unú cursú normalú spre deprinderea acelora ce se arėtá cu dorinţá a se pregăti pentru a fi profesorii, otărându-se pentru acestia, spre încuragiare, şi câte lei una sutá pe lună pe o vreme mărginitá de trei şi patru luni.

„Deosebitú de mai susú arėtata neînlesnire, ce a încercatú Eforia la întocmirea scólelorú este şi lipsa de încăperile trebuincióse pe la oraşele din judeţe; s'a făcutú însă îndemnare dregătorilorú precumú şi orăşenilorú din partea locului a chipzui mizlócele de înlesnire, şi pentru punerea în lucrare ce s'a făcutú pe la unele locuri, Eforia se simte datóre a mulţami dregătorilorú şi orăşenilorú dupe la acele locuri, căci prin a lorú révná s'a datú scólelorú bune încăperi, unele prin închiriere şi meremeturii, altele prin clădirii într'adinsú: precum s'a urmatú mai cu sémá la oraşulú Giurgió, unde prin

silinţa ce are ocărmuitorulú de acum alú aceluí judeţú, pentru câte privescú la obstesculú folosú, a îngrijitú pentru a înlesni tinerimeii din partea locului mizlócele de invěţătură, şi din a s'a révná s'aú îndemnatú orăşenii, precum şi alţi iubitorii de luminarea tinerimeii, şi aú ajutatú de s'a făcutú o zidire într'adinsú pentru scóle cu doue sáli mari ce potú coprinde fiă-care câte 200 de scolarii.

„Peste cincii luni dupe acéstá noue întocmire a invěţătorei publice s'aú datú obsteii dovédá de urmarea invěţăturilorú prin esamenulú generalú ce s'a făcutú la 9 ale lui Septembre în scóla din St. Sava, Atunci cercetându-se câte douii scolarii în fiă-care clasé, s'a doveditú sporirea repede ce făcuse uce-niciei într'acéstá vreme de cincii luni. La acestú esamenú dupe chipzuirea ce se făcuse pentru îndemnarea ce trebuie să se deé şi scolarilorú la invěţătură, s'a făcutú alegere prin concursú de optú tinerii din cei mai silitorii şi mai sporiíi la invěţăturii şi s'aú aşedatú pensionerii ai Statului cu îndatorire ca desăvěrsindu-se în invěţăturii să predea în scólele publice acea ramurá la care se vorú găsi destoinicii.

„La aceeaşi epocá făcěndu-se esamenú şi la scólele din Craiova, precum şi la cele-l'alte scóle ce se aflá aşedate prin judeţe, pe la tóte s'aú datú doveđi, că şi invěţătorii aú ímplinitú cu révná şi vrednicii slujba lorú şi scolarii aú făcutú multú sporú la invěţăturá.

„Pentru înaintarea invěţăturilorú, Eforia a avutú necontentită luare aminte a se povětui prin esperienţá de mizlócele cele mai înlesnitóre, şi cândú dupe cea din urmă vacanţá s'aú deschisú ieráşi scólele, s'a datú invěţăturilorú o mai mare întindere, aşeděndu-se în sfěrsitú pe temeiiuri statornice potrivítú cu trebuinţá ce s'a cunoscutú, şi dovedite prin cercare, temeiiuri dupe care s'a alcătuitú regalamentulú ce acum se infăcişezá cinstitei adunării

„Pe aceste noue temeiiuri se urmézá acum invěţăturile în tóte scólele cu bună orěnduelă şi dupe starea lorú de acum tóte dáu bună nádejde de sporirea lorú spre desăvěrsire.

„In 12 scóle începătóre, ce s'aú aşedatú píná acum pe la judeţele dupe afará, dobândesce tinerimea cele d'ántéii cunoscinţe printr'unú metodú forte înlesnitorii, şi se împărtăşescú preste o miá scolarii de acéstá invěţăturá.

„In scóla din Craiova, precum şi în Bucurescú

s'a dată claselorî începătore o întindere mai potrivită cu trebuințele, și starea locuitorilor acestorî crașe, în Craiova se învătă anche Gramatica, Aritmetica, Geografia, limbile Grecescă și Franțozescă, 250 scolarî urmază astă-dî aceste învățături în scôla din Craiova ; cu intristare inse Eforia arătă, că de nu s'a dată până acumî acestei scôle tótă desvoltarea după dorință, și de nu s'a dobândit tótă rodirea ce se nădăjduia, acéstă împedecare a fostă lipsa de încăperi potrivite cu întinderea trebuinței unei scôle centrale.

„Despre altă parte cu mulțămire arătă Eforia cinstitei Adunări, ca Magistratulă aceluî orașu a dată dovédă de o deosebită rivnă luândū pe séma scôlii în mizloculū orașului unū locū fôrte întinsū, pe care Eforia nădăjduesce a se îndeletnici în véra viitoare să clădescă o zidire după unū planū regulatū.

„Învătăturile ce se urmază în scôla din Bucuresei, dupe întocmirea de acumū sunt : Gramatica, Caligrafia, Geografia, Aritmetica, Desemnū, Istoria, limbele Latinescă, Grecescă, Franțozescă, Rusescă ; Algebra, Geometria și prăvilile pământului, precumū în alăturata tablă se arătă.

„Optū-sute de scolarî urmază acumū deosebitele învățături în scôla din St. Sava, și 400 în celelalte doue scôle începătore de prin plăși.

„Pe lêngă cele-l-alte Eforia a socotitū de cea mai sântă a sea datorią a întempina tôte trebuințele prin cea mai mare economiă. La sfērșitulū annului 1830 cândū s'a orânduitū acéstă Eforia, s'a aflatū nahtū în casa scôlelorū lei 73,798. După aceea s'a strânsū pe anulū 1831, lei 95,808 din vëndarea moșielorū, și din contribuția preoșilorū ; s'a adunatū și pe anulū 1832 lei 53,220 din vëndarea moșielorū Glavaciocū. Érū din suma hotărâtă prin regulamentulū organicū și prin budgetulū cheltuelilorū Statului pentru ținerea scôlelorū publice, nu s'a primitū de la Visteriă mai multū de câtū lei 94,660, din suma de 525,000 ce se cuvenea scôlelorū pe 18 lunī, adică lei 175,000 pe semestru din urmă 1831, și lei 35,000 pe anulū 1832.

„Cu acéstă sumă de lei 317,486, s'aū întimpinatū tôte trebuințele scôlelorū în curgere de duoi anni, de la începutulū annului 1831, până la létulū 1833 ; dintr'acești bani Eforia a avutū a întempina nu numai cheltuele regulate, ce s'aū urmatū pe fiă-

care lună, ci și alte cheltueli extraordinari cari s'aū suitū până la o sumă de lei 60,000, ce s'aū întrebuintatū pentru meremetulū scôlei din St. Sava, mobilarea sănilorū de predare, îngrădirea curții, cu zidū, zidirea din noū a doue odăi pentru portarū, și pardosirea cu pétră a uliței din antea acesteī scôle ; pentru clădirea și mobilarea sănilorū în scôlele începătore din St. Gheorge și de la biserica Amzii, și pentru meremetulū și mobilarea încăperilorū unde se află acumū aședată scôla din Craiova.

„Socotelile scôlelorū până la 1 Martie 1832, s'aū cercetatū și s'aū încheiatū de cătră obscesculū comitatū, ce după deosebitū Regulamentū era atunci însărcinatū cu revizia caselorū de folosū obscescū, iéar socotelile pe dece lunī ale annului 1832, sunt gata a se supune obscescului Controlū.

„Acestea sunt mizlócele ce aū avutū Eforia la mână și ce a întrebuintatū până acumū de cândū s'a însărcinatū cu îngrijirea scôlelorū publice, éar câtū pentru sporirea învățăturilorū, spre desăvērșire acumū cândū, după temeierile ce s'aū aședatū prin regulamentulū organicū tôte ramurile administrației, s'aū îmbunătățitū într'un chipū simțitorū ; oblăduirea pētrunsă fiindū de veciniculū adevēru, că numai deprinderea în obiceiuri bune. pôte vecinici legiuirile némurilor și că temeielū celū mai neclintitū alū orânduelilorū unei societăți este învățatura tinerimei, nu puté perde din vedere unū obiectū pricinitorū de acestū folosū obscescū. De aceea oblăduirea, dorindū a aședa pentru viitorū învățatura pe temeieri statornice printr'o legiuire din cele mai de căpeteniă, a îngrijitū a alcătui Regulamentulū scôlelorū, care se pune astădī înaintea obscescei adunări și care este o lucrare de multă vreme potrivită cu trebuințele ce s'aū cunoscutū și cu cercările ce s'aū făcutū.

„Prin'acestū regulamentū scôlele se află întocmite astū-felū în câtū tinerimea va puté să urmeze cu inlesnire din tréptă în tréptă învățatura potrivite cu a sea virstă și cu a sea stare. Învătăturile iéar-și se află aședate pe astū-felū de temeieri, încatū să se pótă întinde fiă-și care ramură a învățăturilorū din ce în ce mai multū, după trebuințele Statului și după sporirea ce va face tinerimea la învățaturi.

„Sórta tinerimei pentru vremea venitoare se dá acumū în chibzuirea obscescei adunări, la dēnsa stă

a i se da printr'o bună întomire a scólelorú mizlócele de a dobândi bunele învățături și bune obiceiuri prin care némulú românescú se pótá páși mai repede spre fericire.

(Iscălitú) Mădularulú Eforiei scólelorú *B. Stirbeș.*

Dămú aci dărea de sémá despre esamenele de unú anú apoi după *Curierulú:*

BUCURESCI, 10 SEPTEMBRIÚ.

Joí la 7. Septembrieú adunându-se în sala colegiului din St. Sava Clirosulú, boerimea și o mulțimede norodú, s'a sărbătoritú printr'o solemnitate publică esamenulú generalú alú scólelorú, după chipulú următorú :

S'a cântatú mai întâiú de scolarí ruguciunea séú Cântarea Dimineței.

Pe urmă D. Dvornicú Stirbeșú Logofetulú instrucției Publice a deschisú serbătórea essamenului printr'un cuvântú plinú de simțire și dorú patrioticú care în âmele tutulorú a făcutú nă mare mișcare.

După acestú cuvântú s'au adusú într'o cercetare câte douí scolarí din fiá-și care clasá ale scólelorú începétóre de la băsérica Amzií, Sf. George și Sf. Sava. Clasulú I-iú și alú II-lea s'au esaminatú la citire, patru lucrări ale Aritmeticeí, declinației și conjugării. Clasulú alú III-lea la începuturí de Catihismú, de Gramaticá, de Aritmeticá și de Geografiá. Clasulú alú IV-lea începuturí de Aritmeticá și Geometriá. Cunoscințe usuale, Desemnú liniarú și eeserciții gramaticali.

După acésta s'au adusú într'o cercetare câte douí scolarí din fiá-care clasá de învățaturile Umaniore, și s'au esaminatú după cum urmézá :

Clasulú I. și II. Gramaticá românescá rezonatá, începuturí de limba franțozescá, Geografia și Hronologia. Clasulú III. și IV. analizá gramaticale a limbei franțozescé, Aritmetica rezonatá, începuturí de limba latiná, sintassa limbei franțozescé, limba grecescá și Istoria generale.

Pe urmă s'au cercetatú cursurile cele slobode adecá cei de la limba rusescá și limba grecescá noué.

Începéndú cercetarea învățăturilor complemen-tare s'au adusú asemenea în ante câte douí scolarí din fiá-care clasá, și s'au esaminatú la Algebrá și Geometriá, la pravila civilá și Criminale, și însfârșitú Caligrafia și Desemnulú.

Sfârșindu-se esamenulú, s'au chiămatú pe nume toți scolarii cei silitorí și li-s'au împărțitú daruri în cărți spre încuragiare Cărțile ce s'au împărțitú

au fostú Masilon, Bosuet, Fenelon, Atlasurí geografice, Marmontel, Gramatica, Poesii, Aritmetica, lui Francher, Înălțarea și căderea Románilorú de la Montesquiú, Mitologia, Deprinderi asupra cititului, și autorí clasici greci.

Nu póté cine-va povesti bucuria, lacrimile cele fericite ale acestei pline de rávná adunări. Vorbe nu adjungú ca să dé a înțelege acéstá șcená simțitóre. Cine este părinte și doresce luminarea fiilorú sei și o vede în faptá, cine este patriotú și arde de foculú acela cerescú spre a vedé în patria lui amiaza filosofiei și a adevérului și dintr'unú întunecú de vécuri de o-datá i-se arétá o diminétá veselá și strelucitóre în tótá slava ei, acela póté a'și inchipui stremutările de bucuriá ale acestei adunări care cu vederea, cu audulú însătoșatú, nesățiosú sta așintatá la răspunsurile cele potrivite ale tinerilorú. Copii de câte optú anni și dece anri pētrunși de ființa întrebărilorú și lecțiilorú care le au învățatú în limba lorú, în mizloculú unei adunări fără sfielá, întocmai ca nisce profesori pe catedra lorú se desvoltú și 'și arétá pe tablá séú prin graiú cunoscințele lorú cele statornice și incredințate, adevérurile istoriei, pricinile înălțării și căderii națiilorú, virtuțile și greșalele lorú, le auđiamú din gura pruncilorú noi cari ne amú perdutú tótá a nóstrá tinerețe a învăța numai vorbe. Adevérulú matem aticú, scuturatú de tótá bănuíela și nedomirirea, strelucea plin de grații îngurile cele nevinovate. Trei sute de scolarí la desemnú acoperiserá păreții sălei de capo-d'operile lucrărilorú lorú de peste annú, desemnuri topografice și de arhitecturá, peisagiuri, și icóne istorice în sumá nenumératá, dovédá că nu sunt fapta nici a unuia nici a deciurí de ómeni, ci a sute de mání, ce mai nainte de doue-deci de luni erau cu totulú ne-deprinse în frumósa acesta artá.

Pré sfințitulú Mitropolitú, blagoslovindú rodurile profesorilorú și silințele scolarilorú, a chiămatú darulú duhului sântú, adevérulú, blândețea și dragostea, ca, învățăturile formându-le mintea, aceste daruri ceresci să-le formeze animile spre a puté fi rézemulú și nădejdea patriei, patrioți și creștini ai Evangheliei lui Hristosú, și pe urmă spre ajutorulú celorú sērmaní a daruitú 1000 de lei.

În sfârșitú adunându-se boerii eforí în sala de sfatú au alesú d'între școlariiú cei silitorí pe cei ce se vorú finé în pensionú cu cheltuiéla scólelorú.

Cu numărul viitoru se voru face cunoscute atât numele acestora cât și alu totorū eminentiloru.

Acum, spre mulțămirea cititoriloru noștri ne grăbimū a publica cuvântulū D. Știrbeiū, carele cu numărulū viitorū se va da și în limba franțozescă.

Écă cuvântulū :

„Acumū a doua óră se serbeză prin acéstă Adunare încheierea anului scolasticū și se dă în cunoscință obștească urmarea învățaturilorū de peste annū.

„Din sporirea ce s'a arĕtatū la învățatură, în puțină vreme la examenulū annului trecutū s'a cunoscutū folosulū ce isvorĕște din aședemânturile ce s'aū întocmitū pentru educația publică. Oblăduirea pĕtrundĕndū: ca învățaturile potrivite pe principiuri de religiă și de moralū sunt cele mai puternice mizlóce pentru întemeierea fericirei unui némū, a aședatū scólele pe temeiuri mai statornice, dāndu-li-se o organizația potrivită cu trebuința ce se simte și cu mizlócele acestei țĕrri.

„După acésta nouă întocmire, aședĕndu-se tóte cursurile învățaturilorū, s'aū deschisū scólele la Octombre în 8 printr'o solemnitate (sărbătorie) unde față fiindū înalt. Ec. S. D. deplinū împuternicitulū Presidentū a insuflatū în animele tinerimeī o nemărginită râvnă la învățatură.

„Acum la cercetarea ce s'aū făcutū în parte la sfârșitulū cursurilorū, Eforia scólelorū a avutū privilegiulū a se bucura de întrecerea tinerimeī la învățatură și a mulțami profesorilorū de râvna cu care s'aū străduitū ași împărtăși învățaturile, éru mai alesū D. Directorulū Poenarulū, căruia suntemū datorī cea mai mare parte a înaintării învățaturilorū publice. Nădejduimū că cinstita Adunare va incredința părerea Eforiei prin cercetare publică ce este chiămată a face.

„Astă đī se pune înainte acestei cinstite adunări rodulū ce s'a dobânditū în acéstū annū, cercetāndu-se câte douī scolarī de fiă care clasă: dupe aceea se vorū arĕta scolarī ce pentru a lorū silință merită încuragiare și dintr'acestia unī se vorū alege pensionari pentru a se ține la învățatură cu cheltuēla din casa scólelorū, éru alții vorū dobândi premiele, ce s'aū otărātū pentru fiă-care pentru alū lorū meritū.

„Cinst. adunare va bine-voi a se arĕta cu indulgență, luāndū în bāgare de sēmă că unū nou aședemĕntū de învățatură publică, pīnă a se înte-

meia, are a se lupta cu multe neînlesniri și că a trebuitū să se facă cea mai mare economiă ca să se întĕmpine cele mai d'ântĕiū trebuințe.

„Cu tóte acestea prin osirdiea Eforiei scólelorū ale creia lucrări rĕmāne a se prețui de cinstitulū publicū și mai alesū prin esperiența și stăruirea atâtū a D. Dvornicului A. Filipescu, care cu nepregĕtare de anni îndelungați se află mādularū alū acestei Efori, câtū și a D. Logofĕtului Ste. Bălăcĕnu, care a primitū acéstă sarcină ca o mostenire de bune sentimente ale reposatului întru fericire părintele sĕū, învățaturile aū sporitū din ce în ce mai multū și întrecerea cu care acumū tinerimea se silesce a se împărtăși, dă cele mai bune nedăjdi. Numĕrulū scolarilorū crește din đī în đī; preste 2000 de tineri aū urmatū în acéstū annū cele mai d'ântĕiū învățaturi în scólele publice ce s'aū aședatū în diferite părți ale principatului.

„De aceea se nădăduesce că, precum tóte celelalte aședemĕnturi de folosū obstescū înaintĕză neîncetatū, învățaturile publice nu vorū rĕmāne mai înapoi și în acéstă epocă, în care s'a urzitū totū materialulū pentru zidirea monumentului de fericirea némului românescū se va lega mai cu țăriă temelia acestei zidiri, dāndu-se mizlóce de a se desevĕrși și întemeia educația publică, prin care singurā se póte obicinui omulū a iubi buna orĕnduēlă în societate, a prețui aședemĕnturile de folosū obstescu, a se supune legilorū și a-și împlini cu mulțămire tóte datoriele de unū adevĕratū crestinū și bunū mādularū alū societăței.

„Fiți dérū bine incredințați, iubiți tineri, că tóte anume vĕ pregătescū o viitorime fericită. Vedeți cu câtă rêvnă toți patrioții dorescū luminarea némului; într'acesti patrioți scólele aū dobânditū acum unū protectorū din cei mai rêvnitori pentru înaintarea învățaturei și întemeierea bunelor obiceiuri. Pré Sânția sa Mitropolitulū Gregorie, îmbunătățitulū nostru păstorū este celū mai ferbinte doritorū de folosulū obscescū.

„Siliți-vĕ déră tineri, fiți totū-dĕ-una supuși învățatorilorū vostri, străduiți-vĕ să le aduceți mulțămire prin a vóstră silință și să fiți recvnoșĕtori pentru a lorū strădaniă. Vedeți că toți vĕ voiescū binele ca din inima părintescă.

„Ceī ce ați isbutitū și vi s'a încununatū strădania prin laude și premii să priviți acésta numai ca o îndemnare pentru a vĕ strădui să sporiți mai de-

parte la învățătură. Ceî ce aîi rămasu mai înderețu să nu vë desnădejduiți, ci să vë siliți mai cu dinadinsul ca să vë împărtășiți de acum înainte și voi de aceleași cununî de laudă, ca și ceî-l-alfi tovarăși ai vostrii.

„Vedeți că părinți, frați, prietenî toți s'aũ adunatu astăzi ca să se împărtășescă de bucuria cea mai simțitoare.

„Mumele pe acasă ascéptă cu nerăbdare să afe isbăndeale vóstre la acéstă luptă a învățaturéi, să vë îmbrăcișeze și să vë blagoslovéscă. Alfi din ceî mai de aprópe aî vostrii prietenî simtu bătaia de animă, nădejdea, indoela, veselia, cu unũ cuvântu tóte sentimenturile câte frământă in césurile acestea animele nóstre cele fragede.

„Ucenicũ insumă, nu sunt mulți annî, 'mî aducũ astăzi aminte de cândũ eramũ pe banci scolarũ ca D. v., și cu o nemărginită plăcere mă împărtășescũ de simțirile cele mai pëtrundëtore, vedendu-vë strădanice de peste annũ incununate cu laude.

„Acestea, iubiți tineri, din animă de adevëratũ prietenũ vi le punũ înainte, căci totũ-dé-una v'amũ poftitũ o viitorime fericitã, éru acum cândũ una din îndatoririle puse asupra dregătoriei ee mi s'a incredințatũ este îngrijirea pentru învățatura publică, mă cunoscũ norocitũ că mi se dă prilejũ a prevedé din sporulũ ce aîi făcutũ la învățatură, fericita viitorime ce vi se gătesce și a insoți a mea bucuria și mulțămire a sufletulũ cu cele mai dulci

nădejdi ale părinților, cu mulțămirea învățătorilor și cu lauda ce veți dobândi chiar de la tovarășii cu care v'ați întrecutũ.

Grăbiți-vë să vë folosiți de vremea ce aveți anchë a petrece in scoli; ea trece iute, păziți-vë să n'o perdeți in indeletniciri netremnice. Cu învățatură temeinică și cu bune obiceiuri veți fi o-datã nădejdea și sprijinela némului; vedeți câte feluri de mizlóce de inaintare vi s'a deschisũ acumũ; la mâna vóstră stă să vë folosiți de dênsele. Stredniți-vë a le cunósce, a le prețui și a vë face vrednici de a le întrebuinta.

In sfârșitũ tipăriți in animele vóstre acele cuvinte care resunã anchë intr'acéstã sală.

„Toți, doritori de fericirea patriei, vi s'a disũ, iubiți intru tóte buna orinduélã, lucrați limba națională și străduiți-vë fără pregetare la învățatură, căci fieși-care va dobândi respłătirea ostencilorũ séle.“

Insoțitũ cu aceste cuvinte vi se va aduce in veci aminte sprijinirea ce a dobânditũ némulũ omenescũ de la făcëtorulũ sãu de bine Pavelũ Chiselefũ.

Acestũ nume va trece din generația in generația, insoțitũ cu tóte aședãménteale câte s'aũ intocmitũ pentru fericirea acesteî țërrî și va fi între alte doveđi de numerate faceri de bine ale împërãtescei curți a Rusiei icóna cé mai adevëratã de părintescele cugetări ale pré puterniculũ nostru ocrotitorũ.')

1) Dãmũ aci anchë trei acte ce ținũ de scoli și esame-ne, din care se potũ dobândi multe date asupra scólelorũ din 1832 și 1833.

À son Excellence Monsieur le Lieutenant Général de Kisseleff, Aide-de-Camp de S. M. L'empereur de toutes les Russies, Président Plénipotentiaire des Divans de Valachie et de Moldavie, Chevalier Grand Croix de plusieurs Ordres

L'Ephorie des Ecoles.

Rapport.

L'Ephorie des écoles a l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence la marche et le résultat du concours qui a eu lieu parmi les élèves les plus avancés dans les études pour le choix de cinq boursiers, conformément aux ordres de Votre Excellence et aux dispositions du règlement des écoles.

À cet effet, après les examens préalables qui ont été fait en détail par les professeurs, parmi tous les élèves en général, à la fin de l'année scolaire, l'Ephorie assistée de M. le Colonel Fanton de Verragon, et présidée par le grand Logothète des affaires ecclésiastiques et

de l'instruction publique, s'est réuni dans l'école de St. Sava, et là devant une Assemblée composée des membres du haut clergé, des différens fonctionnaires et d'un respectable public, deux élèves, pris de chaque classe ont été examinés et tous ceux qui se sont le mieux distingués par leurs progrès dans les études, leur assiduité au travail, et leur bonne conduite ont obtenu des prix; ceux-ci se sont trouvés au nombre de 165 dont 35 ont obtenu les grands prix, 48 les seconds prix et 82 des accessits.

Le nombre des élèves qui ont fréquenté les écoles de Bucarest depuis cinq mois, s'élève à mille trois cents, sur ce nombre, dont huit cents appartiennent aux écoles primaires, et cinq cents à l'école centrale et complémentaire, 350 ont été trouvés capables de passer à des classes plus élevées.

Après l'examen et la distribution des prix, les membres de l'Ephorie, M. r le Colonel Fanton, et le Grand Logothète se sont retirés pour délibérer sur le choix des cinq boursiers qui ont été pris parmi les élèves qui

ANESA No. 5.

Circulară către profesorii de la 10 orașe.

EFORIA SCÓLELORŪ.

Domnulă profesoră ală scólei din orașulă.....

Sciutū este obscesce că pe la tóte orașele de căpenie de prin județe trebue să se așede școle cu câte doui profesori. Dintre acestia la unile se o-

ont le mieux rempli les conditions voulues par le règlement, leurs noms se trouvent inscrits à la suite de ce rapport; Il ne reste plus qu'à obtenir le consentement de leurs perens par un écrit revêtu de leur signature déclarant que, contormément aux dispositions du règlement des écoles, leurs fils exerceront les fonctions de professeurs pendant dix ans, après avoir terminé leurs études aux frais et sur les fonds de la caisse des écoles.

Dans le cas ou les parens de quelques uns de ces boursiers refuseraient d'accepter cette condition pour leurs enfants, ceux-ci seront remplacés, par d'autres élèves qui se sont montrés également dignes de ce choix.

L'Ephorie a également l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence qu'on a remarqué pendant tout le cours de l'examen, dans l'Assemblée qui l'a honoré de sa présence, une satisfaction générale relativement aux progrès des élèves, vu le court espace de temps qui s'est écoulé depuis l'ouverture des cours, résultat, dont toute la reconnaissance est due à la sollicitude paternelle et aux soins persévérants de l'autorité supérieure.

L'Ephorie, prenant en considération d'un côté les honorables services rendus aux écoles depuis longues années par un des professeur, le père E. Potéca, et de l'autre son âge avancé qui ne lui permet plus de vaquer à ces pénibles fonctions, a l'honneur de le recommander à la bienveillante sollicitude de Votre Excellence, et de la supplier de daigner, dans le cas où Elle le jugerait convenable, lui accorder l'Egouménat d'un Monastère parmi ceux qui se trouvent vacants. Ce Monastère, vu les qualités qui distinguent le révérend père, pourrait devenir un exemple des améliorations dont est susceptible la gestion des domaines Ecclésiastiques.

Alexandre Philippesco.

Etienne Ballaziano.

Le Vornik B. Stirbey.

No. 357
ce 5 Septembre, 1832,
Bucarest.

À l'Ephorie des Ecoles.

J'ai reçu le rapport que l'Ephorie des ecoles m'a adressé, en date du 5 Septembre, No. 357, relativement

rinduesce numai câte unū profesorū, érū la alte le lip-sescū amânduoi (precumū se vedū în însemnarea de mai josū) pentru care Eforia în multe rânduri a publicatū prin gazetă condițiile prin care se priimescū candidați de profesori, ci fiind-că acumū numărul de candidați ce se află la învățatură, nu este **în destulū a împlini tote aceste locuri vacante**, se dă D-le în scire condițiile de primirea candidaților: adică orī-cine va voi să fie profesorū

à l'examen des élèves qui a eu lieu à l'école de St. Sava. L'heureux résultat de cet examen m'était déjà connu: c'est le plus bel éloge que l'on puisse faire du zèle éclairé et du dévouement des membres de l'Ephorie dans la tâche pénible qui leur a été confiée.

Les âmes généreuses, trouvant leur plus douce récompense dans la reconnaissance publique, je me fais un devoir de lui signaler les titres que s'y sont acquis, M. M. Alexandre Philippesco, Etienne Ballatzano, et Barbo Stirbey, chargés de l'organisation et de la Direction des écoles dans toute l'étendue de la Principauté, en ordonnant que le présent témoignage de ma satisfaction soit publié dans la gazette.

Je me fais un égal plaisir de reconnaître le dévouement du Sieur Poénari, proviseur des écoles, pour la surveillance active qu'il déploie, pour le maintien du bon ordre et de la subordination parmi les élèves, ainsi que pour la régularité qu'il a su introduire et conserver dans les cours.

Je saisis, en même temps, cette occasion pour rendre justice au zèle, à l'activité et à l'assidinté des professeurs Siméon Marcovici, Jean Popp, Ioseph Genilie et Georges Popp, dont les élèves de classes qui leur sont confiées ont fait preuve.

Le Président plénipotentiaire des Divans aide-de-camp Général *Kiselef*.

No. 663
Bucarest, le 20 Septembre
1832.

À son Excellence le général Paul Kisseleff aide-de Camp de S. M. L'Empereur de toutes les Rusies, Président plenipotentiaire des Divans de la Valachie et de la Moldavie, Chevalier grand-Croix de plusieurs ordres.

L'Ephorie des Ecoles a l'honneur de porter à la connaissance de Votre Excellence le résultat des examens pour les études suivies dans les écoles publiques de Bucarest pendant l'année scolaire de 1832--1833.

Le 17 Août les cours ayant été terminés les professeurs se sont occupés pendant plusieurs jours à examiner avec soin tous les élèves sans exception, et ils ont assigné à chacun la place qu'il a meritée par ses progrès et par sa conduite.

de județu, se va arăta la centrala din Bucuresci, și de va fi pregătitu la învățăturile elementare, de gramatică, catihismu, aritmetică, și geografie, dându esamenu îi va trebui numai să învețe în puține zile metodul lui Lancastre, apoi se va orîndui profesorul la locul ce-lu va alege, iar de nu se voru pregăti la învățăturile de mai susu, va puté să rămăe în scolară, în calitate de candidat u ca să urmeze cursul acestor u învățatur u precum u și metodul u, în trei sêu patru luni, și pe acéstă vreme i se va da spre ajutorul câte lei o sută pe lună, apoi dându esamenu se va și orândui, de aceea dér ve îngriji a inainta ca sêu dintre scolarii ce u mai sporiți la vârstă, la învățatură, și mai bun u moralu,

C'est après cet examen impartial, fait en public dans les classes, qu'ont été choisis ceux qui devaient obtenir des prix.

Le concours pour le choix des boursiers eut lieu le 7 de ce mois dans le collège de St. Sava en présence de tous les membres de L'Ephorie, du haut clergé, des premiers Boyards et d'un public nombreux.

Le grand Loghète des affaires ecclésiastiques et de l'instruction publique a ouvert la séance par un discours qui a produit sur l'auditoire une vive impression; la traduction en est annexée au présent rapport.

Ensuite les élèves les plus distingués de chaque classe ont été de nouveau examinés, ils ont justifié la préférence qui leur avait été accordée et ont reçu des prix analogues à leur mérite. Ces prix, au nombre de 56, étaient répartis de la manière suivante: 14 premiers prix, dix-huit seconds prix et 24 accessits.

À l'examen de l'année passée il y eut 165 prix, dont, 35 premiers prix, 48 seconds prix, et 82 accessits. C'était alors la première distribution régulièrement faite; les professeurs avaient cru devoir montrer plus d'indulgence, afin d'encourager les élèves et d'intéresser davantage le public au succès d'une institution, dont le pays est en droit d'attendre les plus grands bienfaits, mais pour cette année l'institution étant en pleine vigueur, on a procédé avec la justice la plus rigoureuse.

Le nombre des élèves qui ont fréquenté les écoles de Bucarest, pendant cette année s'élève à mille-soixante-deux, sur ce nombre 798 ont suivi les études primaires, 264 les humanités et les études complémentaires, 398 ont été jugés capables de passer à des classes plus élevées.

Après la distribution des prix, les membres de l'Ephorie et le grand Logothète se sont retirés pour délibérer sur le choix des cinq boursiers, ceux-ci ont été pris parmi les élèves qui ont le mieux rempli les conditions voulues par le règlement.

leurs noms sont :

sêu vre-o altă persoană cu aceste calități, găsiinduse și socotindu-se destoinici a fi candidați îi ve adresarisi la Eforie, și de primire și urmare ve trimite raportu.

Ecă lefile ce otăriseră :

Prof.	pentru	cl.I	cu	léfa	pe	lună,	de	150	la	Giurgiu.
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	Slatina
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	Câmp-lung.
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	Cerneți.
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	Ploesci.
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	Buzeu.
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	R.-Vâlci.
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	Caracal.
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	T.-Jiuul.
Idem	"	"	"	"	"	"	"	"	"	Vâl. de M.

Floresco Jean

Strimbeano Thomas

Papadonat Nicolas

Stanescos Demètre

Gouliano Théodore.

Il ne reste plus qu'à obtenir le consentement de leurs parens par un écrit revêtu de leur signature déclarant que, conformément aux dispositions du règlement des Ecoles, leurs fils exerceront les fonctions de professeurs pendant dix ans, après avoir terminé leurs études aux frais et sur les fonds de la caisse des écoles.

Dans le cas où les parens de quelques uns de ces boursiers refuseraient d'accepter cette condition pour leurs enfans, ceux-ci seront remplacés par d'autres élèves qui se sont montrés, également dignes de ce choix.

L'Ephorie s'estime heureuse d'annoncer à Votre Excellence que les professeurs ont rempli tous leurs devoirs avec un zèle et une assiduité exemplaires, les élèves ont dignement répondu aux efforts de leurs maîtres par l'application et la docilité qu'ils ont constamment déployées.

Aussi, à la vue du résultat de cet heureux concours, Notre digne Métropolitain a témoigné une vive satisfaction qui a été partagée par tous les assistans.

L'Ephorie croit ne pouvoir mieux récompenser le zèle des professeurs qu'en les recommandant à la bienveillance de votre Excellence, dont l'approbation éclairée est, à elle seule, un puissant encouragement.

M-r. Poyénari mérite une mention particulière; comme professeur, il a droit aux mêmes éloges que ses collègues, comme Directeur du collège de St. Sava et gérant de l'Ephorie, son activité infatigable et sa sagesse sont audessus de tout éloge.

Alexandre Philippesco

E. Ballatzano, Stirbey.

No. 283.

1833, 15 Septembre

Bucarest

Pentru a 2-a cl. cu lei pe lună 250 la Craiova.					
2	{	Pentru 1-a	"	150	} Pitești.
		Idem 2-a	"	200	
2	{	Pentru 1-a	"	150	} Brăila.
		Idem 2-a	"	200	
2	{	Pentru 1-a	"	150	} Focșani.
		Idem 2-a	"	200	
2	{	Pentru 1-a	"	150	} Târgoviște.
		Idem 2-a	"	200	
2	{	Pentru 1-a	"	150	} Urziceni.
		Idem 2-a	"	200	
2	{	Pentru 1-a	"	150	} Ruși de vede.
		Idem 2-a	"	200	

1832, Iulie 4.

ANESA No. 6.

Astăzi la 8 Noembriu 1831 toți profesorii scolelor naționale din Bucuresci, adunându-se și cetind cu cea mai adâncă luare aminte jurnalul încheiat de către cinstita Eforie la 30 Octombriu 1831, atingător de învățăturile ce se ceru de la cei ce se voru arăta cu dorință a fi profesori de județe, îndată au întocmit consiliu cerut pentru examenul unor asemenea candidați, și a otărit și științele la alii cărora examenul se îndatorăză numiți. Aceste științe sunt: gramatica, geografia politică pe scurt, adică împărțirea pământului în state, orașele de căpetenie, religia și stăpânirea fiicăreia țării, munți, mările și riurile cele mai însemnate; teoria numerilor întregi și a fringerilor; și în sfârșit catehismul.

Însă pentru înlesnirea candidaților, se va face în școala națională din Bucuresci un curs normal al acestor științe de către profesorii școlii, care sunt însărcinați cu dăsele, care curs nu va ține mai mult de trei luni.

Subscriși: Ef. Poteca, Simeon Marcovici, Ioan Popp, I. Ioanid, R. Moroiu, Iosif Genilie, George Popp, Alecu Popp.

ANESA 7 și 8.

Copiă dupe adresa Departamentului din lăuntru al Princip. țerei românesci, No. 118, din 1838, Ianuaru 24, către Eforia școlilor:

„Acest departament vădend în proiectul al 2-lé pentru seminari, protopopii și preoți că la art. al 8-lé se coprinde că în fiă-care sat se se țină

pe lêngă preot și un cântăreț carele va fi dator se învețe copiii satului carte și cântări, a căruia articolu coprinde negăsindu-se anchă pusă în lucrare, s'au și dat îndată țircularnice porunci că tră tôte ocărmuirile județelor ca potrivit cu glăsuirea pomenitului articolu, prin înțelegere cu proprietarii moșilor se și pue în lucrare testul regulamentului înființându-se prin tôte satele școli pentru copiii satenilor, urmându-se a lor învățatură numai pe vreme de iernă, adică dela 1 Noembre pînă la sfârșitul lui Martiu, ca în lunile cele-lalte se se îndeletnică spre ajutorul părinților lor la lucrarea pământului. Dreptu aceea după trebuința ce urmăză a avé și acé cinstita Eforia, de o asemenea știință, nu lipsesce departamentul cu cinstite a-i da în cunoștință cele urmate întru acésta, alăturându-se și o copie dupe acé poruncă.

P. șeful departamentului, *I. Manu.*

Copiă după Porunca circulare către ocărmuirile județelor, de la departamentul din lăuntru.

„In proiectul al 2-lea pentru seminari, protopop și preoți, la art. 8-lea să coprinde, că în fiă-care sat se va ține pe lêngă preoți și un cântăreț, care va primi osebitu de dou chile bucate pe fiă-care annu și câte lei dou pe annu de fiă-care enoriașu sătenu plătinu-i-se unulu la Sf. Gheorghe și celu-laltu la Sf. Dumitru, voru fi însă datori acci cântăreți să învețe copiii satului carte și cântări, și fiindu-că coprindeerea acestui articolu din regulamentu nu să găsesce pus în lucrare în nici într'unu sat, — De acésta se scrie acei ocărmuirii ca să se înțelgă cu toți proprietarii județului, și să puă în-lucrare testul regulamentului înființându-se prin tôte satele școle pentru copiii satenilor, și câtu pentru ceea ce privesce la încăperea școlii, proprietarii voru chipzui cele mai înlesnitore îndemănatice mizloce ca să se pôtă ține școala într'o încăpere potrivită cu numărul școlarilor, încâtu și învățatura lor să se pôtă face cu tôte ceruta orânduială, și senătatea lor să nu se vatăme; învățatura copiilor de prin sate se va urma numai pe vreme de iernă, adică de la 1 Noembre, și pînă la sfârșitul lui Marte, ca în lunile cele-lalte să se îndeletnică la lucrarea pământului, aducend ajutoru părinților lor; departamentul este bine încredințat, că toți proprietarii voru îmbrățișa cu bucuria acésta lucrare care privesce la luminarea nêmului, singura fericire a unui norodu

eră ocârmuirea de urmarea ce va face întru această să raportuască fără zăbavă.

1838 Ianuarie 14.

ANESA No. 9.

CINSTITEI M. VORNICII DIN LĂUNTRU,

No. 109, Februarie 4, 1838.

Eforia cu cinste primindă adresa Cinstitei M. Vornicii No. 118 a vădută cu deosebită mulțămire poruncile ce s'a dată de cătră acelă Cinstitū Departamentū pentru punerea în lucrare a legiuirei, ce privesce la întocmirea scōlelorū pe la tōte satele dintr'acestū principatū.

Eforia de demultū doritōre de o asemenea întocmire a îmbrăcișatū cu bucuriă acēstă îndeletnicire și conformându-se cu chipzuirea Cinstitei M. Vornicii pentru punerea în lucrare a legiuirei, să adreseză și din parte-i către D-nii ocârmuitorī ai județelorū poftindu-i să se îndeletnicēscă cu tōtă rêvna la acēstă sântă îndatorire ce pe lēngă altele este pusă asupra slujbei cu care Dumnelorū să află însărcinați în administrația județelorū.

Deosebitū Eforia dă și profesorilorū dupe la județe instrucții ca înțelegēndu-se cu D-nii ocârmuitorī să îngrijēscă a găsi tinerī țerranī dintre cântăreții sēu gramăticii dupe la bāserici, și acestia primindū a urma câtă-va vreme pe vēră în scōla din orașulū județului spre a se deprinde la învățaturile începētōre, să se îndatoreze a ține scōlă în vre unū satū cu folosurile ce s'au legiuitū pentru asemenea învățatorī.

Dintr'acēstă ântēia mișcare ce Cinstitulū Departamentū din lăuntru a bine-voitū a da unei asemenea de obsce folositōre întocmiri, Eforia cunoscēndū dorința ce are acelū Cinstitū Departamentū pentru întinderea bunelorū învățaturī între clasele muncitorilorū țerranī, rămāne bine încredințată că sub asemenea sprijinēlă acēstă îndeletnicire va dobēndi totū ajutorulū și inlesnirile cuviincioșe spre cea mai bună sporire.

ANESA No. 10.

CĂTRĂ PROFESORII SCŌLELORŪ DE PRIN JUDEȚE

1838, Februarie 4.

În proiectulū al douilea din regulamentulū organicū art. 8-lea se coprinde că în fiă-care satū se va ține pe līngă preotū și un cīntărețū carele cu plată de doue chile de bucate pe fiă-care annū și câte lei doui pe annū de fiă care enoriașū sātēnū, să fie datorī acei cīntăreți a învăța copiii satului carte numai în șese lunī de iērnă, rămānēndū cele de vēră pentru munca pāmēntului.

Cinst. M. Vornicia din Lăuntru chipzuidū a pune în lucrare și acēstă dispozițiune a regulamentulū a datū porunci cătră tōte ocârmuirile ca să se ia măsurile cuviincioșe pentru acēstă uouă întocmire, îndatorāndu-se proprietariī moșielorū ca să gāsēscă casă pentru șcōlă, sēu a se clădi încăperī intr'adinsū pentru acestea.

Eforia a poftitū și din partei pentru acēsta pe D-lorū ocârmuitorii; și scrie Dumitale ca să îngrijesci d'acuma a căta tinerī țerranī feciorī de popă sēu alții care să primēscă a urma într'acea șcōlă câtă va vreme ca să deprindă la învățaturile începētōre, și apoi să fiă datorī aceia a ținea șcōlă în vre unū satū.

Asemenea tinerī Eforia socotesce că s'arū putea găsi dintre cântăreții sēu grāmăticii ce suntū pe la bāsericele satelorū. Dumnēta te vei înțelege fără zăbavă pentru acēsta cu Cinst. ocârmuire, și pentru punerea la cale ce se va face vei încunoscīnța Eforiei cele de cuviință.

Cu No. 117 Cernēți.

No. 118 Tērgu-Jiului.

No. 119 Caracalū.

No. 120 Râmnicu-Vâlcei,

No. 121 Slatina.

No. 122 Pitești.

No. 123 Cāmpu-Lung.

No. 124 Giurgiu.

No. 125 Ploesci.

No. 126 Călărași.

No. 127 Brăila.

No. 128 Tērgu-Vestea.

No. 129 Buzēu

No. 130 Ruși-de Vede.

No. 131 Focșanii.

ANESA No. 11.

Circulară către ocârmuitorii județelor mai giosu însemnate. 1838 Februarîu 14.

Prin regulamentul organicu proiectul al 2-lé art. 8 să otărăsca ca cântăreții de la băserica satului să fiă datorî a ține și scólă avëndu pentru plată câte doué chile de bucate din magasia de rezervă și câte douî lei de fie-care casă pe annu. Prin adresa ce Eforia a primit de la Cinst. Departamentu din Lăuntru a luatü sciință de cele ce s'au scrisü Dumitale pentru punerea ia lucrare a acesteî legiurî.

Eforia este bine incredințată că Dumnéta cunoscî folosul ce va izvori dintru acéstă sfântă întocmire și că vei implinî cu scumpătate măsurile ce s'au luatü pentru scólele duprin sate. De aceea după a ei datoriă, Eforia cu cinste poftesce pe Dumnéta ca să bine voescî a te stredui cu tóta râvna pentru acéstă punere la cale; și acum de ocamdată te vei înțelege Dumnéta cu proprietarii moșierorü ca să otărăscă casa în care are a se ține scóla satului, séu să chipzuiască mizlócele pentru clădirea unei încăperî într'adinsü pentru acésta; și la vreme să insciințezi D-ta Eforiei pentru găsierea acelorü case de scóle, și numele satelorü în care s'a găsitü. Deosebitü D-ta vei bine voi ca prin publicațiile ce vei trãmite prin tóte satele, să se dea din cuvëntü în cuvëntü folosurile ce au să dobândescă acei învățatorî, ca după ce toți de obșce se vorü incredința de adjutórele ce li se dă, să primescă cu tragere de animă, a urmă în scóla publică din orașulü de căpeteniă alü aceluî Județü unde după ce se vorü deprinde în câtă va vreme la învățaturile începétóre să fiă datorî apoi a ținea scólă în vre un satü învățandü copii pe vremea de iernă.

Eforia a scrisü și profesorulü scólei publice de acolo ca să îngrijescă de acumü a căuta tinerî țerranî, feciorî de popă séu alții ca să se așede a urma într'acea scólă învățaturile precumü ș'a đisü mai susü, și că pentru acéstă să se înțelégă cu D-ta. Asemenea tinerî Eforia socotesce că s'arü putea lesne găsi dintre cântăreții séu grămăticii ce sunt prin sate, dânduse dér de cötră D-ta și pentru acésta cuviinciósele poruncî prin satele aceluî județü, se vorü face apoi cunoscuți acei tinerî profesorulü

ca să-i deprindă câtü mai îngrabă la învățaturile trebuincióse.

ANESA No. 12 și 13.

CĂTRĂ M. LOGOFETIĂ A BĂSERICILORÜ,

No. 151, Februarîu 14, 1838.

Prin adresa ce Eforia a primitü de la Cinstulü Departamentü din lăuntru s'a insciințatü de punerea la cale ce s'a făcutü prin poruncile ce s'a datü, pentru întocmirea scólelorü prin tóte satele dintr'acestü principatü, potrivitü cu legiuirea din regulamentul organicu proiectulü alü 2-lea art. alü 8-lea unde să coprinde ca cântăreții de la băserica satului să fiă datorî a ținea și scólă avëndü pentru plată câte doué chile de bucate din magazia de rezervă și câte douî lei de fiă-care casă pe anü.

Eforia de demultü doritóre pentru asemenea întocmire s'a conformatü acum cu chipzuirea Cinstitulü Departamentü din lăuntru și s'a adresatü și din parte-i către D. D. Ocârmuitorî județelorü indemnandu-i spre a-se indeletnici cu tótă râvna la acéstă sântă îndatorire, și pe de-uă parte acumü îndată să se înțelégă cu toți proprietarii moșierorü ca să otărăscă casa în care are a-se ține scóla séu să chibzuiască mizlóce pentru clădirea unei încăperî într'adinsü pentru acésta, pe de altă parte totü acum de uă-dată să dea D. D. Ocârmuitorî cuviinciósele publicații și pentru a se găsi tinerî țerranî feciorî de popă séu grămăticî carî să primescă a urma în scóla publică din orașulü județului câte va vreme pe veră pentru a-se deprinde cu învățaturile începétóre, și apoi să fiă datorî, pentru folosurile ce li-se asiguréză, să țiă scólă în vre-unü satü învețandü copii numai pe vreme de iernă. Eforia a datü deosebitü și cătră toți profesorii instrucțiile cuviincióse ca înțelegendu-se cu D. D. ocârmuitări să îngrijescă a găsi tinerî, și să-i așede în scólă ca să le predea învățaturile începétóre.

Eforia darü după a sea datoriă cu cinste supune în cunoscința Cinst. M. Logofetiî măsurile ce s'au luatü spre întocmirea și întemeierea scólelor prin sate. Fiind-că însă întârđierea, de a-se pune cât mai în grabă în lucrare acéstă legiuire, póte să se priciunescă numai din mizlócele de a-se găsi prin sate séu

a-se clădi case într'adinsu pentru școle, și aceste mizloce s'arū putea lesne înființa cându proprietariū moșielorū vorū îmbrăcișa cu bună-voință acéstă punere la cale, făcându-se începere și dându-se pildă la acésta, de către acele proprietăți ce aū mai bune mizloce pentru ori-ce înfrumusețare s'arū putea face în satele lorū, și cari sunt aternate de la aședământuri obstesci, precum sf. Episcopii, mōnăstiri și altele asemenea.

Eforia plecatū rōgă pe Cinst. Logofețiă ca să bine-voiasca a face și din partea aceluī Cinstitu Departamentū, cuviincioșele poftiri atātū sf. Mitropolii, sfințelorū Episcopii, cātū și cātră cuvioșii egumenii ai mōnăstirilorū romānesci și grecesci, ca după înțelegerea ce vorū avea cu ocārmuirile, să hotărăscă case pentru școle prin satele moșielorū seū să chibzuiescă fōră întârziere înlesnirile cuviincioșe pentru clădirea unorū asemeni încăperi de școle; și pentru a-se încredința mai bine acei cāntăreți seū fețiori de preoți de folosurile, ce aū să dobândescă ca nisce învățatori prin sate, să se scrie de la sf. Aședământuri, de se va găsi cu cale de la Cinstita Logofețiă, și cātră protopopii plășilorū ca să îngrijescă și acesti-a a îndemna pe acei tineri, și a se înțelege și cu profesorii pentru acésta.

ANESA 14.

CĂTRĂ M. VORNICIA DIN LĂUNTRU

No. 501 Maiū 25, 1838

După poruncile ce s'aū datū pe la ocārmuiri de cātră Cinst. Mare Vorniciă spre a se pune în lucrare dispozițiile regulamentului organicu din proiectulū alū 2-lea art. alū 8-lea, prin care să otăresce întocmirea școlilorū prin tōte satele principatului. Eforia nu lipsesce plecatū a face sciutū Cinstitei M. Vornicii că a primitū raporturi de la comiteturile școlilorū normale prin cari raporturi se face cunoscutū Eforiei că la unele din acele scoli aū începutū a se aduna candidați de învățatori dintre țārcovnicii după la sate spre a se deprinde acolo acumū în vēră cu învățaturile începētore, și în Ierna viitōre să începă a aduna copiii la învățatură în școlele sātesci ce aū a se aședa pe la sate.

Derū, fiindū că acesti candidați de învățatori se

plāngū că nu potū ședē la învățatură câte douē lune, precumū cere trebuința, din pricină că n'aū de cheltuielă ca să-și întēmpine hrana din tōte țilele, Eforia plecatū rōgă pe Cinst. Vorniciă să bine-voiască a chipzui cele de cuviință spre a se legiui, ca pe lângă acei douē lei ce s'a otārātū a se da învățatorilorū de satū de la fiă-care familiă, să i se de și cheltuielă māncării din cutia satului pe vreme de douē luni în care va fi datorū a urmā învățaturile la școla normale din orașulū de căpēneniă alū județului în fiă-care vēră.

ANESA 15.

DEPARTAMENTUL LOGOFETIEI BĂSERICESCI

Cinst. Eforii a Școlilor.

Martiū 1838.

Luānduse în cunoscință coprinderea adresului Cinst. Eforii cu No. 151 pentru întocmirea școlilorū publice prin satele Principatului, Departamentulū după trebuință are cinste a pofti pe Cinstita Eforiă să bine-voiescă a trāmite o programă de învățaturile și de orānduelile ce are a se urmā într'aceste scoli, după care luānduse sciință să-i potā sluji la punerea la cale ce va face și din parte-i întru acésta.

ANESA 16.

CĂTRĂ M. LOGOFETIA BĂSERICESCĂ

No. 263, Martie 21. 1838

La adresa Cinst. Logofeții No. 719 prin care se cere de la Eforiă o programă de învățaturile și regulile ce aū a se urma în școlele de prin sate, Eforia cu Cinste rēspunde că învățaturile pe la acele scoli vorū fi acestea, adceă:

Cetirea după table, cari vorū cuprinde maccime morale și religiōse și cari sunt a se tipări intradinsū îndatā ce se va aședa tipografia colegiului care să ascēptă a sosi de la Paris peste done seū trei luni.

Scrierea după modeluri de caligrafia ce aū a se tipări iēră-și intradinsū mai înlesnitōre și mai potrivite cu trebuința țerranilorū.

Catihisulū legiŃ Creș-
tine.

Aritmetica elementară,
în sfirșitū lucrarea pămên-
tulū și economia casei.

Aceste învățaturi aū a se ti-
pări ieră și în table ca să nu
aibă țerranii greutate cu cum-
pératórea de cărți.

Pentru scriere, ca să nu pricinuiască multă chel-
tială, se va face înlesnire copiilorū țerrani dându-
lise table de pétră de care se găsecū în munții
nostrii și anume în munții D-lui Logofétului Ale-
xandru Filipescu care a și făgăduitū a dărui pen-
tru asemenea trebuință o sumă însemnătoare de a-
ceste table.

Cătū despre întocmirea caselorū pentru scólele
de prin sate, și regulile ce aū a se ține pentru a-
ceste scóle, acestea s'aū făcutū cunoscutū Cist. Lo-
gofetii prin adresa Eforiei No. 151 Februariū 14.

ANESA 17.

CĂTRĂ PROFESORII SCÓLELOR MAI JOS ÎNSEMNATE

Primindu-se raportulū D-téle cu No. cu bu-
curiă și mulțămire a vėđutū Eforia rávna cu care
te străduesci D-ta ca să pregătesci învățatori pen-
tru scólele după la sate.

Lecțiile dér ce vorū trebui să se dea acestorū
învățatori vorū fi: citirea pe tablele lancastrice după
regula acestui metodū, scrierea caligrafică, din arit-
metică cele patru lucrări cu numere frângeróse,
catihismulū și tóte rugăciunile religióse, câte sunt
mai de căpeteniă la închinăciune și la slujba bă-
sericescă; să învețe și câte-va cântări bāsericesci
pe cătū se va puté.

Pentru aceste închinăciuni s'a tipăritū acéstă căr-
ticeă și se trimite pentru acea scólă cinci decii esem-
plare. Prețulū acestei cărți este de doué decii para-
le bune.

Pentru acei candidați de învățatori ce s'aū adu-
natū acolo, să însciințezi D-ta cu ce mizlóce aū ve-
nitū la învățatură, adecă unde și-aū locașulū și hra-
na? De și-a adusū merinde fiă-care cu sine de la
satū séu li s'a datū în mână lorū ce a fostū să
plătésca acumū la st. Gheorghe fiă-care sáteanū.—

În sfirșitū numele și pronumele acelorū candi-
dați, vârsta lorū și satulū pentru care este otărátū
fiă-care de învățatorū.

No. 466 Buzeu

No. 467 Tėrgu-Jiului

Maiū 13.

ANESA 18.

CUVÍNTULŪ CE S'A ĐISŪ DE DOMNU COMISULŪ
P. POINARU, DIRECTORULŪ SCÓLELOR 1837—38.

Prea Înălțate Dómne!

Tinerele animi care astăđi se batū de dorire a
dobândi semnele de triumfū, pentru luptele ce aū
avutū spre a-și împodobi mintea cu bunele învățá-
turi, aprinse fiindū de intusiasmulū ce le însuflă
cinstea cu care Măria ta, la asemenea solemne pri-
lejuri, bine voesci a încuragia învățaturile, împăr-
tășescū în tótă acéstă cinstită adunare cu a lorū
întrecere, ca cu o schinteiă electrică, acelu sfântū
focū alū curiosităției, alū dragostei și alū interesu-
lui ce 'i înfățișeză aceste fragete ființe. Părinții
care aū fostū mai îngrijéți, de a vedé pe fi lorū
sporindū în cariera învățaturilorū, privescū astăđi
cu ochii plini de bucurie cunanile prin care se
resplătescū stredăniile scolarilorū celorū silitorū.
Profesorii, prin sporirea ce aū făcutū la învățatură
scolarii care s'aū găsitū vrednici de a se încununa
astăđi, dândū destoinice dovedī de rívna cu care
s'aū streduitū la împărtășirea învățaturilorū de ob-
sce pentru toți scolarii, sunt cea mai dulce mân-
găiere a ostenelilorū séle, în pacea ce aū cu a lorū
consciință, că 'și împlinescū din tótă puțința slujba
ce le este încredințată. Tóte cele-l-alte cinstite
persóne, care cinstescū cu a D-lorū aflare de față
acéstă sėrbătoare, daū cea mai vie dovedă că, pen-
tru prețuirea învățaturilorū obscesci, se află inimī
simțitóre în tóte stările societăței. Toți dérū aici
simțimū bucuria ce aduce obscesculū interesū alū
învățaturilorū; toți ne împărtășimū de strălucirea
ce se dá șėrbătórei de astăđi. Ca mădulari ai
aceleiași familii, ai nației, đicū, românesci, fiesce
care din noi, ne vomū cerceta cu luare aminte să
aflămū mizlócele prin care se póte întemeia sórta
nației întregi pe sórta fiă-căruia individū, din care
ea se alcătuesce, ne vomū încredința că prin nimicū
altū nu se póte pregăti o fericire obscescă, decâtū
prin scóle publice, prin care se însuflă în fragetele
animi ale tinerimei respectulū cătră cele sante, iu-
birea de cinste și de omenire, supunerea la pravili
și nepregetarea în lucruri de folosū obscescū.

Spre acestū scopū, Prea Înălțate Dómne, Eforia
streduinduse a împlini dorința Măriei Téle, face
totū mizloculū a întinde cătū mai multū învățatu-

rite în totu principatulă, și acumă se fericesce că prin ajutorulă celă plină de totă rivna ce a dobîndit în acestă lucrare de la Cinstita Vorniciă a trebiloră din lăuntru, Eforia a putută pune în lucrare chipzuirea ce a fostă făcută de a se organiza scóle pe la tóte satele Principatului. Pe la județele, unde ocârmuirile s'au pătrunsă de importanța acestei lucrări, și n'au avută a se lupta cu împiedecări din partea proprietariloră de moșii, poruncele date de cătră Cinstita Vorniciă, din preună cu măsurile luate din partea Eforiă, s'au pusă în dată în lucrare și au dobîndit cele mai bune rezultatură. În județulă Buzău s'au adunată dupe la sate 45 candidați de învățatoră, în județulă Mehedințulu 55, în județulă Doljulu 72, în județulă Caracală 80, în județulă Gorjulu 172. Acesti candidați aleși dintre paracliserii băsericiloră dupe la sate, viindă la scólele naționale de prin județe, au a urma acolo câte-va luni învățăturile începătore spre a se mai desevirși la citire și la scriere și a se deprinde cu metodulă lancasterică, singurulă mizlocă prin care se potă infățișa scóli prin sate fără de a fi siliți părinții copiiloră să între în cheltueli cu cumpărătórea cărțiloră, care ară fi neapărată trebuincióse la altă felă de metoduri de învățatură.

Dupe ce se voră deprinde ast-felă învățatorii la scólele dela județe, acumă în lunile de veră, se voră orându pe la satele loră a ținé scólă în lunile de ierna viitóre; se nădăjduesce că, în mai susă numitele cincă județe, se voră afla deschise peste patru sute scóli.

Cinste și laudă aceloră ocârmuitoră și aceloră proprietari de moșii, care pătrundă ast-felă scopulă Înaltului Guvernă, și îmbrăcișeză cu totă rivna asemenea lucrări de obște folositóre! Cu asemenea îngrijire din partea ocîrmuitoriloră și cu ajutorulă ce se cuvine a da proprietarii, ca cei mai de aprópe interesați de imbunătățirea țeraniloră, Eforia este bine încredințată că în puțină anni s'ară pregăti o generație mai potrivită cu noăle instituțiunii. Prin învățăturile de religiă și de casniciă ce li-se voră da într'aceste scóli, locuitorii deprin sate se voră deprinde de mică a fi mai bună creștină, a avea iubirea de cinste, a se apăra de feluri de iresuri și a fi mai muncitoră. Întinđenduse ast-felă învățăturile la sate, scólele dupe la orașe se voră desvolta din ce în ce mai multă, și așa duhulă înțelege-

rei între locuitorii de prin orașe se va pune în óre care armonie, orașanulă și țeranulă se voră cunósce unulă pe altulă fii ai aceliași familii, numele de Română nu va mai fi ună termenă de ocară, ci'lă voră purta și unulă și altulă cu acea fală stremoséscă la care rivnea tóte némurile.

Acestă dorită frăție, cinstiți ascultătoră, natura a sădit-o în inima fieș-cărnia omă, și nu mai relele năravuri o încotropescă. D-vóstră toți cunósceți prețulă acestui dară cerescă; cu toți dară suntemă datoră ală desvolta prin bunele învățatură, a pregăti prin tóte mizlócele o asemenea fericire, a o aduce cită mai aprópe de noi, făcendă măcară pe ténăra generație, ce acumă se ridică, să se indulcésă de acea sântă armonie, care întemeieză fericirea némuriloră, să prețuésă bunele învățatură, să se pătrundă de duhulă înțelegerei, ală iubirii de aprópele seă, care este duhulă păcei și ală dragostei ce ne învăță sântă scriptură.

Luați aminte, iubiți tineră, că fericirea la care sunteți chemăți spre a vă împărtăși de a ei dulcetésă, atárnă cu totulă dela mână vóstră; ea se întemeeză numai pe stredaniile ce veți pune a vă împodobi mintea cu sciințe și a vă amplea ánima de virtuți. Tóte împrejurările vă sunt acumă inlesnitóre, ca să sporiți pe acestă cale; părinții voștri facă tóte jertfile pentru a vă vedea înaintindă în banele învățatură; scóli vă sunt deschise pentru toți fără deosebire. Aci subt protecția Prea Înaltului nostru Domnă, prin fierbintea dorire ce Măria Sa, ca celă mai bună Părinte, are de a vóstră fericire, învățăturile voră lua din annă în annă o mai mare desvoitare; între altele iată că pentru annulă viitoră este să se dea cursulă de legi o deosebită întindere, cu adăogirea a trei catedre noue, și așa acum acestă ramură de învățatură, una din cele mai nepărată trebuincióse pentru odihna obștésză, vă deschide o carieră întinsă, în care vă veți pută face fórtă folositoră statulă prin cunoscințele ce veți dobândi.

Străduiți-vă déră să profitați de inlesnirile ce vise dau, nu lăsați să trecă nici o și a vieții vóstre fără de a putea să'i dați de sémă, spre care folosă ați întrebunțat-ò, (*cuibono*), nu vă grăbiți a eși din scólă mai nainte de a trece tóte învățăturile ce neapărată vă trebuiesce pentru oră care carieră ați îmbrăcișa în vieța socială, și déca eșiți din scólă nu părăsiți de totă cartea, socotindă déră că nu vă mai tre-

buesce nimicū a mai învăța, pentru că știți că ni-
menī n'a eșitū din scōle desevirșitū la nici o învă-
țatură, și a trebuitū să 'și indoescă stredaniile și
dupe eșirea din scoli, acela care a doritū să se de-
osebescă prin a sa știință; și cu câtū învăță cineva
mai multū cu atitū simte citū 'i mai lipsesce a sci,
ев оидѣ љте оидѣв оидѣ, a dis, unū filosofū grecū din
cei mai învățați.— Nu puteți dice că pentru lipsa
celorū trebuinciose ale vieței, eșindū din scōlă vise
va hrăpi tōtă vremea la alte indeletniciri, căci în
ori ce trebă vē veți afla, totū vorū putea să vă ră-
mână cēsuri slobode și pentre învățatură. Luați pil-
dă dela conșcolarulū vostru Iorgu Costaforu; ați ve-
dūtū că acesta de unū annū de cândū a eșitū din
scōlă nu a lăsatū să trecă în zadarū cēsurile ce 'i
prisosea în cancelaria unde se află acumū practi-
cantū, ci repetândū, într'această vreme de unū annū,
tōte lecțiile ce se predau în clasele de Umaniōre în
curgere de șese anni, a datū acumū esamenulū ce
se otărăsce în regulamentulū scōlelorū pentru gra-
dulū de Laureatū, și s'a gāsītū vednicū de a lua și
diplomă pentru acestū gradū. Asemenea isbitire
veți putē face toți, dēca vă veți intrarma cu o
otărire ne stremutată de a pune la învățatură tōtă
ceruta silință, de a nu vē mărgini numai în ascul-
tarea lecțiilorū la scōlă, ci ale pētrunde cu înțele-
sulū ajutândūvē spre acestū sfârșitū cu citirea și al-
torū cărți de asemenea subjecte. Acumū vē este
deschisă și bibliotica colegiulū, unde, într'unū nu-
mērū de vre'o dece miī volumuri, puteți găsi indes-
tule cărți în limbele cele mai învățate, ca să între-
buințați cu folosū cēsurile ce vē rămānū slobode
pentru adăogarea științei vōstre.

Nu mai într'acestū chipū, iubiți tineri întrebuin-
tândūvē vremea vē veți face vrednici de cinstea ob-
ștēscă, și veți avea în tōtă vremea cugetulū liniștitū
și dīle plăcute.

ANESA Nr. 19.

Noī Alecsandru Dimitrie Ghica Voivodū, cu mila lui Dumneșēū,
Domnū a tōtă țerra Romānescă.

Către departamentulū Băsericescū.

Cu prilejulū împărțirei premiilor, ce amū făcutū
Domnia Mea scolarilorū din colegiulū sântulū Sa-
va la 3 ale curgătōrei lunī, incredințându-ne de in-

semnatele înaintări ce facū aceștia la cursulū învă-
țaturilorū din tōte clasurile în trecutulū annū sco-
lasticū, și de moralulū ce se găsește în conduita a-
celorū scolarī, aū dobânditū o desevarșită mulțā-
mire pentru viitōrea fericire ce 'și pregătește ti-
nerimea Romānescă pāsidiū așa de dreptū cu folosi-
torulū scopū pe care s'aū intemeiētū scōlele acestūi
principatū.

Acastă prețioasă mulțāmire de care m'amū bucu-
ratū la tōte prilejurile de esamene sē desăvēr-
șește acumū, cu adăogirile ce aū luatū în această
învățatură publică prin sate dupe inchipuirile și si-
lința departamentulū trebilorū din năuntru.

Șefulū acestuia a înființatū prin satele acestūi
principatū scōle unde în vremea de iernă copii să-
tenilorū se vorū învăța de către țercovnici la car-
te și cāntări, iarū în vreme de vară acești țercov-
nici, se adună la scōlele aședate prin capitalele ju-
dețelorā spre a se deprinde și ei la metodulū aces-
teī învățaturī începētōre și cu acēsta până acumū
numai din județele Mehedinți, Dolju, Romanaiți,
Gorju și Buzēū, se vorū aduna și 424 de țercov-
nici.

De aceea mărturisimū cea mai vie mulțāmire a
nōstră — atātū D-lorū mădulari ai Eforiei scōle-
lorū și obștesculū directorū pentru înțelēpta îngri-
jire și adevērata sporire ce aduce fericirea în însem-
nătōrea parte ce li s'aū incredințatū, cumū și tutu-
lorū profesorilorū pomenitulū colegiū pentru neos-
tenita lorū silință, pentru buna lorū sporire a în-
vățaturilorū ș'a moralulū, celū d'antēiū scopū alū
învățaturilorū, și pentru care până acumū ni s'aū
datū neconținutulū prilejū a'i însemna cu laudă.

Domnulū șefū alū departamentulū trebilorū bă-
săricescī va aduce la îndeplinire acestū ofisū alū
nostru.

(Semnat): *Alecsandru Ghica.*

ANESA No. 20.

OTNEȘENIĂ CĂTRE M. VORNICIĂ DIN LĂUNTRU

No. 669, 1838.

După poruncile ce cinstita M. Vorniciă a bine-
voit a dă către ocārmuirile județelorū pentru pu-
nerea în lucrare a legiurii ce privesce la întocmi-
rea scōlelorū de prin sate, înțelegēndū-se și Efo-

ria cu cinstitele ocârmuirî pentru tinerii ce au a fi candidați de învățatori pe la sate, din raporturile ce a primitu mai la urmă de la profesori s'a înscințat că la unele județe, precum: Gorjulu, Mehedinții, Romanați, Doljulu și Buzăulu, Domniî ocârmuitorî indeletnicindu-se cu tötă râvna la această obștască îndatorire au adunatü la scöla normală de la 50 până la 180 scolarî; éru la alte județe nu se sciă din ce pricină s'a lăsatü cu totulü în nelucrare această folositoare întocmire. Aceste județe sunt cele următore: Muscelulu, Dâmbovița, Argeșulu, Oltulu Slam - Râmniculu, Săcueniî, Teleormanü, Ialomița, Vlașca, și mai cu sémă Ilfovulu de la care nici răspunsü măcarü nu s'a datü Eforiei.

Dändü această cu cinste în cunoscința cinstitei M. Vorniciî, Eforia este bine nădejduită că, după râvna ce acelü cinstitü dapartamentü are de a vedé înființate câtü mai fără zăbavă scölele după la sate, va bine voi a mai repeta poruncile ce a datü către ocârmuirî ca să ié în mai de apröpe îngrijire atâtü pentru adunarea acelorü candidați pe la scölele normale din fiă-care județü, câtü și pentru întocmirea caselorü pentru încäperea scölelorü de prin sate; căci la 15 August profesoriî sunt porunciți a fi gata de a primi pe acei candidați și a începe cu dênșii deprinderea la învățaturile ce le vor trebui și apoi la äntéiü Octobre să se întörcă la casele lorü ca să începă îndată a ține scölä pentru copii sätenilorü.

(Semnatu.) C. N. Iliescu.

ANESA No. 21.

CÄTRE CINST. DEPARTAMENT DİN LÄUNTRU.

No. 713. August 4. 1838.

Prin raporturile ce Eforia a primitü de la profesoriî scölelor de prin județe, s'a înscințatü că mulți din țarcovnicî după la bäsericile satelor, ne primindü a-se numëra între candidați de învățatori, säteniî au fostü siliți a căuta alți tineri din satele lorü, și a'i trämite la scölä. Mulți însă dintr'acești tineri séu că sunt birnici supuși la töte însărcinările acesteî trepte, seu clăcași pe moșiî streine îndatorați la töte dările proprietăresci.

De acea fiind-că acești învățatori ca să-și pötä împline, precumü se cuvine, slujba scölei trebuie să

fiă apărați de ori-ce altă îndatorire, Eforia rögă pe Cinstitulü Departamentü ca să bine-voiască, despre uă parte a face cuviincioșa punere la cale ca acei tineri ce se vorü așeđa învățatori pe la sate să fiă apărați de plata capitației și de ori-ce alte îndatoriri ce atirnä de administrația, despre altă parte să se poftescă de cătră Cinstitulü Departamentü D-lorü proprietariî de moșiî ca să scutescă pe învățatoriî de prin sate măcar numai de clacă, decă nu și de dijmă, fiind-că D-lorü au a lua cea mai mare parte la folosulu ce va isvor din aceste așeđăminte obștesci.

Pe lêngă această Eforia adaogă rugăciune Cinstitulü Departamentü ca să bine-voiască a da porunci de a-se supune la plata leului hotărätü pentru învățatorulu satulu toți șeđetoriî într'acelui satü förä osebire, precumü preoțiî, Diaconiî, vătășeiî, dorobanțiî, mazăliî, boerii, de némü, căci de va rămăné plata numai pe familiile de birnici adjutorulu ce se cere pentru învățatori va fi pöte puținü, și prin urmare nu se vorü puté ține la acele scöle ömeni mai aleși dintre säteni, și va rămănea Zadarnică și tragerca de animă ce arétä acumü acești candidați de învățatori și tötä osteneła de a-se înființa aceste dorite așeđăminte.

(Semnatu.) C. N. Iliescu.

ANESA No. 22.

CIRCULARÜ CÄTRÄ PROFESORII SCÖLELORÜ DE PRIN JUDEȚE

Septembre 9, 1838.

Candidațiî de învățatori pe la sate avëndü trebuință de a învăța și cântări de o-dată cu învățaturile ce au a asculta în scöla normală, Eforia a chipzuitü ca pentru a se inlesni acestorü candidațiî învățatura cântărilorü, să dea fiă-care dintr'acei candidați câte doui lei o-dată pentru tötă vremea ce se vorü afla acolo la scöla normală. De aceea D-ta veî îngriji a găsi unü cântărețü cu bună sciință care să se tocmescă cu plata ce s'a arätatü, și să invețe pe toți candidațiî de prin sate sciința cântărilorü bäsericesci pe câtă vreme va avé fiă-care trebuință.

Veî da apoi în cunoscința Eforiei numele acelorü cântăreți.

- No. 844 Cerneți
- No. 845 Inspectoriei scôlei centrale din Craiova
- No. 846 — de la Caracala
- No. 847 — Râmnicul-Vâlci
- No. 848 Têrgu-Jiului
- No. 849 Pitești
- No. 850 Câmpu-Lungu
- No. 851 Giurgiu
- No. 852 Ploesci
- No. 853 Têrgoviștea
- No. 854 Valenii-de-Munte
- No. 855 Buzău
- No. 856 Brăila
- No. 857 Călărași
- No. 858 Focșani.

ANESA No. 23.

DEPARTAMENTULŢ TREBILORŢ DIN LĂUNTRU

Octombre 4, 1838 No. 1605.

Cinstitei Eforii a scôlelorŢ naționali.

Spre îndeplinirea celorŢ coprinse în oțnașenia cu No. 901, cu cinste Ţi se rĂspunde cĂ departamentulŢ, dupe țemeiurile ce s'au fostŢ luatŢ mai din ainte asupra întocmirei scôlelorŢ prin sate, dĂndŢ și poruncile țuvenite cĂtrĂ ocĂrmuiri pentru alcĂtuirea încĂperilorŢ de trebuințĂ, acum tocmai asupra acei epoci a apropiierii țernei, și a alcĂtuirei celorŢ ce se ceruse mai dinainte a se întocmi, de a se da și osebite otĂritore porunci spre a se sĂvĂrși clĂdirile dupe planulŢ însemnatŢ, se vede în neputințĂ a îndeplini o asemenea cerere, rĂmĂnĂndŢ ca, la întĂmplare de a se mai face în viitorime acestŢ felŢ de nemestii prin sate pentru trebuințĂ de scôle, sĂ se ia țngrijirea din partea ocĂrmuirilorŢ ca sĂ se apropie pre cĂtŢ va ierta puțințĂ cu modelurile trĂmise cari s'au și înaintatŢ ocĂrmuirilorŢ cu povețuire spre a se asemĂna țemeiurilorŢ de mai susŢ.

ANESA No. 24.

CIRCULARŢ CĂTRĂ PROFESORII SCÔLELORŢ DE PRIN JUDEȚE.

1838. Septembre 16.

Cu întocmirea scôlelorŢ prin sate, fiindŢ tre-

buintĂ ca pe la aceste scôle comunale sĂ se facĂ adesea în vremea învĂțĂtorilorŢ revisiiĂ, Eforia a chipzuitŢ ca cu acĂstĂ slujbĂ sĂ se însĂrcineze unii din învĂțĂtorii scôlelorŢ comunale, cari vorŢ fi mai deprinși la învĂțĂturĂ; se scriĂ dĂrŢ D-tĂle ca din candidații ce se aflĂ acumŢ adunații la scôla normalĂ sĂ alegi pentru fiĂ-care plasĂ cĂte unulŢ din cĂi mai deprinși și mai deștepti în slujba lorŢ și pe acesti-a sĂi aședi învĂțĂtori la cĂte unŢ satŢ, care va fi mai mare în fiĂ-care plasĂ, cu îndatorire ca acei învĂțĂtori sĂ împlinescĂ și slujba de revizori de PlasĂ, őr ca sĂ nu se oprĂscĂ învĂțĂturile la acĂ scôlĂ comunalĂ în vremea reviziei, sĂ se dea fiĂ-cĂrui revizorŢ cĂte unŢ ajutorŢ iĂrĂ-și dintre candidații, orĂnduindu-se astŢ-felŢ la acelŢ satŢ doui învĂțĂtori în locŢ de unulŢ. Atuncea summa de bani, ce se va stinge dintr'acelŢ satŢ, se va împărți între amendoi învĂțĂtorii, astŢ-felŢ în cĂtŢ celŢ însĂrcinatŢ și cu revizia sĂ iea douĂ părți, őrŢ acela, care va fi sĂ se ocupeze numai cu învĂțĂtura în scôlĂ, se iea uĂ a treia parte dreptŢ lĂfĂ a sea din summa banilorŢ ce se vorŢ aduna.

RevisorulŢ de plasĂ va fi datorŢ a ambla în tĂtĂ vremea de iĂrnĂ pe la tĂte scôlele comunale, ca sĂ cerceteze învĂțĂturile, sĂ îndrepteze neorĂnduelile, și sĂ raporteze pe fiĂ-care lunĂ la profesorulŢ scôlei normale pentru ori-ce observațĂ și face în revizia sea pe la scôlele comunale.

AcĂsta mĂsurĂ sĂ se punĂ acum indatĂ în lucrare ca, de-uĂ-datĂ cu mergerea candidațilorŢ pe la satele lorŢ spre a începe învĂțĂtura copiilorŢ sĂ fiĂ pregătiți și revizorii, catihisindu-se asupra îndatoririlorŢ ce au a împlini și sĂ începĂ și denși ocolulŢ lorŢ, vizitĂnŢ fiĂ-care tĂte scolile plĂși sĂle și corespondendu-se adesea cu D-ta în ori-ce trebuințĂ vei avĂ cu scôlele sommunale.

Cu acestŢ prilejŢ sĂ face cunoscutŢ D-tĂle cĂ de acumŢ înainte scôlele obsceșci se vorŢ deosebi prin numirile urmĂtore :

Scôlele de prin sate se vorŢ numi *Communale*; cele de prin plĂși, unde se vorŢ aședa revizorii se vorŢ numi *Preparande*, fiindŢ-cĂ acolo, aflĂndu-se doi învĂțĂtori se potŢ pregăti și intr'acele scôle candidații de învĂțĂtori; scôlele din capitalele județelorŢ se numescŢ *Normale*; cele de la Craiova *Centrale* și în sfĂrșitŢ cele de la Bucuresci *Complementare*.

De primirea acestei circulare D-ta ești poftită să răspunzi fără altă zăbavă, trimițându și listă de numele revisorilor, ce se vor alege pentru fiă-care plasă, cu arătare de numele plășii și alu satului în care se va așeza fiă-care revisor.

Învățătorii să nu se slobodă pe la satele lor mai înainte d'a se scrie D-téle pentru acésta prin deosebită circulară, pentru că este să se trimită într'această vreme și tablele lancastrice, cari se ascéptă să ésa din tipar și fiind că aceste table se deosibescú óre-cumú de cele vechi va fi trebuință să se aréte învățătorilor în done séu trei zile metotulú după care a-se întrebuința.

- No. 973 Slatina.
- No. 974 Pitești.
- No. 975 Câmpu-Lungú.
- No. 976 Giurgiu.
- No. 977 Ploesci.
- No. 979 Vălenii-de-Munte.
- No. 980 Călărași.
- No. 983 Târgoveștea.
- No. 978 Buzeu.
- No. 981 Brăila.
- No. 982 Focșani.

ANESA 25.

CIRCULARŪ CĂTRĂ OCĂRMUIRĪ

Fiindú vremea acumú de a se slobodi pe la satele lorú acei candidați de învățători, ce sunt mai deprinși la învățăturile ce li s'a aretatú și ale căror sate aú încăperi de școle séu case de sfatú, Eforia a scrisú profesorului școlei normale că pe acei candidați să-i slobodă de acumú ca să mérgă să deschidă școle în satele în care s'aú otărátú a fi învățători, de aceia s'aú trămisú profesorului 50 trupuri de table lancastrice ca să împarță fiă-cărui învățătorú câte unú trupú.

Cinstita Ocărmuire dérú este poftită ca cu órânduirea acelorú candidați pe la satele lorú să slobodă porunci cătră sub-ocărmuirile plășilorú, ca după sosirea acelorú candidați la satele lorú, să-i așeze séu în încăperile de școle ce vorú fi făcute séu în casele de sfatú, séu în ori care altă încăpere, vremelicesce péné ce la viitóra Primă-vérá se vorú face într'adinsú încăperi pentru școle.

Pe lângă acésta ca să se dée Eforiei o deplină

sciință atátú de vremea în care aú venitú acei candidați la școla normală din capitala județului, câtú și de numărul enoriașilorú săteni, ce se vorú afla în satulú de unde este candidatulú și în care satú este órânduítú învățătorú, s'a scrisú profesorului ca să trimită Eforiei câtú mai în grabă o listă cu acele însemnări. Cinst. Ocărmuire va bine-voi a înlesni D-lui profesorú sciința ce va cere pentru acésta de la Cancelaria acei Cinst. Ocărmuir.

- No. 1030 Mehedinți
  - No. 1031 Gorju
  - No. 1032 Romanți
  - No. 1033 Argeșulú
  - No. 1034 Dolju
  - No. 1035 Oltu
  - No. 1036 Buzéu
  - No. 1037 Dâmbovița
  - No. 1038 Prahova
  - No. 1039 Brăila
  - No. 1040 Ialomița
  - No. 1048 Ilfovul Octombriú 13
  - No. 1050 Vâlcea
  - No. 1051 Săcuenii
  - No. 1052 Râmniculú
  - No. 1053 Muscelú
  - No. 1107 Vlașca Octombriú 24.
- Octombrie 7
- Octombriú 14

ANESA No. 26.

CIRCULARŪ CĂTRĂ PROFESORII DE PRIN JUDEȚE

Octobre 28, 1838.

Dupe băgarea de sémă ce a făcutú Eforia în învățatura candidaților de prin sate a vedutú că unii dintr'acești candidați aú multă aplicare și deprindere la învățatură, éru alții sunt atátú de nedestoinici și neprimitori de învățatură, în câtú oricâtă vreme se vorú ține în școlă nu vorú puté lua cea mai puțină înțelegere de învățăturile ce li se predaú.

De aceea se scrie D-téle ca candidații, ce vorú fi óre-cum pregătiți să-i slobodi, potrivitú cu circularea ce s'a trămisú cu No....., ca să începă a da învățatură la copiii satelorú lorú, éru cei ce se vorú fi arétatú nedestoinici și neprimitori de învățatură, pentru că sunt pré bêtrâni séu pentru că aú mintea de totú tēmpitá, să-i depărtezi cu totulú din numărulú candidațilorú, și de numele acelorá să trămiți la Eforiá listă, ca după aceea să se propue Cinst. Departamentú din lăuntru ca să dea po-

- No. 844 Cerneți
- No. 845 Inspectoriei scôlei centrale din Craiova
- No. 846 — de la Caracala
- No. 847 — Râmnicul-Vâlci
- No. 848 Têrgu-Jiului
- No. 849 Pitești
- No. 850 Câmpu-Lungu
- No. 851 Giurgiu
- No. 852 Ploesci
- No. 853 Têrgoviștea
- No. 854 Valenii-de-Munte
- No. 855 Buzău
- No. 856 Brăila
- No. 857 Călărași
- No. 858 Focșani.

ANESA No. 23.

DEPARTAMENTULŢ TREBILORŢ DIN LĂUNTRU

Octombrie 4, 1838 No. 1605.

Cinstitei Eforii a scôlelorŢ naționalei.

Spre îndeplinirea celorŢ coprinse în oțnașenia cu No. 901, cu cinste Ţi se rĂspunde cĂ departamentulŢ, dupe țemeiurile ce s'au fostŢ luatŢ mai dinainte asupra întocmirii scôlelorŢ prin sate, dĂndŢ și poruncile țuvenite cĂtrĂ ocĂrmuirii pentru alcĂtuirea încĂperilorŢ de trebuințĂ, acum tocmai asupra acei epoci a apropiierii țernei, și a alcĂtuirii celorŢ ce se ceruse mai dinainte a se întocmi, de a se da și oșebite oțĂritore porunci spre a se sĂvĂrși clĂdirile dupe planulŢ însemnatŢ, se vede în neputințĂ a îndeplini o asemenea cerere, rĂmĂnĂndŢ ca, la întĂmplare de a se mai face în viitorime acestŢ felŢ de nemestii prin sate pentru trebuințĂ de scôle, sĂ se ia țngrijirea din partea ocĂrmuirilorŢ ca sĂ se apropie pre cĂtŢ va ierta puțințĂ cu modelurile trĂmise cari s'au și înaintatŢ ocĂrmuirilorŢ cu povețuire spre a se asemĂna țemeiurilorŢ de mai susŢ.

ANESA No. 24.

CIRCULARŢ CĂTRĂ PROFESORII SCÔLELORŢ DE PRIN JUDEȚE.

1838. Septembrie 16.

Cu întocmirea scôlelorŢ prin sate, fiindŢ tre-

buintĂ ca pe la aceste scôle comunale sĂ se facĂ adesea în vremea învĂțĂtorilorŢ revisiiĂ, Eforia a chipzuitŢ ca cu acestĂ slujbĂ sĂ se însĂrcineze unii din învĂțĂtorii scôlelorŢ comunale, cari vorŢ fi mai deprinși la învĂțĂturĂ; se scriĂ dĂrŢ D-tĂle ca din candidații ce se aflĂ acumŢ adunații la scôla normalĂ sĂ alegi pentru fiĂ-care plasĂ cĂte unulŢ din cĂi mai deprinși și mai deștepti în slujba lorŢ și pe acesti-a sĂi aședi învĂțĂtorii la cĂte unŢ satŢ, care va fi mai mare în fiĂ-care plasĂ, cu îndatorire ca acei învĂțĂtorii sĂ împlinescĂ și slujba de revizori de PlasĂ, őr ca sĂ nu se oprĂscĂ învĂțĂturile la acĂ scôlĂ communalĂ în vremea reviziei, sĂ se dea fiĂ-cĂruii revizorŢ cĂte unŢ ajutorŢ iĂrĂ-și dintre candidații, orĂnduindu-se astŢ-felŢ la acelŢ satŢ doui învĂțĂtorii în locŢ de unulŢ. Atuncea summa de bani, ce se va stinge dintr'acelŢ satŢ, se va împĂrți între amendoi învĂțĂtorii, astŢ-felŢ în cĂtŢ celŢ însĂrcinatŢ și cu revizia sĂ ia douĂ părții, őrŢ acela, care va fi sĂ se ocupeze numai cu învĂțĂtura în scôlĂ, se ia uĂ a treia parte dreptŢ lĂfĂ a sea din summa banilorŢ ce se vorŢ aduna.

RevisorulŢ de plasĂ va fi datorŢ a ambla în tĂtĂ vremea de țernĂ pe la tĂte scôlele comunale, ca sĂ cerceteze învĂțĂturile, sĂ îndrepteze neorĂnduelile, și sĂ raporteze pe fiĂ-care lunĂ la profesorulŢ scôlei normale pentru ori-ce observațĂ va face în revizia sea pe la scôlele comunale.

AcĂsta mĂsurĂ sĂ se punĂ acum îndatĂ în lucrare ca, de-uĂ-datĂ cu mergerea candidațilorŢ pe la satele lorŢ spre a începe învĂțĂtura copiilorŢ sĂ fiĂ pregătiți și revizorii, catihisindu-se asupra îndatoririlorŢ ce au a împlini și sĂ începĂ și denșii ocolulŢ lorŢ, vizitĂnŢ fiĂ-care tĂte scolile plĂșii sĂle și corespondendu-se adesea cu D-ta în ori-ce trebuințĂ vei avĂ cu scôlele sommunale.

Cu acestŢ prilejŢ sĂ face cunoscutŢ D-tĂle cĂ de acumŢ înainte scôlele obsceșci se vorŢ deosebi prin numirile urmĂtore :

Scôlele de prin sate se vorŢ numi *Communale*; cele de prin plĂșii, unde se vorŢ aședa revizorii se vorŢ numi *Preparande*, fiindŢ-cĂ acolo, aflĂndu-se doi învĂțĂtorii se potŢ pregăti și intr'acele scôle candidații de învĂțĂtorii; scôlele din capitalele județelorŢ se numescŢ *Normale*; cele de la Craiova *Centrale* și în sfĂrșitŢ cele de la București *Complementare*.

De primirea acestei circulare D-ta ești poftit să răspunzi fără altă zăbavă, trimițându și listă de numele revisorilor, ce se vor alege pentru fiă-care plasă, cu arătare de numele plășii și alu satului în care se va așeza fiă-care revisor.

Invetătorii să nu se slobodă pe la satele lor mai înainte d'a se scrie D-téle pentru acesta prin deosebită circulară, pentru că este să se trimită într'această vreme și tablele lancastrice, cari se ascéptă să ésa din tipar și fiind că aceste table se desosibescú óre-cumú de cele vechi va fi trebuință să se aréte invetătorilor în doué séu trei zile metodul după care a-se întrebuința.

- No. 973 Slatina.
- No. 974 Pitești.
- No. 975 Câmpu-Lungu.
- No. 976 Giurgiu.
- No. 977 Ploesci.
- No. 979 Vălenii-de-Munte.
- No. 980 Călărași.
- No. 983 Târgoveștea.
- No. 978 Buzeu.
- No. 981 Brăila.
- No. 982 Focșani.

ANESA 25.

CIRCULARŪ CĂTRĂ OCĂRMUIRI

Fiind vremea acum de a se slobodi pe la satele lor acei candidați de invetători, ce sunt mai deprinși la invetăturile ce li s'a aratat și ale căror sate au încăperi de școle séu case de sfat, Eforia a scris profesorului școlei normale că pe acei candidați să-i slobodă de acum ca să mérgă să deschidă școle în satele în care s'au otărât a fi invetători, de aceia s'au trâmisi profesorului 50 trupuri de table lancastrice ca să imparță fiă-cărui invetătoru câte un trup.

Cinstita Ocărmuire dérú este poftită ca cu órânduirea acelor candidați pe la satele lor să slobodă porunci cătră sub-ocărmuirile plășilor, ca după sosirea acelor candidați la satele lor, să-i așeze séu în încăperile de școle ce vor fi făcute séu în casele de sfat, séu în ori care altă încăpere, vremelnicese péné ce la viitoréa Primă-véră se vor face într'adinsu încăperi pentru școle.

Pe lângă acesta ca să se dée Eforiei o deplină

sciință atât de vremea în care au venit acei candidați la șola normală din capitala județului, cât și de numărul enoriașilor săteni, ce se vor afla în satul de unde este candidatul și în care sat este órânduit invetătoru, s'a scris profesorului ca să trimită Eforiei cât mai în grabă o listă cu acele însemnări. Cinst. Ocărmuire va bine-voi a înlesni D-lui profesor sciința ce va cere pentru acesta de la Cancelaria acei Cinst. Ocărmuir.

- No. 1030 Mehedinți
  - No. 1031 Gorju
  - No. 1032 Romanți
  - No. 1033 Argeșul
  - No. 1034 Dolju
  - No. 1035 Oltu
  - No. 1036 Buzău
  - No. 1037 Dâmbovița
  - No. 1038 Prahova
  - No. 1039 Brăila
  - No. 1040 Ialomița
  - No. 1048 Ilfovul
  - No. 1050 Vâlcea
  - No. 1051 Săcuenii
  - No. 1052 Râmnicul
  - No. 1053 Muscelu
  - No. 1107 Vlașca
- Octombrie 7
- Octombriu 14
- Octombriu 24.

ANESA No. 26.

CIRCULARŪ CĂTRĂ PROFESORII DE PRIN JUDEȚE

Octobre 28, 1838.

Dupe băgarea de sémă ce a făcutu Eforia în invetătura candidaților de prin sate a vedutu că unii dintr'acești candidați au multă aplicare și deprindere la invetătura, éru alții sunt atât de nedestoinici și neprimitori de invetătura, în câtu oricâtă vreme se vor ține în șolă nu vor pute lua cea mai puțină înțelegere de invetăturile ce li se predau.

De aceea se scrie D-téle ca candidații, ce vor fi óre-cum pregătiți să-i slobodi, potrivit cu circulara ce s'a trâmisi cu No....., ca să începă a da invetătura la copiii satelor lor, éru cei ce se vor fi aratat nedestoinici și neprimitori de invetătura, pentru că sunt pré bêtrâni séu pentru că au mintea de totu tēmpită, să-i depărtezi cu totul din numărul candidaților, și de numele acelor să trâmii la Eforia listă, ca după aceea să se propue Cinst. Departamentu din lăuntru ca să dea po-

runci spre a se lua în biru acel omeni și a se trâmte în lunile vérei la scóla normală, dintre sâtenii cari voru fi mai tineri, cu mintea mai sânetósă și mai primitóre de invetătura.

No. 1111 Inspectorului din Craiova.

No. 1112 Cerneți.

No. 1113 Târgu-Jiului.

No. 1114 Caracalú.

No. 1115 Rómniculú-Vâlcei.

No. 1116 Slatina.

No. 1117 Pitesci

No. 1118 Câmpulú-Lungú.

No. 1119 Giurgiu.

No. 1120 Ploesci.

No. 1121 Călárași.

No. 1122 Târgoveștea.

No. 1123 Buzéú.

No. 1124 Brâila.

No. 1125 Vâlenii-de-Munte.

No. 1126 Focșani.

ANESA No. 27.

CIRCULARŪ CĂTRE PROFESORII DE PRIN JUDEȚE

Octombrie 7. 1838.

Fiindú vremea acumú de a se slobođi candidații de invetători pe la sate, unde trebuiă să ții scólele pentru copii satului, Eforia trâmte D-téle *cinci-deci* trupuri alcătuite fiă-care de câte 13 foi din tablele lancastrice, ce s'aú tipăritú până acumú; de cele-alte foi ce sunt a se mai tipări din preună cu foile Nr. 8 și 14 se vorú trâmte.

Să scrie dérú că, după ce d-ta vei aréta candidaților și aceste table ca să se deprindă în câte va đile a încunoscínța regula după care aú a se preda, să slobođi pe câți candidați vei cunósce mai deprinși la invetătura, ca să mérgă să începă a invetia copii pe la satele unde se vorú fi găsitú pentru acésta încăperi séú unde vorú fi casa de sfatú și să dai pentru fiă-care scóla câte un trupú de aceste table.

Pentru câți dintr'acești candidați, slobođiți acum, se vorú afla într'ună plasă, d-ta vei da către subocârmuirea plășii unú deosebitú adresú, care va fi însoțitú cu porunca cinstitei ocârmuirii și cu listă de numele acelorú candidați, și de satulú în care

aú să ții scóla, vei da deosebit în mâna fiă-căruia și câte un înscrisú după modelulú alăturatú.

Pe candidații cei mai slabi la invetătura și mai alesú pe aceia în ale cărorra sate nu se vorú afla nici case de sfatú, nici vre'o altă încăpere de scóla să'i mai opresci în scóla normală, spre deprindere câtă vreme vei socoti de trebuință.

Cu slobođirea candidaților celorú mai deprinși d-ta să închipuiesci o listă generală pentru toți candidații, ce acumú sunt la invetătura într'acea scóla aretându-se ántéiú Nr....., điva cândú a-venitú în scóla fiă-care candidatú, numele și pronumele, vârsta lui, cumú și cele-alte însemnări ce să aréte gradulú invetăturilorú cu care s'aú deprinsú mai bine fiă-care candidatú.

Acea listă, iscălită de d-ta, să o trâmți aici la Eforia

No. 1013	Cerneți	}	Octobre 7.
No. 1014	Târgu-Jiului		
No. 1015	Caracalu		
No. 1016	Pitesci		
No. 1017	Insp. din Craiova		
No. 1018	Slatina		
No. 1019	Buzeú		
No. 1020	Târgovește		
No. 1021	Ploesci		
No. 1022	Brâila		
No. 1025	Călárași	}	Octobre 14.
No. 1055	Rómnicu Vâlcei		
No. 1056	Vâl. de Munte		
No. 1057	Focșani		
No. 1058	Câmpu-Lungú.	}	Octobre 14
No. 1105	Giurgiu		

ANESA No. 28.

Circularú către profesorii scólelorú normale. 1838 Oct. 31.

Pentru primirea acelorú doui lei de cõtră invetătorii scólelorú comunale de fie-care enoriași sâtenú pentru plata lorú, după chipzuirea ce s'a făcutú, s'a datú porunci de cõtră Cinst. Departamentú din Lăuntru ca acei doui lei să se respundă d'a dreptulú de cõtră sâtenú în mâna invetătorului comunale, însă unulú acum la St. Dimitrie și altulú la St. Gheorghe și sub-ocârmuitorulú să nu aibă altú amestecú la acésta de câtú să fiă ca un esecutorú spre a'și urma fiă-care sâtenú la vreme acésta datorii. De aceea Eforia scrie D-téle ca, îndată după primirea acesteia să îndatorezi D-ta pe fiă-care

candidatū să facă catagrafiă, după modelul alătu-
ratū, de toți enoriașii sătenii ce se vorū fi aflându
în satulū în care este otărătū de învățătorū, însem-
nându într'acéstă catagrafiă în deosebite rigle: 1-iū
șirulū numerilorū; alū 2-lea numele enoriașului să-
tenū, alū 3-lea de ce tréptă este, adecă; birnicū,
mazilū, preotū, diaconū, věduvā șel. alū 4-lea
despre copii și dintr'aceștia câți suntū băeți și
câte fete însemnându-se pentru fie-care de câți anni
este, al 5-lea cât a plătit dintr'acei doui lei și în fine
în rigla cea mai de pe urmă se vorū însemna de-
osebite împregiurări ce se vorū ivi pentru vre unulū
dintr'acești enoriași, ori că nu va fi în stare de a
plăti acei doui lei sēu că a lipsitū din satū. Acele
catagrafiū vorū fi îndoite din care una se va trimi-
te aici la Eforiă érū alta se va popri la D-ta. După
acea candidatulū va ținé unū deosebitū catastifū în
care va trece în potri va numelū fiă-căruia sătēnū
banii ce va primi și cândū va urmā vre o împotri-
vire de la vre-unulū din sătenii la plata dreptulū
sēu se va ațresa cătră sub-ocărmuitorū ca să se
facă împlinire; asemenea catagrafiă, precum s'a a-
rētātū mai susū se va face de douē ori pe annū,
una la St. Dimitrie și alta la St. Gheorghe ca să
se adaoge în liste prisōsele enoriașilorū ce, mārīn-
du-se în vērstă sēu însurânduse, se vorū deosebi
cu casele lorū și se vorū scādē acēi ce se vorū
mārī sēu vorū cādē în nedestoiniciă de a putē plă-
ti banii otărāți.

Candidații vorū avē a'și strānge banii numai pe
unū semestru trecutū, érū nici o dată înainte, că
de va fi trebuință să se depărteze vre-unulū dintr'-
enșii pentru nedestoiniciă să nu se mai facă invā-
luielā puinduse îndatorire ca să întōrcă înapoi ba-
nii la satū. Cu tōte acestea, fiindū că mulți din
candidați aū apucatū de aū luatū de la satū banii
în ainte, acești bani vorū remānē pe sēma acelorū
candidați până la St. Gheorghe viitorū și atunci
viindū iērāși la scōlā toți candidații, se va face a-
legere de aceia cari vorū fi destoinici și de aci in-
ainte se va regula ca învățătorii de sate să nu
și primescā leulū decâtū la sfērșitulū fiă-căruia
semestru, după înscrișulū de destoinicie ce li-se va
da de cătră D-ta, cândū se vorū sloboși din scōlā.—

No. 1166 Craiova.	No 1174 Giurgiu.
No. 1167 Cerneți.	No. 1175 Ploesci.
No. 1168 Târgu-Jiului.	No. 1176 Călărași.
No. 1169 Caracalū.	No. 1177 Târgoveștea.

No. 1170 Rōmn.-Vălcei.	No. 1178 Buzēū.
No. 1171 Slatina.	No. 1179 Brăila.
No. 1172 Pitești.	No. 1180 Văl-de-Mt.
No. 1173 Cāmpu-Lungū.	No. 1181 Focșani.

PLASA.....

Satulū.....

Catagrafiă de enoriașii sătenii ce sunt cu locuin-
ța într'acelū satū.

No.	NUMELE ȘI PRONUMELE.	De ce tréptă este.	De are copii.				De a plătit.	Băgări de sēma.
			băeți.	anni.	fete.	anni.		

ANESA No. 28 (bis.)

CŌTRE DEPARTAMENTULŪ DIN LĂUNTRU

1838, No. 904, Sept. 16.

Dupe poruncile date pentru înființarea scōlelorū
publice pe la sate se aflā acum adunați pe la tōte
scōlele normale unū mare numărū de candidați, cari
se pregătescū a fi învățătorii pe la scōlele comu-
nale. Pentru léfa acestorū candidați sunt date po-
runcile Onrb. Departamentū pe la ocărmuirī ca, po-
trivitū cu copriinderea regulamentulū, să se strāngā
câte doui lei de fiă-care familiă de prin sate, însă
pînă acum nu s'a întocmitū nici o orēnduelā în ce
chipū a se respunde léfa acestorū învățătorii. Eforia
dērā, chipzuindū a înlesni și a regula acéstă res-
pundere, propune Cinst. Departamentū următōrea
întocmire: Dupe ce se vorū strānge acēi doui lei
dupe la tōte familiile de prin sate, se vorū păstra
la ocărmuirī, fără a se respunde nemēnui vre o
para dintr'enșii, decâtū dupe deslegările ce se vorū
da de la Eforiă. Pentru acéstă respundere de bani
profesorulū scōlei normale din capitala județului,
trāmițēndū mai întēiū listā de învățătorii, ce se
vorū afla în lucrare, va însemna și vremea pe câtū
se cuvine a lua léfā fiă-care învățătorū după a sea
intrare în slujbā; dupe aceea Eforia, întocmindū
statū de lefile ce vorū fi să se rēspundā, va da
sloboșire profesorulū de la județū să primescā de

la ocârmuire, suma coprinsă într'acelu statū, și să o răspundă pe la învățătorii de prin sate în două căștiuri, adică primă-véra, cându intră candidații în scóla normală spre mai multă a lorū deprindere la învățatură și tómna, cându esū de acolo ca să se întórcă la scólele de pre la sate, atunci învățătorii primindū din mâna profesorului, vorū iscăli în condica, ce se va trâmite acestuia de la Eforiă într'adinsū pentru înscrierea lefei învățătorilorū de prin sate.

ANESA No. 29.

DEPARTAMENTULŪ TREBILORŪ DIN LĂUNTRU

22 Octom. 1838.

Cinstitei Eforii a scólelorū.

Spre a se puté pune în lucrare cu mai bună orânduélă măsura luată prin poruncile ce s'aū fostū datū mai dinainte pe temeulū adresulū onrb Eforiū cu No. , asupra împlinirei banilorū, cuveniți a se respunde candidațilorū aleși de învățatori pe la scólele de prin sate, fără de a mizloci neorânduie-lă séu învălmășélă la rostirea acestei împrejurări, precum și împovérarea locuitorilorū cu împlinirea de o-dată a sfertulū Sf. Gheorghe și Sf. Dimitrie. În urma chipzuirei de mai susū, puindu-se înainte tutulorū ocârmuitorilorū județelorū prin circularea poruncei a face urmarea ce se arétă aci:

I. Că pe la cei mai mulți din învățatori, urmându să se fi răspunsū de către însiși locuitorii satelorū banii cuveniți ai simbriei pomenițilorū candidați în socotéla semestrulū trecutū, ocârmuirea să stăru-éscă ca împlinirea acelorū câte două lei să-și iea începerea de aici înainte; adică de la 26 ale următorulū Octombre.

II. Baniū, ce urmédă a se strânge, adică leulū orénduitū, să se iea îngrijirea de către ocârmuire ca să se răspundă de către fiă-care locuitorū sāténū în primirea d'a dreptulū a pomenitulū învățatorū, fără de a se amesteca cătu-și de puçinū mai multū sub-ocârmuitorulū, de cătū numai ca unū esecutorū întru a-și urma fiă-care dintr'ênși datoria prescrisă, rămâindū în nelucrare cele ce li s'aū mai fostū poruncitū ântéiū pentru chipulū respunderei, și celealte priu profesorulū scólei din capitală.

Departamentulū are cinste a da în cunoscința O. Eforiū lucrarea de mai susū spre sciință.

Éecé cum în 1840 se mai regula cestiunea leflorū.

ANESA No. 29 (bis.)

EFORIA SCÓLELORŪ NAȚIONALE.

1840, August.

Cinstitei Visterii.

Prin proiectulū din regulamentulū organicū se otărase ca, pentru plata învățătorilorū de pre la sate să se răspundă de către fiă-care enoriașū câte lei două, dându-se deosebitū învățătorulū și câte doué chile de bucate.

Fiindū că acum dupe măsurile, ce s'aū luatū, s'a întocmitū scolī comunale mai pre la tóte satele din principatū, și învățatorii de pe la aceste scolī cêrcă o mare neînlesnire cu primirea dreptulū lorū din mâna sătenilorū, Eforia socotesce de cuviință a da în cunoscința cinstitei Visterii următórea chipzuire:

I. Fiă-care enoriașū să fie datorū a da la cutia satulū acei doi lei, însă unū leū la Sf. Gheorghe și altulū la Sf. Dimitrie.

II. Cândū învățatorii de pre la sate vorū fi să priméscă plata lorū, adică la sfêrșitulū fiă-căruia din semestrele Sf. Gheorghe și Sf. Dimitrie, să se înfăçișeze la cutia satulū, din care, față cu faciele orénduite prin regulamentū pentru deschiderea cutiei, să i se dée bani pe numérulū enoriașilorū din acestū satū și să dée învățătorulū chitanță de primire.

III. Făcându-se acéstă plată, sub-ocârmuirea să se îndatoreze a încunoscința îndatā ocârmuirei locale, care va însiința Eforiei pentru a ei regulă, și pentru măsurile ce trebuie să se dée în cunoscința profesorulū fiă-căreia scóle din orașū, ca să se scie că învățatorii 'și aū primitū la mâna lorū și să nu rămâie la neci unulū dintr'ênși cuvântū de pricinuire din scóla normală.

Cinstita Visteriă dérū cu cinste este rugatā să bine-voiéscă a pune în lucrare cele de cuviință spre întocmirea măsurilorū arétate, ca învățatorii de pre la sate să-și priméscă regulatū acei doi lei d'a dreptulū din cutia satulū și a împărtăși apoi pe Eforiă cu cinstitū răspunsū.

ANESA No. 30.

Departamentul Trebilor din Lăuntru al Principatului țării Românești 12 Noembrie 1838. No. 1950.

Cinstitei Eforii a școlilor.

În urma oțnoșeniei acei Cinst. Eforii cu No. 1222, dându-se poruncile cuviincioșe cõtră tõte ocãrmuirile județelor ca prin înțelegere cu DD. proprietarii satelor, pe unde se voru aședa școle de învățatură, să facă punere la cale a li se înlesni darea lemnelor trebuincioșe pentru încălđitul lor și a se îndatora părinții copiilor, ce se voru afla la învățatură, ca să le transportuască cu rõndul de la locul ce li-se va areta de cõtre D-lor proprietarii. Departamentul are Cinste spre rãspunsu a 'i face cunoscutu.

Șef Departamentului *Mix. Ghica.*

Resol.

Șef. Secț. *D. Taciu.*

Să se deé în cunoscintă profesorilor de la școlile normale dispoșiile ce a luatú Cinst. Departamentú din Lăuntru pentru încălđirea școlilor comunale.

ANESA No. 31.

Departamentul Trebilor din Lăuntru al Principatului țării Românești. 1834. Noemb. 18, cu No. 1988.

Cinstitei Eforii a școlilor Naționale.

După adresa Cinst. Eforii cu No. 1190, dându-se cuvenitele porunci cõtră ocãrmuirile județelor pentru apãrarea, ce se cuvine a face proprietarii învățatorilor de prin sate de rãspunderile datorielor reciprocitãtei, acestú Departamentú are cinste spre rãspunsu a 'i înainta pe lângã acésta chiarú copia dupã pomenitele porunci spre sciința Cinstitei Eforii.

Șeful Departamentului *Mix. Ghica.*

Șeful Secției *D. Taciu.*

ANESA Nr. 31 (bis.)

DEPARTAMENTUL TREBILOR DIN LĂUNTRU.

Ocãrmuirii Județului.

Fõrã nãdejde au mai priimitú Departamentulu acum oțnoșenia Cinst. Eforii a Școlilor cu No.

1190 arêtare cã, din raporturile ce au primitú de la unii din profesorii școlilor naționali de prin județe, s'au înscințatú cã mulți din candidați de învățatori pe la sate se apucã de cõtrã arendașii moșielor prin silnice miđłoce, cu dorobanți ca să plătască tõte drepturile proprietãricesci cu cuvântu ca acei candidați le suntú dajde de clãcași prin contracturile orenduirei, cândú ereau bine încredințati cã dupã poruncã cu No. va fi miđlocitú D. ocãrmuitoru prin ale sële bune miđłoce cõtrã D. proprietarii și arendași spre a nu se mai supãra nisce asemenea candidați de învățatură de drepturile proprietãricesci, nefindú nici vre unú lucru însemnatú, ci și printr'acésta i-se pune înainte ocãrmuirii a însufla prin pohtiri mai cu dinadinsulú în gindulú D-lor proprietarii și arendași cuviința ce este a se apãra acești candidați de reciprocele datorii, adãugându-se cã o asemenea urmare, ce de sineși s'ar fi acceptatú să o facã, va aduce nu puținã laudã și Domnelorú și folosú însemnatõrú spre silința ce se va întrebuiința de cõtrã pomeniții la învățatura tinerimeii. Érú de urmarea ce se va face spre sfêșitulú de mai susú să raportuască Departamentulu cu deslușire.

1838, Noemb.

ANESA No. 32.

EFORIA ȘCOLILOR DIN PRINCIPATUL ROMÂNIEI.

No. 1189, Noembrie 2. 1838.

Cinstitei Mari Vorniciei din Lăuntru

Pentru slobođirea acum a candidaților de învățatori ca să mERGã pe la satele lorú, Eforia s'a adresatú cõtrã ocãrmuirile județelor, pohtindu-le ca acei candidați, ce se voru face cunoscuți de cõtrã profesorulú școlei normale cã suntú ăstoinici a preda și ei învățaturile pe la copiii satelorú, să se așede sEU în încăperile ce se voru găsi prin sate spre a puté sluji de școlã, sEU vremelnicesce în casele de sfatú pENE ce se voru clãdi încăperi într'adinsú pentru școle.

Eforia cu cinste dã acésta în cunoscintã Cinst. Mari Vorniciei și o rógã ca să bine-voiască a se da și din partea acelu Cinst. Departamentú cuviincioșele porunci cãtrã P. onor. ocãrmuirii, ca pe la satele unde nu se gãsescú de o-cam-datã alte încăperi, să se slobođã vremelnicesce casele de sfatú

spre a-se ține într'ensele scólele comunale de că-
tră mai susū arētații candidați pēnē ce la Véra
viitóre se vorū zidi într'adinsū case pentru scóle.

ANESA No. 33.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŪ NAȚIONALE.

Prof. scólei normale din Județul Ilfov.

Plecându din Bucuresci la 3 Aprilie pentru a
revisui scólele comunale din acestū județ, am ur-
matū pre câtū m'a iertatū vremea și de starea
lorū cu cinste face cunoscutū cinstitei Eforii cele
urmátore:

PLASA SABARULUI.

Satul Gilava.

Doze-đeci și șese de copii; doue-đeci ereaū a-
tunci in scólă, silabisēū și scriaū cu băgare de sēmă,
trei dintre denșii citeaū binișiorū, scriaū dictando și
invētasera și rugăciuni; — scóla e pré mică, tre-
bue lărgită, trăgēndū păreții in marginea prispei
și lungită pēnē in odaia candidatului stricāndū tin-
da din lăuntru care este de prisosū.

Măgurelele.

Candidatulū lipsea într'altū satū, cinci spre-đece
copii ședeau in scóla; scóla trebuie lărgită cu prispa
și adăugēnduse tinda la lungime.

Flocești.

Doze-đeci și patru copii aū invētatū, optū-spre-
đece ereaū atunci in scólă, scóla trebuie lărgită cu
prispa; citirea și scrierea cu băgare de sēmă, șese
copii invētaū rugăciuni; — Pentru scólă cumpă-
rată o casă bună, dērū trebuie lărgită cu prispa și
adăugatā tinda la lungime.

Simidrenii

Șapte-spre-đece copii aū invētatū; 13 ereaū, in-
vēțatura cu pucina băgare de sēmă, pentru scóla
cumpărasera o casă (mare) care cu nici unū me-
remetū nu pôte fi bună.

Clincenii.

Invēțatura fōră băgare de sēmă, candidatulū in

mare neorēnduielă, scóla trebuie lărgită cu prispa
și lungită cu tinda.

Slobozia

Trei-đeci și noue de copii aū invētatū; 35 eraū;
numai 4 cunosceū slovele și nici nu scriaū din mul-
ta neorenduielă a candidatului, scóla trebuie lungită
cu tinda.

Domnescii de jos.

Optū-spre-đece copii aū invētatū, 14 ereaū, invē-
țatura cu băgare de sēmă, invētaū intru o casă
dată de proprietariū pre care vrea se o drégă
pentru scólă, dērū nu pôte implini trebuința, fiindū
de zidū și numai de doi stāngenii lungă și de doi
lată.

Domnescii de sus.

Șapte-spre-đece copii aū invētatū, 9 ereaū, invē-
țatura cu băgare de sēmă; invētaū intr'o casă prea
mică inchiriată de satū; pentru scólă nici o rostire.

Cațichea.

Candidatulū lipsea, aū invētatū copii pré puci-
nă vreme din indărătnicia candidatului, fiindū și
pré . . . . . scóla trebuie lărgită cu prispa și lun-
gită cu tinda.

Ciorogarla.

Candidatulū, care a urmatū in scóla normale, l'a
gonitū proprietariū la 6 Martie, puindū in locūi
să invēte copii pre unū altu, care singurū nu cu-
nósce tablele de cetire.

Colintina din dealū.

Trei-spre-đece copii aū invētatū, 9 ereaū, cetiaū
pre table bine, nu scriaū, ne avēndū cele trebuin-
cióse, invētaū intr'o casă veche meremetisită; pentru
scólă nici o rostire.

Poenarii lui Enuții.

Patru-spre-đece copii aū invētatū, 12 eraū, in-
vēțatura cu băgare de sēmă, 5 invētaū rogăciuni
și cova cāntării, scóla e făcută după modelū și mă-
rimea caselorū de satū.

Colintina din vale

Șese-spre-đece copii aū invētatū, 13 ereaū, invēta-

tura cu pucina băgare de sémă, învățau într'o casă închiriată de satū, scóla e neisprăvită, trebuie lărgită cu prispa.

Aleşii lui Mihaii-Vodă.

Doni-spre-dece copii au învățatū; candidatulū lipsea atunci, scóla trebuie lărgită cu prispa și lungită cu tinda.

Gândava.

Unu-spre-dece copii au învățatū, 9 ereaū, învățau cu pucina băgare de sémă, scóla trebuie făcută amendoue odăile una, lărgindu-se cu prispa și adăugându-se altă odaia pentru candidatū.

Gura crucerului.

Doue-đeci copii au învățatură cu băgare de sémă, 10 cântău binișorū, scóla nu erea, învățau în casa candidatului pênă se va așeza satulū la liniă ca să facă scóla.

Cornetu din vale.

Copiii nu învățau, căci la slobođirea candidatului din scóla, ne fiindū table tipărite, nu 'i s'a datū. — Scóla fiindū numai urzită, trebuie lungită cu câte unū stâjinū, ridicată temelia și mai înălțatū tavanu.

Darască.

Patru-đeci de copii au învățatū, 27 eraū, învățatura cu pucina băgare de sémă, învățau într'o casă pré mică închiriată de satū, scóla urzită pré mică, trebuie făcută o scóla mai mare, fiindū No. (scoriastilorū) Enoriașilorū trecutū de 200.

Ciulescii.

Doue-đeci de copii au învățatū, 17 ereaū, învățatura cu băgare de sémă, 5 învățau și rogăciuni. Pentru scóla cumpăraseră o casă, care trebuie lărgită cu prispa și făcute amendoue odăile una și adăugându odaia pentru candidatū.

Copăcenii de mijlocū.

Copiii nu au învățatū, candidatulū a lipsitū tótă véra din scóla, scóla trebuie lărgită cu prispa și adăugată tinda la lungime.

Copăcenii.

Patru-spre-dece copii au învățatū, candidatulū erea de 2 septămăni reū bolnavū, scóla trebuie lungită cu prispa și ligită cu tinda.

Colibașii.

Doue-đeci și unu copii au învățatū, 17 ereaū, învățatura cu băgare de sémă, scóla fiindū începută pré mică, am oprit'o din lucru, și s'au învoitū sătenii cu arendașulū ca să o prefacă, căruia i am hotărătū o mărime potrivită cu numărulū Enoriașilorū.

Dobrenii.

Doue-đeci și șapte de copii, 20 ereaū, cetirea și scrierea pre tablă cu băgare de sémă, 6 cetéu điceri slobodū pre orī ce carte și învățaseră și rugăciuni, unulū lucra adunarea și scăderea din aritmetică și scia dictando binișorū, scóla pré mică și ca să se îndrepteze nu se póte.

Bercenii.

Đeci copii au învățatū; nu-i mai învăța de 3 septămăni căci nu vrea se i deé a învăța în casa candidatului. Scóla, fiindū numai urzită trebuie lungită și lărgită cu câte unū stâjinū, înălțată temelia de doue palme și mai redicatū tavanulū.

Stimbeii.

16 copii au învățatū, 9 ereaū, învățatura cu pucina băgare de sémă, învățau într'o casă mică închiriată de satū, nu e nici o rostire.

Orescii Crucerului.

8 Copii au învățatū; nu-i mai înveța de 3 septămi pentru că nu vreaū să-i deé. Pentru scóla avéu gătītū đin materialū, dérū nu începuse la lucru.

Ciocovenii.

12 copii au învățatū, cetirea cu băgare de sémă, pu scriaū, ne avendū cele trebuinciose, pentru scóla nici o rostire.

Valea Dragului.

10 copii au învățatū, 8 ereaū, învățatura cu băgare de sémă, învățau în tinda casei candidatului, ne avendū altă casă găsită.

PLASA OLTENIȚII.

Satulă Frumușeii.

12 copii au învățat, candidatul lipsia de zile; pentru școlă nici o rostire.

Herescii.

Candidatul lipsia, pentru școlă dreseseră o casă dată de proprietariu pentru acesta, care poate fi de ajuns.

Hotaru.

Candidatul lipsia de două săptămâni, pentru școlă nici o rostire.

Crivețiu

16 copii au învățat. 10 erau, învățatura cu băgare de sémă; învățau într-o casă închiriată de sat; pentru școlă nici o rostire.

Rodovanu.

16 copii au învățat, 15 erau; la silabism cu pucina băgare de sémă, nu scriau, ne avându cele trebuincioase, 6 citeau binișor; învățaseră rugăciuni și cântări, învățau într'o casă pré mică, școlă începută pré mică, trebuie făcută una mai mare, fiind numărul enoriașilor trecut de 320.

Căscioarele.

10 copii au învățat, 8 erau, învățatura cu pucina băgare de sémă, învățau într'o casă închiriată de sat; pentru școlă nici o rostire.

Chirnoții.

35 de copii au învățat, 16 erau, învățatura cu băgare de sémă, 6 citeau binișor și învățau rugăciuni, învățau într'o casă dată de proprietariu, școlă nu e; trebuie făcută mai mare, fiind numărul Enoriașilor trecut de 360.

Gâlbenașii.

14 copii au învățat, nu-i mai înveța fiind lu-ați la muncă cei mai mulți, școlă e pré mică și ca să se îndrepteze nu stă mizlocu de cât să se prefacă.

Suhatulii.

17 copii au învățat, 13 erau, învățatura cu pu-

cina băgare de sémă, școlă nu e, nefiind încă satul așezat la liniă.

Aprozii.

Nu a ținut școlă, pentru că nu-i a dat casă; pentru școlă nici o rostire.

Anica.

23 de copii au învățat, 23 erau, silabism cu pucina băgare de sémă, 6 citeau și scriau binișor, învățau și rugăciuni, învățau în casa candidatului, pentru școlă nici o rostire.

Ulmeni.

12 copii au învățat, 9 erau, învățatura cu băgare de sémă, învățau în casa unui sătenu, în care era și un resboiu, pentru școlă nici o rostire, spun că o să o facă Esc. s. D. Spatar: C. Ghica.

PLASA CIOCĂNESCILOR.

Curatescii.

13 Copii au învățat, 8 erau, învățatura cu pucina băgare de sémă, școlă pré mică și ca să se îndrepteze trebuie prefăcută.

Găriceni.

16 copii au învățat, învățatura cu băgare de sémă, școlă așa de mică încât, fiind într'ensa 3 bănci, cercurile nu se pot lăsa.

Frasinetii.

11 copii au învățat, 8 erau, învățatura cu băgare de sémă, școlă trebuie lungită cu tinda și lărgită cu prispa de la spate, fiind făcută cu două prispe.

Obitescii noui.

20 copii au învățat, 16 erau, învățatura cu băgare de sémă, 6 învățaseră rugăciuni, școlă trebuie lungită cu tinda.

Făurei.

Copiii nu-i înveța de o lună, nevrându săteni să-i dea, școlă pré mică și pardosela mai jos de câtă facia pământului.

Nenciulzi.

15 copii au învățat, 11 erau învățatura cu băgare de sémă, acestu satu aru trebui unitu cu Ulmu, fiindu mai unu trupu, caci are numai 45 de enoriași.

Utmu.

Copiii nu învătau de doue luni, fiindu candidatul reu bolnavu, scola urzita pre mică, trebuie făcută alta mai mare, fiindu numărul enoriașilor trecutū de 200.

Boșnégu.

20 de copii au învățat, 8 erau învățatura cu băgare de sémă, 4 învătau și rogăciuni; pentru scolă nici o rostire.

Tarascii.

12 copii au învățat, au învățatū intr'o scolă dată de unu sătenu, nu-i mai învăta de o lună, ne mai vrëndu sătenu să deé casa; pentru scolă nici o rostire.

Ciocăneții Sêrbi.

19 copii au învățat, 13 erau învățatura cu băgare de sémă, învătau intr'o casă închiriată de satū.

Ciocăneții români.

2 copii au învățat, din neorânduie la candidatul învățatura fără băgare de sémă, scola începută pre strămtă, NB. aceste doue sate trebuie unite fiindu unu trupū și de o proprietate, numai cu numire de Ciocan: rom. și sêrbi.

Obileții vechi.

18 copii au învățat, 11 erau învățatura cu băgare de sémă, scola trebuie lungită cu tinda și lărgită cu prispa.

Săruleții.

14 copii au învățat, 11 erau învățatura cu băgare de sémă, scola pre mică, trebuie lungită cu tinda și lărgită cu prispa.

Plasa.

24 copii au învățat, i-a învățatū in casa candi-

datului, pentru care i plătea chiria, nu-i mai învăta de doue săptămâni din neorânduie la candidatul; pentru scolă nici o rostire.

Belciugatu.

11 copii au învățat, 4 erau învățatura cu pucina băgare de sémă, învătau intr'o casă închiriată de satū; pentru scolă nici o rostire.

PLASA DÂMBOVIȚEI.

Afumații.

13 copii au învățat, 9 erau învățatura cu băgare de sémă, învătau intr'o casă închiriată de satū, pentru scolă nici o rostire; — Fiindu că mai tôte scólele, unde sunt făcute, suntū aședate in facia pământului cu tavanu josū și au prea pucină de osebire de casele sătenilorū, plecatū rogū pre cinstita Eforie a face cele de cuviință ca in satele care nu suntū (făcute) încă începute, se le facă redicate de 2 palme din facia pământului, tavanu mai înaltū și ferestile mai mari.

Profesor B. Jorju.

No. 16.

16 Maiu 1840.

ANESA No. 34.

CINSTITEI EFORII A SCOALELORŪ NAȚIONALE

Prof. scoli naționale din județulu Ilfovū.

După scirile aduse de revisorii plasilorū, cu cinste facū cunoscutū Cinstitei Eforii, că învățatura copiilorū din acestū județū merge pre slabū atătū din lipsa încăperilorū câtū și din ne darea celorū trebuințiose, după care socotiamū de trebuință spie a mă duce a revizui pe câtū mă va ierta vremea.

Dêrū, ca să pôtă acestă revisie aduce o mai bună îmbunătățire, rogū pe cinstita Eforiă să bine voiescă a face cele de cuviință, ca se mērgă împreună cu mine și sub ocârmuitorulū plășei, ca, otărënduse o dată facerea încăperilorū, alăturarea satelorū și altorū trebuințiose, să se și pună in lucrare.

Profesor: B. Jorju.

Nr. 10

14, Martie 1841.

ANESA No. 35.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŪ NAŢIONALE

Prof. scólei normale din judeţul Ilfov.

In cele mai multe sate dintr'acestŭ judeţŭ, **ne-fiindŭ încă făcute scóle**, rogŭ pre cinstita Eforie să bine-voiéscă a face cele de cuviinţă ca să se facă câtŭ se va puté mai curéndŭ, căci se apropie vremea învăţaturei copiilorŭ sătenŭ şi din **pricina ne încaperilorŭ se face mare impedecare în învăţatura lorŭ**. *Dérŭ, pentru că prin sate pre unde s'a isprăvitŭ sunt cu totulŭ ne potrivile cu trebuinţa*, o rogŭ a face cele de cuviinţă ca să le facă aşedate pre stalpii casei căci le facŭ de slugesce faţa pământului de pardosélă, mai înalte, ferestile mai mari, mărimea sălei de învăţiatŭ copii se fiă celŭ puţinŭ de cincŭ stânjeni lungă şi patru lată, la satele cu No. mai micŭ de o sută cincŭ-deci de familii şi forma după planŭ; căci, după cumŭ se facŭ, cu nece unŭ chipŭ nu se potŭ învăţa copii într'êusele după modulŭ Lancasterianŭ.

Profesor: *B. Jorju.*

No. 52.
Septem. 22, 1841.
Bucuresei...

ANESA No. 35 (bis).

Nu numai localele lipsiaŭ; vedeţi ce ŭice aci de învăţatori.

CIRCULARĂ CĂTRE PROFESORI DE PRIN JUDEŢE

1842 Februarin 6.

Eforia a luatŭ sciinţă de la cei mai avuţi proprietari dintr'acelŭ judeţŭ **ca învăţatori scólelorŭ de prin sate nu pazescŭ scóla**, când sunt îndatorati a da învăţatură la copiii satului, ci o pustiescŭ forţe desŭ şi că în biserica satului nu facŭ slujbă de cântăreţŭ seŭ de ţercovnicŭ unii dintr'acei cand daţi, ce primescŭ acele doué chile de bucate şi că în sfârşitŭ acei învăţatori iéu acei doué lei şi porumbulŭ foră a face vre-o ispravă.

Eforia scriă D-v. că fără întârziare să te înţelegi atâtŭ cu revisorii, însărcinaţi cu cercetarea scólelorŭ comunale, câtŭ şi cu unii din candidaţi pentru starea acelerŭ scóle, ceréndŭ pentru dovédă de urmarea copiilorŭ în scóla încredinţarea aleşilorŭ

satului şi pe câţi din învăţatori vei cunoşce că s'aŭ abătutŭ din datoriile lorŭ să ŭ dai în cunoşcinţa Eforidi ca să chipzuiască apoi împreună cu D-v., după părerea ce vei da, pentru îndreptarea ce trebuie să se facă.

- No. 89 Craiova.
- No. 90 Târgu-Jiu.
- No. 91 Caracăla.
- No. 92 Rômnicul-Vâlciŭ
- No. 93 Slatina.
- No. 94 Pitesci.
- No. 95 Câmpu-lungŭ.
- No. 96 Târgovitea.
- No. 97 Ploesci.
- No. 98 Vălenii de Munte.
- No. 99 Călăraşi.
- No. 100 Buzéu.
- No. 101 Roşiŭ de Vede.
- No. 102 Brăila.
- No. 103 Focşani.
- No. 104 Cerneţi.
- No. 105 Giurgiu.
- No. 106 Ilfovŭ.

Învăţatori ereaŭ necapabili, dérŭ şi necapabili cum eraŭ se lăsaŭ şi ei de scóla. Atunci Eforia creşŭ a împedica réulŭ prin următórea circulară.

Circulară către profesori. 1846, Decembre 23.

S'a făcutŭ adesea ori băgări de sémă că unii din învăţatoriŭ satelorŭ, găsinđŭ pricină de a se lăpăda din slujba acésta pe la începutul trimestrului Octombre, după ce adecă şi aŭ primitŭ léfa în totŭ cursulŭ Verei, fără a da lecţiă scolarilorŭ satului şi cu acéstă tragere a candidatului rămâne scóla comunală închisă pe totă Iérna; de aceia se scriă D-téle ca de acum înainte nici unŭ învăţator nu va avé voiă a se trage din acéstă slujbă în ori-ce vreme a anului, fiă măcarŭ a sea cerere ori pentru a se preoţi saŭ pentru vre-o altă împregiurare, ci aceia se vorŭ slobođi numai în curgerea trimestrului de Aprilie ca să remână indestulă vreme spre a se găsi şi a se gregăti altŭ candidatŭ, péné la începerea trimestrului de Octombre, ca să nu rămână scóla închisă din lipsa învăţatorului.

Cândŭ énsé vre unulŭ din învăţatori va călca acéstă orénduélă, va fi supusŭ a întórce toţi banii, ce va fi luatŭ pe trimestrele ce vorŭ fi trecute de

la 1-iu Iuliu pene în trimestrele in care acela va voi să 'și deé dimisia seú se va fi făcutu nevedut de la scóla satului.

Acéstă regulă o faci D-ta cunoscută totorú invetatorilorú ca să aibă din vreme sciință.

No. 1457 Cerneți.	No. 1458 Târgu-Jiului.
No. 1459 Caracála.	No. 1460 Vâlcea.
No. 1461 Pitești.	No. 1462 Câmpu-Lungú.
No. 1463 Ploesci.	No. 1464 Târgoviștea.

ANESA No. 36.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORÚ OBSCESCI

Profesorii scólei din Ilfovú.

Intre pedecile, ce oprescú invetătura copiilorú sáteni, lipsa scólelorú este una pré insemnată, fiind-că după ce ánehé pene **acum nu s'a făcutu în cea mai mare parte, apoi și cele ispravite, fiindú reú facute și lasándule ne ispravite, s'aú derépanatú.** ¹⁾ Acéste cu cinstite arétându-o cinstitei Eforii o rogú se bine-voiéscă a face cele de cuviință, că atâtú și pre cele făcute se le grijéscă de acumú ca să se póta gáti pene la vremea începerei invetăturii copiilorú sáteni într'acéstă iernă..

Profesor: *B. Jorju.*

No. 66.

2 Septembrie, 1842.

Bucuresci.

¹⁾ Din lipsa de locale invetătorii ereaú adesea siliți să nu locuéscă în satulú unde țineau scóla. Judecese ce perderea de tempú, câte absente de la scóla, pe vremi rele, cândú invetătorulú spre a veni diminéta în satulú unde avea scóla, trebuia să pună doue óre de cale! Éccé aci unú actú constatándú acéstă:

Circulară, 1846, Septembrie 7.

S'a mai scrisú D-v. că fiă-care candidatú de invetatorú trebuie să-și aibă locuința în satulú în care se află scóla, éru nu aiurea. De aceea vei îngriji D-ta ca de acum înainte să nu recomandezú pe vre unulú care să ședă în altú satú și să fiă scóla într'altulú. Éru cândú nu va sta puțința a se găsi candidaú, care să ședă în acelașú satú în care se află scóla, atunci celú ce se va găsi de aiurea să se îndatoreze prin înscrisú ca fără altă zăbavă, îndată ce se va aproba de către Eforiá să se mute în satulú în care este scóla. Acéstă însemnare se va aréta de către D-ta totú-d'auna în raporturile prin care vei recomanda pe candidați, din noú însemnándúcă cutare recomandatú este din cutare satú și se

ANESA 36 bis.

CINSTITULUI DEPARTAMENTÚ DIN LÁUNTRU.

Profesorulú scóleloru începétore dintrú acestú județú, făcéndú revisia scólelorú de prin sate, prin raportulú seú de subt No. 69 dá în cunoscință acesteí Eforii, că în cea mai mare parte încă pînă acumú nu s'aú făcutú punere la cale de a se clădi scóle și din potrivă și cele începute, lásându-se ne ispravite, se derépană, din care pricină urméză că nici candidații să nu aibă unde inveta pre copii sátenilorú.

Ci fiindú că din căderile și datoriiile acesteí Eforii este de a preveghia atâtú pentru clădirea, îmbunătățirea, înaintarea scólelorú normale de prin orașe, câtú și a acelorú comunale de prin sate, pentru care se întempină mai multe împedecări; — De aceea are cinste ieráși a mai roga pre acelu cinstitú departamentú ca să bine voiéscă de a lua măsurile cuviinčiose, atâtú de a se clădi scólele din noú, câtú și ale sevérși pe cele începute și nesevêrșite, căci, lásándule aceste din urmă în starea de acum, ne aparatú urméză a se derépana cu totulú și în urmă a se face cu cheltueli, cu care se împoveréză satele mai virtosú cândú cinstitulú departamentú prețuesce că de unú mare folosú și trebuința este pentru înaintarea civilizației și a buneí creșceri, din care se ascéptă fericirea obscei, să se deseveșască scólele. — Acéstă nádăjduită fericire nu lipsesc Eforia a o recomendui la párintéscă îngrijire a cinstitului departamentú.

îndatoréză a se muta cu voia proprietarilorú din amén doué satele.

No. 1142 Cerneți.
No. 1143 Târgu-Jiului.
No. 1144 Caracalú.
No. 1145 Vâlcea.
No. 1146 Slatina.
No. 1147 Pitești.
No. 1148 Târgoviștea.
No. 1149 Válenii de Munte.
No. 1150 Ploesci.
No. 1151 Câmpu-Lungú.
No. 1152 Roșii-de-Vede.
No. 1153 Călárași.
No. 1154 Bráila.
No. 1155 Buzéú.
No. 1156 Focșani.
No. 1157 Giurgiu.
No. 1158 Craiova.
No. 1159 Ilfovulú.

ANESA No. 36 (bis).

Starea scólelorú din totú Principatulú până la 1-iú Iuliú 1842.

SCÓLELE DE PRIN JUDEȚE							TOTALŪ		SCÓLA CENTRALĂ DIN CRAIOVA			
Numele județelorú	Scóle Comunale.		Nr. scólelorú	Felulú învêțeturei	Nr. scolarilorú	Numele orașiului	Nr. scolarilorú	Nr. scólelorú	Nr. scolar. din tóte scólele	TOTALŪ		
	Nr. scólelorú	Nr. scolarilorú								Nr. scólelorú	Nr. scólelorú	Nr. profesorilorú
Mehedinți	260	6630	—	—	—	Cerneți	114	260	6744	CLASSELE		
Gorgiulú	160	3806	—	—	—	T.-Jiulú	vacant	160	3806	Classulú întâiú și al doilea de începători		
Doljiulú	150	5125	13	4 Grecesú 6 Românesú 3 Nemțesú	354	Craiova	*	163	5479	Classulú III-lé idem. Classulú I-iú II-lea III-lea IV-lea de umanióre.		
Romanați	111	3096	1	Grécă	20	Caracălu	99	112	3188	1	9	53,794
Vélcea	179	4726	—	—	—	Râmnicu	120	179	4846	2	228	338
Oltulú	113	2404	—	—	—	Slatina	154	113	2558	Scólele din Bucuresú		
Argeșiulú	142	3109	5	3 Românesú 2 Grecesú	127	Pitescú	113	147	3349	Scóle succursale		
Muscelu	85	1447	—	—	—	C.-Lungú	95	85	1542	Băserica Amza		
Dâmbovița	146	2192	3	1 Grécă 1 Francesă 1 Română	20	Târgoviste	94	149	2306	Sf. George vechi id.		
Prahova	51	721	16	8 Rom. 4 cl. 1 Fr. 1 Bulg. 2 Evreesú	341	Ploescú	158	67	1220			
Săcuenii	138	2190	1	Grecesú	10	Buzeú	87	139	2289			
Buzeulu	101	1521	1	Grecesú	10	Buzeú	87	102	1618			
Râmniculú Săratú	96	2024	4	2 Românesú 1 Francesă 1 Grecesú	38	Focșani	50	100	2112			
Brăila	30	710	1	Grecesú	25	Brăila	168	31	903			
Ialomița	50	915	6	4 Românesú 2 Grecesú	70	Călărași	45	56	1030			
Vlașca	143	3721	4	2 Românesú 1 Grecesú 1 Pension	97	Giurgiu	203	147	4021			
Teleorman	132	2237	2	Grecesú	55	R. de vedé	64	134	2356			
Ilfovulú	126	2164	88	54 Rom. 12 gr. 2 Nem. 13 Ev. 1 Arm. 3 pen. de copii și fete 3 scóli de fete	2263	Bucuresú	**	214	4427			
	2213	48,711	145		3439			1654	2358			53,794

ANESA No. 37.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŪ.

Profesorulŭ ecólei normale de Ilfovŭ.

Vremea slobodirei candidaților la sate, ca să începă învățatura copiilor săteni, s'a apropiat și pentru că mai prin toate satele școlele nu sunt isprăvite s'eu cele isprăvite trebuiesc unele lipite și la altele mobile făcute, rogŭ plecatŭ pe cinstita Eforiă să bine-voiescă a porunci ca să grăbescă s'evșirea lorŭ, potrivită cu arătarea făcută în lista alăturată pe lângă raportulŭ cu No. ...

Asemenea o rogŭ ca la satele, ce încă nu s'a început s'eu la cele numai urzite, să poruncescă a le face, mărimea potrivită cu numărul enoriașilor și mai bine îngrijite, căci fiindŭ pré strimte, înălțimea la unele mai josă decâtŭ de unŭ stânenŭ, ferestrele pré mici și pari bătui în pământŭ, nu numai că nu potŭ sluji de scolŭ, neincăpândŭ intr'ensele decâtŭ doue, trei bănci și pentru semi-cercuri nu mai rămân locŭ, apoi curândŭ vorŭ și cădă, — căci pari ce sunt bătui în pământŭ putredescŭ curândŭ, căci unele de acum aŭ începutŭ a se pleca.

B. Jorju.

Bucuresci,
21 Octombrie
1868.

ANESA No. 38.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŪ.

Profesorulŭ școlelorŭ normale de Ilfovŭ.

Cu cinste alăturŭ pe lângă acesta plecatŭ lista, cerută de cinstita Eforiă, de starea materială a tuturor școlelorŭ normale ale acestui județŭ, din care va pută cunósce cinstita Eforiă ticălosă stare a lorŭ, fiindŭ mai toate nepotrivite cu trebuința, atâtŭ pentru mărime, formă, câtŭ și pentru materialŭ, căci unele aŭ începutŭ de acum a se derima în multe sate în locŭ de a se clădi școle din nou, s'a cum-păratŭ dărîmăturŭ de case de la săteni și proprietari.

Orŭ ce meremetŭ se va chipzui a se face acestora va fi de prisosŭ, afară de vre o câte-va care și acestea nu aŭ mărimea potrivită cu numărul enoriașilor și ca să potă acestŭ județŭ avé școle, rogŭ plecatŭ pe cinstita Eforiă se bine-voiescă a face cele de cuviință întru acesta, ca aceste ce sunt făcute, să se dée de case de sfatŭ, căci întru acestŭ județŭ nu sunt încă făcute și să se clădescă scolŭ din nou potrivită de mărŭ cu numărul enoriașilor și forma dupe planŭ; cele-lalte, ce sunt numai urzite cu pari bătui în pământŭ, ci încă nu sunt îngrădite, să se dărime și să se prefacă potrivitŭ cu trebuința.

Prof. B. Jorju

No. 128
1844, Mai 31.

LISTA
de starea materială a scólelorū din județulu Ilfovū.

Plasa Sabaru

Nr. curent	S A T U	De este scóla seversită sēū numai începută sēū nici de cumū începută	Din ce materialū este făcută	Mărimea Scólei		De ce are trebuință	Băgări de sémă
				unghiū	latu		
				stājueni	stājueni		
1	Streini Dobreni	Seversita	De gard parī bātuți			Să se facă mobil.	Pre strimă pre trebuința setulu
2	Oresci	Idem	Idem	4	2	Idem	
3	Simidreni	Meremetuita o casă în care a fostū supt ocărin.	Idem	3	2		
4	Valea Dragulu	Cump. ocașă de săteni	Idem	1 1/2	1	Să se facă nouă	Forma dupe casele din sfat
5	Dobreni	Seversita	Idem				
6	Bragadiru	Idem	Idem				
7	Stirbeiu	Nimicū începutū					
8	Bărceni	Seversita	Idem	4	3	Să se îngrădescă	
9	Poenr. lui Enutiu	Idem	De gard pe talpi			Mobile	
10	Popeti	Nimicū începutū	Idem				
11	Buda	Seversita	De gar. parī în păm.			Giamuri	
12	Darasci	Seversita	De gar. par. în păm.	5	3		
13	Bol. din vale	Idem	De gard pe talpi	2 1/2	2	Mobile	
14	Ciocoveni	Idem	Idem în pămint	2 1/2	2		Dărimată
15	Gilava	Cumpărată o casă în care a fost sub ocărniure	Idem pre talpi	4	3	Giam. și lipite.	
16	Colibașii	Saversita	Idem în pămint	5	3 1/2	Mobile	Forma după plan
17	Olineni	Idem	Idem	2 1/2	2	Giamuri	
18	Copăc. de josū	Idem	Idem	4	3		
19	Bicu	Cump. ocașă de săteni	Idem	1 1/2	1		Pre strimă
20	Alosti	Seversita	Idem	3	2 1/2	Mobile	
21	Sloboșia	Idem	Idem	3	2 1/2	Să se lipescă	
22	Măgurelele	Idem	Idem	2	1 1/2	Să să inv. și mob	
23	Flocescii	Cump. osasă de săteni	Idem	2	1 1/2	Să se invălescă	
24	Chiajna	Seversita	Idem	3 1/2	2 1/2		
25	Domnesci	Nimicū începutū					
26	Gindava	Cump. ocașă de săteni	De gard pre talpi	2 1/2	2	Mobile	
27	Copc. Monastiri	Seversita	Idem	2 1/2	2	Să se invălescă	
28	Ciorogirla	Nimicū începută	De gar. par. în păm.	3	2 1/2	Mobile	
29	Poenr. Florcscul.	Idem	Idem	3	1 1/2	Să se invălescă	Idem
30	Crețescii	Seversita	Idem	3	2 1/2	Mobile	

Nr. curent	S A T U	De este scola sevërșită s'eu numai începută, s'eu nici de cumă începută	De ce materială este făcută	Mărimea Școlii		De ce are trebuință	Băgări de sēmă
				lungă	lată		
31	Sintescii	Săvërșită	De gar. par. în păm.	3	2 1/2	Mobile	Acum a înființată candidatul fiindu fostu alăturatū la Slobodija.
32	Catinii	Ne săvërșită	Idem	2	1 1/2	Mobile	
33	Copăcenii de sus	Cump, ocașă de săteni	Idem	2	1 1/2	Idem	
34	Bolint din delū	NB. nu are candidat					
35	Cornetu	Săvërșită	De gar. par. în păm.	3	2 1/2	Mobile	
36	Călțuna						

Plasa Olteniței

37	Căscioarele	Num. încep. de 2 ani și s'a dērămat și ce era					
38	Luica	Sevërșită	De gar. par. în păm.	3	2 1/9	Se se facă mobil.	Forma dupe plan
39	Chirnoții	Ne săvërșită	Idem	5 5/8	4		Idem
40	Crivețiu	Sevërșită	Idem	5	3	Să se facă mobile și să se lipescă.	
41	Heretii	Data ocașă de propiet.	În paente de zidū	3 1/3	3	Tabla de nisip	
42	Hotaru	Sevërșită	De gard în păm.	3	2 1/2	Să se lipescă	Forma dupe plan
43	Spanțiocu	Idem	Idem	3	2 1/2		Idem
44	Oltenița	Idem	Idem	3	2 1/2	Să se facă odaie	Idem
45	Podoveni	Numai începută de 3 ani și sa derimatū	Idem NB. In acestū satū șede și sub ocirmitrea	3	2	Să se lipescă	Idem
46	Basilații	Sevërșită	Idem	3	2	Idem	Idem
47	Suhatu	Idem	Idem				
48	Gâlbenai	Idem	Idem				Prea strimță
49	Frumoșei	Numai începută					De la aceste să se trimită și candidații
50	Aprodi	Idem					
51	Gruiu	Idem					
52	Mitrei	Idem					
53	Budeții	Data o casă de propiet.					Totă cheltuēla o pōrtă proprietarului.

Plasa Ciocanescilor

54	Ulmulū	Săvërșită	De gar. par. în păm.	3	2 1/2	Să se facă mobil.	
55	Polcescii	Nimicū începută					
56	Ciocanescii	Ne săvërșită	De gar. par. în păm.	2	2	Să se facă mobil.	Strimță
57	Frasinetu	Idem	Idem	1 1/2	1 1/2	Să se lipescă și mobilele	Idem
58	Lupsianu	Idem	Idem	1 1/2	1 1/2	Idem	Idem
59	Obilescivescii	Idem	Idem	3	2 1/2		
60	Faurē	Idem	Idem	2	1 1/2	Idem	Strimță
61	Nenciulescii	Idem	Idem				
62	Găriceni	Săvërșită	De gar. par. în păm.	2	1 1/2		Idem
63	Coconi	Idem	Idem	2	2		Idem
64	Sarulescii	Idem	Idem	2	1 1/2	Mobile	Idem
65	Priasna veche	Idem	Idem	1 1/2	1 1/2	Idem	Idem
66	Fundu	Idem	Idem	3	2 1/2		
67	Obileții noi	Idem	Idem	4	3	Gramuri	
68	Coțiofanca	Idem	Idem	2 1/2	2	Mobile	
69	Gurbanescii	Idem	Idem	3	2		
70	Ileana	Idem	Idem	3 1/2	2	Mobile	
71	Priasna nouă	Nimicū început					Umplută cu grău de arendașiu
72	Părlita	Săvërșită	Idem	2	2		

Nr. corent	S A T U	De este scôla sevêrșită sau numai începută, sau nici de eumă începută	De ce materială este făcută	Mărimea Scôli		De ce are trebuintă	Băgări de sémă
				lungă	lată		
73	Bogata	Idem	Idem	2	2		
74	Monastirea						

Plasa Gherghiței

75	Créția	Incepută	De gar. par. în păm.				
76	Agieșci	Săvêrșită	Idem	3	2 1/2	Mobile	Incepută de 3 ani și s'a deré-pănată
77	Grecii	Numai urzită					
78	Balamucii	Numai urzită					
79	Gago	Idem	m				m
80	Maia	Idem					
81	Micsiuneții	Urzită	e				e
82	Netezescii	Idem					
83	Herbinții	Idem					
84	Rasimnicea	Urzită	d				d
85	Catrunetii	Numai urzită					
86	Surlarii	Nimicū începută	I				I
87	Tamădău	Săvêrșită					
88	Marinția	Nimicū făcută	De gard pe talpi	2 1/2	2	Mobile	
89	Sarindaru	Săvêrșită					
90	Gradistea	Urzită					
91	Răduleții	Idem					
92	Bitina	Nimicū început					
93	Gergița	Săvêrșită	In paentă			N'are mobile	
94	Sudiții	Urzită	De gar. par. în păm.				
95	Fundulea	Idem					
96	Draguesci	Idem					
97	Belciugatu						
98	Gatilele	Suntă în lipsă de candidată					
99	Crângu						

Tote începute de trei ani și s'a derimat de vremi grele

Plasa Snagovului

100	Móra saracă	Săvêrșită	De gard pe talpi	2 5/8	2 3/8		
101	Popetii	Idem	In pământ	2 1/2	1 1/2		
102	Dragomirescii	Nimicū început.					
103	Baloteții	Numai începută	Idem	2 1/2	2 1/2		
104	Tărgăsescii	Nimicū început					
105	Bălteni	Cump. o casă de săt.	Idem	2 1/2	2		
106	Cosoba	Numai începută	Idem	2 3/4	2 1/2		
107	Turbații	Cump. o casă de săt.	Idem	2	1 1/2		
108	Corbenca	Nimicū începută					
109	Ciofficeni	Idem					
110	Lipianu	Numai începută	De gard pe talpi	3 1/2	3 1/4		
111	Ciumagi	Incepută nimicū					
112	Flămânzeni	Idem					
113	Cigărescii	Cump. o casă de săt.	De gard în păm.	2	2		
114	Brutiman	Nimicū începută					
115	Balta dómni	Numai începută	Idem	2 1/2	2 1/2		

Incepută de 3 ani și s'a deré-pănată.

ANESA No. 39. a.

Pré Înălțate Dómne!

Proiectul, ce ați bine-voitú Înălțimea Vóstră a'lú trámite Obscescei Adunări cu oficiul sub No. pentru neapărata organizație a scólelorú și înființarea Pensionatului de fete, desbăténdose cu cea mai mare luare a mințe, s'aú priimitú întru tótá întinderea sistema coprinsă într'ensulú și împărțită în trei trepte: în învățături prin scóle comunale de prin sate, în învățături elementarii prin scóle normale și în învățături Academice precum se deslușese în proiectú, asemenea și întocmirea Pensionatului de fete cu suma de bani, ce se hotárase prin art. IX, a se lua pe totu anulú din veniturile Monastirei St. Spiridonú noú, precum și pentru suma de bani arétată prin art. X din proiectú, adevă pe lângă legiuita sumă de lei 350 mii să se mai dée peste annú din cassa Centrală suma trebuincióasă la acéstă organizație a scólelorú de lei 500,000 pe temeiulú încredințarei ce aú datú adunării Domnului Șefú Departamentului credinței că pe totulú anulú, peste acoperirea tuturilor cheltuelilorú Cassei Centrale anuale, prisosese suma trebuincióasă spre a se acoperi acesti lei 500,000, fórá a se attinge suma aflatá acumú în cassa rezervă, pre cumú asemenea s'aú hotáritú a se răspunde din cea pînă acumú rezervă, acumú rezervă a Cassei Centrale și suma de lei 500,000 ce se cere de o cam-datá pentru pregătirea încăperilorú trebuincióse pre câtú acéstă va puté fi de ajunsú.

Secretaria dérú, supuindú la cunoscința Măriei Vóstre pređisulú proiectú, se rógá a se da înalta întárire.

1847 Februariú
No. 443.

ANESA No. 39 b.

Noi Georgiú Demetrie Bibescu V.V.

Cu mila lui Dumnezeu Domnii Stăpánitorii a tótá Țerra Románescă.

CINSTITEI OBICINUITEI OBSCESCI ADUNĂRI

Vedéndú Raportulú cu No. 443, ce ni s'aú înfăcișatú sub iscálitura Președintelui și a Secretariei acelei cinstite Adunări prin care se supune la a

nóstră cunoscință că, cercetándú Proiectulú pentru Organizația scólelorú și înființarea Pensionatului de fete, s'aú priimitú întocmai dupe coprinderea lui; noi, potrivitú art. 49 din Regulamentulú Organicú, întárimú acestú Proiectú așa precum s'aú incuviințatú de Cins ita Adunare.

Domnia lui Șefulú Departamentului Credinței este însărcinatú cu cetirea acesrui Oficiú.

(Urméză semnătura Măriei Sele).

1847 Februariú 21
No. 169.

ANESA No. 39 c.

PROIECTÚ.

Art. I. Învățaturile publice se împártú în doue pe câtú prevédú la partea bărbătescă seú la partea femeiescă.

Art. II Pentru ceea ce privesce la învățatura copiilorú de partea bărbătescă, acestea se vorú împárti în trei despărțiri adevă: în scóle de sate seú comunale, în scóle de orașe seú elementarii și în scóle desăvêșitoare seú Academice.

Art. III. În scólele de prin sate învățaturile să vorú mărgini întru acea a citirei, a scrierei, a Catechismului și a celorú d'ântéii operațiunii aritmeticii.

Art. IV. În orașele de căpeteniă ale jedelorú pe lângă Clasele de citire, scriere, de aritmetică, mărginitá în cele patru lucrări și de Catechismú, se vorú adauge alte doue clase pentru învățatura Gramaticei, a elementelorú Istoriei, a Geografiei și a aritmeticei cu fracții.

În Capitala Bucuresci se vorú așeđa trei de aceste scóle, éru în orașulú Craiova una, cu adăugere de învățatură cunoscințelorú usuale și a desemnului liniarú, aplicate la arte și meșteșuguri.

Art. V. Învățaturile desăvêșitoare se vorú urma într'o Academiă, ce se va așeđa în Capitala Bucuresci în care se vorú învăța limbile: latină, clenică, francesă, germanică și slavonă cu o mai desăvêșită totú de o-datá deprindere și limba națională.

Pe lângă acestea să va învăța Iotoria Universală, Retorica, Elementele Filosofiei și ale științelorú Fisico-Matematice; tóte aceste învățături se vorú împărți în 12 Clase.

Asemenea celorlă de josă patru clase din aceeași Academiă se voră întocmi și în orașul Craiova. Se va alătura pe lângă această Academie și o facultate pentru învățatura legiloră acestei țării cu îndeplinire de cunoscința legiloră române și în comparațiă cu legislațiă altoră neamuri, împărțindu-se aceste învățături într'ună cursă de două ani.

Art. VI. Ca o sucursală a acestei Academiă se va mai aședa pe lângă Departamentulă Ostășescă o scolă de aplicație pentru îndoită sfârșită de a se pregăti acolo atâtă aspiranți la graduri milităresci, câtă și cei ce voră fi a se întrebuița la lucrarea șioseliloră, a poduriloră, mineloră și alte asemenea slujbe Ingineresci.

Art. VII. În Academiă scolarii se voră împărți în Interni și Esterni adecă: unii ședători în Pensionată și alții voră urma la învățatura la Academiă locuindă la părinții loră; d'între scolari cei din întră 24 se voră ține cu cheltuēla statului.

Acestia se voră priimi dintre fii aceloră părinți, cari voră fi săvârșită însemnătore slujbe țerrei și se voră afla a fi scăpătați, dându-se precădere aceloră scolari cari voră fi dată dovēdă de o mai mare capacitate la învățatură.

Art. VIII. Învățaturile în scolele comunale de prin sate precum și cele elementare de prin orașe se voră urma tōră nici o plată; eră pentru învățaturile în Academiă precum și ale celor de limbă străine, ce se voră aședa în orașele Craiova seă și alte orașe, scolarii voră plăti și banii ce se voră aduna să voră face venitū ală scōleloră.

Plata în Academiă va fi pentru scolari Esterni câte 3 galbeni eră pentru cei Interni câte 20 galb. pe trimestru, în orașul Craiovei pentru clasele de limbă străine fie-care scolari va plăti câte 2 galb., eră în cele alte orașe, unde voră fi asemenea clase, să va plăti câte ună galb. pe trimestru.

Art. IX. Pentru ceea ce privesce la învățatura feteloră, se va aședa în capitala Bucuresci ună Pensionată și fiindă-că fondatorulă St. Spiridon noi prin Testamentă hotărasce că din prisosulă venituluiă acestei Monastirei să se îndōstreze ună numără de fete pe totă anulă, eră o bună creștere fiindă o dōstre morală, cu multă mai folositōre de câtă putina dare în bani ce se slobode astădi, spre acestă sfârșită se legiuiesce ca să se întocmescă ună Pensionată de fete ale căruia încăperi se voră clădi seă pe loculă acestei Monastiri, ce lă are a-

lătura, decă acesta se va găsi princiosă spre acestă sfârșită seă în altă parte. — Și din venitulă Monastirei St. Spiridon să se deă pe totă anulă în trebuița acestui Pensionată câte lei *patru-deci de miă*, sumă ce din socotelele înfăcioșate se găsese astădi a fi prisosă peste cheltuelile urmate dupe duhulă și dispozițiunile testamentare ale fondatorului, rămăindă și o rezervă Monastirei pentru cheltueli estra-ordinarii, eră sporindă veniturile dupe vreme se va adăoga și darea către Pensionată.

În acestă Institută se voră ține cu cheltuēlă din acei bani și 12 fete, fiice de păriați cari voră fi făcută însemnătore slujbe statului și se voră afla a fi scăpătați.

Pe lângă acei bani să va adăoge o sumă de *cinci-deci miă lei* spre a se îndeplini trebuițele acestui Pensionată și a veni dupe trebuița spre ajutorulă și altoră particulare Institute de fete ce s'ară întocmi în Principată.

Art. X. Spre punerea în lucrare a acestei noi organizații se va da pe fie-cere anulă din prisosulă venituriloră casei Centrele, pe lângă legiuita sumă de *trei sute cincă-deci miă lei*, ună adaosă de *cinci sute lei* o-dată pentru totă-d'a-una din rezerva acestei case, suma de alți *cinci sute lei* pentru pregătirea încăperiloră trebuičiose, pe câtă această sumă va pută fi de ajunsă.

ANESA No. 39 d.

Noi Georgiū Demetriū Bibescu V. V.

Cu mila lui Dumneșeă Domni Stăpănitoră a totă Țerra Romănescă

CŌTRE DEPARTAMENTULŌ CREDINȚEI.

Pentru complectarea Eforiei scōleloră, Noi orēnduimă mădulari ai acestei Eforii și împreună lucrători cu Domnia lui Banulă Alecsandru Filipescu, pe Domnia loră Vorniculă Manolache Bălenu și Logofetulă Costache Filipescu.

Domnialui Șefulă departamentului Credinței va da acestă ală nostru Ofisă în cunoscința numiților Boieri.

(Urměză semnătura Măriei Sele)

Secretarul Statului (semnat) *C. G. Filipescu.*

No. 453.

1847 Septembrie 4 Bucuresol.

ANESA No. 40.

Noi George Demetrie Bibescu V. V.

Cu mila lui Dumnezeu Domnii a tota țerra Românească

CÔTRE DEPARTAMENTULŪ CREDINȚEI

Potrivitū cu dispozițiunile legiurei din anulū curgătorū asupra unei noue întocmiri a scōlelorū publice, Noi aducēndū tōtā a noastră îngrijire ca punerea în lucrare a acelorū dispozițiunii să rēs-punđā la dorința, ce amū avutū și la asceptarea publicului pentru înaintarea învățăturilorū, amū întocmitū și poruncimū a se păzi următōrele orēndueli.

Art. 1. Învēțăturile publice în principatū, împār-findu-se în primare, elementare, colegiale și speciale, se întocmescū dupe chipulū următorū:

Învēțăturile primare seū comunale.

Art. 2. Scōlele primare seū comunale vorū urma a se ține în tōte satele, cari vorū avē unū numărū de familii de la cincī-deci în susū.

Se potū ține de aceste scōle și în satele alū cărorū numărū de familii va fi mai micū de cincī-deci, cândū veri unū asemenea satū, nefindū depăr-tatū de altulū de câtū celū multū cu vre una mie stinjenī, se vorū putē uni ca să ție douē seū trei câte o singurā scōlā ¹⁾ seū cândū proprietarulū orī locuitorū aceluī satū micū vorū primi a contribui

¹⁾ Éccē anchē în 1839, Sept. 15, cum regula asemenea Vornicia Mare cu adresa către Eforiā sub No. 1804:

Cinstitei Eforii a scōlelorū, No. 1804, Septem. 15, 1849.

Vēdēndu-se coprinderea oțnoșeniei Cinstitei Eforii cu No. 981, spre rēspsunșū cū cînste se face cunoscutū cā departamentulū, privindū spre înlesnirea și ușurarea locuitorilorū, ca să nu cerce împovērări, aū slobođitū poruncele sele către ocārmuirile județene ca satele ce vorū fi mai mici la numărū de cincī-deci de familii, să se unēsca cu alte asemenea, ce vorū cădē mai cu apropiere și să clădēsca o scōlā, socotindu-se mai de cuviință a rēmānē candidați pe din afarā decātū a se împovēra sate mici la facere de scōlā, apoi și cinstita Eforie va bine-voi a se asemēna acesteī puneri la cale și a da poruncile sale către D-nii profesori ca să se orēnduēsca învățători pe la scōle din cēi mai cu bună sciință și cei-l'alți, ce vorū mai prisosi, vorū rēmānē a mai învăța în scōle seū a se întrebuița în osebite îndeletniciri sătesci.

și de la sinele pentru adāngerea lefei învățătorului, ca să se pōtā așēda deosebitā scōlā pe se mā aceluī satū.

Art. 3. Gradulū la care se cere să ajungā învățăturile în scōlele comunale este: citirea slobođā și cu înțelesū pe orī ce carte de tiparū și pe totū felulū de scrisōre de mână; scrisulū dupe o formā regulatā și citēță; inchināțiunile ce se cuvīnū a sci orī-ce crestinū; elementele catihisei legei crestinesci ortodoxe; cele patru lucrări ale aritmeticeī și ōre-care cunoscīnțe practice prin care s'arū potē înlesni și îmbunātāți meseriile la care se îndeletnicescū țerraniī, precum povēțuiri asupra lucrārei pāmēntulū, crescerea vitelorū și altele asemenea. Deosebitū de acēsta se vorū învăța și cāntāriile bāsericesci, pe cātū trebuie a se sci pentru a se ajuta preotulū de satū la sēvērșirea sānteī slujbe.

Art. 4. Aceste învățături coprinse în alăturata tablā sub litera A, se vorū urma, dupe tablele lancastrice și dupe manualele ce se aflā pinā acum primite seū cāte se vorū mai primi de acum înainte pentru asemenea scōle.

Art. 5. Copiī sātenilorū vorū urma la aceste scōle de o cam datā numai în semestru de iērnā de la 1 Octombree pinā la 23 Aprilii, ca să fiā slobođi vēra a da ajutorū pārințilorū la munca pāmēntulū ²⁾.

Art. 6. Cu îngrijirea acestorū scōle în fiā-care

²⁾ În 1840 Ianuariū 17, Eforia scōlelorū prin circulara sea No. 420—437 către profesorii scōlelorū din orașele județene otārā să se țină scōla la sate vēra, și sāmăbata. Éccē acē circularā:

Circularū către profesorii scōlelorū normale, 1840 Ianuaru 17.

La cercetarea ce acum se va face acolo candidaților de învățători, cunoscēndū domnia-tea cā unii din candidați ce vorū fi urmatū regulatū învățăturile și pe acē scōlā, vorū lua numire de învățători; vei trāmite și cancelariei lista de numele acelorā cu gradulū fiā-cāria învățături, ca să li se dēe dupe acea la mână unū gradū de atestatū.

Deosebitū să scrie domniei-tēle ca candidații cu întōrcerea lorū acum pe la sate să nu fiā îndatorāți a ține scōlā în luna de vacanțiā, ci numai Sāmăbātā sēra, Duminēca și în serbători să strāngā pe copiī și să-i ducā la bāsericā. Érū la 15 Augustū să se întōrcā toți candidații iērāși la scōlā, unde vorū rēmānē precum și în anii trecuți pēnē la sfērșitulū lui Septembrie.

județu va fi însărcinată profesorul de clase 1 din orașul de căpetenie al județului.

Art. 7. Spre acestu sfârșitū profesorul va avé într'ajutorū câte unū sub-revisorū pe fiă-care douē plăși, care va visita celū puçinū de douē ori în semestru fiă-care scōlă și va raporta profesorulū pentru ori-ce trebuință, ca și acesta să raporteze Eforiei, dupe instrucțiunile ce i se vorū da.

Art. 8. Sub-revisori se vorū alege d'între învățătorii de sate cei mai deprinși la învățătură, cei mai cinstiți în ale lorū purtări și cari vorū fi datū mai multū sporū în învățatura copiilorū; erū orânduirea lorū precum și a învățătorilorū de sate se va face dupe recomandăția profesorului și aprobația dată de Eforiă.

Art. 9. Plata sub-revisorului va fi a țecea parte din acei două lei de fiă-care familiă, ce dupe legiure ieu învățătorii de sate de la enoriașii sătenii.

Invățături elementare seū de orașe.

Art. 10. Scōle elementare se vorū aședa câte una în fiă-care orașū de căpetenie ale județelorū

Art. 11. Aceste scōle se vorū alcătui de patru despărțiri, formându două clase fiă-care cu câte două despărțiri, din care cele două d'ânteiū vorū coprinde învățăturile, ce s'au arētātū pentru scōlele comunale, erū în cele-l-alte două se vorū urma cele arētate în tabla litera B, adecă: citire mai întinsă pe felurite cărți, deprindere la scriere caligrafică, învățatura catehiei și a istoriei sante; elementele gramaticiei ca aplicare la feluri de compunerii, aritmetica cu tōte părșile ei, elementele geografiei

- No. 420 Craiova.
- No. 421 Cerneti.
- No. 422 Târgulū Jiului.
- No. 423 Caracalū.
- No. 424 Rōmniculū-Vâlcei.
- No. 425 Slatina.
- No. 426 Pitesci.
- No. 427 Giurgiu.
- No. 428 Ploiesci.
- No. 429 Valeni de Munte.
- No. 430 Călărași.
- No. 431 Cămpulū-Lungū.
- No. 432 Brăila.
- No. 433 Buzeu.
- No. 434 Focșani.
- No. 435 Roși de Vede.
- No. 436 Târgoveștea.
- No. 437 Ilfovū.

cunoscințe usuale cu aplicația la plugăria și la alte trebuințe de economiă casnică, desemnulū liniarū aplicatū la feluri de meștesuguri de anteia trebuință.

Art. 12. Invățaturile într'aceste scōle vorū ține cinci cēsuri pe diuă, ęnsă trei cēsuri înainte de amiađi și două dupe amiađi, dāndu-se lecții în tōte zilele afară de Joia și Dumineca.

Art. 13. Fiă-care classē cu câte două despărțiri va avé câte unū profesorū; ęnsă cursulū fiă-căruia despărțiri va fi de unū annū, rēmāindū astū-feliū scolarii doi anni într'o classe sub același profesorū.

Art. 14. Cu priveghiarea asupra scōlelorū elementare vorū fi însărcinați trei revisori, din care unulū pentru scōlele celorū cinci județe de peste Oltū, erū cei-l-alți doi pentru scōlele celorū 12 județe de dincōce de Oltū.

Art. 15. De aceste scōle se întocmescū câte una în fiă-care orașū de căpetenie ale județelorū, erū în Bucuresci trei în deosebite despărțiri ale capitalei. Deosebitū se arētă în Bucuresci și o catedră estrordinară de caligrafia cu ținerea registrelorū.

Invățături academice seū colegiale și speciale.

Art. 16. În Bucuresci se întocmesce o academiă cu 12 clase, din care 8 colegiale și 4 de sciințe speciale, precum se arētă în tabla sub litera B; ęnsă fiindū-că aceste clase urmēză a se înființa gradualū, potrivitū cu deprinderea ce se va da scolarilorū în învățaturii pregătitoare, se vorū deschide în anulū acesta numai trei dintr'aceste clase, adecă a 8, 7, și 6, rēmāindū ca din cele-la-lte nouē clase să se înființeze din annū în annū câte una mai multū.

Art. 17. În Craiova se întocmesce unū colegiū cu șesse clase, din care patru gimnasiale și două de sciințe fisico-matematice, precum se arētă în tabla cu litera L; ęnsă și acolo urmāndū a se pregăti scolarii gradualū, se înființēză într'acestū annū numai două clase 8 și 7, și două catedre estradrinariii de limba grecēscă și de desemnū, erū cele-l-alte patru clase gimnasiale se vorū adăoga câte una în fiă-care annū.

Art. 18. Din clasele cele vechi ale colegiului din Bucuresci vorū rēmāne în anulū acesta în ființă cinci clase, precum se arētă în tabla cu litera E, pentru scolarii cari au începutū acestū cursū și au a'lū sēvērși; erū în viitorū aceste clase au a se preschimba în cele noui ale academieii câte una pe fie care annū.

Domnia lui șeful departamentului credinței va da în cunoștința Eforiei școlilor acestu alu nostru ofisū.

(Urméză iscălitura Măriei Séle.)

No. 32.
Anulū 1847.
Sept. 9.

ANESA Nr. 41 și 42.

Litera a.

SCÓLELE COMUNALE SÉU SĂTESCI.

Despărțirea I.

Silabisirea și citirea dupe tablele lancastrice și dupe manualele corespundătorii.

Invătătură pe din afară a rogățiunilor în 16 table.

Deprindere la scriere și însemnarea numerilor aritmetici.

Despărțirea II.

Citare pe extractū din sânta scriptură în 22 table și pe prescurtare de vechiulū și noulū testamentū coprinsū în 34 table

Scriere dupe modelū de caligrafia dupe spunere.

Din aritmetică adunarea și scăderea coprinsă în 13 table.

Despărțirea III.

Citare cu înțelegere pe noulū testamentū și alte cărți religiose și morale.

Scriere dupe modelū de caligrafia mai întinse și dupe spunere.

Din aritmetică : cele patru lucrări simple coprinse în 14 table.

Invătătura pe din afară a catihierei, ce se coprinde în 12 table.

Orī care cunoștințe usuale aplicate la plugăria.

ANESA No. 43.

CIRCULARŪ, ANNULŪ 1848 IUNIŪ 7.

Eforia, cunoscēndū trebuința de a se clădi din nou încăperile de școle prin tóte satele județelorū și a se repara câtū mai foră zăbavă acele școle, ce sunt în próstă stare,

s'a adresatū către O. Departamentū din lăuntru, ca să chipzuescă a se pune în lucrare acéstă măsură.

O. Departamentū acum prin adresa No. 1222 răspunde Eforiei, ca mai nainte de a face punerea la cale pentru clădirea din nou cu meremetulū școlilor, trebuința este de a cunoște satele acelea în care seū lipsescū școlele seū sunt încăperile în próstă stare.

De aceea se scrie D-téle, ca îndată dupe primirea acesteia să puī a se face prin sub-revisorii plășilorū obscescă catagrafiă pentru tóte școlele, arētândū atâtū pentru acelea ce lipsescū cu totulū din unele sate, câtū și pentru acelea, ce aū trebuință de meremetū seū acelea, ce sunt bine și câtū se va puté mai foră zăbavă să trāmiți aci acea catagrafiă.

Intr'acea catagrafiă, dupe care să înaintați aci modelu, să se vorbescă și pentru mobilele, ce sunt de trebuință în fiă-care școlă.

No. 748 Cerneți

No. 749 Târgu-Jiului

No. 750 Caracalū.

No. 751 Rômnicul Vâlcei.

No. 752 Inspectorulū din Craiova

No. 753 Slatina

No. 754 Pitesci

No. 755 Câmpu-Lungū

No. 756 Giurgiu.

No. 757 Călărași

No. 758 Brăila

No. 759 Focșani.

No. 760 Buzēū

No. 761 Târgoveștea

ANESA 44.

Copiă după porūncile trāmise pe la cārmuirile județelorū (nu de cătră Eforia, cum din eróre descriemū în testū pag. 14, ci de cătră Departamentulū din lăuntru 1)

Luândū Departamentulū acum sciința că candidații invătători de satū óre cum și logofeți, ce se află orānduiți pe la dēnsele atâtū pe vremea trecūtelorū evenimente aū fostū cele mai sistematice căpetenii a feluritelorū resbunătore și turburătore mișcări spre a revolta pe toți cei înclinați cu dēnșii, potrivitū specialității însărcinārilorū puse asupra-le, câtū și chiar acum nu încetēză, pe câtū

1) Dosarulū Cultelorū din 1848, No. 484.

putința le-ar ierta, îndemnările scandalóse de a întreprinde ver-ce mișcare netrebnică ca să propoveduiescă și să aducă în rătăcire pe locuitorii, urmare cu totul împotriva duhului și cugetului părintesc ală obladuirei; departamentul grăbesce acum cea mai d'aprópe luare aminte a Domnului Cărmuitorii ca să cerceteze cu strașnică bagare de seamă împrejurarea aci espusă și pe câți din pomeniții candidații ori logofeții de sate și va dovedi că au luat ori atunci la început ori mai la urmă cea mai mică faptă în asemeni lucrări și urmări nepravilnice seú că mai întreprindii prin tainice mișlóce asemeni cugetării seú fapte privitoare la turburarea odihnei și liniscei obscesci, pe unii ca aceia a-i depărta numai decâtii, atâtii pe candidații, câtii și acei logofeții de îndatorirea slujbei ce îndeplinescii, trămișându și Departamentului listă cu de amăruntii cu numele și catigoria felului învinovățirei lorii și totii într'o vreme orânduindii îndată în loculii logofețiilor pe alții ómenii tihniții și liniscii și cu purtării cuviinciose ca, după aceea să se chipzuiescii și să se otărască ceea ce trebuința ar cere și pentru orânduirea candidațiilor în loculii celorii ce se vorii areta din partea Ocărmuirii cădușii în învinovățirea mai susii descrisii.

Imprejurarea, fiindii fórte seriósii și ceréndii tótii luarea aminte a D-lui Ocărmuitorii, i se pune în ainte a întrebuinta cele mai iscusite mișlóce spre îndeplinirea celorii poruncite printr' acéstii, cu adăugere că pentru aceia din candidații și logofeții ce se vorii dovedi că au luatii parte în asemeni nepravilnicii seú că vorii fi bânuiții, să se afle ocărmuirea cu o d'aprópe polițienescii priveghiere asuprá-le și la întemplantii de a simții din parte-le vr'o urmare care arii da pricinii de cea mai micii revoluționare și mișcare seú propoveduiełii, pe unii ca aceia să-i arestuescii îndată și să raportuiescii Departamentului cu deslușire ca să se deé deslegarea pentru pedépsa ce s'ar cuveni să li se facii; de primire énsii și urmare se adastii raportii fără zăbavii.

ANESA No. 45.

E F O R I A S C Ó L E L O R Ū.

Cinstitei Ocărmuirii a Județului...

Atátii pentru lipsa localitățitorii de scóle în unele orașe, câtii și pentru aceia a profesorilorii,

carii se depărtézii din posturile lorii, Eforia a otărítii ca în deobsce ca tóte scólele normali de prin orașele de căpeteniia ale județelorii să înceteze de o cam-datii din invățaturii. De aceea fiindii-cii și scóla din orașulii ..... urmézii a fi într'acéstii categorii, Eforia dá acéstii cu cunoscintii și ocărmuirii și o postesce ca îndată după primirea acesteia se facii cele de cuviința pentru închiderea acesteii scóli pinii la a doua deslegare si totii d'odată să îndatoreze pe D-nu Magistratii ca să primescii de la profesorii atâtii mobilele câtii și tóte obiectele scólei precum: biblioteca cu catalogulii cărțilorii, registre de la instrucțiile Eforii, charte, globurii, table de perete, table lancastrice și altele și pentru tóte acestea să se facii doué foii îndoitii subt iscălitura mādularilorii Magistratului și a profesorului, din carii liste una se va opri în păstrare la magistratii, éru alta se va trámite de cătrii onor. Ocărmuire la Cancelaria Eforii

Deosebitii Eforia postesce pe onor. Ocărmuire ca să deé forii cea mai pucinii zăbavii poruncii grabnice ca și scólele de prin sate să înceteze cu totulii, remáindii atâtii sub revisorii câtii și invățatorii acelorii scóle în orânduiełii în care se vorii fi aflándii mai dinaintii și fiindii-cii acestii remánii slobođii din acéstii îndeletnicire, urmézii ca și acei doi lei ce plătecia fiă-care enoriașii sáteanii pe annii, să nu se mai respundii acelorii invățatorii, ci de la 1-iu Ianuariii alii anulii curentii, de cândii adecii nu s'a plătitii lefile acestorii invățatorii, să între în cutia satului. Eforia postesce pe onor. Ocărmuire ca și pentru acéstii măsurii să aibii cea mai strașnicii îngrijire.

ANESA No. 45 bis.

CINSTITEI CĂIMĂCAMIİ A TERREI ROMĂNESCI

Eforia scólelorii.

Raportii

Eforia, vedéndii pe de o parte că în unele orașe de căpeteniia de prin județe lipsescii localitățile pentru scólele normali, ce ereaú întocmite pe acolo, pe de alta că cei mai mulții din profesorii s'au depărtatii, atâtii dupe deslegarea Cinstitei Ocărmuirii, încunoscintii prin adresa Cinst. Departamentii alii credințeei cu No. 3412, câtii și după încredințarea

ce a mai luat. Eforia pentru unii, a chipzuită că trebuința cere de o-cam-dată ca toate acele școli se înceteze de a mai da învățatură pe la copii, pene ce se voru găsi oameni pământeni, cari dându dovești destoinice despre alu loră morală, să se pótă orându pe la acele școle. Asemenea Eforia a socotit de neapărată trebuință ca și școlele de prin sate să se închidă cu totul, rămându pe viitoru sub revisorii și învățatorii acelu sate la orânduela în care voru fi fostu mai din nainte și fiindu că, precum este sciutu Cinstitei Căimăcămii, fiă-care enoriașu sătenu plătea învățatorulu de satu pe annu câte doui lei, urmază că acesti bani să între de acum înainte în cutia satulu fără a se mai da învățătorilor.

Cu toate că Eforia s'a adresatu pentru aceste măsuri d'a dreptulu cătră Cinstitele Ocărmuiră ale județelor, Eforia însă cunoscându-se datore a da acesta a ei chipzuire și în cunoscința Cinstitei Căimăcămiei, o rógă ca să bine-voiescă a porunci ca să se deé și din partea Cinst. Departamentu din lăuntru câtu mai fără zăbavă cuviincioșele circulari porunci pentru acesta.

No. 1072
Noembre 1, 1848.

ANESA No. 46.

JURNALU

Eforia școlelor, în urma măsurii luate de a se închide școlele publice vremelniceșce pentru **lipsa de localități**, cari acum se află ocupate de osirii împărătesci, luându în băgare de sémă pe de o parte atâtu starea de neajunsuri a casii școlelor, câtu și trebuința de a reorganisa din nou învățatura publică și că acestea nu se potu face în grabă, a chipzuită cele următoare :

1, Să se slobodă lefile D.D. profesori, pe 7-bre și 8-bre, însă numai la aceia, cari nu voru fi luatū parte activă în mișcările revoluționari ale acestui annu seú vor fi în categoria de care s'a vorbitū în raportulu Eforiei, către Cinstita Căimăcămia No. 1073.

2 D. D. Profesori aretați în statulu lefilorū pre Septembre și Octombre, rămându slobodi de la 1 Noembre de astă îndatorire a domnelorū, nu voru mai puté face nici o cerere de léfă de aci înainte.

3. Dérū, fiindu-că Eforia se inadtoréđă acumū în

inchiarea de noi statute pe anulū 1849 în cari aú a se areta și învățăturile, ce se voru cunósce de trebuință a se așeđa prin școlele elementari și gymnasiali, cum și lefile ce aú să se deé Profesorilor, în personalulu ce are a figura acolo, voru avé precădere mai antaiu acei din Profesori, cari aú fost péné acum în școlele publice dupe specialitatea și capacitatea fiă-căruia și cari aú meritatu și considerațiunea Eforiei și mulțămirea obscésă.

Eforia déră chiamă a DD. profesori pucină a dăstare péné ce se va lucra și se va primi de guvernū budgetulu pe annulū viitorū 1849 și atunci în dată Eforia nu va lipsi a restabili pe domnelor în catedrele ce aú ocupatū péné acum.

Acestu jurnalū se va trimite în copii formale la fiă-care din DD. profesori.

Alessandru Filipescu.

Directore: *C. N. Brăiloiu.*

Secretar: *N. Iiescu.*

ANESELE No. 47 și 48.

CINSTITEI EFORII A ȘCOLELORU

După porunca Cinstitei Căimăcămii cu Nr. 1577, dată asupra raportulu Cinstitei Eforii cu Nr. 1199, în privinția chipzuirii de a însărcina pe unii din profesorii, ce aú aréțatū capacitate, a compune fiă-care în specialitatea sea câte o carte destinată pentru învățatura publică, sub condițiunea priimită de D-lorū să li se urmeđe lefile ce aú avutū în colegiū péné la deschiderea școlelor, supuinđu-se la chipzuirea Cinstit. Sfatū administrativū estra-ordinariū, s'a hotăritū ca mai anteiū să se infinițeđe lista de acei domni profesori cu lefile ce aú avutū și apoi se între în cercetarea și chipzuirea acesteii pricinii.

Acéstă propunere a cinst. Sfatū cu cinste se dá în cunoscința cinstitei Eforii ca să bine voiescă a trămite ceruta listă.

Șeful departamentulu: *Stefanū Bellu.*

Către Cinstitul departamentū alū Trebilor Băssericesei, 28 Ianuarie 1849.

Eforia luându sciri de cele coprinse în adresa cinst. departamentū cu No. 368, a alcătuitū alātu-

rata aici listă de numele aceluor profesori ce meritază a lua ne încetată lăfă pênă la reorganisarea clasiloră gymnasială de séma tratamenteloră ce aveau fiă-care pe lună și de uvraglele ce s'au îndatoratū a lucra fiă-care în sciința sea.

Pe lângă uvraglele ce acești profesori s'au învredicitū a face, Eforia, cunoscândū că este de neapărată trebuință a se face și o geografă mai complectă pentru clasile gymnasială precum și o istoriă naturală, căci aceste cărți clasice au fostū de lipsă pênă acumū în scólele românesce, a otăritū să se lucreze geografii, îndatorândū pe Domnu I. Genilie, ce este orênduitū acumū bibliotecarū alū colegiulū; dērū pentru istoria naturală pe Domnu S. Valstein, ce este conservatoriū alū Museulū și a socotitū că este cu totulă dreptū ca, pe lângă lefile ce priimesc aceștia în postorile loră de 500 lei, să li se facă din nou și o mică adăugere de câte lei 250 fiă-căruia pe lună pentru ostănela în întreprinderea arrătată

Eforia dērū are cinste a da în cunoscința cinstitulū departamentū că aretații în deosebita listă profesori au meritatū în tótă vremea mulțămirea Eforiei, implinindu-și cu scumpătate datoriiile ce le au fostū încredințate, mai cu sémă pre vremea turburărilor trecute, nu numai mulțămirea obscescă, dērū și considerarea Stăpânirei și acești ómenī, uninindū caracterulū profesorulū cu acela alū orășanulū cinstitū și integru, nu s'au abătutū nici de cum de la drumulū buneī orêndueli: de aceea și Eforia, primind unū raportū cătră Onor. Căimăcămiă, ca să ocupe pe acești profesori cu compunerea de opere didactice, a avutū unū indoitū scopū, pe de o parte a păstra pe lângă scólă corpurī profesorală ca să nu întêmpine neajunsurī la urmă, cândū se vorū reorganisa învățaturile prin depărtarea aceluor profesori séu prin imbrățișarea din parte-le de vre-o altă cărieră și nici ar fi cu dreptū ca asemenea ómenī cari au datu doveđi și de un moralū curatū și de sciin-

tiă atâtū prin învățatura orală la clasele colegiulū St. Sabba, câtū și prin adunare de culegeri folositoare să se depărteze, rompêndu-se legăturile formate de atâți ani între dênșii cu Eforia scólororū; de altă parte Eforia a chipzuit a da în folosul obscescū și pentru tinerime și pentru literatura română, întrebuintândū sciința acestorū profesori în acestū timpū de estra-ordinară vacanță în lucrări serióse de care este lipsită învățatura publică.

Stefan Bellu.

ANESA No. 49 și 50.

CINSTITEI EFORII A SCÓLELORŪ

Raportulū Onor. Eforii din 20 Decembre anulū încetată cu No. 1199, în privința slobodirei lefileloră profesoriloră însemnați de Onor. Eforiă prin deosebită listă, îndreptată cu adresa sub No. 58, supuinđulū Cinst. Căimăcămiī și dându-se însciințare Cinst. Sfatū administrativū estraordinar, Departamentulū cu cinste trâmite Onor. Eforiei pe lângă acesta în copiă jurnalulū Cinst. Sfatū ce au închiăiatū la 16 Aprilū trecutū, cu osebită listă de uvraglele ce fiă-care profesore are a lucra și decretulū Cinst. Căimăcămiī cu No. 1917 prin care se aprobă chipzuirea Cinst. Sfatū, precum și osebitulū raportū alū profesoriloră ce au adresatū către Departamentū la 18 Febr. trecutū și care s'au supus Cinst. Sfatū ca, luândū On. Eforiă în băgare de sémă cele otărâte, să bine-voiescă a face convenita urmare.

Resoluțiune. Pentru Șefulū Departamentulū C. Costiescu. Să se facă urmare potrivită cu chipzuirea Sfatulū, aprobată de Căimăcămiă; le vorū vesti D. D. profesori a veni la Cancelariă mâne la 11 ceasurī diminéța.

ANESA 51.

L I S T A

de lefile ce au primită profesorii colegii mai jos însemnați și de lucrările litterari ce s'au îndatorat a face.

Pe lună lei	INVĂȚĂTURILE CE AU PREDATU	Uvragele clasice ce s'au însărcinat a culege în limba românească
1000	D. Dimitrie Pavelu, profesore de algebră și de trigonometriă, (p. 2 clase complimentarii).	Trigonometriă și algebră.
500	Slugeru T. Pop. profesore de aritmetică și geometriă (p. 2 clase gimnasiali și complimentarii).	Aritmetică și Geometriă.
400	D. Alecu Orescu, profesore de geometria descriptivă, (în clasele complimentarii).	Geometria și Architectura.
500	Cluceru S. Marcovici, profesore de istorie (în clasele gimnasiali).	Istoria vechiă dupe.....(tradusă) și retorica îngiugată cu cartea de literat. a lui Blaire.
900	Medelniceru T. Iónide, profesore de limba elenă (în 3 clase).	Dicționarul Greco-Roman dupe S. Bisantie și extracturi de maxime și istorii morali.
700	Pitaru T. Hill profesore de limba latină; (în 3 clase).	Gramatica latină a lui Bournouf și dicționarul latino-român.
600	Medelnicerul I. Pop, profesore de gramatică (în 2 clase).	Istoria sântă a lui Duruy (traduct.) și tractat de punctuațiune.
250	Pitaru A. Popp, profesore de caligrafie și de ținerea registrelor (în 2 clase).	Caligrafia pentru clasele gimnasiali și ținerea registrelor.
400	Pitaru Poienaru profesore de clasa a IV, începătoare.	Geometria practică pentru clasele primarii.
250	Serdaru I. Gianili (fostu) profesore de geografie și de chronologie, (acesta și are acum deosebită indeletnicire ca bibliotecar alu colegiului și primesce pentru acestu postu lei 500 pe lună.	Uă geografie pentru clasele gimnasiali prescurtându pre Balby și literatura română.
250	S. Valenstein, (fostu) profesore de desemn, (acesta și are acum deosebită indeletnicire, fiind orânduitu ca observator la muzeul național și primesce pentru acestu postu lei 500).	Elemente de istoria naturală.

50

Acești din urmă doi profesori cunoscându-se destoinici de a se însărcina cu lucrarea aretatelor uvrage clasice, ce sunt de mare lipsă în scólele românesce, s'a socotit că este cu tot dreptul a li se face acéstă pucină adăogire la lefile ce primesc.

Deosebitu s'a chipzuitu ca gramatica românească systematică pentru clasele gimnasiale și manuale pentru clasele primarie să se lucreze de D. D. I. Pop, G. Ioanid, G. Hill, S. I. Gianilli.

Stefan Belu.

ANESA No. 52.

Departamentul Logofetei trebilor băsericesce și instrucției publice din principatul țeri românece. 1849, Martiu 9, N. 2644 Bucuresci.

Cinst. Eforii a Scólelor.

Raportu cinstitei eforii din 20 Decembrie anulul încetată cu N. 1199, în privința slobođirei lefileor profesorilor, însemnați de cinstita Eforia prin deosebită listă, îndreptată cu adresa subt N. 58, supuinđu-se cinstitei caimăcamii și dănduse în insciințarea cinstitului sfatū administrativu estraordinarū, departamentul cu cinste trămite cinstitei Eforii pe lângă acestu în copie jurnalul cinstitului sfatū, ce a închiăiatu la 16 Apriliu

trecutu cu osebită listă de uvragele ce fiă-care Profesorū are a lucra, și decretulū cinstitei căimăcămii cu N. 1917, prin care se aprobéză chipzuirea cinstitulū statū, precumū și osebitulū raportu alū profesorilorū, ce aū adresatu către departamentū la 18 Februarilū trecutū și care s'aū supusū onor. sfatū ca, luândū onor. Eforiā in băgare de sémă cele otărīte, să bine-voiéscă a face cuvenita urmare.

JURNALŪ.

Astăđi Sămbătā Apriliu 16 anulū 1849, citindu-se in adunarea sfatului administrativū estraordinarū raportulū onor. Eforiū a scólelorū cu No. 1199 și celū din partea departamentului credinței cu No. 4320, care s'a îndreptatū cu decretulū onor. căimăcămii sub No. 1572 din anulū incetatū in privirea sfatului și vedēndū arētarea, ce face onor. Eforiā a scólelorū că D-lorū profesorii întrecuta rēsvrătire aū datū doveđi de bună purtare și de o chipzuită înțelegere, ênșilorū să li se slobódă léfa pinā la noua reorganizare a scólelorū, fiindū acēsta a lorū profesie singurulū miđlocū de viețuire; însă ca să înlesnéscă scólarilorū miđlócele și isvórele de învățaturā la noua reorganizare, cu condiții ca acēstā léfa să li se respundā dupe ce fiă-care va aduce spre tipārire câte unū uvragiū, ce vorū compune de specialitatea sea și destinatu pentru învățatura publicā.

Sfatulū dupā trebuință, avēndū a cunosce uvragele ce fiă-care are a lucra de și departamentulū credinței a înfățișatū adresa onor. Eforiū cu No. 58 cu osebită listă de numele profesorilorū și de lucrarea ce are a face fiă-care; dérū, luândū însărcinare D-lū Postelnicū Ión Alexandru Filipescu, secretarulū statului, despre întocmirea unei asemenea liste și înfățișindu-se statului, chipzuesce că, urmāndū trebuința ca onor. Eforiā să fie in a sea dispozițiā pe toți profesorii, ce prin osebita listă s'aū făcutū cunoscutū sfatului pentru învățatura tinerimeī, să li se slobódă lefile dupe gāsirea cu cale a onor. Eforiū și asemēnatū respunsulū ce prin înscrișū aū datū numițiū la departamentulū credinței, fiindū pentru acēsta indatorați asupra fiă-cāruia uvragele otărīte prin mai susū pomenita listā.

D-lui șeful departamentului credinței va supune acēstū jurnalū la cunosciūța și deslegarea onor. căimăcămii.

Departamentulū trebilorū din lāuntru alū principatului țērei Romānesci.

Cinstitei Eforiū a scólelorū.

Vedēndu-se coprinderea otnoșeniei onor. Eforiū cu No. 981 spre rēspunsū cu onóre se face cunoscutū că departamentulū, privindū spre înlesnirea și ușurarea locuitorilorū, ca să nu cerce in povērāri, aū sloboditū poruncile séle către ocārmuirile județelorū ca satele, ce vorū fi mai micī la numărū de cinci-đeci de famillī, să se unéscă cu alte asemenea ce vorū căde mai cu apropiere și să clădescă o scólā, socotindu-se mai de cuviință a rămāné candidații pe din afórá, decâtū a se împovēra sate micī la facerea de scólā, apoi și onor. Eforiā va bine-voi a se asemēna acēstei puneri la cale și a da poruncile séle către D-nii profesori ca să se orēnduéscă învățatori pe la scóle din cei mai cu bună sciință și cei alți, ce vorū mai prisosi, vorū rămāné a mai învăța in scólā séu a se întrebuiņa in osebite inđeletniciri sātesci.

P. Șeful departamentului.....

P. șeful secțiunei, *Serdaru Tudor.*

Resoluțiune. Negreșitū că satele cari suntū mai micī de 50 famillī trebue să se unéscă cu altū satū pentru aședarea scólei și astū-felū sunt date și instrucțiile Eforiei către profesori.

ANESA No. 53.

CIRCULARĀ CĀTRĀ OCĀRMUIRILE JUDELORŪ

Maiū 20, 1849.

Cu circularea de la 10 Ianuariū anulū curgetorū Eforia a scrisū și acei Onor. Ocārmuirī despre trebuința ce este ca tóte casele, ce aū slujitū de scóle pentru învățatura copiilorū de prin sate, să se inchiđā fórá a le întrebuiņa spre vre-o altā locuință, éru mobilele ce are fiă-care clāsse să se așede prin acele case și apoi să se pecetluească acele case și să se deé sub îngrijirea jurațilorū.

Pentru acēstā urmare Eforia a poftitū pe astā Onor. Ocārmuire ca să facā fórá zābavā punere la cale și să însciințeze Eforiei; dér Onor. Ocārmuire nicī un rēspunsū pēné acum n'a trāmisū. Să supue dérā și să arete acei Cinst. Ocārmuirī ca de lucrarea, ce va fi făcutū să însciințeze, fórá zābavā Eforia dupe regulā.

No. 380 Ocārmuirea Mehedinți

No. 381	Ocărmuirea Gorju
No. 382	"
No. 388	" Vâlcea
No. 384	" Dolju
No. 385	" Oltu
No. 386	" Argeşiu
No. 387	" Muşcellu
No. 388	" Vlaşca
No. 389	" Brăila
No. 390	" Prahova
No. 391	" Râmnicu-Saratu
No. 392	" Dâmboviţa
No. 393	" Teleormanu
No. 394	" Buzeu
No. 395	" Ialomiţa
No. 396	" Ilfov

1) Cu aceste anese începă lucrările în 1855 pentru reînfiinţarea scólelor sátesci, ínse pentru scólele primare urbane ánehé în 1850 sub Domnitorulú Barbu Stirbei, éccé ce lucrări mai aflámú :

Comisia întocmită pentru programú 1850

Înălţimeá Sêle Domnului Stăpánitorii a totă Terra Románescă

Barbu Dimitrie Stirbeiú

Comisia întocmită pentru alcătuirea programei învăţárilor.

Raportú.

Sub-iscăliţi, însărcinaţi de către înălţimea vóstră a pregăti o programă de învăţáurá pentru scólele principatului, plecatú alăturámú aici rezultatul índeletnicirilor nóstre şi cuvintele ce ne-aú servitú dreptú basú la a nóstră lucrare.

Organisaţia învăţárilor publice a ocupatú în tóte ţérrile, precum şi la noi şi va ocupa necontentitú mintea, ţintirea guvernului, ca unú obiectú ce este fórte stránsú legatú cu condiţia socială a fiá-cáruia neamú în parte, cu starea lui intelectuală, cu obiceiurile şi ná-rávrurile publice şi cu gradulú chiarú alú culturei limbéi párintesci.

Aceste consideraţii tóte sunt priciní de necontentite încercări şi schimbări în organisaţia instrucţiei publice, cáci unii privindú exclusivú numai la desvóltarea facultáţilor intelectuale, recomandá o sistemă de învăţáurá clasică, în care studiulú limbelorú mórte íea loculú celú d'ántéiú ca modeluri de perfecţie, éru alţii preocupáţi numai de interesele materiale ale vieţiurei, recomandá cu osebíre o sistemă de învăţáurá profesionalí şi studiulú exclusivú alú limbelorú vorbitóre moderne ca celú

ANESA No. 54. 1)

Departamentul Credinţei şi alú Instrucţiunei Publice din Principatulú Romániei. Bucuresci, 1855 Februariú 7, No. 578 Masa II-a

Cinstitei Eforii a Scólelorú.

Cinstitulú Secretariatú alú Statului încunosciín-ţézá cá, supuinđu Máriei Sêle Domnului Stăpánitoru alăturatulú în copie raportú alú acestui Departamentú No. 148, însocitú de acela alú Onor. Eforii cu No. 1409, din 13 Decembriú anulú trecutú, atingétorú de rămáşiţele ce pretinde din contribuţia a cáte doi lei de familie ai Candidáţilor de Sate, Înălţimea sea aú bine-voit a pune urmátórea resoluţie :

„Stabilimentele ce s'aú creatú sunt cu totulú în „privinţa şi folosulú sátenilorú, cari urméză a 'şi „lua treptatú desvóltarea, în cátu dintr' acestú cen-

mai nemeritú mijlocú de comunicaţia pentru întinderea relaţiilorú comerciale şi preferarea meşteşugurilorú şi artelorú.

Cea ce a preocupatú mai cu sémá pre sub-iscăliţi este cá o societate în sistema învăţárilorú, ce voiesce a primi, este mai cu osebíre datóre şi silitá a îngriji sá índestuleze trebuinţele elementare fórá care nu póte fi şi acelea sunt de a forma mai ántéiú dregători şi slujbaşi publici ínđóstraţi cu sciínţe potrivite misiunei lorú, şi în deóbsece a moralisa pre toţi tinerii prin învăţáurá religióse, dándu-le şi gustulú ocupaţiilorú serióse care statornicescú mintea şi sunt celú mai temeinicú elementú de odihnă şi de linisce a duhurilorú.

Márginiţi în acestú ocolú şi privindú pre de o parte la şirulú trebuinţóselorú învăţáurá, éru pre de altá, parte la treptelnica desvóltare a puterilorú intelectuale dupe vârsta tinerilorú în programa ce amú întocmitú amú adoptatú cea de cápetenie împărţire a învăţáurilorú în *primare, colegiale* (sêú de alú treilea gradú) şi *ínalte sêú sciínţifice speciale*.

Scóle primare.

În aceste scóle învăţáurá s'a graduatú dupe puterea vârstei elevilorú chiámaţi a se folosi de dênşa la deprindere în cetire, scriere, adápare de principii religióse, elemente de calculú, de geometriá usuală, de geografíá şi gramatică, fiindú cá tóte aceste elemente urméză a sluji ca o prescurtá introducţiá pentru o mai desvóltatá învăţáurá în colegiuri şi sunt ca neapárate íncepturi pentru ántéia educaţiá.

Impărţirea materiilorú s'a regulatú dupe programa din anulú 1847 cu o mică preschimbare şi cu acéstá osebíre, cá în locú de doue clase împărţite în 4 des-părţiri, amú adoptatú împărţirea în 4 clase. — Teme-

„tru să se întindă cercul pînă la cele din urmă
„margini. Să voră deschide și scóle sătesci cen-

„trale prin fie-care județu, pe unde dorința se va
„arăta și trebuința va dovedi.“

iful nostru în acésta a fostu, că mai înteu cu acésta împărțelă se osebescū mai viu și mai caracterisatū nu numai materiile învățaturēi, dēru și elevii dupe virsta și puterea conceptului lorū, alū doilea că dupe organizația annului 1847, unū învățatorū erea însărcinatū cu câte doue clase într'o singură sală și acésta împreunare a elevilorū a doue clase de deosebită putere și înaintare ereaū pricinī de confusie la predarea învățaturilorū, mai cu sēmă în a III și a IV clasă, unde osebirea puterilorū elevilorū este mai simțitorē și învățatorulū datorū a fi mai cu multă îngrijire și băgare de sēmă la lucrarea sea și a elevilorū.

Osebirea dēru a învățaturilorū din scólele primare s'a făcutū cu scopū și cu nădejde că: clasele a III și a IV se vorū încredința la osebiți învățatori.

(Restulū privesce alte grade de scoli.)

Sub-scriși: P. Poenaru.

S. Marcovici.

C. N. Brăiloiu.

1850, Sept. 23.

Veți programulū.

Noi Barbu Dimitrie Stirbei

*Cu mila lui Dumnezeu Domnū stăpânitorū a totă
Terra Romănescă.*

CÔTRE DEPARTAMENTULŪ CREDINȚEI.

Sunt doui anni trecuți de cândū din pricina nenorocitelorū evenimente din annulū 1848, scólele staū închise cu mare pagubă a tinerimeī și a țerreī; fiă-care Romănu simte acésta necesitate și noi mai pre susū de toți, căci generația ce se ridică, neavēndū miđlocē de a dobândi cunoscința, se perde rătăcindu-se fără ocupații seriose. Învățatura este o trebuință neapărată, dēru aședarea și scopulū ei cerū chipzuirea cea mai matură, ca să nu ajungă de a fi pricina de rătăcire în locū de a se face organū de fericire.

O adūncă cugetare și experiență a trecutului ne-au datū convincția că instrucția nu trebuie să se privescă ca singura țintă a îndeletniciei tinerilorū, ci ca unū miđlocū de a ajunge la unū sfērșitū și acestū miđlocū nu va fi bunū, fără numai pe câtū va face pre omū destoinicū a îndeplini vre o slujbă specială și folositorē societăței acea alū căruia este mādularū și 'n care este chiamatū a trăi.

Unū altū principiu asemenea netăgăduitū este că instrucția publică urmēză a fi potrivită cu trebuințele osebesci, prin urmare ea trebuie să fiă *națională*, să îndeplinescā trebuințele feluritelorū clase de omeni și să aibă unū *caracterū naționalū*

Pe temeiulū acestorū principii s'a întocmitū o nouă

programă de învățaturī împărțite în trei trepte, adecā: începētoare, colegiale și speciale.

Învățatura din scólele începētoare se va face numai în limba romănescă, și se va aduce osebită priveghiare asupra cărților ce se vorū întrebuița întru aceste scoli, spre a da totū rodulū ce se cere fără de a împovēra mintea tinerilorū cu idei seū de prisosū seū neînțelese pentru dēnșii.

În scólele de alū doilea gradū, adecā în colegiuri, învățatura se va face în limbile română și latină; limba latină s'a adoptatū ca o basă în studiile clasice și ca mumă a limbei romane.

Limba germană și trancesă s'aū pusū dupe alegerea tinerilorū de la a patra clasă în susū.

Unū altū folosū, ce isvorēscē din clasificatia învățaturilorū colegiale, este că scolarii, cari nu vorū avē miđlocē de a urma tóte clasele, se potū trage de la a treia clasă cu îndestulă cunoscință ca să întrebuițeze o maestrie seū industrie.

În sfērșitū, învățaturile colegiale se combină cu chipū ca: scolarulū să dobândescă atata cunoscință literară, pe câtū trebuie spre desvoltarea înțelegerei sele și aducerea în stare de a urma cu sporū unū cursū specialū, care să'i deschidă o carieră asemēnată cu a sea aplicare și poziție și să'i asigureze unū miđlocū de viețuire; de aceea se va aședă o facultate de legi pentru cei ce vorū voi să îmbrăcișeze cariera judecătorească seū profesii înclinate cu dēnsa, o facultate de sciințe esacte, împărțită în trei secții, pentru topografi, pentru ingineri de poduri și șosele și pentru arhitecți; o scólă de agricultură și economia cāmpenescă; și o scólă de meșteșuguri.

Deschidēndu-se cu acestū chipū miđlocē de învățaturī speciale, dreptatea și interesulū obscescū cerū ca cei ce după trecerea unui sorocū ce se va otări, vorū dori a intra în slujbe seū a esersa profesii privitoare la mai susū țisele specialități să nu fiă primiți de nu vorū fi urmatū învățaturile trebuinciose pentru fiă-care ramură și nu vorū fi trecutū cerutele esamene după bazele aședate în alăturata programă, care se va publica.

Scólele se vorū deschide pēnē la 1 Genariū 1851. Trebuință dēru fiindū a se complecta Eforia, orēndu-imū efori pe lēngă D. M. Banū Alexandru Filipescu, care remāne presidentū alū ei, pe D-nii doctori Asake, colonelulū Ión Florescu și Cluceru P. Poenaru, a căroră sciință și esperiență chiăzășuescu rezultatele cele mai plăcute.

Către aceste privindū că D. Clucerū C. Brăiloiū, celū de acumū directorū alū scólelorū este însărcinatū cu alte îndeletniciri judecătoresci și că acestū postū urmēză a se ocupa de unū bărbatū, nelipsitū din dētoriele sele

Departamentul cu onoare comunică aceste înalte ordine acei Onor. Eforii, rugând-o foarte mult ca

ouvenita învățatură și experiență, orânduimă directorii alii școlilor pre Cluceru S. Marcovici, care are toate calitățile cerute.

Departamentul credinței va împărtăși aceste orânduiri celorlalte dupe cădere spre a intra în lucrarea sarcinilor la care îi chiamă folosul obscesc și încrederea noastră. Totu de odată va face cunoscută Eforiei că urmează a lua măsurile cele mai bine cumpănite și cu maturitate chipzuite pentru deschiderea școlilor, alegerea profesorilor, examinarea și clasificarea școlarilor. Derru ca să se pôtă dobândi doritul rezultat, Eforia se va aduna negreșit la cancelaria sea de doue ori pre săptămână câte doue ceasuri celu pucinu la zile și ceasuri otărâte.

Urméază iscălitura M. Séle,

Annulă 1850
Octombrie 17, No. 1389.

Programa de învățatură

ȘCOLELE PRIMARE DE PRIN ORAȘE

Clasa I.

- 1 Silabire, citire și scriere,
- 2 Învățatură pe din afôră a rogățiunilor,
- 3 Deprindere la scrierea și însemnarea numerilor aritmetice.
- 4 Principiuri de numerație și calculu din gându.

Clasa II.

- 1 Citire pe extracte din sânta scriptură,
- 2 Scriere dupe modelul de caligrafia și dictando,
- 3 Catehismu,
- 4 Aritmetica (cele 4 lucrări cu numere întregi).

Clasa III.

- 1 Citire cu înțelegere și esplicație pe deosebite cărți religiose și morale.
- 2 Caligrafia.
- 3 Istoria sântă în prescurtare.
- 4 Aritmetica (cele 4 lucrări cu frânger și esplicația sistemului măsurilor și greutăților obicinuie în țerră).
- 5 Elemente de geografia fizică (cele de căpetenie împărțiri ale globulii cu o scurtă descriere a statelor Europei și mai amăruntă a Princip. România și Moldova.
- 6 Inceputuri de gramatică.

Clasa IV.

- 1 Citire cu esplicația pe cartea intitulată *Prietenul tinerimii* și altele asemenea.
- 2 Elemente de geografia îmbinată cu principiuri de desemnă liniar.

să considere atâtu trebuința, ce le reclamă despre instrucția de care sunt lipsiți astăzi sâtenii, câtu și

3 Elemente de geografia civilă a tuturilor părților globulii cu o mai amăruntă descriere a statelor Europei.

4 Elemente de gramatică.

NB. În ceasurile de citire profesorul se va aplica cu deosebire a da elevilor într'acéstă clasă sciință de istoria (mai cu semă de istoria țerrii Romănesci) și cunoscințe fizice și matematice și de economia casnică, alegându cărți proprii pentru acestu sfârșitu.

Concursu pentru institutori

EFORIA ȘCOLELORU

Publicația.

Fiindu că mulți prin jalbe către Eforia școlilor au arêtat dorința de a fi primiți ca profesori publici pentru școlele primare (și ca să le pôtă) încredința o asemenea delicată sarcină la persoane îndôstrate cu cerută capacitate, Eforia face cunoscută că nisce asemenea doritori urmează neapăratu a trece toți fără nici o excepție unu esamenu asupra învățaturilor otărâte pentru asemenea școle.

Către acestea căți din domnia-lorv voru fi ținutu școle private seuv voru fi esersatū meseria profesorală pe la particulari, sunt poftiți, cei d'antêiu a aduce unu atestatū alu orășenilor și cei de alu doilea unu inscrișu din partea părinților, coprinđitoru de rêvna, capacitatea și purtarea învățatorulu și adeverite, și unele și altele, de ocârmuirea locală și de magistratū.

Esamenele unorv asemenea doritori se voru ținé la 20 ale curgêtoarei lunii în cancelaria Eforiei și esaminatori voru fi D-nii profesori:

1 Serdarulū I. Genilie, pentru geografia, catehismu și istoria sântă.

2 Medelnicerulū I. Popp, pentru gramatica limbei române.

3 Slujerulū G. Popp, pentru aritmetica și elemente de geometrie îmbinate cu principiile generale de desemnă liniar.

4 Valenstein pentru principiurile genarale de desemnă liniar arêtatū la No. 3 de mai susū.

5 Pitarulū Alecu Popp pentru caligrafia; capacitatea și moralitatea voru fi singurele condiții de admisibilitate din cari Eforia nu se pôte abate, fără a se compromite înaintea tinerimei și prin urmare a neamulu.

(Iscăliți). *Al. Filipescu, Poenaru, Marcovici, Florescu.*

1850, Noembre 4.

scopul, pentru care ei s'au îndemnat a face sacrificiul prin contribuția de câte doi lei de fami-

lie. In sfârșit, comsimțind Onor. Eforie la ceea ce se cere spre îmbunătățire prin reformarea cres-

Redeschiderea Scólei în Județe

EFORIA SCÓLELORŪ

D-le Ocărmuitorū alū județului!

Prin luminatulū oficiū alū Mării Séle pré Inălțatului nostru Domnū de la 17 ale curgătorēi lunī No. 1389, se poruncesce Eforiū a deschide scólele pēnē la întēia Ianuarie anulū viitorū, precum vē veși indestula din a-lăturata publicat e.

Trebuință dēr neapărată avēndū Eforia a cunósce starea în care se află localulū scólei publice din reședința aceluī județū și privindū că: după articolulū 130 alū legiuirei din anulū 1832 asupra scólelorū sunteși chiămatū a presida comitetulū de inspecție, de puteși, să bine-voitși a'ī împărtăși câtū mai fără zăbăviile sciinții tótă lămurirea spre a se chipzui cuvenitele mēsuri pentru îndeplinirea poruncii Mării Séle.

(iscăliți) *S. Marcovici, I. Poenaru. A. Marin etc.*
No. 859—87, 1850 Octomvrie 20.

Publicațla Eforiei pentru redeschiderea scólelorū în 1850 Octom.

Eforia scólelorū.

Măria Sea pré Inălțatulū nostru Domnū, întorcēndū pārintēscā privire și asupra înstrucții publice și dorindū a-ī da o organizație mai sistematică și o direcție mai folositoare tēnerilorū și țerrii, a bine-voitū a porunci să se întocmēsca pre unū asemenea basū o nouă programă de învățaturī.

Porunca înălțimeī séle s'a îndeplinitū, programa s'a întăritū și prin luminatulū oficiū de la 17 ale curgătorēi lunī No. 1389 se poruncesce Eforiei a deschide scólele pēnē la 1-a Ianuarie viitorū și a îngriji de alegerea profesorilorū, de cercetarea și clasificarea scolarilorū.

Următoare nobilelorū cugete ale înălțimeī Séle și prețindū inportanța misiei ce se pune asupră-ī, Eforia grăbesce a da în cunoscința pārințilorū și a tinerilorū cele de întēiū dispoșiții, ce a socotitū de trebuință a lua de o cam-data.

1, Pentru scólele începētorē cercetarea și clasificatia se vorū face de cōtră chiarū profesorii ce se vorū orēndui, după cum se va face cunoscuți prin osebită însciințare.

2, Pentru clasele colegiale tineriī se vorū înfăcioșa în tôte țilele la cancelaria Eforiei de la 8 pēnē la 10 ore de dēmăneță, spre a fi carcetați și aședați fiă-care la clasa respectivă.

3, Pentru acēsta cercetare și clasificare s'au întocmitū doue comisii dintre D. D. Profesori ceī înființă, adecă:

Comisia I, pentru clasele I, II-a și a III de D. Ioan Popū, de D. Ioan Genilie, D. Ioan Poenaru, D. Al. Pop și D. Valenstein.

Comisia a II pentru clasele IV, V și VI de D. Hillū D. Ioan Zalomitū, D. George Pop, D. Valenstein, D. Teot, D. Limburg, D. Pavelū, D. Simeon Marcovici, D. A. Marinū.

Acēste comisii vorū stărui în țisele ceasuri întru în deplinirea datoriilorū lorū. Totū de o dată vorū înscrie într'o listă pe fiă-care scolarū cu aretare a clasulū pentru care se va găsi destoinicū și vorū da la mâna lui unū biletū cu asemenea cuprindere.

4, Fiindū că Eforia se află în lucrare pentru repararea localelorū și orēnduirea profesorilorū ca să se urmeze învățatura treptatū și câtū mai ne amānatū, tineriī vorū grābi a veni la cercetare, spre a fi gata să încēpă clasele cu aceluī biletū, în dată ce se vorū găti și se vorū deschide scole.

5, Pentru cursurile speciale, se cere neaparatū ca doritorii de ale îmbrăcioșa și chiarū de vorū avē atestatū de învățaturile colegiale, să trecă unū esamenū generalū asupra acestorū învățaturī și să iēe osebitū atestatū cu care să fiă primiți a urma specialitățile.

Spre acēstū sfērșitū vorū da jalbă la Eforia ca acēsta se facă din partei chiāmare D.D. profesori pentru aceluī esamenū.

S'a socotitū de neapărată trebuință a se lua mēsura acēsta chiar pentru interesulū tinerilorū, ca să se pregătēsca cu temeii spre a urma cu folosū cursurile la care vorū avē aplicare și a cărorā singurā bună învățatură 'i va aduce în stare de a fi vrednicii chiāmărei ce le va face înalta Stăpānire.

6, Pentru scólele de prin reședințele județelorū, Eforia s'a înțelesū cu autoritățile respective, ca să se gătēsca și să se deschida și acelea, câtū se va putē mai fără întârziare.

Spre mai pre largă cunoscință dispoșiții luate de înălțimeā Sea, asupra înstrucții publice, câtū și a programei învățaturilorū să publică amēndoue precumū urmēzā:

(iscăliți) *Al. Philipescu, D. Poenaru, D. Marcovici etc.*
1850, Octomvrie 28.

Barbu Dimitrie Stirbei, pentru încetarea leilorū ce se dedeău de giaba.

Noī Barbu Dimitrie Stirbei

Cu mila lui Dumneșleū Domnū Stăpānitorū a tōtū Țēra Romānēsca

CŌTRĂ DEPARTAMENTULŪ CREDINȚEI

Aflānduse acum dată otārirea nōstră pentru reorganisația scólelorū publice, poruncimū ca dela 1-iu ale

cerei filorū lorū, după principe de învățatură, potrivit cu starea lor socială, să facă cu acea bună voință, care posedă, a dispăre ori-ce obstacolū la organizarea în scurtū timpū de scōle sătesci, pre-

următorei luni Decembrie să înceteze ori ce slobođiri de lēfă profesorilor cari nu au catedre și să nu mai figureze în socotelile casei scōlelorū lefi slobođite altorū profesori, de câtū acelora ce noi vomū înțări în posturi, după recomandăția ce Eforia treptatū ne va supune.

Urmēzā iscālitura M. Sēle,

No. 1481

An. 1850 Noembre 5.

JURNALŪ

Eforia, însciințându-se, în urma întrebărei ce de obse a făcutū către tōte ocārmuirile județelorū, că la orașele Cernețulū, Târgu-Jiului, Slatina și Brăila încăperile de scōle pe la unele din aceste reședințe sunt slobode, ēr pe la altele că s'au închiriatū într' adinsū de Magistrate alte case;

Fiindū datore ca, potrivit cu oficiul Înălțimei Sēle și cu programa învățăturilorū, să se deschidă pe lângă învățăturile Gimnasiale și scōlele primare de prin reședințele județelorū;

Cunoscēndū că și unii atātū din profesorii cei vechi și remași curați din evenimintele trecute, câtū și din acei candidați ce au datū esamenū pentru clasele primare, s'ar putē îndeplini de o cam dată la arătatele scoli clasele I, II și III, rămāindū pentru estimpū vacanță clasa IV, pēnē ce Eforia se va îndeștula mai bine dēca într' acele încăperi este sală și pentru clasa IV-a și dēcă sunt scolarī înaintați pentru acēstā clasă;

Chipzuesce a deschide de o cam dată aceste scoli, aședēndū pe cei mai josū însemnați profesori, adecă:

La Cernēți.

Prof. pentru clasa I și II pe D-nu Dimitrie Șerbănescu
" " " III-a pe Pitarul D. Frumușēnu

La Târgu-Jiului.

Prof. pentru clasa I și II pe D-nu Ioan Iliescu
" " " III-a pe Pitarul C. Stanciovici

La Târgoveste

Prof. pentru clasa I și II pe D-nu Ioan Fussea
" " " III-a pe D-nu A. Poenaru.

La Slatina.

Prof. pentru clasa I și II pe D-nu N. Serbănescu
" " " III-a pe D-nu B. Urzescu.

La Brăila.

Prof. pentru clasa I și II pe D-nu Dimitrie Pizo
" " " III-a pe D-nu N. Calebuneau
Și profesorii de cl. I și II-a vorū avē lēfă pe lună

cumū se manifestă și dorința Măriei Sēte Domnului Stăpānitorū, prin pređisa luminată rezoluție.

Sefulū Departamentului (semnatū) *Cămpinēnu*

câte lei trei sute, afōră de acela de la Brăila ce va avē lei 350, ēr cei de clasa III-a vorū avē câte lei 350 pe lună afară de acela de la Brăila ce va avē lei 400.

Profesorii din nou acum orēnduiți se numescū vremelnicesce, potrivit cu art. 150 din regulamentulū scōlelorū și sunt supuși la tōte condițiunile ce s'au arētātū prin obscēscā publicațiune de la 4 Noembrie 1850 ca la orenduirea lorū să înfățișeze dovedī despre a lorū bună conduită.

Inceperea lefi acestorū profesori se va socoti de la ziua deslegării Domnesci ce se va ascepta.

Profesorii otăriți pentru scōlele primare și aflați aici în capitală se vorū înlesni din casa Eforiei pentru mergerea lorū pe la județe cu progonulū în bani de câte patru cai de poștă în ducētore de aici.

Pentru deschiderea învățăturilorū în arătatele scōle și numirea profesorilor de va face raportū cătră Măria Sea Domnulū.

(Iscāliti) *Marcovici, Al. Filipescu, Florescu, Poenaru.*
Secretar, *Iliescu.*

JURNALŪ.

Chipzuindū Eforia asupra miđlōcelorū de a se încredința în tōtā vremea învățatura scōlelorū normale la profesori cu capacitate și totū-d'odată să îndemne și pe acesti din urmă a se perfecționa prin studiulū seriosū, ca să pāsescā mai înainte în cariera profesorală, a socotitū de cuviință a lua măsurile următore:

1 La vacanța de profesorū în verī o scōlă normală. Profesorulū scie profesori de clasele cele de mai josū din aceși scōlă, vorū avē precădere a se orēndui în vacantulū postū, dāndū esamenū pentru tōte învățăturile cerute pentru clasele normale de mai susū (și de se va întempla iērāși vacanță într'o clasă normală mai înaltă, va trece îndată fără esamenū profesorulū clasei următore, ce va fi datū esamenū.)

2 Dēca profesorulū scie profesorii claselorū mai de josū a unei scōle normale, mulțāmindu-se pe clasele lorū, nu vorū voi să dēe esamenū casā iēe catedra vacantă din scōla lorū, atunci Eforia va face publicațiune către toți profesorii claselorū normale de mai josū ca să dēe esamenū, precum mai susū s'a đisū pentru ocuparea catedrei vacante mai înaltă.

3 Mutarea unū profesore normalū de la o scōlă la alta pentru aceeași clasă, nu'lū supune la esamenū.

Coprinderea acestui jurnalū se va publica spre sciința D-lorū profesori de scōle normale.

(Iscāliti.) *Al. Filipescu, Marcovici, Poenaru, Florescu.*
No. 513,
1851, Aprilu.

ANESA No. 54 bis.

RAPORTŪ CÖTRĂ DOMNŪ

Cu occasia supunerei la cunoscința Măriei Vóstre a Raportului Onor. Eforii a scólelorŭ sub No. 1409, prin care solicită înaltŭ ordinŭ spre a ŭi se slobođi de cötră Cinst. Departamentŭ Financialŭ atâtŭ rēmășița de lei 136,216, par. 30, ce ar avé să priméscă pēnē la sfērșitulŭ annului 1852 din contribuția a câte duoi lei de familiă ai Candidaților de sate, câtŭ și sumele de venitŭ pe duoi anni din urmă, Departamentulŭ cu grije fiindŭ a se mār-gini în cerculŭ datoriiilorŭ impuse de legiuri, și a făcutŭ meditația sea asupra chipului strângerei a-celui venitŭ și a întrebuițării lui, judecândŭ că cea de acumŭ destinație a lui, de a se da spre susținerea scólelorŭ de agricultură și de arte, póte să se privéscă mai pucină în armonie cu principiulŭ pe alŭ căruia temeiŭ s'aŭ îndatoratŭ familiile să-tene a face susŭ arētata contribuție, pentru că consecuentele aceluī principiŭ în timpulŭ de atunci se puneau în vedere cum că aceluī sacrificiŭ le va aduce folosulŭ ce va isvori din învățatură prin scólele comunale, coprinse în art. 2 și 3 din legiuirea a-nului 1847; pentru reorganisația Instrucției Publice închiăie prin combinațiile sēle că este mai cuvenitŭ pentru dēnsulŭ a correspunde cu misia ce are, cândŭ nu va lăsa să ŭi scape din vedere a supune cunoscinței Înălțimei Vóstre asemenea lucrare, ce i se pare neconsecuente cu sfērșitulŭ pentru care s'a otăritŭ.

Elŭ cunósce că, puindu-se în comparație realitatea scólelorŭ de sate cu aceea a susŭ școlilorŭ doue aședăminte, mai cu sēmă acela de agricultură, pentru a căruia fondare se prescrie miđloce la § 115 și 116 din Regulamentulŭ scólelorŭ, nu este de tągăduit trebuința ce de o potrivă se simte pentru amēdoue felurile de întocmiri spre avanta-giul Nației; însă totŭ-de-o-dată are convincție Departamentulŭ că fiă-care din tr'acestea urméză după dreptulŭ cuvētŭ a se întemeia sēŭ a se modifica după împrejurări pe basă de orēndueli carŭ se vorŭ aședa de cötre adunarea competentă și prin autorisația Măriei Vóstre, vorŭ lua titlulŭ de legiuire. Dēcă Înălțimea Vóstră veți găsi de bune aceste raționamente ale Departamentului, veți

bine-voi a porunci să se deé în deliberația și chip-zuirea Cinst. Departamentului Obscescŭ Divanŭ.

No. 148,
Ianuarie 17, 1855.

ANESA No. 55.

Lucrarea după rezoluțiunea Eforiei pe Anesele de susŭ (54) cötră Mnist. de finance :

„Se va scrie mai întēiŭ Onor. Departamentŭ alŭ financelorŭ, cerendŭ Eforiei pentru fiă-care județŭ lista de numele satelorŭ și târgurilorŭ care aŭ familit în No. de 100 sēŭ mai multŭ.“

ANESA No. 56.

DEPARTAMENTULŪ CREDINȚEI ȘI ALŪ INSTRUCȚIUNEI DIN PRINCIPATULŪ ROMÂNIEI

1855 Octobře 22, No. 6075.

Onorabileŭ Eforie a scólelorŭ.

Pentru contribuția ce se obligă locuitoriŭ târgu-lui Rosetŭ a da pe fiă-care annŭ pentru susține-rea scólei, potrivitŭ adresei cu No. 1498, s'a scrisŭ administrației respective ca să deé sciința ca prin concursŭ să se alégă învățatoriŭ acelorŭ scóle, de-partamentulŭ nu este de părere, pentru că Onor. Eforie cunósce însași cu câtă dificultate se găsescŭ concurenți pentru posturi de profesori unde foló-sele sunt mai mari, în vreme ce pentru învățatori de sate nu o să se găsescă încă o-dată, prin ur-mare este rugată Onor. Eforie că, luândŭ în con-siderație aceste împrejurări cum și neapărata tre-buință ce este de a se însciința câtŭ mai neintăr-điatŭ acele scóle, să bine-voiescă a depărta ori ce pedici arŭ miđloci punerea lorŭ mai îngrabă în lu-crare și a se mulțami acum la începutŭ că can-didați de învățatori să trecă unŭ esamenŭ prin ca-re să se verifice dēcă suntŭ capabili de însăr-ci-narea lorŭ.

RESOLUȚIUNEA

Secșia.....

Se va respunde că Eforia are tötă voința a în-ființa scólele de sate; că concursulŭ candidațilorŭ nu are de obiectŭ dēcătŭ a se esamina concurenții dēcă aŭ calitățile neapăratŭ trebuinciose spre a fi institutorŭ de sate, că prin urmare părerea aces-

tei Eforii și a Onor. Departamentul nu sunt neunite precum se exprima acelui Onor. Departamentului, că în sfârșitu Onor. Departamentului fiă incredințatului că această Eforie posedă și voința și mijlocele de chipzuire spre a face totu ce este cu putință din partei spre înființarea școlilor de sate.

ANESA No. 57. a)

Raportu

În urma rezoluției ce În. Vóstră ați bine-voitulu a da pentru înființarea școlilor de sate, asupra raportului acestei Eforii cu No. 1409 din anulul trecutulu, însoțitulu de alu Onor. Departamentulu alu credinței cu No. 148 din anulul următorulu, Eforia a chipzuitulu asupra chipului înființării acestorulu școle cele următoare.

I. În capitala fiă-cărui județulu se va deschide o școlă normală pentru învățatura candidaților de învățatori de sate.

II. Direcția și facerea lecțiilor în fiă-care școlă se va incredința unu singuru profesorulu, căruiu i se va da o remunerație de lei 500 pe lună.

III. Numai din satele de 100 familii, celulu pucinu, se va lua câte unu candidatulu.

IV. Alegerea candidaților se va face de însuși profesorulu școlii normale din județulu. Acestulu profesorulu se va preambila spre acestulu sfârșitulu în fiă care satulu și va îndemna pe junii ce i se voru păré cu bune dispoziții naturale, a îmbrăcioșă cariera de învățatorulu.

V. Candidații nu se voru lua de câtulu cu buna, voiă a lorulu și numai în vârsta de la 16—20 anni.

VI. Candidații unu județulu voru urma în școlă normală de la 1 Apriliu și péné le 1 Octombre, éru de la 1 Octombre péné la 1 Aprilie fiă-care candidatulu va da lecție în școlă satulu seú.

VII. Profesorulu școlii normale va fi datorulu în cursulu celor 6 luni de iernă a se preambila prin județulu în revisia școlilor de satulu, observându și întrebându pe candidații în predarea lecțiilor.

VIII. Fiă-care candidatulu va fi datorulu a urma în școlă normală în cursulu de 5 anni.

Cu aceste dispoziții Eforia socotesce că școlile de sate își potulu da adevératululu folosulu ce se ascéptă de la dênsele, adecă să fortifice în anima țer-

ranului principiile religiei și să facă dintr'ensulu unu omu moralulu și muncitorulu.

Décă În. Vóstră veți bine-voi a aproba această chipzuire a Eforiei, eu vă aduce pré plecată rugăciune să bine-voiți a da înaltulu odrdinulu atâtulu Onor. Departamentulu din lăuntru pentru clădirea școlilor de prin sate după unu planulu datulu de această Eforiă, câtulu și către Onor. Departamentulu alu finanțelorulu ca să slobódă în primirea Eforii contribuția de duoi lei de familiă pentru candidații din care contribuția are a se plăti atâtulu lefile profesorilorulu din școlile normale câtulu și ale candidaților de sate.

No. 1910,
Decembriulu 9, 1855.

ANESA No. 57 b. *)

Copiă după originalulu Ministeriului Cultelorulu și alu Instrucțiunei publice din Principatululu României din anululu 1857 Ianuarie 19 sub No. 237.

Prin înaltulu oficiulu cu No. 12 de la 11 ale curenteii Măria Sea Principele Caimacam, bine-voindulu a da înaltă ordine pentru redeschiderea școlilor sătesci, Ministeriulu comunică cu onóre copiă după dênsululu acei Onor. Eforii și o invită ca să iea cuvenitele dispozițiunei pentru aflarea și alegerea institutorilorulu trebuincioși. Tot d'odată se face cunoscutulu că Ministeriulu a luatulu osebită înțelegere cu acela alu trebilorulu din întru pentru repararea școlilorulu ce voru mai fi esistându și reclădirea celorulu din noú după trebuință. Asemenea a luatulu înțelegere și în parte cu administrațiunile respective, pe lângă celelalte, învățandule ca să trimită în grabă liste esacte de numerulu școlilorulu câte după înalta măsură urméză a fi întocmite în fiă-care districtulu și cu observațiuni de cele în stare bună, de cele primitóre de reparațiuni și de cele câte sunt de lipsă, ale cărorulu copii se voru înainta acei Onor. Eforii dupe rëndulu primirei lorulu, spre a se puté regula și dênsele cu numerulu institutorilorulu trebuincioși la timpulu pentru fiă-care districtulu.

Șefululu Ministeriului *Cretulescu*
Șefululu Secsiei *Turnavitu*

*) Se cuvine la No. 57 din pag. 19, căci din eróre mai este și altulu No. 57 mai în urmă.

ANESA Nr. 57 c).

Resoluțiunea Eforiei

Să se trecă în budgetul școlilor sătesci suma de lei 600... care este rezultatul contribuțiunii celor 2 lei de familie și care sumă se va afla cu esactitate de la Vistieria. Să se trecă la cheltueli lei 4080 leafa a 17 revisori cari voru fi însărcinați a priveghia pe institori și ai pregăti în vreme de vără și vacanțiune, care leafă se va determina de lei 200 pe lună. Lei 19200, deosebite cheltueli ale școlilor; leafa profesorilor câte lei 300 pe annu cu care, împărțindu-se restul sumei de lei 540,000, se găsește puțință de a se numi numai 1800 instituirii care..... numai la satele cele mai multu populate și mai centrale, rămăindu ca satele cele mai mici să se lege cu celelalte, seú să se iea la vreme dispozițiunile ce împrejurările voru ierta.

Indată se va publica pentru găsierea profesorilor a veni la doue zile hotărâte pe septămână a se eșamina cei din Valachia mare la Eforia, cei din Valachia mică la Craiova și indată ce se voru priimi relații de la Vornicia pentru casa de școlă, se voru trãmite institutorii indată ce fiă-care se va simți destoinic. — Se voru trãmite table lancastrice din ..... trebuinciöse; în publicațiune se va areta leafa ce au s'o primescă profesorii și să se adauge clausa din oficiu pentru preoții cari la cea din urmă organizațiune a școlilor sătesci unde au fostu institutorii.

Să se cëră în grabă banii de la Vistieria, asemenea să se cëră bani pe anii trecuți pentru ținerea școlilor de artă și de agricultură.

ANESA No. 57 d).

Copii după oficiul Măriei Sèle Principele Caimacam Alexandru Dimitrie Ghica cu No. 12 annulü 1857 Ianuariu 11 cötră Departamentulü Credinței.

Desvoltarea instrucțiunii publice, întinderea luminelor în toate clasele societății trebuie să fiă cea din 1-a datoriă a unui guvernü adevăratu părintescü. Vădëndü însă că școlele sătesci, întocmite încă de Domnia-Vöstră, s'au desființatü, de și sumele cuvenite acestui aședământü s'au respunsü necetätü de cötre toate, avëndü în băgare de se-

mă atâtü dispozițiunile primitivei organizațiunii acestorü școle, câtü și diversele proiecte, care dupe vreme s'au propusü pentru reînființarea lorü.

Noi poruncimü cele următore:

Se voru înființa indată școle sătesci, începëndü de la satele cele mai multu populate și treptatü pënë la satele cele cu populațiune mai mică, avëndu-se în vedere a se împreuna printr'o singură școlă și pe câtü depärtarea locului o va ierta, satele cele mici cu cele mari. Spre acest sfërșitü indată se va publica de cötră Eforia școlilor zile otărâte spre esaminarea acelorü candidați, cari găsindu-se destoinicü, se voru numi institutorii, folosindu-se Eforia de preoții bäsericilorü sătesci, acei cari la äntëia întocmire a acestorü școle au fostu pregătiți a fi învățatorii și se va otări o lëfă anuală și se voru trãmite pe rëndü fiă-care la șutul seü, spre a începe de locü învățatura tinerilorü săteni. Institutorii săteni, deosebitü de lëfa ce voru primi și despre care Eforia școlilorü chipzindü va asterne și ne va supune spre întärire statü, voru fi scutiți de ori-ce altă dajdiä cötră statü, cu chipulü acesta sörta lorü fiindü sub de apröpe priveghiare a revisorului generale alü școlilorü, a profesorului districtale și a revisorelui speciale, ce se va numi de cötre Eforia dintre candidați de institutorii cei mai capabili și esperimentali.

Institutorii săteni voru fi îndatorati în lunile de vără ale lucrului pämentului să mERGä la școla centrală a judeciului, unde voru urma sub de apröpe direcțiune a profesorelui a se imputernici și a se deseversü la cele ce arü mai fi de lipsä, pe timpulü ce se va găsi de Eforie că este de ajunsü. Se va publica în totä țerra că toți acei cãti pe viitorü voru voi a se inrola între candidați de institutorii, să fiä datorii a urma învățaturile școlei centrale de județü și gäsindu-se destoinicü, se voru numi institutorii în locuri vacante. Pënë în primävära viitoare se voru repara încăperile de școle ce s'au fostu înființatü și cari astăzi sunt în deröpänare; asemenea unde nu voru mai fi esiständü asemenea clădiri să se îngrijască a se găsi încăperile putinciöse. Cărțile elementari, ce se voru otări pentru învățatura copiilorü de săteni, se voru vinde lorü cu celü mai micü precü și se voru da gratis la cei săraci.

Fiă-care proprietarü va fi de apröpe priveghia-

toru pentru buna stare a scolilor si silinta institutorilor, intelegandu-se pentru acestu sfersitu cu profesorele districtale.

Ocamuitorii judeteloru sunt chemati de aci inainte a ave cea mai mare silinta la inaintarea invetaturei si moralei in judetele loru, ca sa merite cu dinadinsulu titlulu de presedinti ai comiteteloru de Instructiune publica.

Sumele ce se voru aduna pe anulul curentu si in viitoru din cei cate doi lei de familia, se voru versa regulatu in casa Eforii scolilor, ramandu de acumu inainte in primitiva si speciala loru destinatiune. Departamentul Credintei si alu Instructiunii publice in intelegere cu acela alu trebiloru din intru si alu financeloru va aduce catu mai fara zăbava la indeplinire acestu alu nostru oficiu.

Urméza iscalitura Mării Séle Princiului *Caimacam*.

ANESA No. 57 e).

Cötră Ministrulü Financielorü

In virtutea inaltulu oficiu cu No. 12 de la 11 ale curente, prin care M. S. Princiulu Caimacam a bine-voitu a ordona sa se reinfinteze scolele comunale, Eforia lucrandu, intru ceea ce o privesce, spre esecutarea aceste inalte porunci, are neapărată trebuinta mai anteu de tote a cunósce totala suma de banii ce urméza a se aduna din contributia coloru doi lei de familia pe anulul curentu pentru a pute apoi alcătui budgetulu acestoru scole si determina lefile invetatoriloru. De aceea cu onóre rógă pe acelü Onor. Ministeriü sa bine-voiescă a-i da această sciinta catu mai fara amănare, si totu d'odată a dispune cele de cuviinta spre a se sloboði in primirea Domnulu Pacharnicu Const. Cernovădenu, casieriulu scoliloru, Sumele ce vor fi implinitu péné acum si cele ce se vor implini in viitoru din dissa contributiune spre a nu se aduce din lipsa baniloru cea mai mică impedicare la infiintarea scoliloru, care se cere a se indeplini catu mai curéndu, potrivitü cu inaltă poruncă.

No. 108,
25 Ianuariü 1857.

ANESA No. 58.

PUBLICATIUNE.

In temeiulu inaltulu oficiu alu Măriei-Séle principelü caimacamü de la 11 curentu cu No. 12, Eforia scoliloru publica cele următore :

1. Scolele satesci se voru reinfinta indata incependu de la satele cu populatiune mai mare si treptatu péné la satele mai pucinu populate.

2. Toți aceia cati, profitandu de această inaltă chiamare, voru voi a se numi invetatori pe la acele scoli, se vestesce a se aréta cei din Valachia mare la Eforia scoliloru, éru cei din Valachia mica la inspectorulu colegiulu din Craiova spre a fi examinati cu incepere de la 1 ale viitorulu Februariu, necurmatu in tote Joile si Sămbătele de la dece ore dimineța péné la trei ore dupe amiaði.

3. Spre a pute Eforia de locu pune in lucrare patriotica dorinta a M. Séle principelü caimacamü de o camu dată nu va cere la numirea de invetatori decâtu a sci sa citésca si a scrie, catechismulu si cele patru lucrari din aritmetica.

4. Veri-cine se va aréta spre esaminare va fi insoțitu de unu certificatü in scrisu din partea autoritatei loculu seü seü a profesorulu publicu din județulu respectivü, incredintatoru despre a sea moralitate si buna conduită in societate.

5. Pe viitoru insă se va cere de la fia-care institutoru a-si immulti cunoscintele, urmandu la scolele centrale din județe pe lunile de verá, pregatindu-se a sci afara de cele mai susu numite invetaturi si pe cele următore : a) istoria sântă ; b) din geografia, divisiunile principale ale globulu, geografia Europei si mai specialu pe aceea a țerrei romanesce ; c) ore cari cunoscinte istorice ; d) din aritmetica, numerele complexe, sistema greutăților si măsuriloru din țerra ; e) cunoscinte de plugaria si f) din geometria, aplicatiunea la măsurătorea stinjiniloru si a pogóneloru.

6. Conformü dispozițiunei inaltulu oficiu, Eforia se va folosi de acei preoti ai bisericeiloru satesci cari la anteia intocmire a acestoru scole au fostu pregatiti a fi invetatori si cari se voru aréta spre esaminare la zilele mai susu arătate.

7. Aceia cari se voru alege vrednici de invetatori se voru numi numai indata si se voru trami-te pe röndu fia-care la satulu seü.

8. Invetatorii de sate voru fi scutiți de ori-ce

dare către stat și vor fi primiți de la Eforia lăfa câte lei trei sute pe an.

9. Conform luminatului oficiu vor fi datorii a se ocupa cu dinadinsul numai de școlă, întrebându totu zelul lor spre învățatura și buna purtare a tinerimei țerrane.

Către Ministerul din lăuntru, No. 120 Ianuariu 28, 1857.

În virtutea înaltului oficiu cu No. 12 de la 11 ale curentei, prin care M. S. Prințul Caimacamă a bine-voit să ordona să se reînființeze școlile comunale, Eforia lucrându întru cea ce o privește, spre executarea acestei înalte porunci, are neapărată trebuință a ști câte din casele școlilor comunali de mai înainte se află înființate și reparându-se se potu întrebuița pentru reînființarea școlilor cari, conformu citatului înaltu oficiu, are a se urma treptelnicese începându de la satele cele mai de frunte.

Eforia cu onore roga onor. Ministeru să bine-voiescă a face cele de cuviință ca să se începă câtu mai neîntârziat reparatiunea școlilor case ale școlilor comunali și îndată ce se voru pregăti aceste case va bine-voi onor. Ministeru să încunosciișeze acestei Eforii spre a puté face apoi cele de cuviință ca să se începă pe dată predarea învățăturilor la acele școle.

ANESA No. 59.

JURNALŪ.

Eforia școlilor, în urmarea înaltului oficiu cu No. 12 de la 11 Ianuariu în privința reorganizării școlilor comunale, a chipzuită a se publica îndată pentru găsirea învățătorilor de sate și începerea câtu mai curându a acestor școle, spre determinarea lefilor învățătorilor și a celorlalte cheltueli scolastice, a luat în considerațiune că după adresul cu No. 784 Ianuariu 26, ce s'a primit de la onor. Visteria, suma totală ce este a se împlini în anul curent de la sătenii pe sema școlilor comunale este de lei: 651,814 par. 26, din care, scădându-se lăfa a șapte revisori socotiți câte lei 200 pe lună, cari revisori voru fi însărcinați a priveghia pe institutori și a-i pregăti pe lunile de veră, lefile acestora dau pe an lei 40,800.

Scădându-se asemenea lăfa de 300 de lei pe an cu care putem plăti de o cam dată cu mi-lócele ce avem 2000 de învățatori pentru satele cele mai populate 600,000.

Suma totală ne dă 640,800 care, scădându-se din 651,814 par. 29, rămâne un rest de 11,014 par. 26, adică un spre-șapte mii patru-spre-șapte parale 26 care va servi de o cam dată pe câtu se va puté la cheltuelile scolastice precum împărțiri de premii pe la esamene, cărți didactice pe la copiii săraci și altele la școlile sătesci.

Secretaru: *St. Neagoe.*

Sub-scriși. *Poenaru.*

Florescu.

G. Costa-Foru.

No. 9, Febr. 18.

ANESA No. 60.

ONORABILEI EFORII A ȘCOLELORŪ,

No. 357, Febr. 26, 1857.

Prin buletinul statului am vădu publicându luminatul oficiu alu Măriei Sèle Prințulu Caimacamă pentru deschiderea școlilor prin tóte satele. Măria Sea nu putea mai bine a ști aréta patriotica bună-voință și a însemna mai bine obla-duirea Măriei Sèle printr'unu altu-fel de faptă mai bună și mai răvnitoare pentru binele patriei ca printr'acéta, pentru că numai prin învățatură se capătă lumina și numai povățuit de lumina se face ori-cine creștinu bun, bun cetățianu și bun patriot.

Am vădu totu prin buletin prin mai multe numere publicându-se măsurile ce a luat onor Eforia în privința acéta. Densa, ca unu organu alu îndeplinirei scopulu Măriei Sèle și alu acceptării obscesci în privința acéta, póte a se felicita nu puțin că i s'a prilejitu ocașiunea a îndeplini acéta lipsă, simțită în generalu de tota națiunea, și pentru aceea privirea obscescă este ajintată asupra-i, ca de la bunele măsurile ce va lua, să se potă pe deplin ajunge scopulu și să se îndeplinescă lipsa și trebuința simțită. — Déca cu acéta venim a esprima onor. Eforii părerea noastră în privința acéta, scopulu nostru este într'unu chip cu totul bine-voitoru.

Între celelalte măsurile luate de onor. Eforia pen-

tru deschiderea acestor scóle, amú vèdútu și a-
ceea, adică că toți, cei ce vorú voi a se înrola ca
învățatori la scólele de sate, cei din Valachia mare
să viă în Bucuresci a da esamenú la onor. Eforiă.
Acéstă măsură, după părerea noastră, pricinuesce mare
anevointă acelora mai cu sémă de pe la satele din
județele cele mai cu depărtare de Bucuresci prin
întreprinderea unei asemenea lungi călătorii; negre-
șitú însoțitú cu nu pucină cheltuélă, după scumpé-
tatea tuturilor din timpul de față, din care pri-
cină credemú că partea cea mai mare se va lăsa
de o asemenea întreprindere și satele, cu tótă buna
voință a guvernului și a onor. Eforií, vorú rămáne
lipsite și pe viitorú de unú asemenea folositorú și
neapăratú trebuinciosú aședéméntú. Pe de altă parte
totú după măsurile onor. Eforií de a se priimi de
învățatori la aceste scóle și din preoți, noi profi-
tândú de acéstă ocaziune, n'amú lipsitú prin chi-
pulú celú mai întinsú a chiăma cu orí-ce aminte
a tuturilor preoților din Eparhia noastră mai cu
sémă a seminaristilorú ca să iea asupra-le o ase-
menea îndatorire folositoare pentru dênși, altú-felú că
potú fi mângâiați cu ceea ce li se mai dá după a-
céstă însărcinare, câtú că și misia și una din da-
toriile lorú cele mai mari este a învăța. Acumú
pentru sfêrșitulú d'a se esamina, urmândú a veni
în capitală nu numai că vorú încerca aceleași ane-
voințe arătate mai susú, dérú însă și aceea că pe
unú așa tempú îndelungú nu potú a-și lăsa eno-
riile ce aú, trebuincioși fiindú în orí-ce vreme a se
afla în mijloculú lorú pentru întéplătoare trebu-
ință, și prin urmare tótă voința și dorința noastră
și a preoților, onor. Eforiă, prin acéstă măsură
potú rămáne lipsite de concursulú pomeniților, de
la cari arú avé unú ajutorú însemnatú, mai cu
sémă de la seminaristii ce și aú dobânditú cunos-
cință în seminarú cu multú mai întinsă de câtú a-
celea ce se cerú. În vreme ce, dupe orí-care chipú,
acéstă esaminare s'ar puté face în capitala fiă căruí
județú de către profesorii ce i are orénduiți față
fiindú, de se va socoti de trebuință din orí-ce mo-
tivú, a se afla și alte persóne pe cari onor. Efo-
riă va găsi de cuviință.

Onor. Eforiă, bine voindú a lua în de aprópe bă-
gare de sémă părerea noastră, nu suntemú la ín-
doélă, că în convingerea sea va face totú ceea ce
va socoti de cuviință ca să se pótă ajunge scopulú
acella adevă, alú înlesnirii spre luminarea tineri-

mei, de care acumú atâtú de multú are trebuință
și pentru care, ca pentru unú lucru atérnatú de
dênșa, va trage tótă lauda și mulțămirea obscescă.

Filotheiú, Episcopulú de Buzéú.

Resoluțiune.

Să se respundă că Eforia, prețindú simțimén-
tele de patriotismú ale Pré-sânției-Séle, va profita
de propozițiunea ce-i face.

*Către Pré-Sânția Sea părintele Filotheiu, Episco-
pulú Eparchiei Buzeuului.*

Eforia, aprețindú venerabilele sentimente de pa-
triotismú ce exprimați în adresa Pré-Sânției-vóstre
cu No. 35 vine printr'acéstă a vé încredința cu
respectuosă reverință că va profita de bine-voitóra
propozițiune, ce-i ați făcutú prin citata adresă.

ANESA No. 61.

JURNALÚ.

Cu tóte că, în urma luminatului oficiú de la 11
Ianuariú cu No. 12 în privința reînființării scóle-
lorú sătesci, Eforia, dorindú a înființa potrivitú mi-
dlócelorú séle câte se va puté mai multe scóli, a
întocmitú prin jurnalulú seú de la 12 Februariú
trecutú ca să se înființeze 2000 scóli sătesci, de-
terminândú câte lei 300 pe annú pentru învățá-
tori; dérú, vedéndú că, **în urma publicațiilorú
ce a făcutú, nu s'a arătatú mai nimeni** și
atribuindú acéstă mai cu sémă la pucinătatea su-
mei de lei 300 pe annú în proporțiá cu trebuin-
țele anuale ale unui învățatorú, care nu are tempú
de a se ocupa de interesele séle plugăresci nici de
alte speculațiuni, fiindú silitú totú anulú a se ocu-
pa pe timpulú de iernă cu învățatura tinerilorú țer-
rani, éru pe véră a merge ei însiși la scóla cen-
trală din județú spre a lorú perfecționare, pentru
aceea a chipzuitú Eforia a se aduce la jurnalulú seú
de mai nainte modificațiunile următoare:

1. Léfa învățătorilorú se va determína a fi de
lei 600 pe annú. Prin urmare cu suma de lei
600,000 afectată prin budgetú pentru acestú sfêr-
șitú se va înființa de o cam dată numai 1000 scóli
sătesci.

2. Se va publica prin gazete că de acum înainte
candidații de învățatori vorú avé a se înfăciașa spre
esaminare la institutorií scólelorú centrali din județe

cari prin raportă către Eforie, recomandându pe Candidatulă ce se va găsi destoinic, împreună cu denumirea satulă unde este a se eșeă, li se va trămite cartea de orânduire.

3. Se va prefera în fiă-care plasă satulă celă mai populat și celă mai centrală, astfel încătă numai dupe ce se voră înființa celă pucină câte o scólă în fiă-care plasă în tótă țerra, apoi să se mărescă numărulă scólilor în fiă-care plasă pêne la numărulă de 1000 pe câtă ne ajunge miđl-cele ce avemă ađi.

Prin raportă, se va supune la cunoscința Mării Sélé Principulă Caimacam chipzuirea Eforii de a se modifica Statulă lefiloră dupe chipulă arătătă mai susă.

Secretar *St. Neagoe*

Subscriși *Florescu, G. Costa-Foru.*

PUBLICAȚIUNE

În urma publicațiunei pentru reinființarea scólilor sătesci, ce s'a făcută de acéstă Eforiă prin glasulă Buletinulă și anuciătorulă română, voinđă Eforia să înlesnescă câtă se pôte mai multă pe Domniă Candidađi de învățatori, a găsită de cuviință să modifice art. 2-lea din susă đisa publicațiune în chipulă următoră:

Fiă-care candidată din veri-ce districtă se va examina de acumă înainte de cötăre D-lă Institutoră superioră ală scôlei publice din reședința Districtulă respectivă.

Candidatulă va fi îndatorată a înfăciașa la D-nu Institutoiă și ună Certificată de moralitate dupe care apoi Eforia, priimindă relația Institutorulă Districtulă, va numi pe învățatoră și acesta îndată va intra în funcțiune.

ANESA No. 61 (bis.)

Mării Sélé Principelă Alexandru Dimitrie Ghica, Caimacamulă țerei Romănesci.

Eforia Instrucțiunei publice.

Raportă

Eforia scólilor, prețindă dorința, ce-ađi arătătă în faptă de a întinde binefacerile Instrucțiunii la tóte clasele societăđii, n'a putută înțelege altă-felă nepriimirea pêne acum a înaltei deslegări ce se ascéptă la raportulă ei cu No. 378 din 12

Martie anulă 1857, de câtă că a tăcută desapro-barea mesurăi propuse de Eforie de a se micșiora numărulă scólilor sătesci spre a se puté mărirele file învățatoriloră.

Dintr'acéstă, incredințându-se ca Înălțimea Vós-tră nriimiđi împucinarea numărulă scóliloră, ci din contră doriđi înființarea loră în tóte satele, Eforia, conformă dorinței sélé, vine plecată a Vě supune și acumă pe de o parte necontentele cereri, ce întěpină din partea sateloră celoră fără scoli, ca să se înființeze și la đisele scoli ast-feliu cumă interesulă comună o cere și dreptatea reclamă, de vreme ce din numărulă de 3379 de sate, care plătescă cei doi lei de familie, numai la 956 s'aă putută înființa pêne acuma scoli; érá pe de alta nu lipsesce, Pré Înălțate Dómne, a Vě face cunoscută imposibilitatea materială de a puté să se spere realizarea acestei mari cugetări a Înălțimei Vóstre, cu miđl-cele ce avemă ađi, care abia ne permită a fisa învățatoriloră o lěfă cu totulă neînsemnata de lei 300 pe anulă. Îndrăsnimă a mai adauga, Pré Înălțate Dómne, că chiară învățatoriă, ce s'aă înființată pêne acună, n'aă priimută postulă de câtă cu speranță și desă repetate promisiuni din partea Eforiei, ca peste pucină li se va îmbunătăđi sórtea. Astă-đi însă cei mai mulți aă perđută răbdarea, dimisiunile vină la cancelarie pe fiă-care đi și astă-feliu, cu întristare o đicemă, pôte fi de temută ca proiectarea acestei mari instituțiunii se amenință de o gradată scădere, cu tóte silințele ce 'și dá Eforia și cu totă zelulă ce aréttă atâtă locuitoriă plină de ardóre de a se lumina, câtă și cei mai mulți din învățatoriă.

Pré Înălțate Dómne! Îndouirea fondulă scóliloră sătesci este indispensabilă și s'ară puté spera cu cea mai mare înlesnire, decă s'ară puté lua de fiă-care familiă câte 5 lei în locă de 2, ce se plătescă acumă. Ceea ce s'ară face cu cea mai mare mulțămire a locuitoriloră și fără altă formalitate, de câtă simplă voință a loră de a mări acéstă dare, ca ună ce privesce numai interesulă sătescă în destulă numai să li se dée garanță, chiară în faptă prin înființarea scóliloră, ca fondulă loră nu se va întrebuița de câtă la scopulă pentru care este afectată. Dovéda cea mai sigură despre buna voința țerraniloră este ca ei, în dorința ce aă de a se împărtăși fi loră de învățatură,

indată ce s'au publicat luminatulă oficiu pentru deschiderea scólelor, vedëndü cã Eforia nu gãsesce lesne invěțătorü cu platã potrivitã de lei 300, ei insiși au voitü a adauge plata și chiarü peste indoutü; dërã Eforia, nevoindü sã dëe ocașie de ver-o neorënduélã ce s'arü fi întemplatü prin cisluire între dënșii, cu părere de rëu au opritü cu totulü ori ce invoelã. Dëcã Inãlțimea Vóstrã veși socofi cã nu s'arü putë acumü întrebuița acëstã mësura, Eforia scólelorü nu vede altü miđlocü de câtü de a vë ruga plecatü sã bine-voiři a ordona ca sã se iëe din casa centrale pe fiã-care annü suma neapãratã care, impreunãndu-se cu suma ce se iëe acumü de la Vistierie din cëi 2 lei de familie, sã pótã acoperi budgetulü generalü alü scólelorü, ce se vorü inființa în tóte satele.

Cu chipulü acesta se vorü plãti lefile invěțătorilorü, împãrțindu-se acestea în trei categorii seü clase. Invěțătorii de clasa I-a vorü avë lei 600 pe annü și se vorü orëndui la satele cele mari cu populațiunea mai susü de una sutã familie. Se va cere de la acesti invěțătorü invěțăturü ceva mai întinse de câtü de la cei-lalți. Invěțătorii de clasa II-a cari vorü avë lei 500 pe annü și se vorü numi pe la satele cu mai pucinü de una sutã familie și invěțătorü de clasa III-a cu lëfã de 400 lei pentru satele mai mici de 50 familie. Deosebitü de acesta, cu economiele, ce se vorü putë face pe fiã-care annü din fondulü acestorü scóle și cu darurile ce se vorü priimi de la D. D. particulari și proprietari, dupã îndemnurile ce neîncetatü le face Eforia, se sperã, pré Inãlțate Dómne, cã se va putë fissa o sumã destinatã pentru premie la elevii terrani, cei mai silitori, pentru cumpãrãtorie de cãrți pe la cei mai sãraci și pentru resplãtirea gradatã a invěțătorilorü, celorü ce într'unü timpü mai îndelungatü vorü proba zelü și capacitate.

Bine-voiři, Pré Inãlțate Dómne, a susținë pre Eforia în zelulü seü celü mare de a vedë prin silințele sele și prin Inalta protecțiune a Inãlțimei Vóstre puinduse în lucrare câtü mai curëndü monumentulü de gloria, ce cu totü direptulü cuvëntü se cuvine numai Inãlțimei Vóstre.

(Semnatã) *G. Costaforu.*

No. 1178,
Iuniu 9, 1858.

ANESA No. 62.

Eforia scólelorü conformü cu dispozițiunile inaltulü oficiu de la 11 Ianuariu No. 12, atingëtörü de reînființarea scólelorü sãtesci, dorindü a pune la cale inființarea a câtü se va putë mai multorü scoli prin budgetulü pe annulü curentü, ce cu alü seü plecatü raportü din 16 Februariu sub No. 196 a supusü inaltei publicãri, a și fãcutü sã se întocmescã 2000 de scóle și în mësura sumei de lei 600,000 a fisatü lëfa invěțătorilorü numai lei 300 pe annü.

Vedëndü insã cã, în urma publicațiunilorü ce s'au fãcutü, nu se arëtã mai nimeni doritorü a se însãrcina cu asemenea funcțiune și observëndü cã lëfa de lei 300 pe annü otãrãtã prin bugetü este fórte neinsemnatóre și în disproporțiã cu trebuințele unü invěțătorü, care este îndatoratü a-și da totü tempulü annului în serviciulü invěțăturei tinerimei țerrane pe tempulü de iernã și chiarü în a sea perfecționare pe lunile de vërã, cândü este datorü a merge la scóla centralã din județü cu a sea chiãltuélã; a chipzuitü prin jurnalulü ce a încheiatü la 9 Martie sã urce lefile, determinãndu se fiã-cãruia invěțătorü lei 600 pe annü, care și acësta de și micã pentru tempurile de ađi, dërü totü se pôte spera a se gãsi invěțătorü cu mai multã inlesnire pentru 1000 sate cele mai populate și cele mai centrale, atãtü pe câtü iértã ađi miđlócele, pënë ce se va legiui o mai întinsã contribuțiune seü unü altü isvorü de adãugire pentru budgetulü scólelorü sãtesci. — Spre acësta a sea chipzuire, Eforia plecatü o supune la cunoscința Inãlțimei-Vóstre și o rógã plecatü sã bine-voiëscã a da luminata deslegare dũpe care se va lua mësurile cuviinciöse spre inființarea câtü mai fãrã zãbavã a susü điselorü scóle potrivitü dorinței Inãlțimei-Vóstre esprimatã prin luminatulü oficiu.

No 378,
Martiu 12, 1857.

Copiã dupe raportulü administrațiunei de Brãila cu No. 1738, anulü 1757 Martiu 7, cãtre Departamentulü din Iãuntru.

Pe cererea și pregãtirea încãperilorü scólelorü de prin satele acestui districtü, în urma mësurilorü lnate de administrațiune încãtü sã fiã priimitorë de a începe într'ensele invěțăturile, se apropiã la sfërșitü, érü vr'unü doritorü de *candidatü de invěță-*

tură de tóte nu s'a arĕtatŭ pĕnĕ acum ca să-și prĭimĕscă cuvenitulŭ documentŭ cu care urmĕză a se ĭnfacișa la onor. Eforiă a scólelrŭ pentru esaminare, potrivitŭ publicațiunei făcută ĭntr'acestŭ sfĕrșitŭ, și că de nu se arĕtă nisce asemeni doritorĭ, administrațiunea crede că cauza este condițiunea de a merge ĭn Bucuresci fiindŭ acĕsta o greutate pentru dĕnși, urmândŭ a-i costa ehelnelă și perdere de tempŭ fiindŭ cu depărtare;

Administrațiunea se crede datóre a supune acĕsta la cunoscința onor. Ministru, prin adăugire de rogațiune să bine voiĕscă a face punerea la cale de a se esamina acei doritorĭ de candidați de către comitetulŭ de inspecțiune alŭ scólei normale din acĕstŭ districtŭ, ca să nu mai mérgă ĭn Bucuresci.

De punerea la cale ce va bine-voi a face va onora pe administrațiune cu respunsŭ.

(Iscălitŭ) administratorŭ: *Const. Rosetti.*

ANESA No. 63.

(la pag. 20, rĕndulŭ 14.)

CĂTRE MINISTRULŪ INTERIORŪ.

Eforia scólelorŭ rógă pe acelu onor. Ministerŭ să bine-voiĕscă ca prin sub-ocărmuirile locali să ĭndemneze pe satele cele de la una sută familĭ ĭn susŭ, unde pĕnĕ acum nu s'a orĕnduitŭ ĭnvĕțătorĭ, ca de la 15 ale viitorului Augustŭ să trămită câte unŭ candidatŭ la scóla publică a districtului respectivŭ, spre a se pregăti la ĭnvĕțăturile ĭncepĕtore ĭn curgerea semestrului viitorŭ de iĕrnă, ca dupe aceea ĭndată să se orĕnduĕscă ĭnvĕțătorĭ la satele lorŭ. — S'a vĕdŭtŭ silită Eforia a lua acĕstă măsură din cauza greutăței, ce ĭntĕmpină ĭn găsirea ĭnvĕțătorilorŭ de sate. Cu acĕsta ĭnsă nu s'aduce nici o modificațiune la mĕsura luată mai din nainte, pentru care și este rugatŭ onor. Ministru să bine-voiĕscă a mai repeta poruncile séle pentru găsirea de ĭnvĕțătorĭ și numai acele sate unde nu se vorŭ putĕ găsi, să se ĭndemneze celŭ puținŭ a trămite candidatŭ la scóla districtuală. Care ĭndemnare speră Eforia că satele o vorŭ esecuta cu tótă a lorŭ mulțămire, fiindŭ mai cu osebire ĭn folosulŭ și lumina-rea chiar a locuitorilorŭ sătesci.

No. 737.

ANESA No. 64.

Lista de reînvierea făcută școlilor comunali și starea în care s'au găsită făcând cumu și de table lancastice găsite pe la unele școli din cele date mai înainte pe cându erau școli în plășile: Znaagou, Motiștea și Dambocila, Anulul 1867 Septembrie 18.

No. școlilor	Numirea plășilor și școlilor cari au școli.	De au școlă s'au și în ce stare se află	De au învățat ōrbele necesarii pentru școlă, școlă nu					De au învățător s'au și cine a nume este învățătorii	TABELLE LANCASTICE GĂSITE						OBSERVAȚIUNE
			Bănci	Semi-cercuri	Tablă de littere	Tablă de socotelă	Mésă și scaun pentru învățat		Nr. tab. de silabism	No. tab. de rogățiune	No. tab. de catehism	No. tab. de Ist.-sântă	No. tab. de manual	No. tab. de aritmetică	
Plasa Znaagoului															
Satele:															
1	Rosiu, Dudu, Haimanalele, Giulesci, Tigănia și Boja.	Școlă este în bună stare	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	D. Th. Nécsu	20	16	12	24	45	Aceste table s'au lăsat în păstrarea școl. sătesc, lipsind de la silabism de la No. 1 până la 11.	
2	Rudeni, Giulesci și Chiajna.	Idem	are	are	are	are	are	Nu au	20	16	12	24	45	Aceste table s'au lăsat în păstrarea școl. sătesc, lipsind de la silabism de la No. 1 până la 11.	
1	Dragomirescii din delu.	Școlă are, însă în proastă stare	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu au	30	16	12	23	45	Item lipsind de la manual No. 5, 6.	
1	Dragomirescii din vale și Zurbana	Școlă nu au	idem	idem	idem	idem	idem	Nu au	30	10	12	34	45	Idem lipsind de la rugăciune No. 1, 2, 3, 4, 5, 6.	
1	Popes. Mânăs. și Mannu	Școlă este, însă în proastă stare	idem	idem	idem	idem	idem	D. Geroghe Viădulescu	30	16	12	34	45		
1	Cosoba Goleșcului Cos.	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Nu au	30	10	12	34	45		
1	Cretules. și Trestieni	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Nu au	30	10	12	34	45		
1	Brezăia Cămărașului și a Bibescului	Nu e școlă	idem	idem	idem	idem	idem	Nu au	30	16	12	34	45	Aceste table s'au lăsat în păstrare școlii sătesc	
1	Tărtășescii, Tărtășescii, Bojoreni și Tărtășescii de sus	Școlă este, însă în proastă stare	idem	idem	idem	idem	idem	Nu au	30	16	12	34	45	Aceste table s'au lăsat în păstrare școlii sătesc	
9	Ciocănesci	Școlă e bună	idem	idem	idem	idem	idem	Nu au	30	16	12	34	45	Aceste table s'au lăsat în păstrare școlii sătesc	
10	Crețu și Uricenca	Școlă este bună	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	D. Nache Orđaru	30	16	12	34	45	Idem lipsind de la silabism de la aritmetică No. 45.	
1	Butimannu, Lucianca, Sterianu și Pășcănescă	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Th. Poppescu	24	16	12	—	44		
1	Bocesci, Crevedia și Coșani	Școlă este, însă în proastă stare	are	are	are	are	are	Nu au	16	12	8	20	26	Aceste table s'au lăsat în păstrare școlii sătesc	

No. școlilor	Numirea plășilor și școlilor care au scos	De au școlă s'au nu, și în ce stare se află	De au învățat obligatoriu școlă s'au nu						Ce au învățat s'au nu și cine a nume ese învățător	TABELELE ÎNCĂSTRIE GĂSITE						OBSERVAȚIUNE		
			Bănci	Semi-cercuri	Tablă de litere	Tablă de socotelă	Mesă și scanun pentru învățător	No. tab. de silabism		No. tab. de rugăciune	No. tab. de catehism	No. tab. de Ist.-sântă	No. tab. de manual	No. tab. de aritmetică				
1	Oreulescii Cantacuzino	Școlă nu are	idem	n'are	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	15, 16, 27, 28, 29, și 30. De la Rugăciuni No. 3, 4, 5, 6. De la Catehismul 1, 2, 5, 6. De la Istoria-Sântă No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 25, 26. De la manual No. 5, 6, 15, 16, 21, 22, și 24. De la aritmetică No. 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 27, 28, 39, 40, 41, 42.
1	idem de grosu, idem Fălcoieni și Dărzile	Școlă nu are	idem	n'are	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	Aceste table s'au lăsat în primirea Statului satescu lipsind table de la Catehism No. 1 și 2 de la istoria sântă No. 19 și 20
14	Bucuveeni și Buciumeni	Școlă este bună	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	Aceste table s'au lăsat în păstrarea statului satescu.
1	Corbunca, Tomasci, Tomasci de susu, Tomasci Monăstiri, Vătra poștii, Pociovaliscea, Petresci și Ostrali	Școlă este în proastă stare	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	
1	Cociocu	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	
1	Băteni	Școlă este în proastă stare	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	
1	Ciolecanii	Școlă este bună	are	are	n'are	n'are	are	are	N'ai	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	
1	gănesci	Școlă n'au	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	
1	Tâncăbesci	Școlă este bună	idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	
1	Germănesci, Ciofliceni, Isvoranii	Școlă este bună	are	are	are	are	are	are	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	
1	Turbății	Idem	are	are	are	are	are	are	D. Stefan	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	
1	Gruia	Idem	are	are	are	are	are	are	N'are	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	
1	Lipicea, Bozdanii și Bolta-negri	Școlă este în proastă stare	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu are	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	
1	Mora Sărăcă și Cantela	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	idem	N. Gheorghescu	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	
1	Pășcanii	Școlă este bună	are	are	are	are	are	are	C. Manolescu	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	

Table lăgate în păstrarea statului satescu, lipsind de la silabism No. 1 și 2 și de la aritmetică No. 7 și 8.

Tot ANEȘA 64.

No. școlilor	Numirea plășilor și școlilor care au scoli	De au școlă seu nu și în ce stare se află	De au înținatău omrețele neores-sarie pentru școlă seu nu					De au învățator seu nu și cine a nume este învățătoru	TABELLE LANCASTRICE GĂSITE						OBSERVAȚIUNE				
			Bănci	Semi-cercuri	Tablă de littere	Tablă de socotelă	Méssa și scaunul pentru învățătoru		No. tab. de silabismu	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catehismu	No. tab. de Is.-sântă	No. tab. de manualu	No. tab. de aritmetică					
<p>Passa Mostiscea <i>Satele:</i></p>																			
1	Grădișca și Greci	Școlă n'au	n'are	n'are	n'are	n'are	D. Gg. Andrees.	—	—	—	—	—	—	In școlă ce eras mai nainte ședea D. prop. și nu voese a o libera.					
1	Serindaru și Dridurile	Școlă în prst. stare	idem	idem	idem	idem	Nu au	26	8	10	30	22	35	Aceste table s'a dat în păstrarea sfatului sâtescu lip-sind de la silabism No. 1, 2, 29, 30. De la rugăciune No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. De la catehismu No. 5 și 6. De la istoria sântă No. 17 și 18, 25, 26. De la manualu No. 15, 16 de la Aritmetică No. 3, 4, 13, 14, 21, 22, 25, 26, 41, 42.					
1	Chiroiu, Bițina, Ungureni, Pământeni și Stăini	Școlă este bună	idem	idem	idem	idem	D. N. Sărăcenu	22	12	8	26	14	39	Aceste table s'au dat în primirea D-ului învățătoru lipsind table de la silabism No. 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18, de la Rugăciune No. 3, 4, 5, 6, De la Catehismu No. 3, 4, 11, 12. De la Istoria Sântă No. 5, 6, 26, 27, 28, 29, 30, 31, și 32. — De la manualu No. 1, 2, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 21, și 22. De la Aritmetică No. 13, 14, 19, 20, 43, 44.					
1	Drăgoescii de sus și de jos	Școlă este nerep.	are	are	n'are	n'are	Nu au	30	16	12	34	24	45	Tărate în primirea Statului Sâtescu.					

No. scóloróru	Numea plášilor și sate- lorú cari au scóli	De au scéla séu nu și în ce stare se află	De au înfintatú OBIECTELE NECES- SARIE PENTRU SCÓLA séu nu					De au învătător séu nu și cine a nume este invătătorú	TABELLE LANCSTRICE GĂSITE						OBSERVAȚIUNE		
			Bănci	Semi-cer- curi	Tablá de littere	Tablá de sototéla	Méssá și sca- unú pentru invătătorú		No. tab. de silabismú	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catehismú	No. tab. de Ist.-sântá	No. tab. de manualú	No. tab. de aritmeticá			
1	Mariuța Piscurile	Scóla este nerepar.	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu au									
1	Gostlele, Ghima și Gos- tielle mânăstirii	Scóla este bună	are	are	idem	idem	are	Idem									
1	Ileana	Idem	idem	idem	idem	idem	idem										
1	Belciug. de sus și de jos.	Idem	n'are	n'are	n'are	idem	n'are	D. Gg. Mitu	14	—	12	26	18	39			
1	Cândesca și Mostești																
9	Agiescii, Mataraua și Boscenii	Idem	are	are	idem	idem	idem	Nu au									
1	Cătrunesci și Liliecii	Idem	n'are	n'are	idem	idem	idem	Idem									
1	Mainéscă și Sinesci	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem									
1	Tămădaille și Dărvarii	Idem	are	are	are	are	are	Idem									
1	Crângu Ghichi, Fundu- lea de sus și de jos	Scóla au Bună	Idem	idem	idem	idem	idem	Idem									
1	Surlari Stoanóea și U- réfia																
1	Leși și Gagu	Idem	are	are	n'are	n'are	are	Idem									
1	Grecii de jos și grecii de mijloch, Balamuci și tundu Danăului	Scóla au nerepar	n'are	n'are	idem	idem	n'are	Idem									
1	Micșunesci	Scóla e bună	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	30	16	12	32	24	44			
1	Neteșiescii Sergiescului și Nucii	Scóla este nerep.	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	26	16	16	34	24	45			
1	Merii Petchi	Scóla este bună	are	are	are	are	are	Nu au									

Acceste table s'a lăsatú în
primirea D-lui invătătorú
lipsind de la silabism No
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
12, 13, 14, 15, 16 De la ma-
nual No. 3, 4, 7, 8, 15, 16, de
la is. sântá No. 1, 2, 3, 4, 5, 6,
7, 8, 9, 10, 11, 12, De la art
metedá No. 7, 8, 10, 17 și 18.

Acceste table s'a lăsatú în
păstrarea Statului Sătesc
lipsind de la Istoria-Sântá
No. 1, 2, de la Arimetica
No. 45.

Acceste table s'au lăsatú în
păstrarea statului sătescú

Tot ANESA 64.

No. scóloróru	Numea pãsiilor și sate- lorú cari au scóli	De au scóla sêu nu și în ce stare se află	DE AU ÎNFRINȚATŪ OBIECTELE NECES- SARIE PENTRU SCÓLA SÊU NU					De au învățãtor sêu nu și cine a nume este învățãtorú	TABELELE LANCASTRICE GÁSITE					OBSERVAȚIUNE	
			Bãnci	Semi-cer- curi	Tablã de litere	Tablã de socotelã	Messã și sca- unú pentru învățãtor		No. tab. de silabismú	No. tab. de rugãciune	No. tab. de catihismú	No. tab. de Ist.-sãntã	No. tab. de manualú		No. tab. de aritmeticã
20	Rãdulesci și Rãsimnicii	Scóla etse bunã	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu au	30	16	12	34	24	45	Lãstate în primirea statului sãtescú.
21	Mara Catargiului	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	30	16	12	34	24	45	Lãstate în primirea statului sãtescú.
22	Per binți	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	30	16	12	34	24	45	Lãstate în primirea statului sãtescú.
Plasa Dãmbovitza															
<i>Satele:</i>															
1	Cernica	Idem	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Nu au	—	14	12	34	24	39	Lãstate în primirea statului sãtescú, lipsindú de la Ru- gãciune No. 1, 2, de la A- ritmeticã 7, 8, 14, 15 și 16.
1	Erãnesci	Scóla n'au	idem	idem	idem	idem	idem	Idem	—	14	12	34	24	39	Lãstate în primirea statului sãtescú, lipsindú de la Ru- gãciune No. 1, 2, de la A- ritmeticã 7, 8, 14, 15 și 16.
1	Fundenií lui Gherasim, Erãnzunesci și Tãn- ganu.	Scóla este bunã	are	are	are	are	are	Idem	30	16	—	30	—	45	Idem lipsindú de la Arit- meticã No. 23, 24, 29 și 30.
1	Plãtãresci, podu pitaru- lui și Cucueții	Idem	are	are	n'are	n'are	n'are	Idem	—	—	10	30	24	43	Idem lipsindú de la Catihism No. 9, și 10 de la Istoria- Sãntã No. 9, 10, 19, 20. De la Aritmeticã No. 19, și 20.
1	Stadein Sf. George Noui Oresci lui Lãmofescu și Postovariú.	Scóla nu au	n'are	n'are	idem	idem	idem	Idem	—	—	—	—	—	—	—
1	Bãlãcénca, Potocénca, Ghinile, móra bunului și Cãldãraru!	Scóla este bunã	idem	idem	idem	n'are	idem	Idem	—	—	—	—	—	—	—
1	Leurdeni, Cãfelu Po- pesi, Condurãți și Bo- besci.	Idem	are	are	are	are	are	Idem	—	—	—	—	—	—	—

No. scôloroŭ	Numele pișșilor și sateleorŭ cari au scoli	De ța scôlă seŭ nu și în ce stare se află	De au înființatŭ obiectele neces-sarie pentru scôlă seŭ nu					De au învățator seŭ nu și cine a nume este învățatorŭ	TABELLE LANCASTRICHE GĂSITE						OBSERVAȚIUNE	
			Bănci	Semi-cercuri	Tablă de litere	Tablă de socotelă	Mésă și scaunŭ pentru învățatorŭ		No. tab. de silabismŭ	No. tab. de rugăciune	No. tab. de catihismŭ	No. tab. de Ist.-sântă	No. tab. de manualŭ	No. tab. de aritmetică		
1	Dundesci vitanu	Scôlă n'au	n'are	—	—	n'are	n'are	Nu au								
1	Dobroesci Fundeni Mărcuța	Idem	idem	are	are	idem	idem	D. T. Constant.								
1	Coluntina, Plumbuita; Floreșca, Tătarani	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Nu au								
1	Panteimon	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Preotu Barbu								
1	Pileșca și Sindrilita	Scôlă este	are	are	are	are	are	Nu au								
1	Móra Domnăscă, Găneșca și Aleșcu, de pasări	Scôlă n'au	n'are	n'are	n'are	n'are	n'are	Idem								
1	Afumați, Botașiu, Ste-fănesci de sus și de jos	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem								
1	Lipoveți	Idem	idem	idem	idem	idem	idem	Idem								
1	Dascălu, Văreșci de sus și de jos	Scôlă n'au	idem	idem	idem	idem	idem	Idem								
1	Creța	Scôla e bună	are	are	are	are	are	Idem								
1	Tunarii și Dumniți	Idem	idem	idem	are	n'are	idem	Idem								
1	Otopeni de sus și de jos	Idem	n'are	n'are	idem	idem	n'are	Idem								
1	Bănăsa și Herăstrău	Idem	are	are	idem	idem	idem	D. Stoa Preda								

Acesitŭ Domnŭ învățator nu s'a adătu a casă.

ANESA No. 65.

INSTRUCȚII PENTRU REVISORII ȘI ÎNVĂȚĂTORII
SCOALELORŪ SĂTESCİ

TITLULŪ I.

Pentru datoriile revisorilorŭ de scóle sătescİ.

Art. I. Revisorulŭ scólelorŭ de sate este obligatŭ a revisui tóte scólele sătescİ din districtulŭ respectivŭ.

Art. II. Revisorulŭ este datorŭ a face revisia acestorŭ scóle cu tótă cheltuiéla de la sine.

Art. III. Revisiile scólelorŭ sătescİ se vorŭ face în tóte lunile de iérnă, începéndŭ de la 1 Noembrie și urmândŭ și péné la ultima đi a lui Apriliu.

Art. IV. În lunile de véră, însă cu începerea de la 1 Maiŭ și péné la ultima đi a lui Iuniŭ, va fi datorŭ a urma fiă-care revisorŭ împreună cu învățatorulŭ sătescŭ cursulŭ învățaturilorŭ ce se vorŭ preda în scóle centrale de cõtră institutorii acestia dupe programu prescrișŭ pentru clasele I, II și III elementari, precumŭ și aplicațiunea Geometrii la măsurátórea obicinuită în țérră, élemente de Istoria Terrei și óre-carİ cunoscínțe plugărescİ.

Art. V. Revisorulŭ fiă-cărui județŭ va continua în timpulŭ vacanțiunei, adecă de la 1 Iuliŭ péné la 15 Augustŭ, predarea învățaturilorŭ la învățatorii sătescİ, spre a-ı mai fortifica treptelnicesce la cunoscínțele prescrise în articolulŭ precedente.

Art. VI. În ziua de 16 Augustŭ se va face esamenŭ, însă deosebitŭ revisorilorŭ și iérăși deosebitŭ învățatorilorŭ de sate, de cõtre Institutorii scólei centrale din Districtŭ în presința comitetului de inspecțiunea scolară.

Art. VII. Resultatulŭ esamenului atátŭ alŭ revisorilorŭ câtŭ și alŭ învățatorilorŭ se va face cunoscutŭ Eforiei.

Art. VIII. Se vorŭ da premiuri de Eforiă acestorŭ din revisorii cari 'și vorŭ implni datoriile cu zelŭ și activitate, precum și acelora dintre învățatorii cari se vorŭ dovedi mai silitori la învățatură și că aŭ și bune purtări.

Art. IX. Vacanția pentru revisorii și învățatorii scólelorŭ sătescİ va începe de la 20 Augustŭ și va ținé péné la 1 Noembrie.

Art. X. Toți revisorii precum și învățatorii sunt îndatorai ca la 1 Noembrie să se afe pe la locu-

rile lorŭ. Ceı d'antéiu ca să-și reincepă revisiile și cei din urmă ca să-și continue predarea învățaturilorŭ la scoları.

Art. XI. Déca revisorulŭ va întâmpina în revisiile séle greutăți séu va dovedi neajunsuri, în ceia ce privesce interesulŭ scólelorŭ sătescİ, este îndată datorŭ să raporteze despre tóte d'adrepulŭ la profesorele superiorŭ alŭ scólei centrale de districtŭ ca acesta să facă céle de cuviința:

a) Pentru orı-ce cause mici institutorulŭ superiorŭ alŭ scólei districtuale, în înțelegere cu comitetulŭ de inspecțiune, va lua cuvenitele măsurı spre a se mișiloci ceruta îndreptare fără întârziare.

b) Pentru cause mai importante însă institutorulŭ superiorŭ va înainte raportulŭ revisorului câtŭ mai în grabŭ la Eforiă.

Art. XII. Revisorulŭ de districtŭ va observa neîncetatŭ déca se urmédă metoda lancasteriană și, dovedindŭ nescai-va nedomeriri întru ácéta, nu va lipsi a face învățatorului cuvenitele deslușiri spre a se corige.

Art. XIII. Revisorulŭ de districtŭ va observa încă déca învățatorulŭ sătescŭ urmédă întocmai dupe instrucțiunile ce-ı sunt impuse prin articolele de sub titlulŭ II și VII inclusivŭ, va aduna catalógele și va raporta despre tóte Eforiei prin institutorulŭ superiorŭ alŭ scólei districtuale cu sférșitulŭ fiă-cărui trimestru.

Art. XIV. În cazulŭ cândŭ s'arŭ dovedi că unŭ revisorŭ a făcutŭ vre unŭ abusŭ în funcțiunea sea séu că prin a sea sciința s'a toleratŭ vre unŭ abusŭ în privința scólelorŭ sătescİ, nu numai se va depărta îndată din postŭ, dérŭ încă se va da și în judecată criminalicéscă.

Art. XV. Acei revisori însă, cari 'și vorŭ îndeplini détoriile lorŭ cu consciința și zelŭ, se vorŭ resplăti din cândŭ în cândŭ de către Eforiă.

Art. XVI. Aceste din urmă doué articole XIV și XV se vorŭ aplica și la conduita învățatorilorŭ sătescİ.

Art. XVII. Fiă-care revisorŭ este datorŭ a însuși pe toți învățatorii sătescİ din districtulŭ séu, ca la 1 Maiŭ să se afe toți la scóla centrală a districtului, unde cercetându-se de către institutorii acestia, se vorŭ așéda apoi la clasa respectivă dupe gradulŭ învățaturei fiă-cărui.

TITLUL II.

Pentru datoriile învățătorilor sătesci.

Art. XVIII. Datoria principală a unui învățător sătescu este a fortifica în scolară simțimentul religios și a le întipări în inimă datoriile omului către semenii săi, către părinți și guvern, în fine a le însufla ideea ordinei, care este o condițiune necesară pentru existența lumii.

Art. XIX. Învățătorul nu va perde din vedere că esemplul său este cea mai bună învățătură ce poate da scolarilor pentru îndeplinirea datoriilor lor.

Art. XX. Învățătorul, avându misiunea de a cultiva nu numai înțelegerea, dăr și înima tinerimei, va profita de toate ocaziunile favorabile ca să le însuflă simțimente de onoare și umanitate.

Art. XXI. Învățătorul va da cel mai mare respect autorităților publice și mai virtos autorităților, ce dirigu instrucțiunea publică.

Art. XXII. El va avé îngrijire neadormită despre totu ceea ce privesce obiceiurile și sănătatea copiilor; — nu va avea nici o-dată familiaritate cu ei; — se va feri de a-i tutui său a le da numiri injurioase său altele decât numele lor propriu; — nu se va lăsa nici o-dată mâniei și a însoți totu-d'auna liniscea și blândețea cu statornicia și severitate.

Art. XXIII. În fine învățătorul să nu perđă din vedere că esersă o funcțiune sacră, că este însărcinat a da cea d'antéiu cultură înțelegerei și animei omului, cultură de la care adesea atěrnă sorta instrucțiunei superioare și că este responsabil înaintea lui Dumnezeu și a ómenilor de starea intelectuală și morală a junimei.

TITLUL III.

Condițiunile de admisibilitate într'o scólă.

Art. XXIV. Nu se voru priimi într'o scólă comunală copii mai mici de șapte ani; căți trecu de ani 15 se potu priimi, dăr se voru pune pe o bancă deosebită.

Art. XXV. Nici într'o scólă comunală de băeți nu se voru priimi copii de sexul feminin.

Art. XXVI. Învățătorul va îngriji ca să se asigure, pe câtu și va sta prin putință, ca nici unu

copil să nu aibă vre-o bolă vătămătoare linisței și sănătăței celoru-l'alți copii.

TITLUL IV.

Despre locală.

Art. XXVII. Învățătorul va îngriji ca localul scólei să fiă în cea mai bună stare de curățenie odăile să fiă udate și scuturate în tóte zilele. Aerul să se înouiescă, de aceia în intervalul de tempu ce desparte unu cursu de altul se voru deschide ferestrele chiar în tempul de iernă.

TITLUL V.

Despre învățatură.

Art. XXVIII. Învățătorul va avé neincetat în vedere că metoda lancasteriană, pe lěngă înlesnirea ca unu singuru învățător să potă învăța unu număr mare de scolar, are mai virtos de scopu a însufla copiilor ideea ordinei și disciplinei. De aceea învățătorul va esecuta acéstă metodă întocmai după cum i s'a arětat din dispozițiile date de Eforiă, fără a face cea mai mică abatere. Despre cele-l'alte învățaturi se va observa cu rigurositate programa fisată de Eforiă.

Art. XXIX. Învățătorul va îngriji ca lectura să fiă curată, va deprinde pe scolar a-și da socotela de ceea-ce citesc și le va esplica sensul și alu fraselor.

Art. XXX. Învățatura calculului trebuie să fiă descurcată de ori-ce teoriă pré abstractă. Învățătorul va da scólelor numai teoria necesară la practica operațiunilor și se va sili să deslege câtu va puté mai multe probleme.

Art. XXXI. Învățătorul va esersa pe scolar să imite modelele de scriptură ce și se dau, va îngriji ca scolar să se conforme cu esactitate cu principiile ce le va da asupra poziției trupului, ținerii condeiului și asupra formărei proporției literilor.

Art. XXXII. Icoana lui Isus-Christos va fi pusă în scólă în facia copiilor.

Art. XXXIII. În scólă se va face o rogățiune. Dimineța „Tatalu nostru” si cu „Simbolul credinței,” éru séra „Rogățiunea de séra” din Manualul de rugăciuni partea II.

Art. XXXIV. Se va citi în tóte zilele câte o

parte din Evangelia Duminecei viitoare, Sâmbăta se va recita totă Evangelia.

Art. XXXV. Învățătorul va avea îngrijire ca copiii în timpul rugățiunii să stea cu cea mai mare evlavie, dându-le însuși exemplu.

Art. XXXVI. Învățătorul este dator să mergă în toate Duminecele și Serbătorilor cu toți scolarii săi la biserică, stăruind ca aceștia să-și facă toate rugățiunile și datoriile creștinesci.

TITLUL VI.

Despre disciplină.

Art. XXXVII. În fiș-care și la începutul clasei, monitorii vor face apelul nominal; lipsirele nejustificate de părinți se vor pedepsi.

Art. XXXVIII. Dupe apel, însuși învățătorul și prin monitorii, inspectă pe scolarii despre curățenia, această inspectie se întinde și asupra cărților și caetelor.

Art. XXXIX. Scolarii vor sta în clasă cu capul gol, dându-le învățătorul poze autoriza pe unul sau mai mulți scolarii să stea cu capul acoperit, însă numai în casă de bolă.

Art. XL. Învățătorul este dator să priveghie asupra scolarii atât în timpul claselor, cât și în timpul de recreație, nu va permite ca să iese mai mulți scolarii din clasă.

Art. XLI. Se va sili să da scolarii săi înfățișare cuviincioasă și onestă și acesta chiar prin exemplul său.

Se va recomanda să salute persoanele respectabile în societate prin etate și rangul lor; ei va popri de orice cuvânt urcios.

Art. XLII. Scolarii sunt supuși la pedepse pentru nesilincă la învățătură, pentru ră conduită și pentru lipsire.

Art. XLIII. Pedepsele vor fi cele următoare:

a) Notarea ră.

b) Muștrarea în clasă.

c) Șederea în picioare în clasă într'un loc deosebit și în fața colorul-lalți scolarii, acesta pedepsă nu va fi mai lungă de cât de la una oră până la două și nu se va întrebuița de cât atunci când mai multe notări rele și muștrări nu vor fi produsă nici un efect.

d) Arestat de la una oră până la trei.

Art. XLIV. Catalogele se vor da revisorelui respectiv în la finitul fiș-carei trimestru.

TITLUL VII.

Deosebite dispozițiuni.

Art. XLV. Școlile vor fi închise Duminicele precum și Serbătorile următoare:

1. Cele 12 Serbători împărătesci.

2. St. Ioan Băteătorul, St. Gheorge, St. Constantin și Elena, St. Ierarchii Basiliu, Grigoriu și Ioan, St. Dimitrie, St. Archangelii Michail și Gavrilu, St. Nicolae.

3. La nascerea Domnului (Crăciunul) trei zile adecă ajutorul, ziua nascerei și a doua-zi.

4. La înviere (Pascele) Septămâna patimilor și Septămâna luminată.

5. De la ziua anului nou până la St. Ioan Băteătorul inclusiv.

Art. XLVI. Dispozițiunile relative la datoriile religioze nu sunt aplicabile de cât la copiii creștini de legea greco-ortodosă, ăru nu și pentru copii de alte culturi.

Direct. G. Costa-Foru.

ANESA No. 66.

Pré Înălțate Dómne!

Șciute sunt Înălțimei Vostre măsurile luate pentru înființarea școlilor sătesci, potrivit cu tendința prevădută în § 16 alu învățământului școlar; — După acele măsuri resulta ca preste unu an, multu doi pre la unu însemnătoriu No. de sate monastiresci, vor fi mai multe case gata pentru acestu scop, dându spre deschiderea lor urmază trebuința și pregătirea de învățatori.

Acestu departamentu în această îngrijire la 1854 Martie au fostu datu încuviințării statului unu proiectu pentru înființarea unei școli pregătitoare (école normale) spre formarea unor asemenea profesori, dându proiectulu au remasă ne-pusă în lucrare.

În privire dându că s'au efectuat spre înființarea acestei școle normale de 48,000 lei, înainte de a aplica proiectulu încuviințat au observat că elu are trebuință de ore-care modifiții ne apărute; de acea elaborându din nou unu asemenea proiectu, cutază alu supune Înălțimei Vostre, rugându-vă să

considerați ca principiile ce lă îndemnă a propune
modificațiile arătate nu au de basa de cătă sta-
tornica realizare a scólorú ce se proiectéză, prin
urmare deosebirea dintre celú de mai nainte și a-
cestú de față nu este de cătă în asigurarea cari-
erei unorú. așa ómení, fără de care n'arú fi nă-
dejde a se găsi și a se forma învățatorii ce se
cerú după lipsa de ómení simțită în care se gă-
sesse țerra.

Alú Înălțimeí Vóstre
pré plecatú servú

Șefulú secției, *G. Sion.*

1857, Maiú.

Secția I, din departamentulú Cultului și Instrucțiunei pbelice.

LEGIUIRE

Pentru scóla preparandală și învățatorii sătescú.

I, Urmându ca după § din aședământulú scolicorú
să se formeze învățatorii scólorú primarie, depar-
tamentului averilorú băsericescí și alú învățaturi-
lorú publice va lua grăbnice măsurí a înființa unú
asemenea institutú în încăperile scolicorú din trei
Ierarhii.

II, O programă conformă cu prncipiile aședă-
mântului scolarú va determina cursulú învățature-
lorú ce este să se predée în scóla citată.

III, Unú profesorú seú doi vorú fi numiți cu unú
onorariú potrivitú, cari pre lêngă prelecțiile ce vor
ținé după programă, vorú aplica pre candidați la
esercițiulú didacticú în scóla primarie ce este în trei
Ierarhi.

IV, În institutulú acesta se vorú pregăti como-
dități de ospitalitate acumú de o-dată pentru 30
persóne. Departamentulú va face disponibile de lo-
cuitú odaile trebuitóre îndóstrându-le cu crevaturí,
și încălđindu-le pentru tempulú de iernă.

V, Se vorú priimi în acestú institutú numai a-
cei ce se vorú propune cu plecarea a se stătornici
pentru cariera de învățatori sătescí. Asemenea can-
didați vorú da mai antéiú înscrisú la departamentú
ca, după ce vorú săvêrși cursulú, vorú merge ca
învățatori orí și unde li se va recomanda, la din
contra vorú întórce casei scólorú baniú ce s'arú
cheltui cu internarea lorú.

VI, Pe lêngă bine-facerea ospitalităței candida-
ții vorú avé pre tempulú cătă vorú fi în institutú

unú ajutoriú de câte doi galbení pe lună pentru
închipuirea nutriréi lorú.

VII, Candidații trebuie se aibă vârsta celú pu-
ținú de 18 aní seú celú multú de 30 aní, să fiá
de religia ortodosă și îndóstrați cu cunoscínțele
cerute în scolile primarie ținutale.

VIII, Candidații în acestú institutú se vorú su-
pune disciplinei și regulilorú scolastice, buna și
cuviničísa purtare se va cere înainte de tóte de
la ei, fără de acésta nu vorú puté căpéta nici
dreptulú de candidați nici dreptulú de învățatori.

IX, La candidația învățatorilorú sătescí se pri-
imescú fără deosebire ómení de orí-ce tréptă, a-
decă și mirení și slujitorí băsericescí, precumú
preoți, diaconi, și dascáli.

X, Candidații în urma examenului ce vorú de-
pune înainte consiliului scolarú, vorú priimi de-
cretú de numire din partea departamentului de unde
au a atérna ca toți profesorii și învățatorii publici.

XI, Învățatorii sătescí vorú avé léfa de una mie
lei pe annú; — Pêné cândú comunele sătescí vorú
fi în îndemnare de a plăti asemenea lefi, depar-
tamentulú le va da din casa scolicorú, éru la viitorele
imposesuirí ale moșiilorú se va prevedé a se a-
runca asemenea îndatorire asupra posesorilorú.

XII, Învățatorii vorú avé casa de ședere, lemne
de încălđitú și unú argatú pentru trebuința scólei.

XIII, Déca ei nu vorú fi localnici din satulú în
care se vorú rëndui, vorú avé locú de hrană cătă
arú avé unú preotú.

Déca ei vorú fi dintre birnici, vorú fi scutiți
de capitație către satú.

XV, Pe lêngă folósele acestea învățatorii, cari se
vorú purta cu vrednicie și vorú aduce mulțămire
ocârmuirei se vorú bucura de dreptulú pensiei ca
toți profesorii publici, adecă déca vorú cădé în
pătimirí ce i arú aduce în neputința a mai servi
seú în adúnci betrânețe, atnci pentru 12 anní de
slujbă vorú avé a treia parte din léfă, pentru 18
anní, jumétate din léfă, pentru 24 anní léfa întregă.

ANESA No. 67.

CAIMACĂMIA PRINCIPATULUI MOLDOVEI.

*Departamentulú cultului și alú Instrucțiunii pu-
blice.*

Starea cea vrednică de tânguire în care se află

redușă moralitatea locuitorilor sătești, cari în mișlocul lucrărilor câmpene, lipsiți de totu feliul de indeletniciri mintale și de pilde mântuitoare, petrecu în prejudețe și dese ori se abatū de la a lorū chiāmare, aū țintitū mai cu sēmă așa de aproape luarea aminte. Convinsū că omulū nu este urzitū pentru statū, ci statulū pentru omeni, de datorie este că Guvernulū să se îngrijască nu numai de îmbunătățirea materială, ci și de moralitatea locuitorilor, căci principiile cele bune și cunoștințele positive nu se potū întemeia în o țerră de câtū cândū prindū rădăcină în mēsa poporului.

Spre acestū scopū se proiecteză și în Moldova scolī sātesci, dērū neaplicația lorū nu aū potutū produce încă rezultatulū doritū. Recunoscēndū această instituția ca cea mai nemerită spre a întipări în fiī sātenilorū bune principī și cunoștințe potrivite că starea lorū și prin urmare că unū mișlocū potenciosū de a restatornici virtuțile patriarhalī prin cari se deosebesce strămoșii lorū, pune înaintea Departamentului de a lua măsurile cele mai convenite spre a deschide scōlele comunale prin cele mai însemnate sate ale clerului; — Rēpāndindū în ogorulū pregătītū semența binelui, societatea nōstră va poté culege unū secerișū mântuitorū și mānosū pentru lauda lui Dumneđeū și obscēsa fericire.

P. Secretariulū statului *D. D. A. Fotino.*

No. 33.

Secția a II-a din Secret. de Statū
1856 Octombre 12.

Resoluția pusă pe Anesa la pag. 21.

M. I-in Octombre 12

O asemenea măsură de patriotică îngrijire a Ec. sēle D. Caimacam se va scrie redacției a o publica în foile oficiale spre obscēsa sciință, dērā pentru grabnica punere în lucrare a celorū ordonate se va scrie tuturorū Administratorilorū că în celū mai scurtū timpū, se dēe sciință dēcā pre la moșiile în posesiele acestui departamentū s'aū gātītū de domnialorū posesorii casele de scōlă, precumū sunt obligați prin contracturile ce păstrēzā după care să se pōtā decreta numerarea profesorilor.

Ērū în cea ce privesce pentru onōrarulū unorū asemenea precumū cu mai pucinū și pentru nea-

pāratele cheltueli trebuitorē la ținere unorū asemenea scolī, se va face anafore Ec. sēle D-lui Caimacam spre a otări chipulū și § de unde să se iēe asemenea mișlōce; adāugēnduse că competența departamentului este pentru acoperirea unorū asemenea cheltueli în viitorū, că la noua inposesiere a moșiilorū să se aibā în privire a se trece prin condițiile contractelorū îndatoririle posesorului. Ērū apoi spre a se da intru acesta unū țelū ahotnicilorū posesori și totū de o dată ca și ei sā-și pōtā trage cavintele avantagie dreptū despāgubire Departamentulū, avēndū în privire că înființarea unei ferme modele este singurulū obiectū la care cu de osebite trebuie a se aduna și a se adopta tōte mișlōcele spre a ei înființare, așa precumū o cere și regulamentulū organicū prin Anesa lit.....

Art..... Subscrisulū socote că mișlōcele cele mai nemerite și mai economice în realizarea acestui scopū arū fi ca tinerii ce se ținū în internatulū preparandalū să fiā obligați a învăța în limba germană pentru care D-lui Directorū și Profesorii acestui institutū Dr. Velini aū fāgādūtū că fără o pretenție de sporiū la onorariū se îndatorēzā a învăța pre unii elevi și nemșesce, pentru că acestia îndōstrați cu cunoștința unei asemenea limbī, se pōtā urma la scōlă fermă modelū spre a practiza..... și ei după această trecēndū ca învățătorī..... ca una ce este mai apropiată de capitală, dintre tōte moșiile clerului și înfașōzēzā ne luāndū mișlōcele și tōte însușirile trebuitorē, remāindū numai ca de învățătorīū să se aducā unū bărbatū din străinătate cu cunoștințe teoretice și practice, sfērșitū pentru care s'a și cređutū de trebuința ca elevii numitei scōle se fiā pregātiți cu limba germană spre a poté înțelege explicațiile Profesorilorū, așa precumū dintre Romāni nici unulū nu este care se primēscā de a fi profesorū.

Dreptū acea, dēcā aceste mesuri s'arū incuviința atuncea s'arū poté regula din vreme tōte măsurile trebuitorē spre înființarea acei ferme modele și cu atāta mai multū cu câtū, dēcā nu s'ar crede de avantagiosa arēmanē moșia cāstigū întregū pentru acea fermă modelă, în câtū de la espirarea contractului de posesie ce are a fi peste doi ani nici să se mai dēe, apoi celū pucinū s'arū poté deosebi chatimea falcilorū chiar de acumū din acea moșie pentru trebuința disă, unde de îndată s'arū poté muta și scōla preparandalā prin care chipū se fă-

găduesce, neluându doritele rezultate, și o însemnătoare economie acelor tineri.

(Subscrisu) *G. Asaki.*

ANESA No. 68.

RAPORTULU MINISTRULU CULTELORU LA CAI-MACAMU

No. 4670, 1858 Maiu 9.

Pentru întreținerea scóloru sátescu, a cároru înființare pe moșiile clerulu este prevedutu prin §. 16 din legea scolaru cu profesorii și cheltuecele trebuitoare, sfatulú estra-ordinaru asupra referatulu acestu Ministeriu No. 6072 din conținutulú anu 1857 au întrebuintatu răspunderea unu condeiu de 2700 lei pe annu de cótra posesorii moșiloru avéndu a se prevedé o asemenea condiție la nouele impoesuiri. In privirea inse, cá pe de o parte unu indestulátoriú numéru de case de scóle trebuiescu a se găsi gata in véra curentá mai înainte mai susu, éru pe de alta trebuinta raspunde a se presenta ocazia noueloru impoesiuni la care sa se pota pune in lucrare condiția de mai susu, éru pe de alta trebuinta raspunderii invetatoriloru in clasele locuitoriloru plugari, fiindu in destulu de simțita pentru a nu se mai pute amana deschiderea scóloru sátescu, subscrisulu cu cadutulú respectu supune Es. Vóstrá sa binevoiti a incuviinta, cá pené la impoesuirea a moșiloru, cheltuecele scóloru și léfa profesoriloru trebuitoari sa se raspunda din casa centrale a clerulu pentru ca scólele sátescu sa pota fi cu chipulu acesta deschise la 1 Septembrie viitoriú annulu curentu. Era deosebita otarare remane la inalta ințelepciune a Esc. Vóstre.

ANESA No. 69.

JURNALU.

Fiindu in vedere :

1. Cá in privirea scóloru sátene sa pune indatorire prin §. 16, secția I, cap. II, din aședământulu scolaru, ca departamentulu averiloru clerulu și alu Instrucțiunei publice sa aiba ingrijire dupa vreme și dupa inchipuirea miđloceloru sele a immulti asemenea scoli, incepéndu inființarea loru

pe moșiile mónastirescu, ca unele ce infacișezá mai multe inlesniri.

2. Cá prin acelașu art. ocármuirea se angajezá a nu incuviinta inființarea de tãrguri pe nici o moșiá, nici sa slobodá chrisóve in acesta pené a nu se incredința mai antéiu ca proprietarulú, care cere asemenea dreptu, a inființatu o scólá elementaru in loculú ce voiesce a se declara de tãrgu.

3. Fiindu in vedere, ca incatú se atinge de casulu 1, departamentulu a coprinsu in contractele de posesia a moșiloru clerulu indatorire pentru posesori, ca cu a loru chiáltuieála sa facá case de scóle dupe unu planu inadinsu dintre care pené acum se și gátescu gata unu numéru. Éru incatú se atinge de casulu alu 2-lea nu este anché sciința decá proprietarii, ce au cerutu inființarea de tãrguri au urmatu indatorirei loru prin statornicirea scóloru sátene.

4. Ca nevoia de asemenea scóle fiindu neapáratá, inființarea loru nu se mai pote amana și cá de la 1 Septembrie annulu curentu 1858 trebuie numai decatú sa se incepá a funcționa. Spre dobândirea unu asemenea rezultatú se otaráscu urmátorele :

a) Pentru inființarea acum de o-datá a numéru lu de optu scóle pe moșiile clerulu pentru care sunt casele gata osebitu de acele ce au a se gati neapáratu pené la 1 Septembrie, fiindu ca numéru lu de preparandi aflatori astadi in institutulú din trei Ierarhi nu este in de ajunsu ca sa acopere trebuinta de invetatori apoi pe langá acestia și osebitu de unii din preoți și diaconi, ce sa au arétatu cu cerere a fi priimiți la invetatori la asemenea scóle, cá unii ce pástrézá atestatele seminariei. Pentru numéru lu ce aru mai trebui se va publica prin foi spre sciința unorú asemenea de a se infacișa la departamentu cu atestatele, ce aru fi pástrándu pené la antéiu Augustu annulu curentu.

b) Onorariulu unorú asemenea profesori fiindu statornicitu dupe incuviințarea sfatulu asupra referatulu depart. No. 6072 din Octombrie annulu trecutú 1857, in suma de 2400 lei pe annu și osebitu 300 lei pentru chiáltuecele întreținerei scólei cu cernéla, chárta, creta și altele, prin anafora se va cere incuviințarea șefulu sfatulu, ca pené la viitorea impoesiune a acelorú moșii, cându are a se coprinde conformu citatei incuviințari, indatorire prin contracte ca posesorii sa raspunda asemenea

sumă, pênă atunci, să se slobodă onorarile profesorilor și chiăltuiela întreținerii școlilor din casa clerului.

c) Cursul învățăturilor în școlile acestea fiindu statornicită pe timp de 3 ani prin § 18 alu aședământul școlar, ăru prin § 19 cerându-se compunerea unu manualu pentru învățatura elementară din școlile acestea și după § 22 o programă specială, care să împartă învățatura pe an și césuri, secția I va cere de îndată consiliulu școlar să se ocupe seriosu cu gătirea acestora pênă la 1 Sept. viitoru, ăru a manualulu cerutu de § 19 pênă la 15 Iuliu, urmându a se tipări unu asemenea spre a lui împărțire pe la școlile sătene.

d) Secția II va pregăti și va înfăcișa îndată camerei lista moșilor, la care posesorii sunt datori după contractu ca să facă case de școlă cu arătare și a timpulu în care trebuie să deă gata nise asemenea; ăru secția I va da în știință de școlile ce au trebuit să se facă pênă acum de proprietarii moșilor, ce au cerutu înființare de țarguri spre a se lua în urmă măsuri pentru întocmai îndeplinire din parte-le a îndatoririi ce însiși și au impasu prin declarațiile lor către acestu departamentu.

(Semnatu): *Dimitrie A. Cantacuzino.*

Anulă 1858, Malu 30.

ANESA No. 70.

ONOR. MINISTERU ALU CULTELORU ȘI INSTRUCȚIUNEI PUBLICE.

Directorulu școlii Preparandale Dr. Anton Velini

Raportu.

După oficia Or. Ministeru cu No. 4788, subscrisulu recomandă optu dintre tinerii preparanți, a căroru nume și vârsta sunt arătate în dosulu acestuia și care după cum se va vedé și cu vârsta și cu știința merită a fi învățatori sătesci.

Științele ce aceștia posedă sunt: a) învățăturile de plinu a patru clase primare și b) partea cea mai însemnată din metodă și pedagogia. — Aru fi fostu pôte de nevoia de a mai rămâne aceștia în școlă încă unu semestru spre îndeplinirea lipsurilor din ierna trecută; însă după lipsa, ce urmază de profesori pentru înființarea de școli sătesci și care se vede și din aceea că Or. Ministeru este pusu în necesitate de a priimi cerere de ăruinduire a unoru asemenea tineri fără cunoștințe de pedagogia și metodică, lucrări atât de importante pentru învățatură și educaținea copiilor, cu câtu mai virtosu s'aru puté acesta încuviința acestoru recomandați mai sus și înprejma loculu în care sunt născuți.

Subscrisulu osebitu supune cu totu respectulu Or. Ministeru acea socotință ca școlă preparandale numai întru atâtă se va puté ține și completă întru câtu, pe lângă cele-lalte măsuri luate, de nu se va încuviința pe viitorime nici unu téneru dritulu de a fi profesoru pênă nu va face pe lângă cursulu învățăturilor primare și acela de metodică și Pedagogia, fiă acésta în școlă preparandială, în instituulu în care au învățatu cele-lalte științi, la din contra va trebui a apune școlă preparandală.

(Semnatu): *Dr. A. Velini*

Nr. 33. 25 Iuniu.

Resoluțiunea,

Acești tineri voru fi preferiți pentru cele d'ântéiă optu școle sătesci care se voru deschide în acestu an, ăru pentru restulu școlilor, ce aru mai fi se va publica concursu pentru ocuparea lor cu alți aspiranți, ce aru avé atestate de sevêșirea învățăturilor secundare și acésta numai pentru atâtă dată, reméindu, ca pentru fiitoriu oru-cine aru voi a fi profesoru sătenu să săvêșescă maiântéiă cursulu preparandalu.

Lista preparanților recomandați de profesori, Ianuarie 23, 1858.

No.	Numele și Pronumele	LOCULŢ N ASCERII	Vârsta	Note din Metodologia și Pedagogia
1	Antoniou Ión	<i>TârgulŢ-Ocnei</i> ŢinutulŢ Bacău.	19 anni.	E
2	Borcea Ión	<i>SatulŢ Herstiescu</i> ŢinutulŢ NémŢului	19 anni.	I
3	Bondescu Lupu.	<i>SatulŢ Ţoldănescu</i> ŢinutulŢ Sucéva	20 anni.	E
4	Brădescu Pandele	TârgulŢ-Bêrladului	18 anni.	I
5	Dăscălescu Demetru	<i>SatulŢ OnicenŢ</i> ŢinutulŢ SuceviŢ	20 anni.	E
6	Mardare George	<i>TârgulŢ-MihăilenŢ</i> ŢinutulŢ Dorohoiu	18 anni.	E
7	Simionescu George.	<i>SatulŢ Radomirescu</i> ŢinutulŢ Bacău.	20 anni.	E
8	Scarlat Constandin	TârgulŢ Romanului.	18 anni.	I

(Semnat): *Dr. A. Velini.*

ANESA No. 71.

18. IuniŢ, 1858.

EscelenŢă!

Pentru întreținerea scólelorŢ sătescŢ, a cãrora înfiinŢare pe moŢiile clerului este prevăduŢ prin Ţ. 16 din aședămentulŢ scolarŢ cu profesorii și cheltueele trebuitorē SfatulŢ estra-ordinnŢ asupra referatului acestui MinisteriŢ No. 6,072 din continentulŢ anŢ 1857 aŢ în-cuviinŢatŢ raspunderea unui condeiu de 2,700 lei pe anŢ de cãtră posesorii moŢiilorŢ, avēndŢ a se prevedē o oasemenea condiŢie la nouele impozesuirŢ, în privire înse, ca pe de uă parte anŢ îndestulatorŢ numerŢ de case de scóle trebuescŢ a se găsi gata în véra corentă mai înainte de a se presenta ocazia nouelorŢ impozesuirŢ la care să se pótă pune în lucrare condiŢia de mai susŢ, érá pe de altă trebuinŢă respănderŢ învăŢăturilorŢ în clasele locuitorilorŢ plugarŢ, fiindŢ în destulŢ de simŢită pentru a nu se mai putē amăna deschiderea scólelorŢ sătescŢ sub-

scrisulŢ cu căduŢulŢ respectŢ supune EscelenŢa Vóstră să bine-voiŢi a încuviinŢa, ca pēnē la noua impozesuirea moŢiilorŢ, cheltueele scólelorŢ și léfa profesorilorŢ trebuitori să se respundă din cassa centrale a Clerului, peptu că scólele sătescŢ să pótă fi cu chipulŢ aceste deschise la 1 Septembrie anulŢ curentŢ érá desăvérsită hotărâre remăne la înaltă ÎnŢelepŢiune a EccelenŢei Vóstre.

Alu EscelenŢei Vóstre
supus servŢ

Pr. Dimitrie A Cantacusino.

No. 4670
1858. MalŢ 9.

Sect. I. din Minist. de Culte si InstrucŢiune.

Resolutiune. Se încuviinŢeză, 18 Iunie, 1859.

N. C. Vogoride.

Sect. I. Să va ordona cassieriei Cherului spre întocmai urmare.

Pr. Dimitrie A. Cantacuzino.

Spre a se avē în vedere la timpul cuvenitŢ.

MelidonŢ.

ANESA No. 72.

DEPARTAMENTULŢI CULTULUI, ŞI ALŢI IN-
STRUCŢIUNEI PUBLICE.

No 3466. intrata 22. AugustŢi, 1858.

SecŢ. I. Se va scrie Tipografiei Buciumului român ca să pregătescă două mii de esemplare de abecedarie pentru scólele începătoare spre a se trãmite pe la tóte scólele sătesci din nou înfiinŢate câte 100 esemplare, care vorŢi fi împărŢite de profesorii la copii, avisându în urmă a primi plata de la părinŢi. Érà pêne atunci costulŢi acestorŢi esemplare din cassa scólelorŢi, care va încãsui suma ce o va slobođi de pe la professori.

Sm. Pr. *Dimitrie A. Cantacuzino.*

ONORABILULUI MINISTRU DE CULTE ŞI INTSUC-
ŢIUNE PUBLICĂ.

ConsiliulŢi scolarŢi.

RaportŢi

CosiliulŢi scólelorŢi, avendu în vedere la facerea programului scólelorŢi sătesci, abecedariulŢi publicatŢi 1857. de cõtrã D-lorŢi T. Codreanu şi D. Gusti şi gãsindu-lŢi nemeritŢi pentru scólele începătoare, l'aŢi şi înscrisŢi în acestŢi programŢi; — Deci se trãmite unŢi aşa esemplarŢi On. MinisterŢi, ca să bine-voiéscă a cumpara numerulŢi trebuitorŢi de asemenea esemplare de la D-lorŢi CodreanulŢi şi Gusti, care urmézã a sluji ca manualŢi pentru scólele sătesci pe anulŢi acéstã.

InspectorulŢi generalŢi alŢi scólelorŢi.

SemnaŢi: *T. Veisa, Z. Columeanu, Suciu, Dr. Apostoleanu, BarnutiŢi, G. I. Ionescu.*

No. 117.
1858 Aug. 22.

ANESA No. 72 (bis.)

ONORAB. MINISTRU ALU INSTRUŢIUNEI PU-
BLICE ŞI ALU CULTELORU.

ConsiliulŢi scótelorŢi.

RaportŢi.

Prin raportulŢi No. 117. ConsiliulŢi scolarŢi supuse On. MinisteriŢi socotinŢa sa, de a se adopta pentru scólele sătesci abecedarulŢi D-lorŢi Codreanu şi Gusti, astãđi lucrãtorŢi în scólele pri-

mare. Luându-ne înse în privirea ca pentru aceste scoli sătesci trebuie a se Ţinti pe catŢi bunãtatea pe atitŢi şi la eftinãtate cãrŢilorŢi întrebunŢate în dinsele, ConsiliulŢi a chipzuitŢi compunerea unei ediŢini destinate spre acestŢi şfêrsitŢi din ediŢiunea astãđi lucrãtore cu lãsarea a fõrã a paginilorŢi 31—40; 51—59 şi 62=74, putenduse pãstra ediŢiunea de faciã pentru scólele de prin târguri. Acestea cu onorulŢi cuvenitŢi se aducŢi la cunoşcinŢa acéstã propunere şi a regula cu D. EditorŢi cele de cuviinŢa în acéstã.

InspectorulŢi GeneralŢi alŢi scólelorŢi.

SemnatŢi: *I. Veisa, Dr. Apostoleanu, BãrnuŢiu, Suciu, I. Columeanu.*

No. 148.
1858 Sept. 9.

ANESA No. 73.

ONORABILULUI MINISTERŢI ALŢI CULTULUI

Prof. scólei elementare din satulŢi HãrmãnescŢi, ŢinutulŢi Sucevei.

RaportŢi.

PotrivitŢi oficeiŢi onor. MinisterŢi cu No. 6177 de datoria, mea însã este a arêta cu totŢi respectulŢi onor. MinisterŢi cã scóla s'a deschisŢi la 9 Sept. din causã cã locuitorŢi nu voiaŢi de o cam datã a şi trãmite copiiŢi la scólã; însã acuma prin sfaturile preoŢilorŢi la tãnguirile mele aŢi începutŢi a trãmite câte unulŢi, éru numêrulŢi elevilorŢi pêne acum sunt în numêrulŢi de 9 studenŢi.

De asemenea rogŢi pe onor. MinisterŢi să bine-voiéscă a porunci D-sea la posesorulŢi citatei moşii ca să facã o comoditate care este necesariã pentru o asemenea scólã.

(SemnatŢi): *D. Dãscãlescu.*

No. 5,
1858, Octombre 8.

ANESA No. 74.

ONOR. MINISTERŢI DE CULTE ŞI INSTRUŢIUNE
PUBLICĂ.

RaportŢi.

Luându în seriõsã deliberaŢiune oficiurile onor. MinisterŢi No. 3333, 3837, 3999 şi 4092 moti-

vate din raporturile unora dintre profesorii școlilor sătesci pentru netrămiterea copiilor la învățatură de către părinții lor, consiliul n'a putut găsi altă mijloc mai nemerit într-o acésta decât ca prin organul comitetelor de inspecțiune onor. Ministerul să facă desceptare părinților și episcopilor copiilor, cari absentază, cum că au datorită de a-și trimite copiii regulat la școală.

Pr. Președinte, *Sim. Barnuțiu,*
B. Alesandrescu.
N. Ionescu.
Suciu.
Dv. Apostolescu.
Ión Pangrati.
G. I. Icanomu

No. 61,
 1859, Mai 26.

Numerile de mai sus sunt alăturate la actele respective a școlilor sătene.

ANESA No. 75.

Circularul la toate Comitetele de inspecție ale școlilor din toate județele (Moldova), No. 4534, Mai 9, 1859.

În vederea raporturilor ce s'au primit de pe la mai mulți profesori și mai cu seamă de pe la aceia ai școlilor sătesci, pentru netrămiterea copiilor la învățatură de către părinții lor, Ministerul în conformitate cu socotința comisiunii școlare, trimise prin raportul No. 61 și 65 pentru a pune capăt unei asemenea stări de lucruri vătămătoare progresului învățaturii, socotind de cuviință a chema în acest caz atât de important concursul acelui comitet, scriind că să contribuie cu totă a sea stăruință și sfătuire pe lângă părinții și episcopii unor asemenea elevi spre a-i îndemna pentru a-și trimite copiii la școală, stăruind totu d'o-dată și pe lângă administrația ținutului pentru esecutarea ordinului ce i s'a dat ca, prin sub-prefecții respectivi să se facă cuvenita desceptare și locuitorilor săteni într-o se trimite regulat copiii la învățatură. Totu d'o dată se trimite acelui comitet Monitorul Oficial No. 61 și 62; totu acuma se trimite Monitorul Oficial No. 63 și 64.

Listă de toate obiectele trebuitoare școlilor sătesci.

1. Facerea în totu anul a reparațiilor trebuitoare la încăperile școlilor.
2. Numirea unui argat, carele să fiă îndatorat a priveghia să nu se strice acarele, va mătura de două ori pe zi clasul, va face focuri în timpuri de iernă și va căra apă trebuitoare pentru îndestularea școlilor, un asemenea argat va sta sub ascultarea profesorilor.
3. Aproxionarea școlii cu lemnele trebuitoare pentru încălzirea claselor a încăperii profesorului și a cuhnii, unde urmază a ședea și argatul.
4. Stergerea ogeagurilor în timpul de iernă pentru a nu se întâmpla aprinderi nenorocite.
5. Facerea recuisitelor trebuitoare școlii precum: o puțină cu capac pentru depositul apei de băut pentru elevi, două coafe de cărat apă; o cădățue de apă pentru paza focului, o scară de suită pe casă în casuri de trebuință și fringhiile trebuitoare la boldurile caselor.
6. Facerea mobilelor din lăuntru, precum bănci, table, scaune, masă într-o cătime îndestulătoare și în stare bună.
7. Aproxionarea școlii cu cretă și buretele trebuitor.
8. Cumpărarea unui ceasornic și a unui clopoțel.
9. Cumpărarea călimărilor trebuitoare și a unui dulap pentru ținerea arhivei școlii.

ANESA No. 76.

ON. MINISTERIUL DE CULTE ȘI DE INSTRUCȚIUNE
 PUBLICĂ.

Inspectia Generale a școlii.

Raport

Observându-se că sub regimul guvernamentelor provisorii din anii din urmă s'au călcat mai mult de câtu o dată dispozițiile statului școlar, relative la numirea institutorilor și a profesorilor în toate gradurile de învățatură și că din această cauză multe din numirile făcute mai cu seamă la școlile din nou înființate nu s'au nemerit bune luându apoi aminte că cu înfrângerea dispozițiilor formale la Art. 141, 143 și 145 din statutul școlar, numirile de învățători tineri și ne-

destul de preparați pentru înalta loră chiamare opresce într'unu modu simțitoriu naturala desvoltare și întindere a învățătorei de gradulă întâiu în genere și în speciă a învățătorei elementare; subscrisulă are onore de a propune On. Ministeriulă că o măsură repăratore a stării de lucruri mai susū arătata următorele :

În cursulă vacanției, ce éta s'aū apropiatū, să se chieме institutorii primari cei mai tineri, mai re-preparati, mai fără esperiența cumū și din supleanții și adjunții din scōlele primare acei care arū ave mai multe dispoziții de a'și face în câtū cu putință și de a'și perfecționa educația loră pedagogică și științifică și să se pue sub magistrii esperți aleși din Gimnasiulă și sub de aprōpe priveghiare și pentru reînceperea anululă viitorulă scolarulă să se pôră întorče la posturile lorū inavuțiți cu noue cunoșcințe cu sănitoșe ideei de pedagogiă. Aseminea măsură n'arū costa pre On. Ministeriulă de câtū sumele ce s'arū asemăna pentru indemnitatea drumulă institutorilorū chiamați la institutulă normalulă din Capitale cum și remunerarea ce s'ar da profesorilorū însărcinați în curgere de 2 luni de a dirige și numai îndeletnicirile studiōse ale junilorū institutori cari sub tōte privirile merită sollicitudinea guvernulă.

Subscrisulă se măgulesce a crede, că On. Ministeriulă va aprețui binele intelectualū și moralū ce arū resulta din acēstă măsură.

Terminândū adauge numai a face observarea ca numērulū de 20 pēnē la 30 arū incapē în localulă internatului pedagogicū din Trei Ierarchi și ca plata întreținerii acestorū tineri magistri n'arū costa mai nimicū în cursulă de 2 luni pe lēngă folōșele neprețuite ce s'arū reversa după aceea asupra întregulă corpū alū învățatorilorū primari.

Inspectorulă Generalulă *N. Ionescu.*

No. 3.

1859 Iunie 23.

ANESA No. 76 (bis).

ON. MINISTERIUL DE CULTE ȘI INSTRUCȚIUNE PUBLICĂ.

Inspectorulă Generale.

Raportul

Prin oficia sa sub No. 5897 On. Ministeriulă cere de la subscrisulă că, „consultândū lista nomi-

nativa a magistrilorū comunali instituiți în anululă contenitū, faciă cu catalōgele respective pōstrate la consiliulă scolarulă, să emită părerea sa care dintre acesti învățatori să se chieме la Iași spre perfecționare; subscrisulă are onore de a responde 1-ii că în archiva consiliulă scolarulă n'au găsitū colecțiunea complectă a catalōgelorū scōlelorū sătesci și încă mai pucinū acta numirilorū învățatorilorū sătesci în ființă; și alū 2-lea că cancelaria scōlelorū neorganisatā ce aū fostū pēnē acumū n'au priimitū măcarū în copia rapōrtele comitetelorū de inspecție din districte asupra examenelorū din urmă de finitulă anululă și dēră din aceste cause subscrisulă aū venitū la socotință ca, pentru că On. Ministeriulă să ajungă în scurtulă timpū, ce aū rēmasū pēnē la începerea anululă scolarulă, la scōpulă chiamarei spre perfecționare a magistrilorū comunali, este urgență de a se face de îndatā acēstă chiamare prin telegrafulă tuturorū acestorū funcționari alū cărorā numerū este de doue-șeci și patru, ce e dreptū, chiamāndū astū-feliū pe toți acesti magistri comunali, cândū s'arū fi potutū chieме și dintre învățatorii elementari pe unii ce astădi cu titlulă de supleanți și adjunți de profesori primari nu suntū pōte mai cualificați de câtū învățatorii sătesci, mesura se aplică exclusivū la scōlele comunale; însă acēsta după părerea subscrisulă nu este de locū o deviare, ci mai virtosū o manținere prudentă consiliatā și de strimțorirea timpului, în marginile stricte ale dispozițiunilorū luate.

Deci subscrisulă aduce la cunoșcința On. Ministeriulă că dintre cei doue-șeci și patru magistrii comunali șapte se și află adunați în Capitale și asteptāndū după indemnulă ce subscrisulă le-a făcut în înțelegere cu Domnulă Directorulă alū Ministeriulă, ca să vēdă punerea în lucrare a dispozițiilor arētate de guvernulă. Ecă pe anume acesti șapte magistrii comunali, D.D. Simionescu din Geraiesti, Antonulă din Răchiteni, Dascalescu din Hermaresci; Hinculă din Tirești; Bobescu din Păltinișulă, Mardari din Condareni; Nedelculă din Bogdānesci. Totū o dată subscrisulă dă ia scire On. Ministeriulă ca patru din preparanții de magistrii comunali, ce în āstū anulă aū sēvērșitū cursulă și anume D.D. Balușescu, Mironescu, Ripanulă și Cusenu aū manifestatū verbalulă dorința de a fi numerați între cei chiamați spre perfecționare. Asemenea unū aspirantulă

magistru deja numit provisoriu la Cotnari D-lu Atanasiu, au declarat subscrisului ca fara a cere vro indamanare voiesce a fi inscris intre cei chiamati. In sfersitu D-lu Dobrea adjunctu in scola din Odobesci, asemenea a manifestatu dorinta de a se ocupa in vacantele curente in perfectionarea pedagogica. Intru tote aceste casuri subscrisulu, dandu motivu On. Ministeriu la lucrarea definitivelor masuri pentru inceperea cursului de perfectionare iea libertatea de a recomanda ca insarcinatu cu materia acestui cursu pe D. Cobolcescu pentru ramura sciintelor si pe D-lu Hajdeu pentru aceea a literilor. Deca saru pute insarcina cineva inca cu unu micu cursu de desemnu, saru completa catu cu putinta acestu cursu de repetitiuni pedagogice, conformu cu totalulu programulu in vigore pentru scolele comunale.

Inspectorulu Generalu *N. Ionescu.*

Rasolufiunea.

Grabnicu se voru inainta urmatoarele lucrari:

a) Prin depeşa cötră Prefecti se voru chiama in Capitala invetatorii satesci, aratau prin acestu raportu cu arutare ca de cheltueele drumulu voru fi desdaunati si ca aicea voru remane pe o luna de zile.

b) Se voru face decretele convenite pentru D.D. Coboclescu si Petriceicu Hajdeu asa in catu cu inceputulu lunii cursurile se se incepä.

c) Prin Directorele internatulu Basilianu si, in lipsa, unulu dintre invetatori, alesu de ceilalti, se va da de fia-care invetatoriu cate 2 lei pe di cheltuelä menagiulu din § intretinerii internatulu.

V. Aless. Urechia.

ANESA No. 77.

Lista Lämuritoare asupra deschiderei si renduitrei profesoriloru la scolele satesci.

1. La moşia Costuleniä casa de scölä au fostu gata in anulü 1858 dupa comunicatiä facutu de sect. II. sub No. 4424 Iuniu 3; Profesoru saru numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 6170 Ionu Borcea, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

2. Paltiniş. Casa de scölä au fostu gata in anulü

1858 dupa comunicatiunea facutu de sect. II. sub No. 4424 Iuniu 3; Profesoru saru numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 6171 George Botescu, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

3. Boröea. Casa de scölä au fostu gata in anulü 1858 dupa comunicatiä facutu de sect. II. sub No. 4424 Iuniu 3. Prof. saru numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 6173 Lupu Bondescu, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

4. Ruşii. Casa de scölä au fostu gata in anulü 1848 dupa comunicatiä facutu de sect. II. sub No. 4424 Iuniu 3. Prof. sa numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 6172 Scarlatu Constantin, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

5. Stälinesci. Casa de scölä au fostu gata in anulü 1858 dupa comunicatiä facutu de sect. II. No. 4424 Iuniu 3. Prof. sa numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 6174 Pandele Brädescu, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

6. Cordarenii. Casa de scölä au fostu gata in anulü 1858 dupa comunicatiä facutu de sect. II. No. 4424 Iuniu 3. Prof. sa numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 6175 George Mardarie, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

7. Härmänescii. Casa de scölä au fostu gata in anulü 1858 dupa comunicatiunea facutu de sect. II, No. 4424 Iuniu 3. Prof. sa numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 6177 Dumitrie Däscalescu unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

8. Geräiesci. Casa de scölä au fostu gata in anulü 1858 dupa comunicatiunea sect. II. No. 4424. Iuniu 3. Prof. sa numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 7178 Georgie Simionescu, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

9. Rachitanii. Casa de scölä au fostu gata in anulü 1858 dupa comunicatiunea sect. II. No. 5649 Iuniu 30. Prof. sa numitu la 12 Iuliu 1858 cu decretulu No. 6176 Ioan Antoniu, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

10. Ivänesci. Casa de scölä au fostu gata in anulü 1858 dupa comunicatiä sect. II. No. 6329 Iuliu 14; Prof. sa numitu la 13 Septembre 1858 cu decretulu No. 9520 Ioan Mega, unulu din preparandii absolu ai scolei pregatitoare.

11. Sinotoştii. Casa de scölä nu este inca gata; dupa comunicatiunea sect. II. No. 7573 din 5 Augustu; scölä se tine in casele de posesoria. Prof. sa numitu la 8 Augustu 1858 cu decretulu No. 7594

Alesandru Hâncu, unul din preparanții absoluți ai școlii pregătitoare.

12. Măcăresci. Casa de școală ierăși nu este gata după comunicațiunea posesorului D-lui Vor. N. Doceanu cu data din 1 Ianuariu 1858; școla se ține în casele de posesiă; Prof. s'a numit la 8 Augustu 1858 prin decretul cu No. 7601 Ierodiaconul Ioan Patron care a absolvit cursul de 4 ani în seminariul Socolei.

13. Rădășeni. Casa de școală a fost gata în anul 1858, după încredințarea luată de la chiar profes. sf. sa iereul George Lațiu prin înscrisul din 16 Augustu 1858. Acesta s'a numit cu decretul No. 8296 din 23 Aug. 1858 pe temeiul certificatului comitetului de Inspecțiune al școlii din Folticeni, doveditoriu că a săvârșit 3 clase primarie

14. Țipesci. Casa de școală a fost gata în anul 1858 după comunicația făcută de secț. II. No. 7831 Aug. 11, 1858. Prof. s'a numit la 23 Aug 1858 cu decretul No. 8306 Nicolau Petcu unul din preparanții absoluți ai școlii pregătitoare.

15. Bogdănesci. Casa de școală a fost gata în anul 1858 după comunicația făcută de secț. II. No. 8023. 1858 Augustu 11. Prof. s'a numit la 13 Sept. cu decretul No. 9519 George Nedelcu, care a studiat în seminariul din Socola întregul cursul de jos de 4 ani și 1 an în clasele înalte.

16. Bogdana. Casa de școală a fost gata în anul 1858 după comunicația făcută de secț. II. No. 8545 Aug. 28, 1858. Prof. s'a numit la 13 Sept. 1858 cu decretul No. 9517 Anton Antoniu, care a săvârșit la seminariul din Socola cursul de gradul I de 4 ani

17. Bicasul. Casa de școală a fost gata în anul 1858 după comunicația făcută de secț. II. No. 9208 din 6 Sept. 1858. Prof. s'a numit la 13 Sept. 1858 cu decretul No. 9513 Ioan Florescu. unul din preparanții abs. ai școlii pregătitoare.

18. Preutesci. Casa de școală a fost gata în anul 1858 după comunicația făcută de secț. II. No. 9381 Sept. 11, 1858. Prof. s'a numit la 13 Sept. 1858 cu decretul No. 9515 Constantin Istrate, unul din preparanții absoluți ai școlii pregătitoare.

19. Vălenii. Casă de școală nu este, ne fiind prevădută în contract, însă școla se ține după declarația D-séle posesorului din 17 Mart. 1857 în o casă locuitorască din sat, dăr pe care acum

nu voiesce a o mai da. Prof. s'a numit la 6 Noembrie 1857 cu decretul No. 11961 Ioan Gorescu care a săvârșit, cursul de 4 ani la seminariul din Huși.

20. Crețesci. Casa de școală a fost gata în anul 1859, după comunicația făcută de secț. II. No. 2536 din 20 Mart. 1858. Prof. s'a numit la 28 Mart. 1859 cu decretul No. 2822 pe temeiul atestatului ce a înfățișat despre săvârșirea cursului de 4 ani la seminariul din Huși și pe temeiul raportului Consiliului scol. No. 40.

21. Luncani. Școla se ține într'o casă de obscea acestui sat potrivit declarației din 5 Sept. 1858. Prof. s'a numit la 21 Oct. 1858 sub No. 11394 Ioan Dăscălescu, unul din preparanții absoluți.

22. Vrancea. Școla s'a ținut pînă la 15 Noem. 1858 în alte încăperi particulare, însă de atunci în cîce s'a mutat în propriile ei case zidite cu cheltuiela obscei Vrănceni. Prof. sunt D-lu Vasile Udrea, care a săvârșit cursul de gradul I la seminariul din Socola și care s'a numit la 13 Sept. 1858 cu decretul No. 9518 și D-lu Aureliu Cota care a fost recomandat prin raportul Consiliului scolar No. 140 din 1858 și care este cunoscut ca al doilea profesor.

23. Ezereni, proprietate a epitropiei seminariului Socolei. Casa de școală s'a gătit în anul curent după încredințarea cuprinsă în raportul Comitetului seminariului Socolei din 2 April. 1859. Prof. s'a numit la 16 Iuniu 1859 cu decretul No. 4760 preotul Nicolau Negrescu, care a săvârșit cursul de gradul I în seminariul Socolei și care s'a aprobat și de Consiliul scolar prin raportul No. 58.

24. Bercu și Gusmani. Casa de școală s'a gătit în anul curent după comunicația făcută de secț. II. No. 2864, Mart. 30 din 1859, era prof., care este preotul G. Ionescu, s'a numit la 21 Oct. 1858 cu decretul No. 11293; numitul a săvârșit cursul gradului I și parte din al II-lea la seminariul din Socola.

Semnatu Melidonu.

ANESA No. 78.

JURNALŪ

Considerândū ca § 26, lit. C, din regulamentulū scolarū vede în scólele de fete mezlocalū de a se forma din tinerile Patriei soții și mume bune în care rădimă fericirea casnică a familiei și basea pentru crescerea cetățenilorū.

Considerândū că vitalitatea națională reșede totū déuna în masa poporului și că singurulū mezlocū de regenerare națională este regenerarea poporului.

Considerândū că scolī pentru sesulū bărbătescū aū începutū a se face prin sate.

Considerândū că echilibrarea de înțelegință între ambele sexe este o garanțā a buneī armoniī și a moralitățīi familiei.

Considerândū că educațiunea sesului femeescū este cea dântēiū necesitate în regenerarea poporului, fiindū că ele sunt menite a face din fiă ce familiă câte o scólă, unde pe lēngă educațiunea sufletēscă se pótă da copiilorū lor și priimile noțiuni desvoltătóre înțeleginței.

Ministeriulū simte viū trebuința de a se începe înființarea grabnică de asemenea scolī și pe la sate.

Considerândū énsă strimtorirea de mezlóce în care se află budgetulū Instrucțiunei publice.

Considerândū și necesitatea de a se uniformiza câtū mai multū învățatura elementare pentru ambele sese, spre a nu rumpe echilibrulū lorū de înțelegință, care se provóce desarmonia și nefericirea în familiă.

Considerândū că scolariī sătenī de partea bărbătescă atātū după regulamentulū câtū și din experiența anilorū, din urmă se vedū a nu puté frecuenta scolile sătescī, decâtū în timpū de iernă cândū nu sunt chiămați la lucrulū câmpului.

Considerândū, că cea mai mare parte a anului scóla remāne disponibile.

Considerândū că fetele sătenilerū mai puținū sunt ocupate cu agricultura, mai vėrtosū în vėrsta de la șese ani pēnē la 10—12.

Considerândū că chiarū este de datoria guvernului a conlucra la stavilarea sexului femeescū de la munci ne potrivite cu slabele séle puteri fizice și prin urmare dăunătóre sănățatei publice.

Ministeriulū crede, că lipsa de scolī de fete pe la sate se pótē cu puțină cheltuělă și mai lesne alătura

dcretându-se ca celū puținū totū timpulū, în care scólă sătescă arū trebui se sté închisă pentru băeți din cauza lucrărei pământului, ea se fiă deschisă pentru copilele sătenilorū de la vėrsta de 6—12 ani, pe lēngă care și ierna s'arū puté asemenea câte-va ore în doue zile pe săptămână, în care beneficiulū scolei se fiă érašī acordatū numai fetelor.

Secția va comunica jurnalulū de facia Consiliulū scolarū, cerēndui socotința în asemenea casū și fiindū-ea conformă cu aceea a Ministerului, consiliulū odată cu comunicarea observărilorū séle se chipzuéscă grabnicū statutele și programulū, ce ar crede mai nemerite pentru instrucțiunea elementariā a copilelorū sătenilorū românī.

D. M.

B. Alesandrescu-Urechiă.

ANESA No. 79.

CONSILIULŪ SCOLARŪ

Nr. 79, 17 Iuniū 1859

Raportū

La officiulū Or. Ministeri No. 4658, pe lēngă care comunică copia de pe jurnalulū încheiatū subdata 12 Iuniū curențū, în obiectulū participărei copilelorū sătene la învățatura publică, cu onóre se respunde, că consiliulū cu viă mulțămire și în unanimitate aprobă măsură Ministeriale și otărăesce ca pentru asemenea scólă se se aplice programa și statutele în vigóre astă-đi pe la scólele filiale din Iași ierā în câtū pentru lucrulū de mână, consiliulū lasă la dispoziția On. Ministerū spre a chipzui după mēsurele pecuniare, de care pótē dispune.

Inspector general alū scólelor N. Ionescu.

Dr. Apostolescu.

Z. Columbu.

G. I. Ionomu.

Miclea.

Suciu

1859 Iunie 18.
Secția I.

Resoluțiune.

Se va face referatū la consiliulū Ministrilorū prin care se se aréte considerantele de pe jurnalulū încheiatū de sub-scrisulū, câtū și modulū cum aceste scolī de fete se potū întreținé, cerēndu-ī se învoire de a se prevedé în contractele viitóre de imposiere de moși miculū sporiu pēnē la 3000

lei pe annu pentru profesori spre desdaunare pentru noua sarcina, ce li se va da de a ave clase si pentru fetele sateniloru, era penē ce asemenea sporiu se va regula in asa modu prin contractele pentru moşile deja imposesiate, se se invoiesca Ministeriului a-lu slobođi din economiile casei clerului.

V. A. Urechia

ANESA No. 80.

PRINCIPATELE-UNITE.

REFERATU LA CONSILIULU MINISTRILORU.

Ministeriulu Cultului si alu Instructiunii publice. Sectia I. No. 4937. 1859. Iunie 24.

Considerandu ca §. 26 lit. C. din regulamentulu scolaru vede in scolele de fete mezloculu de a se forma din tinerile Patriei soŃii si mame bune, in care rezima fericirea casnica a familiei si bazea pentru crescera cetatieniloru.

Considerandu, ca vitalitatea nationale reşede totu deuna in mesa poporului si ca singurul mezlocu de regenerarea nationale este regenerarea poporului.

Considerandu ca numai prin estinderea invetaturii si a moralitatii prin scoli se pote ajunge la acestu scopu.

Considerandu ca scoli pentru sexulu barbatescu au inceputu a se face prin sate.

Considerandu ca echilibrarea de inteliginta intre ambele sexe este o garanŃa a buneii armonii si moralitatii familiei;

Considerandu ca educatiunea sexulu femeescu este cea d'antēiu necesitate in regenerarea poporului, fiindu ca ele suntu manite a face din fia ce familia cate ua scola, unde pe lenga educatiunea suftescă sa pota da copiiloru si primele noŃiuni desvoltatore inteligintii.

Ministeriulu simte viu trebuinta de a se incepe infiintarea grabnica de asemenea scoli si pe la sate

Considerandu in se strimtoarea de mezloce, in care se afla budgetulu instructiunii publice;

Ministerulu in unire cu Consiliulu scolaru au chipzuitu ca invatatura fetelor pentru sate se se face in aceleasi scoli infiintate si pentru baeti, regulandu-se pentru acesta ore si zile osebite in privire mai alesu ca scolarii sateni de partea barba-

tesca atatu dupa regulamentulu, catu si din esperienta aniloru din urma se vedu a nu pute frecuenta scolele satesci de catu in timpul de ierna, candu nu sunt chiamati la lucrulu pamentului, in catu cea mai mare parte a anulu ramane disponibilă.

Acesta mesura de cea d'antēiu urgenta pentru terra, pe langa ca asiguraza o larga parte de lumina intellectuala pentru mesa natiei fora a ingreuna statulu cu cheltueli impoveratore, apoi mai este forte favorabile uniformizarea catu mai multu pentru ambele sexe.

Subscrisulu are onore a o comunica apreŃiatiei On. Consiliu, poftindu-lu totu odata ca in privirea sporiului de munca, ce va necesita pentru profesorii satesci o asemenea indovita sarcina si in privirea slabulu salariu de 2,600 lei pe anu, ce le este asigurate acum, se bine voiesca a incuviinta sporirea a cestui salariu pana la suma de 3000 lei pe anu, care sporiu pentru moşile ce au a se inposesa in viitoru se se preveda prin contracte in sarcina posesoriloru dupa pilda urmata si penē acum, era pentru acele ce se gasescu acum imposesuite se se platesca si acest sporiu totu din clasa Clerulu cu incepere de la 1. Sept. an. cor. candu urmeza a se deschide invetatura pentru fete precumu se urmeza si penē acum cu lefile profesoriloru de pe la moşile, unde nu au urmatu nici o noua imposesuire spre a se prevedea in contractu.

ANESA No. 80.

Consiliulu scolaru catre onor. Ministeru de Culte si Instructiune publică, 1860, Ianuariu 18, No. 10.

In urma oficiulu onor. Ministeru No. 7116 din anul contentitu 1859, atingetoru de reorganizarea scololoru satesci in chipu de a pute fi frecventate si de fete, insarcinandu pe D-lu doctor Velini spre a studia si presenta unu proiectu de cele mai susu arătate, de la D-lui s'a priimitu referatul cu data din 13 Decembre anul contentitu prin care opinēza ca baeti se inveŃe numai in lunile de ierna, eru in lunile de vera sa inveŃe fetele; — consiliulu ensa este de parere ca se se lase in chipzuinta profesorulu, ca adecă se inveŃe baeti inainte de mesa eru dupe mesa sa inveŃe fetele; eru

de cum-va D-lu profesorū arū socoti că arū fi mai potrivitū, atunci pōte ca fetele sē invețe împreună cu băeții în aceleși ore, punēdu-se însă înaintea D-lorū profesori ca, numai acei însurați să urmeze a invēța și pe fete de la vârsta de 10 ani înainte, ērū acei neinsurați numai pēnē la cea de dece ani.

Președintele Consiliului: *B. Alesandrescu Urechiă.*
Z. Columbu.
Mikleu.
G. I. Iconomu.

Resoluțiune.

Se aprobă dispozițiunile prevēdute de consiliū, pentru care se va face cunoscutū profesorilorū sătenii a începe cursurile pentru fete dupe dispozițiunile, ce însiși arū chipzui de mai potrivite cu împrejurările locale; ērū sporirea de salariū prevēdută pentru asemenea măsură nu li se va slobođi decâtū de la data, cândū în catalógele ce vorū presenta, se va găsi coprinsū numărul celū pucinū de 10—15 eleve.

B. Alesandrescu Urechiă.

ANESA No. 80 (bis.)

Circularū la toți profesorii săteni. No. 764, anulū 1860, Ianuariū 29.

PRINCIPATELE-UNITE

MOLDOVA ȘI ȚERRA ROMĂNESCĂ

MINISTERULŪ MOLDOVEI

DEPARTAMENTULŪ DE CULTE ȘI INSTRUCȚIUNE PUBLICĂ.

Către profesorulū scōlei publice elementare din satulū..... districtulū.....

Considerāndū că § 26, lit. C, din regulamentulū scolarū vede în scōlele de fete miđilócele de a se forma din tinerile patriei soții și mume bune, în care rēzimă fericirea casnică a familiei și basa pentru creșterea cetățenilorū;

Considerāndū că vitalitatea națională reșede totū d'auna în mēsa poporului și ca singurul mezilocū de regenerare națională este regenerarea poporului;

Considerāndū că numai prin respānderea invēțăturēi și a moralitāței se pōte ajunge la acestū scopū;

Considerāndū că scoli pentru sexulū bărbătescū aū începutū a se face prin sate;

Considerāndū că echilibrarea de inteligință între ambele sexe este o garanția a bunei armonii și a moralitāței familiei;

Considerāndū că educațiunea sexului femeescū este cea āntēiū necesitate în regenerarea poporului, fiindū-că ele sunt menite a face din fiă-ce familiā câte o scōlă, unde pe lēngă educațiunea sufletēscă se pōte da copiilorū și primele noțiuni desvoltātore de inteligință;

Ministerulū simte viue trebuință de a se începe înființarea grabnică de asemenea scoli și pe la sate;

Considerāndū însă strīmtorarea de miđilóce în care se află budgetulū instrucțiunei publice;

Ministerulū, în unire cu consiliulū scolarū, aū chipzuitū ca invēțătura fetelorū pentru sate, sē se facă în aceleși scoli înființate și pentru băeți regulāndu se pentru acēsta ore și țile otārīte.

Esecutarea acestei mēsurī de cea mai āntēiū urgență pentru țerră, sub-scrisulū o incredințēză deosebitei D-tēle chipzuiți domnule profesorū, pentru a o pune de îndată în lucrare, șiindū la scōla pusă sub a D tēle conducere și unū clasū pentru fete, în care sē li se predēe invēțăturile prevēdute de programū în orele și țilele ce veți găsi mai potrivite, așa spre esemplu, băeții potū invēța înainte și fetele dupe ameađi sēu vice-versa sēu și ambii în aceleși ore, decă pōte fi potrivitū; cu acēsta însă ca, profesorii neinsurați nu vorū priimi în clasū decâtū fete pēnē la vârsta de 10 ani.

ērū pentru încuragiarea D-tēle și pentru sporulū de îngrijire, ce pōte necesita acēstă nouē regulare, nu mai pucinū și pentru speranțele ce sub-scrisulū are că vei sci rēspunde cu deplinătate la misiunea ce se incredințēză, sub-scrisulū vē face cunoscutū că salariulū D-tēle va fi sporitū la suma de 3000 lei pe anulū, cu începere de la țina cândū în catalógele scōlei D-tēle se va vedē figurāndū celū pucinū cifra de 10—15 eleve, pēnē cândū sub-scrisulū speră că veți raporta și de punerea în lucrare a oficiulū de faciă.

Ministru Secretarū de Statū la
Minist. de Culte și Instrucțiune Publică
ad-interi

B. Alesandrescu Urechiă.

Secțiunea I.
No. . . . .
Iassy, 1860, Ianuariu.

ANESA No. 81.

REFERATŪ.

Conformŭ prescrierii comunicate, subscrisulŭ are onŭre a presenta resumatulŭ rezultatelorŭ prezentate de esamele finale a anului scolasticŭ 185⁵/₉, după raporturile delegaŭiunilorŭ asistente, cāte s'au primitŭ pānā acum.

Alăturarea sub lit. A. coprinde scŭlele elementare sātesci publice la care au fostŭ delegaŭi protoiereii de ținutŭ, după circularulŭ No. 4678.

Lit. B coprinde scŭlele primare publice din capitale și districte și acele secundare din districte.

Lit. C scŭlele primare private, la care au asistatŭ profesorii delegaŭi cu Circulara No. 4676.

Pentru scŭlele superioare din capitală, subscrisulŭ are onŭre a presenta copiā de pe raporturile membrilorŭ comisiei esaminātoare estraordinare delegate conformŭ §. din așeđemintulŭ scŭlelorŭ.

Melidonŭ.

10 Augustŭ 1859

Resoluŭiune: 1859 August, 15.

Sect. I Se va publica in doue pārti :

Partea I.

a) Unŭ micŭ *Compte-rendu* lāmuritorŭ motivulŭ organizării *comisiunei estra-ordinare*. In acēsta se va areta grābirea și zelulŭ deosebitŭ cu care DD. Dr. Fētulŭ, Negurā, Octaviu Theodorŭ, și I. Fētulŭ au respunsŭ la apelulŭ Ministeriului, cu delāsarea propriilorŭ domniilorŭ sēle interese ocupāndu-se mai multe ŭre dearēndulŭ cu arida sarcinā de esaminātorŭ. Pentru scŭlele de la sate se va observa cā s'au delegatŭ protoierei pentru a se angaja mai eficaceminte locuitorii de ași trāmite copiii la scŭlā. Se va areta mulțāmirea Ministeriului pentru grabnicia, cu care cu toții s'au pusŭ in dispunerea Ministeriului sēu mai bine a dice in interesulŭ luminārei poporului romānŭ.

In privirea examenelorŭ făcute de Comitetulŭ scolasticŭ se va areta pārererea de reŭ a Ministerului pentru pucina ingrijire, ce au pusŭ unele din ele la chestiunile privitoare la scŭli. Se vorŭ cita acelea, care după raporturi s'au descoperitŭ a fi indiferente pentru scŭli. Se vorŭ lāuda acele ce și au implinitŭ datoria.

b) După unŭ asemenea *Compte-rendu* se vorŭ publica :

I. Raporturile comisarilorŭ estra ordinari.

II. Estractele pentru scŭlele primari și pēnionate.

III. Acele privitoare la scŭlele sātesci.

c) Se observā cā Ministerulŭ dā in cunoscințā publicā pe cātŭ lāudabilele progrese ale scŭlorŭ pe atātŭ și defectele lor. convinsŭ cā din o francā mărturisire a lipselorŭ și a reului va putē mai cu inlesnire a se gāsi lēculŭ vindecātorŭ; lēcu pre care elŭ se și ocupā alŭ apleca in puterea mezlŭcelorŭ sēle și in unire cu Consiliulŭ scolarŭ, ale cārui luminŭ sunt de deosebitŭ prețŭ in totŭ ceea ce privesce cestiunea.

Partea II. va coprinde:

a) *Compte-rendu* a serbării premilorŭ, după programulŭ serbării și raportulŭ Inspec generalŭ.

b) lista premiațilorŭ și a lāureațilorŭ din gimnaziu și scŭlele prepārandale.

c) lista de tŭte fețele, care au datŭ premie și au incuragiatŭ invēțatura publicā. Acetorŭ persoane Ministerulŭ le mulțāmesce. Totŭ cu acēsta ocasiune Ministerulŭ mulțāmesce intregulŭ corpŭ profesoral pentru simțimintele, de care este insuflatŭ, activitatea și abnegarea, de care dā dovēdā in grelele timpuri ale reorganizării scŭlelorŭ și a țerei intregi.

B. Alesandrescu Urechii.

ANESA No. 81 (bis.)

Litera A).

Resultatulŭ examenelorŭ de capŭ de annŭ pentru scŭlele elementare sātesci publice.

La Vāleni din 19 copii trecuți in catalogŭ au fostŭ numai 11 faciā la examen; asemenea la Grețești din 17 numai 14; la Stānilescŭ din 29 numai 17 și la Ivānescŭ din 22 numai 8, cāci pārinții luserā pe copiii absenți la lucrulŭ cāmpului. Responsulŭ copiilorŭ au datŭ multŭ a spera pentru scŭli. Raportulŭ delegat. protoiereŭ Ion Rāșcanu No. 163.

Pentru scŭlele din Țipescŭ delegatulŭ protoiereŭ Z. Roducolatu prin rap. No. 275 esprimā mulțāmirea ce au avut vēđend pentru āntēia datā citindŭ și scriindŭ pe copiii sātenilorŭ și numērāndŭ desulŭ de bine in modesta lorŭ scŭlā, exprimāndŭ și

dorința că asemenea scóle se fiã immulțite și ținute în bunã stare.

Pentru scólele din Gerăesci, Ruși și Răchiteni, districtul Roman, rezultatul examenelor a fost mulțamitor, scóla din Răchiteni are numai 6 elevi din cauză că locuitorii fiindu catolici nu voru a-și trãmite copiii. Rap. delegat. protoiereu No. 64.

La scólele din Bicaz, districtul Neamțului pe lêngã delegatul protoiereu G. Vasiliu a asistat și D-lu Homiceanu prof. primar din Pétra; posesorul moșiei D-lu Comis. Vasiliu Zaharia a hãrazit premie, cărți scolare și 4 stinjinã lemne de foc pentru scóla primarã din Pétra.

Pentru scólele din Preutesci, Bogdănesci, Boróia, Hãrmănesci și Radotesci, districtul Suceava a asistat pe lêngã protoierul delegat și D-lor N. Verdenu prof. primar și C. Cocea adjutul din Fãlticeni. Resultatul invetãturei a fost mulțamitor și respunde la scopul inființãrii scólelor; rap. comit. No. 40.

La scóla din Hãrmănesci, mai alesu delegatul protoiereu G. Florescu prin rap. No. 158. aréta cã mare parte din pãrinții copiilor a asistat cu multã bucuriã dându mai multe urãri guvernului și cã la îndemnarea ce li s'aũ fãcutu a trãmite copiii la scóla regulatã pentru folosul ce potu avé locuitorii aũ întempinatã cã de și aũ indestulã plãcere, dérũ nu potu o asemenea sãntã datoriã a implini, din cauzã cã sunt destulã de împovãrãți cu lucrul câmpului și altele, în cãtu de 'și voru da copiii la invetãturã le lipsesce totũ ajutorulũ.

Melidon.

ANESA No. 82.

PRESCRIPTU VERBALE

SECTIUNEA SCÓLELORU.

Pe temeiulã votului adunãrii din ședința din .....; se decide:

I. De la 1. Septembrie se voru deschide patru scóli preparandale în polițiile: Botoșani, Bacãu, Tecuci și Ismailũ;

II. La aceste scóli voru fi chiãmați toți dascãli de pe la bãserici din districtele împrejurãtoare;

III. De fiã-care dascãlu, se va da din cutiile sã-

tesci cãte trei-đeci lei pe lunã pentru viețuire în tẽmpulũ ocupãrii lui la scóla;

IV. Tẽmpulũ invetãrii va fi, în anulũ curentũ, de trei luni;

V. Programulũ invetãrii va fi acelũ alũ anulũ anteiũ primarũ și practicũ pedagogica.

VI. Fiã-care dascãlu, ce va fi petrecutũ cursul de la scóla preparandalã, otãrãtu la art. IV, pentru anulũ curentũ, va puté fi autorisatũ a deschide ori-unde arũ voi scóla însă numai pentru clasa I primarã.

VIII. În anulũ urmãtorũ, scólele preparandale acum inființate voru preda materiile anulũ alũ 2-lea primarũ, și așa treptatũ, pe fiã ce annũ (în tẽmpulũ ce prin speciale și anuale regulamentũ se va determina de cãtre Ministerũ), se voru complecta scólele cu tóte clasele primare, și acea pedagogicã, pentru ca dupã unũ spaciũ de patru anni sã aibã țerra unũ numãrũ cãtu se póte mai mare de invetãtori elementari, putẽndu-se guvernulũ chiarũ și pẽnẽ atunci folosi de cunoscintele anuale dobẽndite de inserși ascultanți la mai susũ numite și din noũ inființate scóli normalã. Acestũ procesũ-verbale se va aduce la cunoscința consiliului Ministerilorũ cu anume referatũ.

Ministru, *Cogãlnicenu.*

No. 39,
1860, Augustũ 12.

ANESA No. 83.

JURNALU.

Închiãiatũ în ședința 88 din 26 Augustũ, 1860.

Consiliulũ Ministrilorũ.

Luãndũ în privire referatulũ Domnului Ministru ad-interim la Culte din 22 Augustũ No. 9327 în alãturare cu copia de pe procesulũ-verbale ce aũ inchiãiatũ, relativũ la inființarea încã a patru scóli preparandalã menite a pregãti unũ numãrũ pe cãtu se póte mai mare de invetãtori elementari;

Vẽdẽndũ deslegarea ce se cere în privirea art. III din acelũ procesũ-verbale, prin care se coprinde, ca de fiã-care dascãlu de pe la bãserici sã se dée din cutiile sãtesci, cãte trei-đeci lei pe lunã, pentru viețuirea în tẽmpulũ ocupãrii lui la scóla:

Considerãndũ trebuința inființãrii acestorũ scóli;
Încuviințezã:

A se da de fiă-care dascăli câte *trei-deci* lei pe lună din cutiile sătesci pentru viețuirea în timpul ocupării lui la școlă;

Domnul Ministru ad interim la Culte, este însărcinat cu executarea acestui jurnal, în înțelegere cu Ministrul interioarelor, după ce se va dobandi Domnesca incuviințare.

Cogălnicenu
etc.

ANESA No. 83 bis.

PRINCIPATELE-UNITE

MOLDOVA ȘI ȚERRA ROMANESCA

REFERATŪ DE LA

*Ministerulŭ Cultelorŭ și alŭ Instrucțiunei Publice
în Moldova.*

SECȚIUNEA ȘCOLERORŪ

Pe temeiulŭ votului Adnărei Elective, datŭ cu ocasiunea votărei budgetului Ministeriului pe anulŭ curentŭ 1860. Subscrisulŭ închiăindŭ prescriptulŭ verbale, aicea alăturatŭ în coplă, pentru înființarea încă a 4 școli preparandale menite a pregăti unŭ numărŭ pe câtŭ se pôte mai mare de învețatori elementari, are onóre a poffi pre onor. Consiliŭ ca intru câtŭ 'lŭ privesce să bine-voiescă a da cuvenita deslegare.

Ministru Cultelorŭ și alŭ Instrucțiunei Publice
ad-interim *Cogălniceanu*

No. 9327,
Iasi, 1860, Augustŭ 22.

ANESA No. 84.

Pré Înălțate Dómne

Lipsa de profesori este una din cele mai simțite neajunsuri pentru grabnica respândire a învețătorei pe o cale mai întinsă în sinulŭ națiunei:

Imulțirea așeșămintelorŭ publice de învețătore și mai, cu sémă a școlerorŭ sătesci, de care țerra are atâtea trebuințe, este în mare parte împiedicată prin lipse de profesori și adesea chiar în școlile pêne acum de mai nainte înființate, învețātu-

ra suferi din causă că nu se potŭ găsi la îndemână persoane înzöstrate cu cunoscinți speciale în artea pedagogică, căci pentru unŭ numărŭ îndestulŭ de însemnătorii de școli elementare și primare, abia se găsește pêne acum creată o școlă pregătitoare pentru profesori în institutulŭ Vasilian din Iasi.

În vederea acestui neajunsŭ, sub-scrisulŭ aŭ cerutŭ și aŭ căpătătŭ de la Cameră cu ocasiunea votărei budgetului, imputernicire a înființa din anulŭ curentŭ, patru (4) noi școli pregătitoare de profesori elementari în Botoșani, Bacău, Tecuci și Ismail, după alăturatulŭ proiectŭ, la care să fiă chiămați și toți dascăli de pe la biserici din districtele împrejurătoare, dându-li-se de adjuțoriŭ la viețuire în cursulŭ petrecerei lorŭ la școlă câte 30 lei pe lună din cutiile sătesci.

Asemenea dispozițiŭ pentru adjuțorulŭ viețuirei dascălor la învețătore, subscrisulŭ aŭ prezentatŭ și deliberărei Consiliului Ministrilorŭ, care prin jurnalulŭ din 26 Augustŭ contenitŭ, aŭ incuviințatŭ darea acelorŭ 30 de lei pe lună din cutiile sătesci.

Sub-scrisulŭ deci, cu căduțul respectŭ, referă Măriei Tere aceste măsurŭ proiectate pentru deschiderea școlerorŭ pregătitoare, rugând-o să bine voiescă a le da Domnesca incuviințare.

Secțiunea școlerorŭ din Minist. de
Culte și Instrucțiune Publică.

Alŭ Înălțimei Vostre
plecatŭ servitorii.

Cogălniceanu

No. 11,326
1860 Septembre 19

ANESA No. 84 (bis.)

NOI ALECSANDRU IOAN I

Cu mila lui Dumneșeu și voința Națională

DOMNU

PRINCIPATELORŪ-UNITE

MOLDOVA ȘI ȚERRA ROMANESCA

La toți de față și viitori sănătate

Asupra raportului prezentatŭ de D. Ministrulŭ nostru Secretarŭ de Statŭ la departamentulŭ Cultelorŭ și Instrucțiunei Publice.

Pe temeiulŭ votului adnărei pentru înființarea de patru școli normale menite a pregăti unŭ nu-

mărü pre câtü se póte mai mare de învățatori e-
lementari.

Amü decretatü și decretämü :

Art. I. Scólele nórmale se vorü înființa în toc-
mai după regulamentulü alăturatü pe lêngă mai
susü citatulü raportü aprobatü de consiliulü Minis-
trilorü prin jurnalulü din 26 Augustü continitü.

Art II. Se va da din cutiile sătesci câte 30 lei
pe lună adjutorü de fiă-care dascälü de pe la bă-
sericile districtelorü, de unde vorü fi chiämați la
frecuentarea scólororü normalü.

Art. III. Și de pe urmă D-lü Ministru nostru
Secretariü de Statü la Departamentulü Cultelorü
și alü Instrucțiunei Publice din Moldova, este au-
torisatü a pune în lucrare ordonanța de față.

Datu-saü în Domnésca nóstră reședința. ....
luna Septembrieü în.....dile, anulü mântuirei u-
na miie optü sute șei-deci, érü alü Domniei nóstre
alü doilea în Principatele Unite.

Alecsandru Ioan

Contra-Semnatü Minist. Cult. Instr. Publice
ad-interim *Cogălniceanu*

ANESA No. 85.

PRESCRIPTÜ VERBALE

SECȚIUNEA SCÓLELORÜ

În vederea proiectulü pentru înființarea scólelor
normalü, sancționatü cu Domnésca ordonanța No....

Se decide:

Scólele normalü prevădute de citatulü proiectü,
se vorü deschide în cursulü lunei Octombree viitor
în loculü scólelorü primarie de băeți prin îngriji-
rea și sub privighierea comitetulü de inspecția res-
pectivă, cărorä se va comunica întocmai copiä
după elü.

Pentru anulü acesta clasele normalü se vorü ține
în órele libere a programulü primariu și mărgi-
nirea lecțiunelorü se lasă cu totulü la dispozițiunea
profesorilorü respectivü, cu acésta numai că pro-
gramulü anululü I-iü primarü să fiä trecutü în ter-
minulü prescrisü de proiectü.

Pentru lecțiunile clasei normalë, se va face in-
vitare a se însărcina profesorii primari din Bacău
și Botoșani, urmändü a li se plăti jumătate din sa-

larele destinate și cari va fi de trei mii lei pentru
anulü äntëiü.

Pentru Ismailü se va face invitare D. I Smcu.

Pentru Tecuciu se va publica concursu pênë la
10 Octombree.

Prefecturile respective vorü fi invitate a publica
proiectulü scólelorü normalü prin tóte satele, în-
demnändü ca măcarü câte unulü din dascáli de pe
la băserici, să se înscrie pentru cursulü normalë,
la care urmézä a se bucura de înlesnirile prevë-
dute de proiectü, și prin cari și vorü puté asecu-
ra viitorulü lorü avëndü, a fi întrebuiințați ca pro-
fesorü sătesci cu tóte beneficiile prevădute pentru
acésta.

Dir. Minist. *Alesandrescu Urechia.*

No. 102.

1860 Septembrieü 25

ANESA Nr. 86.

Pré Înălțate Dómne!

Prin Domnésca Vóstră ordonanța No. 11,327 a-
ți bine-voitü a încuviința înființarea de 4 scoli nor-
male pentru pregătirea de învățatori sătesci după
proiectulü ce sub-scrisulü a avutü onóre a vē pre-
senta pe temelulü voturilorü ad-hoc a camerei elec-
tive. Prin citatulü proiectü una din aceste scoli
se statornicesce pentru Ismailü. În privire însă că
de acolo s'a priimitü sciința că înființarea scólei
normalë va întëmpina mai multe greutăți și întër-
dierë, atâtü din lipsa de profesore câtü și din a-
ceea, că pucinü dascáli sătesci se găsescü în acele
părți, cariü se priimescä a se înscrie la asemenea
scólä.

Sub-scrisulü propune Măriei-Téle, cu cădutulü
respectü să bine-voiți a autorisa stremutarea aces-
tei scóli normalë de la Ismailü la Pétra, unde se
potü avé înlesniri pentru grabnica ei înființare.

Divisiunea scólelorü din Mi- Alü Înălțimei Vóstre ple-
nisterulü Cultelorü și Ins- catü servü.
trucțiunei Publice. *Cogălnicenu*

Capulü Secțiunei: *Melidon.*

No. 13, 697.

1860, Octombree 22.

ANESA No. 86 (bis.)

NOI ALECSANDRU IOAN I.

Cu mila lui Dumnezeu și voința Națională

DOMNŪ

PRINCIPATELORŪ-UNITE

MOLDOVA ȘI ȚERRA ROMÂNEASCĂ

La toți de față și viitori sănătate

Asupra raportului cu No. 13.697, prezentatŭ de Domnul Ministru Nostru, secretarŭ de statŭ la departamentulŭ Cultelorŭ și Instrucțiunei publice.

Amu decretatŭ și decretămŭ:

Art. I. Încuviințămŭ Stremutarea Școlăi normale din Ismailŭ în politia Pétra.

Art. II. și celŭ de pe urmă. Domnul Ministrulŭ nostru Secretarŭ de statŭ ad-interim la Departamentulŭ Cultelorŭ și alŭ Instrucțiunei publice din Moldova este autorisatŭ pentru aplicarea ordonanței de față.

Datu-s'aŭ în Domnăscă Năstră reședință Iașiŭ în anulŭ mântuirii una miie optŭ sute șese-șeci, luna Noembriŭ în 5 zile; éru alŭ Domniei Năstre alŭ doilea în Principatele-Unite.

Alecsandru Ioan.

Contra semnatŭ Ministru Secretarŭ de statŭ ad-interim la Departamentulŭ Cultelorŭ și alŭ Instrucțiunei Publice.

No. 13608.

Cogălniceanu.

Onorabile Ministerŭ de Culte și Instrucțiă.

La școlă normală de aicea, nu s'aŭ prezentatŭ mai multŭ de unu'lŭ, din satulŭ Iliesci acestŭ ținutŭ, numitŭ Costache fiulŭ Dascălului Pavel de acolo.

Primirea lui a fostŭ la 3 Noembriŭ. Se crede, că publicația prin Monitorŭ n'a fostŭ destulă.

Onorabilulŭ Ministerŭ bine-voescă a o repeta, decă va găsi de cuviință.

C. Platon.

No. 116. Bacău 15 Noembriŭ 1860.

ANESA No. 87.

Domnule Ministru!

Sub-semnatulŭ, profesore primariŭ alŭ școlăi publice din târgulŭ Pétra, conformŭ oficiului No.

14,844, prin care i s'a pusŭ însărcinarea a preda obiectele regulate pentru școlă de adulți ce s'aŭ înființatŭ în acestŭ districtŭ; pregătindŭ programa de obiecte și împărțirea órelorŭ pentru Cl. I. ce urmădă a se începe de la 1 Decembre viitorŭ, o-dată cu acésta o prezentezŭ în copią Domniei Văstre, cu adăngire că péné astădăi s'aŭ înscrisŭ în liste deschise de Comitetŭ, conformŭ oficiului No. 14,844, indiviđii arétați pe contra pagină, cu cari și procedezŭ către începerea cursului.

Primiți, Domnule Ministru, încredințieri despre devotamentulŭ și respectulŭ ce vă conservŭ.

Profesorŭ Primarŭ *N. Vicol.*

Numele și prenumele dascălilorŭ înscriși.

1) George Grigoriŭ înscrișŭ la 28 Noembre, dascălu din Suburbia Precista t. Pétra.

2) Constantin Gosanu înscrișŭ la 28 Noembre Dascălu la băserica Catedrală din Pétra.

3) Ioan Bonceacu diaconŭ, înscrișŭ la 29 Noembre. Cântărețŭ la băserica din Satulŭ Dómna.

No. 163

Pétra, 30 Noembre, 1860.

ANESA No. 87 (bis.)

Științele:

Ce se propunŭ la clasa I, de adulți în trei luni a anulului curentŭ, începătóre de la 1, Decembre 1860 și cspirate la finitulŭ lunei Februaru 1861.

a) Din limba română cunóscerea literelorŭ, împărțirea lorŭ, silabirea, citirea, cunoscinți practice din gramatica română, și mai cu sémă din Ortografă.

b) Din limba latină cunóscerea literelorŭ, silabirea și citirea.

c) Din aritmetică: Numărarea și cele patru specie a numerelorŭ întregi, cu diferite probleme aplicate, la vieța practică.

d) Din istoria Naturală: împărțirea funcțiilorŭ naturali.

e) Din geografă: Cunoscințe practice despre țerrile Daciei, și mai multŭ despre principatele-unite ale Românilorŭ, și împărțirea lorŭ în districte.

f) Din religiune: Citirea Evangheliei.

Programă pentru împărțirea orelor pe zilele Săptămânii

Orele de dimineață			Orele după amiazi	
Luni	11—12	Caligrafia	4—5	Aritmetica
Marti	11—12	Citirea la Monitoriu etc.	4—5	Limba Română
Miercuri	11—12	Caligrafia	4—5	Aritmetica
Joi	11—12	Citirea la Evangeliă	4—5	Limba Română
Vineri	11—12	Caligrafia	4—5	Limba Latină
Sâmbătă	11—12	Citirea la diverse cărți scolare	4—5	Geografia
Duminică	11—12	Limba română cu Ist. Naturale	4—5	

ANESA No. 88.

Domnule Ministru!

La clasa de adulți pe lângă indivizii însemnați prin Raportul No. 163 din 30 Noembrie trecut s'au înscris încă pene astăzi în lista pregătită pentru examen, și numiți pe contra pagină, care frecuentase regulat, clasa dându-li-se și cărțile necesare.

Primiți, Domnule Ministru, încredințarea despre devotamentul și respectul ce conservu.

Profesorul Primar, N. Vicol.

No. 168.
Pétra, 1860 Decembre 12.

ANESA No. 89.

ON. DEPARTAMENTUL DE CULTE ȘI INSTRUCȚIUNE PUBLICĂ.

Iconomul Constandin Buțuirénu.

Raportul

Subscrisul primind oficial On. Ministeriul No. 4678 prin care i s'au pus în sarcină de a asista ca delegat din partea la examenele publice pentru semestrul II-lea a școlilor sătesci din acest district Dorohoi. În conformitate întrunindu-se cu Domni membri ai Inspecției, după înțelegerea avută prin jurnalul închiătat s'au fixat zilele de examene în următorul mod adecă: ziua de 6 Iulie pentru șola din satul Cordarenii și ziua din 8 Iulie pentru aceea din satul Păltinișului după care la numitele zile pașind la fața locului,

s'au și ținut examenele; însă la Cordarenii n'au fost nimenea altul a fără de subscrisul și D-lu Profesorul; — era la Păltinișu au asistat atât D-lu Profesorul cât și sântia sa Protoiereul despărțirei a doua, precum și câte-va persoane particulare întâmplătorii venite acolo. Așa dar starea materială și morală, în care se găsesc aceste școli este în următorul mod:

Pentru șola din Cordarenii

A. *Starea materială.* Încăperile acestei școli sunt nise case proste acoperite cu paie, dintre a căreia odăi una se ocupă de șolă și una de D-lu profesorul; era celelalte, care sunt totu sub un acoperământ și totu într'o sală sunt ocupate de bucătăria D-lui Profesorul, slugi și paseri în câtu chiaru în timpul ținerei examenului se auău cele mai mari vuete ca între slugi și paseri. În lăuntru însă mobilisația școlei se cuprinde din dou bance, care aru trebui sporite măcaru la șese, o tabelă cu picioarele ei fără lustru, în câtu cu greu, se pôte vedé ce se scrie pe densa și o simplă masă fără catedră, care din preună cu un clopoțel (decă nu și un ornicu de părete) se socotu de neapărat.

B. *Starea morală.* La acesta avându în privire timpul, pe cându s'au înființat, grelele împregiurări în care se găsește și neregulata urmare a școlarilor la clasu din cauza nevoilor părinților lor subscrisul e silitu de a dice din partei că pentru sine este încântătoare și a nume: D-lu Profesorul au dovedit că posedă o metodă din cele mai nimerite pentru a preda învățaturile pentru începători, cari abia eră au părăsit plugul cu tôte

celelalte brutalități. De asemenea ca și a cele nevinovate mlădite sunt de prețuit și de admirat ale vedé arđându cu dorul spre lumină, a ținti cu celū mai viu interesū la cele ce li se spune, dovéda la acésta se presentéază în originalū Catalogulū și programulū semestralū avisatū celū ânțéiū de D-lū Profesorū și de subscrisulū, din care On. Ministeriū bine-voindū a observa notele a șése dintre scolariū înscriși în elū și a nume: a lui Apostotuilū Constantin. Pavelesculū Constantinū, Sěrbulū Dimitrie, Sěrbulū Theodorū, Sěrbulū Nicolae și Cristenul George, credū că se va incredința de adevěrū, pentru că șése scolarī bunī într'o scólă numai daū o speranță măgulitóre pentru nație și Guvernū și prin urmare va bine-voi a regula tipărirea și trāmeterea cărților prescise de regulamentū, de care urméză neapărată trebuință.

II.

Pentru scóla din Páltinișū.

A. *Starea materială.* Aicea subscrisulū aū avutū privilegiulū a se incredința că, după proverbulū nostru „sāngele în apă nu se preface;“ pentru că D-nulū profesorū, fiindū românū, s'aū pututū ascepta acésta. Așa dérū casele ce sunt de zidū pe temeliā de pétrā făcute din nou lēngā bāsericā, acoperite cu șindrile tencuite, vāruite și podite pe josū cu scāndurī, avēndū patru odāi cu sālitiā, se póte socoti multāmitóre, decā însā lipsurile ce la ea se gășescū se vorū implinī și anume: o tabelā lustruitā negru cu picioréle ei, o cadedrā, unū clopoțelū și vr'o doue bance pe lēngā acele patru ce sunt pēnē în grāditura ogrāđii și unū bordeiū pentru bucătăriā (decā nu și unū ornicū de pārete) din care pe unele tot D-lū Prof. aū arētatū dorința de a le infința.

B. *Starea morale.* Acésta s'aū gășitū totū ca la cea din Cordarenī și totū cu împregiurările descrise acolo, după cum ierāși se va incredința On. Ministeriū bine-voindū a observa Catalogulū avisatū de D-lū Profesorū și de subscrisulū, care odatā și cu programulū materiilorū paradasițe cu supunere se presentéază și cu adāugire că cinci dintre scolariū înscriși în elū și a nume: Popescu Stefan, Costin Vasiliu, Copzanu Theodor, Constantinescu George și Marcanu Visarion dovedescū atātū meritulū D-lui Profesorū, câtū și nezādarnicia întreprinderéi acestia, érā mai cu sémā Cos-

tinu Vasiliu aū desvélitū adevěrulū, că cele mai strălucite talente staū.....lipsei de lumină, respunđēndū la întrebări ca de gradulū normei 1-iū și pe care subscrisulū nu-lū póte da uitării. — În scurtū, ca să descriū mai acuratū și mai lāmuriuriū starea moralē a acestorū scólī mă voiū mărgini a ruga pe On. Ministeriū, ca să bine-voiéscā a inriuri după cum va socoti mai nimeritū spre a se înlātura tóte lipsele și tóte pedecile vēđute și neprevēđute, infințāndu-se și susținēndu-se scólele sātéscei, sigurulū međlocū prin care nația și Guvernulū va puté avé în viitoriū bārbații progresulū în orī care secțiā din întréga mēsā a poporului, căci celū mai neiertatū pēcatū arū fi ca frumósa tulpinā a Romāniei să rēmāiā ca pēnē acum neajutatā în desvélirea, crescerea și rodirea mlădițelorū ei a celorū de josū ca a celorū din međlocū și vērffū, cândū ea de o potrivā și cu unulū și acelașiū sucū le hrānesce. Stérgāse dérū odatā a cele propunerī, prin care unī din ómenī (nu din Romāni) se silescū a susținé în întunereculū celū mai din a tórā pe cea mai mare parte a Nației, că adecā tinerii cei ce invēța câtū de pucinā car-te aspirézā numai și numai la serviciuri Guvernamentali și nu s'ar întórce la agricultura pāmēntulū principale a bogăției țerei, căci după esperiența făcutā, desvālindule, ca dignitatea orī cārui patriotū se chiamā la timpū și după brazda plugului ca și din palatulū magnatulū pe vinovații copii ai acestorū doue scólī aū doveditū, că ei inzestrézā numai de luminā érū la acelu feliū de visuri nici gândescū pēnē acumū.

Totū syre deplinirea susū citatei oficii prin care suntū obligatū a supune socotiņțele, ce așū desvéli de cuviința în scopulū lățirei și imbunătățirei međlocelorū de invētaturā sātésce, Onoratulū Ministeriū este rogatū a considera și următórele: Aicea libertatea timpului, ca și a persónei se socóte principalā condiția; după aceea religia, care este sufletulū națiilorū și pe care poporulū de josū dintre tóte credințele séle o are cea mai principale în aceste scólī sātéscei, unde este de combātutū cele mai multe superstiții să se predé de cōtrā unū catechetū, față bāsericéscā, carele fiindū și preotū de parochiā, ce nu va puté face? Cātū de nimeritū și progresivū ar fi de asemenea, cândū acésta măsurā va fi aplicatā și pe la scólele primari, de prin polițiele, la care esistā!

Pe lângă acestea forțe folositorii ar fi de a se visita aceste școli mai des de către ore cari delegați ai Onor. Ministeriului, cari pătrunși de sănătatea acestui principiu atât de mântuitor (de școlile școlilor sătesci), prin ale lor suaturi să-i încurageze atât spre învățatură cât și spre îmbrăcișarea de ori ce condiția onestă a viețuirii în sinul nației și a patriei lor, ferindu-i de ambițiunile funcțiilor la care trebuie să rămâie a fi chiamați numai de merite și trebuințe în timpul curențului, era nu a dispera pentru ele. Totu neînălăturată necesitate se socote și aceea că în viitorii premiele să fie reversate și pe la acele școli de și nu în nisce mari costuri, dera totuși se vedea de către școlari că Guvernul prețuesce și respaltesce meritele și în crepăturile munților de aru fi. De asemenea ca să se pătrundă ei (școlarii) despre adevărul dignității muncitorului onest, ca și de a ori carui cetățen. Incăperile școlilor să fie încungiurate de câte o grădină pe cât se va pute mai întinsă, în carea orele de recreația se le trebuințeze ca în distracția fizică, sēmēnându nisce floricele din acele mai de folosu sănității omului, nisce verdețuri de acele pentru mâncare și din cereale câte ceva pentru că odată cu cultura intelectuale să simtă și gustul agriculturii și prin urmare se le potă disveli cât de pucinu cunoscinta culturii în cercul viitorei lor indeletniciri, pentru că cu câtă ușurință nu înveta unu copil ascultand povestile? de asemenea cu aceeași voru pute deprinde atât regulele semēnătureloru cât și a cultivirii lor. La acesta subscrisulu și au memorisatu, că unu meșlocu înșnitoriu ar fi ca arēndașulu, ce s'aru otari de către On. Ministeriu spre ținerēa a curățeniei și a altorū necesități a școlei se fia alesu dintre cei mai cu sciință de grădinarie casnică, pentru ca D-lu Profesoru esplicandū, câte ceva despre natura plantelorū, în chipul unorū istorisiru acelu rēndașu să le arēte: cându se sēmānă cutare semēnță, cându se resădesce cutare plantă. cându se privesce, cum trebuie să se rărescă etc. Și așa odată cu propășirea în învățatură nu numai nu se instreineză dca agricultură pentru ca în urmă să o socota de dejositore, dēru încă mergēndu acasă nu li se pare străină agricultură părinților lor și prin urmare cu dorința de a emula se i aducă a lucra vrēndu se arēte că ei sciū mai bine. Pentru că tinerii fi ai Romā-

nilorū se nu rămāie fără cunoscință topografică a țerii lor subscrisulu socote de neaparat a se trāmite pe la fia care școlă sātēscă și câte o charță speciale a țerilorū unite, pentru că, cându D-lu Profesoru să le arēte câte unu țargu seu satu, istorisindule despre vitejiile strămoșilor nostri sēvērșite pe la acele puncturi. — În stērșitu subscrisulu espunēndu a se cunoscințe în chipul mai susu descrisu vine a ruga pe Onoratulu Ministeriu de a-i ierta, dēcă o umbră de protecția a sa este arangiata în acestu modu disformatu, căci principulu seu a fostu numai de a corespunde după putința și dorința la îndatorirea ce i s'au pusu, și pe care cu cea mai via mulțămire s'au priimitu, socotinduse fericitu, că va fi priimită ca filerulu vēduve aruncatu în vistieria patriei sele.

No. 210
1859 Augustu 9.
Dorohoiu

ANESA No. 90.

INSTRUCȚIUNI RELATIVE

LA

PREDAREA DIFERITELOR OBIECTE

despre

PROGRAMUL ȘCOLELOR PRIMARE ȘI SĂTESCI.

§ I.

Instrucția morală și religioasă.

Instrucțiunea morală rezultă din totulu ideelorū care președū la direcțiunea unei școli, din sfātuirile și exemplele magistrului, mai multu de câtu din lecțiuni speciale. Cumu e magistrulu așa e și școlă, dīce unu adagiū francesu, înțelegandū că spre a face se se desvālēscă simțimēntulu datoriei în școle, să se purifice și să se înalțe instinctele trebuie mai întēiū ca acestea tōte ce fie realizate în însuși magistrulu.

Instrucțiunea morală este strānsu legatā de instrucțiunea religioasă. Dēcă cea d'ântēiū formēză pre omū, cea de a doua formēză pre creștinu, și de la înființarea creștinismulu pre lume, nescine nu este omū dupre puterea cuvēntulu de câtu cu condițiunea de a fi creștinu. De acea și legea pentru instrucțiunea publică, la cap. II, secț. I, lit. A.

dice în § 14, că scopul școlilor elementare este de a forma „pe lângă gospodari buni și ómeni cu frica lui Dumnezeu“ de aceea la § 14, se pune religia în fruntea tuturor învățăturilor. Trebuie să dăre ca toți școlarii și de oră ce vârstă, să asculte învățăturile religioase, fiindă această unul din obiectele ne-înălăturatū obligătorii ale programului. Număi școlarii din satele catolice nu vorū fi obligați de această la orele în care s'arū preda religia ortodosă; totuși, de la această magistrulū va trebui se cêră adevăriniți doveditoare că și facū catehismulū la preotulū însărcinatū cu păstoria sufletescă a comunei catolice.

În predarea religiei, magistrulū nu va întrebunța alte cărți de câtū acele autorizate de guvernū. La învățarea rugăciunelor în clasa I, va avé în privire de a nu lăsa nici o vorbă grea saū nouă pentru școlari fără de esplicare, de asemenea va opri recitarea lorū cu tonū cântătorii.

La predarea testamentului vechiū prescurtū în clasa II magistrulū trebuie să aibă în vedere de a o face pururea sub forma de istorisire. O istorisire bine făcută este mai potrivită de câtū cetirea unei cărți; ea atăță curiositatea și naște întrebări cari ținu copii deștepți. Magistrulū va lua, una după alta, de obiectū istorisirilorū sêle epocele cele mari ale istoriei sante, rusumate acestea în ore-care numărū de personaje principale: Adamū și Eva, Noe, Avramū, Isacū, Iacovū, Iosefū, etc. Ast-feliū de nume permitū de a implé mintea copiilorū cu faptele cele mai însemnate și mai înduioșitoare și de a se trage din fiă-care din acestea fapte învățături potrivite cu școlarii. Către marele evenimentte ale poporului lui Dumneđeū se alipescū trăsuirile însemnate a le acelora a popórelorū vecine; magistrulū însă să se ferescă de amenunțimi cu care s'arū încărca zadarnicū mintea școlarilorū. Istoria ce trebuie să le prezenteze, să nu fiă dedată, de cuvinte și de nomenclatură! ce istoria viă și simțită pre care copilulū o vede, așa dicendū, amblandū din'aintea ochilorū minții sêle. În clasa III, magistrulū are de a preda catehismulū micū și testamentulū nou.

În privirea catehismului se observă că magistrulū trebuie să se ferescă de a intra în desvêliri dogmatice ce n'arū puté fi înțelese de școlari, ba chiar póte adese arū aduce mai mare nedumerire și în doielă în juna lorū minte. Catehismulū este și un-

esercițiū alū memoriei. Observațiile morale și sociale ce arū puté decurge din dogme, magistrulū le va esplica cu exemple reale, ferinduse însă pururea de a întrebunța în exemple pentru morală vre'o faptă sêū vre'o vorbă de a le părinților școlarilorū, afóra numai cândū acestea arū fi de laudă.

La predarea testamentului nou magistrulū va întrebunța ierăși istorisirea, pre lêngă citirea faptei în însăși Evangeliă. Această metodă va naște diferite întrebări și răspunsuri între magistrulū și școlari cari vorū ficsa învățatura mai aduncū în mintea acelorū din urmă. Mai cu sêmă magistrulū va pregăti în cursul săptămânei pre școlari ca să scie bine citi Evangelia Dominecei acelei săptămâni, căci ast-felū învățatura are o imediată aplicare, ce satisface pre părinți și pre școlari.

§ II.

C i t i r e a.

Silabirea nu este cea mai lesniciosă lecțiune a unui bunū învățatorū. De la metoda ce întrebuesce în cele ântêiū lecțiunii, spêndură progresulū școlarilorū și deșceptarea interesului lorū către învățatură.

Sunt obicinuite doue metode de silabire :

1) Metoda prin care cuvêntulū se împarte în silabire : in-vê-ță-tu-ră ;

2) Metoda silabirei literare. În sistema asta de pe urmă cuvêntulū nu se desparte în silabe, ci se înșiră fiă-care consona cu sunete ne-articulate : i, nn, vv, ă, ț, ă, tt, u, rr, ă.

Ministeriulū nu crede necesariū a cere pentru acumū aplicarea uneia sêū a alteia metode, lăsând'o în chipzuirea învățătorilorū.

Se va evita de oră-ce învățatorū, ca de o dată cu învățatura cunóscerei literelorū, să se cêră de la școlari și cunóscerea consónelorū, a vocalelorū, a împărțirilorū de prisosū și ne înțelese de mințele fragele ale copiilorū, ce se daū literilorū numindule : labiale, dintale, guturale, etc.

Una din cele mai de căpetenie îngrijiri a învățatoriului va fi de a ținé pururea escitată curiositatea școlarilorū și dorința de a merge mai departe. Spre acestū scopū Ministeriulū aū găsitū de cuvintă a face pentru cercuri, tablóne închise, care să cuprindă alfabetulū și esercițiile de silabire,

însă ast-felū în câtū desfășurându-se numai câtū pre o lecțiune s'arū necesita, ce nasce în mintea scolarilorū curiositatea de a sci ce cuprinde tabloulū mai în întru. Aternă deci de la abilitatea și menagearea învățatorului manținerea curioșității elevilorū. Acéstă curiositate, bine condusă, va fi sor-gintea unui repede progresū; se va feri însă în-vățatorulū de a o pré satisfăce și ierăși prin o pré mare escitare a o schimba în impaciență. Acésta în curendū arū ucide profitabila curiositate.

După ce scolarulū începe a citi cu lesnire, în-vățatorulū va avé în de aprópe privire doue lucruri:

a) De a deprinde pre scolarī a citi în tonulū conversăciunei, coriginđū acelū tonū monotonū și bazăitorū, care se aude din nenorocire acumū în tóte scólele,

b) De a deprinde pre scolarī să-și dée lămurită socotélă de tóte cuvintele și de tóte cugetările.

Pentru acésta, după ce se va fi cititū o pagină, magistrulū să o recitescă și elū cu pronunțarea, tonulū și inflesionilorū de voce cuvenite; apoi va adresa întrebări asupra înțelesului cutăreia vorbe, asupra cutăreia séu cutăreia vorbe, asupra cutăreia expresiunii; va da desvélirile necesare la cutare și cutare ideia particularminte interesendă. Esercitiulū citirei va puté da ocasiunile cele mai favorabile pentru desvélirea sentimentelorū morali, religioșe și înțeleptuale ale elevilorū.

Citirea română va trebui să se facă cu totū soiulū de caractere cirile séu și latine, câtū și pe facsimile de manu-scrise vechi și noue.

Citirea latină se va face pururea după pronunțaciunea Italiană și pururea se va atrage pre câtū mai multū atențiunea scolarilorū asupra asemănărilorū celorū mai lesnicióse ale limbei cu cea română.

§ III.

Scrierea.

Metoda recomandată pentru citire se va adopta cu puțină modificare și pentru scriere. Cele d'ântéiū lecțiuni de scrisóre obicinui.ū se iéu pe nisipū; acéstă metodă însă nu este fórte de recomandată; noi preferămū usulū placelorū de pétră.

Trebuie ca magistrulū să se ferescă de a da pen-tru modelū litere de o înălțime cu totulū în dis-

proporțiune cu micșorătatea degetelorū lorū. Acés-tă manie are inconvenientulū, pe lângă alte multe, de a deprinde pe scolarī să apese asupra condeiului, și să dée priu urmare scrisórei unū caracterū de greutate de care cu reū se potū desvêța. Se va începe cu modele de scrisóre de miđilocū, de cincī milimetre, apoi de scrisóre mare de unū centimetru și se va cobori treptatū péné la scrisórea cea fină de douē milimetre. Pururea însă scolarī vorū fi esercitați alternativū la scrisórea cea mare din preună cu cea fină.

Magistrii trebuie să învețe pe scolarī o scrisóre curentă, lesnicióșă și lămurită. Scopulū lorū nu este de a face profesori de caligrafie, ci bunī scri-itori curenți. De aceea nu trebuie se pérdă tem-pulū scolarilorū punendū să se lupte cu trăsături bizare, cu dificultăți caligrafice, afară numai decă arū descoperi vre'unū deosebitū talentū și plecare a unui scolarū către acéstă artă.

Se va mai observa încă că magistrii în mode-lurile de caligrafie, ce dau scolarilorū, trebuie să dea cuget rī utile, sentenții din Sf Scriptură spre a contribui și la acéstă ocaziune la educațiunea morală. După ce scolarī scriū cu lesnire, e bine de a'i deprinde să copieze contracte, petițiuni, me-moriale, facturī, spre a'i deprinde cu dênsele. Niș-ce asemenea esercitiū vorū face să înțelégă părinții copiilorū, utilitatea nemedilocită și practică a lu-vătăreii.

În interesulū progresului în scrisóre, atențiunea magistrilorū nu trebuie să lipsescă și asupra caete-lorū scolarilorū. Caetele jócă unū rolū importantū în economia scólei. Chipulū cu care suntū păstrate este, dice D. Randu, o dovédă de starea morală a unei clase. De vei vedé foi mângite de negrelă pagine ne terminate séu rupte, fiū sigurū că a'i a face cu scolarī rei și cu unū magistru fără de pri-vigiere și de zelū.

Mărimea caetelorū contribue multū la a lorū țin-ere. Cele pré gróse e cu neputință să le țină scolarulū cutare câte trei séu patru luni de țile. Cele pré lungi totū strica sănătății scolarilorū, ne-voindu'i să se plece multū asupra mesei, și să iéie prin urmare o puseciune împedecătoare organelorū respirăciunei lorū și ale mistuirei. Pe lêngă acestea scolarulū, obositū înainte de a fi scrisū jumătate din fața caetului celui mare, pururea scrie mai cu pucină ingrigire și folosū remășița paginei, în câtū

pe câtă câștigase în cele d'antëiu liniia le ei, pe atâta perde în cele de pe urmă.

Uniformitatea caetelor este una din condițiile buneilor tinerii. Ministerul a regulat facerea de caete liniate, esacte și tăiate, care vor face pe scolarii și magistrii să câștige în timp și eficiență.

Fiă-care scolaru trebuie să-și aibă în caetul său hartie sugătoare, fiindu cu totul oprită întrebuințarea de năsipă, cenușe ș a.

O dată cu scrisoarea cu litere, scolarii vor fi deprinși cu slove.

§ IV.

L i m b a R o m â n ă .

Studiul limbii este necontestabil din cele mai însemnate. Dără nu trebuie către nișce scolarii începători a se face paradă de știință filologică și a'i împovăra cu definițiuni metafisice și reguli abstracte, căci acestea se vor învăța pe derost și fără folos se vor face de a urmasemenea studii.

Totul copilul aduce cu sine în școlă educațiunea practică a principiilor limbii. Magistrul nu are decă altă obligațiune, de câtă de a-l face să-și deosema rațională, de aceea ce acesta știe din deprindere și repetăză machinalmentre.

Se va pune decă scolarul începător să citească o frază lămurită, simplă, exprimându o idee seă o faptă. După ce a citit fraza, magistrul se va consulta de a înțeles scolarul sensul și valoarea cuvintelor ce o compun; apoi i se va explica rolul ce fiă-care din aceste cuvinte joca în construcțiune. După aceea scolarul va copia fraza: ast-fel va fi făcut de o dată un exercițiu de logică practică și unul de ortografie: magistrul nu l'au învățat *ex officio* gramatica, dără a introdus în mintea scolarilor un șir de noțiuni utile făcându *analiză* cel mai deșteptător inteligenței, fără de a o încăra cu formule abstracte. Învățarea gramaticii pe derost, este cu totul defectuoasă.

Explicațiunile magistrului trebuie să fie pentru scolarii cea mai bună gramatică, pentru cunoștința principalelor reguli și a modestelor noțiuni de sintaxă, care vor pune pe elevul în stare de a

compune corect o frază. Dictările graduate cu inteligența, analizate în punctul de vedere al ideilor, al înțelesului cuvintelor, al ortografiei; dictelele avându de obiect o faptă de istorie națională, deschiderea unei descoperiri industriale. o scrisoară de familie, un contract cu adeverință: Acesta este fundamentul învățării unei limbii în școlile primare și sătesci. Acestă învățatură merge alături cu cea a citirii și a scrierii. O dată cu citirea, magistrul exercită mintea scolarilor sub toate formele și o deprinde, explicându cuvintele cu toate resursele gramaticii. Învățându pre scolarii scrierea, magistrul are ocaziune de a arăta toate deficiențele ortografice. În oricare școlă bine dirisă citirea și studiul limbii încep simultan, se completează și se ajută reciproc.

Copii trebuie să fiă deprinși ași da socotela lămurită de regulile, care în uzul zilnic le vor fi învățate, ca apoi singuri să scrie acele reguli într'un caet special. Ast-fel, sub controlul și îndreptările magistrului, scolarii și vor forma cu plăcere gramatica lor și nu vor uita în viitorime preceptele a cărora formulă ei înșiși au aflat-o.

Potrivirile cele mai elementare între dechinăciunile, conjugăciunile, limbii române cu latina, mai ales în câtă privește temeiul scrierii cu litere latine, pe câtă mai practic se vor arăta scolarii în clasele mai de sus.

§ V.

A r i t m e t i c a .

Numerarea, anteuul principul al socotelor este aceea care trebuie mai cu deosebire să atragă sârghința magistrului. Nu-e de agiuns, ca scolarul să știe scrie mecanic cifre 6, 9 ..., trebuie încă să aibă o idee lămurită despre formarea numerelor. Acesta cu lesnire se va pute face prin explicările ce se pot da cu un *boulier-compteur*. Trebuie a se insista asupra principului fundamental al numerării; a se insista asupra multiplicăciunii și a divisiunii prin schimbarea virgulei, a se arăta lămurit modul cum se formează fracțiunile decimale; a nu lăsa ne înțelegere asupra principului logic al fiă-cării din acele patru reguli, și pentru acesta magistrul se va servi cu numere foarte mici, chiamându de a purerea simțirile în ajutorul

inteligenței. Ță punctul asupra căruia trebuie să se concerteze toate anevoințele perserverate a le magistrului.

Așa, basa fiind pusă, remășița va fi foarte lesnicioasă de înțeles pentru scolarii.

În exercițiile de calcul și mai ales de calcule orale, care trebuie să se repeteze adesea, de și nu în pré multu tempu, magistrul va trebui să nu se aréte nici o-dată supăratu de greșelele séu nedumeririle scolarului. O mișcare de mânie, unu zimbetu séu o observare ironică, potu să discorageze pe unu copilu ori cu câtu de bună voință.

Pururea în predarea aritmeticeii magistrul va găsi unu meșlocu seriosu de educațiune; subiectele problemelor le va alege din toate împrejurările vieței: fapte de economiă domestică, rurală și industrială, cestiuni relative la igiena și morala practică.

Unu celebru Inștitutoru, *Girardu*, țice: că prin meșloculu unu șiru de probleme bine alese, Aritmetica pôte devini pentru locuitorii, o adevărată școlă de logică populară și de bună simțu practică, aplicată la toate trebuințele, la toate datorințele, la toate relațiunile esistenței loru. Punendu în ivielă raporturile cele mai multu séu. mai pucinu aparente, mai multu séu. mai pucinu îndepărtate, care légă unele efecte cōtră cauzele loru primitive, ea pôte servi de o parte la restatornicirea și rēșpândirea adevărurilor și a practicilor utile, déră negligiate sau necunoscute pēne acum; de altă parte pentru de a combate, prin evidența faptelor și a cifrelor care se rostescu, rătăcirile și prejudețele populare cele mai dăunătoare și mai rēșpândite.

Magistrul pururea în problemele ce dă se va silii nu numai de a le alege potrivite cu condițiile vieței țilnice, ci încă cifrele care enunță: cătimii, calități, prețu de obiecte, ce înfăcișeză câtu se pôte mai multu valori reale. Dēcă d. e. chila de grău se vinde cu trei galbinii, magistrul în problemele ce dă să nu o pună cu altu prețu.

O dupe urmă și foarte importantă observare ce ministerul are de făcutu în privirea studiului aritmeticeii, este relativă la sistemul metricu. În ajunul promulgărei unei legi care să introducă și în principate acestu sistem u raționalu, ministerul n'ar u sci îndestul u recomanda D-nilor magistrii cea mai mare serguință pentru desvélirea câtu mai multu a părței din aritmetică relativă la acestu sistem. Se voru trāmite de fiă-ce școlă modele de diferi-

tele ponduri și mēșuri, pentru ca magistrii să nu se mărginēscă numai în teoretică esplicare a decimaleloru, ci mai alesu se insiste la necontentita lor u aplicare către aceste mēșuri și greutatei.

Ca o urmare a studiului aritmeticeii programele școleror u elementare și primare admitu predarea desemnului cu mână liberă și liniar u, esecutat u prin problemele geometriei aplicate.

Desemnulu liniar u este unu meșlocu nemeritu de desvélire a facultăței priceperii și unu ajutor u neapărat u al u mai multor u ramuri de învățatură. Se va începe cu simple linii geometrice, apoi treptat u se va păși la obiectele usuale, la machini, la unelte, hărți, mapamunde etc. Ceea ce s'a țis u despre studiul caligrafiei se va țice și aici: magistru nu aspire a face artiști în școlile elementare și primare, ci să'și mărginēscă învățatura desemnului la aceea ce este util u în eserciul u profesiunelor u manuale precum și în perspectiva introducerii în școlile șătesci a învățaturii arpăntagiului, atāt u de necesară fiă-cărui locuitoru.

Ș. VI.

Geografia.

În predarea Geografiei ca și în aceea a oricărui știință, trebuie a merge de la cunoscutu. Elevii dér u voru începe prin dispoșia planului școlei, al u curței ei, observându dimensiunile proporționale și distanța respectivă a obiectelor; în așa mod u ei voru fi făcutu o chartă.

De la charta școlei se voru conduce la cea a satului, a plasei, a districtului, a țerei întregi. Atunci este momentul de a presenta chărți generale și mapamunde, în care ei, îndōștrați de cunoscinți preliminară și purcedendu de la satul u séu politia lor u ca de la unu centru comunu, voru face călătorii interesante și fructose.

Ministeriul u își propune, treptat u cu meșlocu, a acoperi părēții școleror u de chărți, cari voru facilita multu predarea geografiei.

Toate esplicăciunile relative la meridianu, la longitudine și la latitudine, la forma pământului și mișcarea sa împrejurul u sōrelui, găsesc u în acestu sistem u locul u lor u natural u; ele nu constituă o învățatură abstractă și numai speculativa, ci unu șiru de noțiuni a cărora aplicare constantă voru da necontentite dovești de utilitate.

Magistrul nu va greși decât va exercita pre scolarii din clasele unde se predă desemnului la formarea pe de rost de cărți.

§. VII.

Istoria.

Istoria trebuie să meargă pururea în paralelă cu Geografia. În acest studiu magistrul nu are de a învăța pre scolarii o deșertă cronologie sau o înșirare de fapte neînsemnate, de amănunțim fără de valoare. Nicăierea mai cu prisosință nu se înfășoșează magistrului ocaziunea de a descepa în tânăra generațiune ce îi este încredințată, sentimentele cele mai nobile, patriotismul cel mai entusiast și mai desinteresat.

Spre a adjuge la acest scop, magistrul va evita de a face digresiuni în istoriile popoarelor vecine Românilor, mărginindule numai la cât se cere din ele pentru inteligența Istoriei Române, în contact cu acele popoare. Singurul meșloc de a captiva atențiunea scolarilor este de a aduna faptele împregiurului unui oarecare număr de persoane celebre, făcându oarecum epocă în istoria națională. De aceea în școlile sătești și în clasa a III primară programele cer predarea nu de Istorie, ci de biografii românești și numai în clasa a IV primară, spre o ușoră coplectare a lacunelor lăsate de Biografii, se pune Istoria pre scurtă a Românilor.

În ori-care clasă magistrul va face Istoria în tonul narativ, oprindu cu cea mai mare insistență recitarea după testul cărții. După ce magistrul va fi prezentat tabloul unei epoci sau biografia unui principe, va da scolarilor de redese puncturile cele mai importante ale lecțiunii. Cu acest mod scolarul face un dublu exercițiu, de Istorie și de stil.

Cu ocaziunea învățării Geografiei, magistrul, pentru fiă-ce politic și locu-memorabil, fără de a intra în multe detăieri, poate, cu avantaj, veni să coroboreze lecțiunile de Istorie.

§. VIII.

Istoria naturală

Sub acest titlu programul școlilor sătești și primare n'au înțeles nici de cât a încărea și

însăpăimenta memoria tinerilor scolarii cu teorii nefârșite, relative la această știință. Scopul introducerii în școli a acestei științe este cu totul practic, este spre a se face ca o armă în contra superstițiilor, din nenorocire așa de răspândite în clasele neculte, pre cât și spre a desvli, în interesul bunei stări a fiă-cărei familii, într'un mod practic, toate folosințele ce se pot trage de la nenumeratele și atât de comune obiecte naturale, ce sunt sub mâna fiă-căruia sătenu.

În vederea unui așa scop, cea mai bună metodă pentru predare va fi aceea de a se pune sub ochii scolarilor pre cât mai mult, animalele, plantele și minerale ce se descriu și a nu face din această descriere numai o deșertă clasificare, ci mai ales de a arăta în chipul cel mai evident și mai interesant, cum acestea se pot cresce în mulți sau stirpi, după trebuință, cum și în ce mod sunt utile și pot deveni și mai utile etc.

Cu ocaziunea acestui studiu, magistrii pot cu mare avantaj, învăța multe probleme practice de agricultură, și din tehnologia chimică. Ministerul dorește mult să vedă pe magistrii sătești a se deda la acest important ram de comerț al țării, nu însă în interes de comerț, ci spre a face în mod practic toate espermintele agricole pe care le ar recomanda scolarilor lor.

În clasa IV primară programul prevede predarea de elemente de fizică populară, probleme de tehnologie chimică și mecanică. Nici pentru clasa această programul nu are pretențiunea de a cere de la magistri să facă un curs de fizică, în care teoria și demonstrațiunile matematice să fiă oarecum țelul cursului. Programul cere sub acest titlu raționala derimare a prejudețiilor și a superstițiilor, elementara explicare a fenomenelor celor mai însemnate, aplicarea practică a problemelor celor mai elementare de mecanică și chimie la trebuințele casnice. Pururea în o asemenea învățatură va cuprinde atențiunea scolarilor prin esperiminte, astu-feliu în cât definițiunile și pucina teorie ce ar simți magistrul de nevoie a se sci de cătră scolarii, să fiă oarecum mai de nainte în mintea acestora și să fiă ca o conchidere la care înșii vin, mulțamită esperimentelor.

P. Ministru Cultelor și alu Instrucțiunii Publice
V. A. Urechă.

ANESA No. 91.

MEMORU

PENTRU

STAREA ÎNVĂȚĂTUREI PUBLICE ÎN MOLDOVA

Estractu.

Administrația învățământului și a școlilor se pornesc în privința morală dupe coprișnlu învățământului scolaru promulgatu în anul 1851, éru în privirea materiale dupe voturile comunei pentru budgetele respective.

Așediamintele de învățatură publică națională ce se găsescu astă-đi funcționându în țerră sunt în No. de 85 cu unu totalu de..... elevi și 140 profesori precum se póte vidé din alăturatul tablu éstrasu dupe cele mai din urmă relații statistice.

Aceste așezeminte sunt următórele:

I. Învățatură primară.

1) 25 școli sătesci deschise cu incepere de la 1 Septembrie anul 1858, pe la osebite moșii ale clerului pământénu. Așediamintele de învățatură pentru sate sunt de cea mai neapărată trebuință pentru o dréptă și temeinică răspândire a învățaturii publice, înființarea lor este anume cerută de § 16 din aședământulu scolaru în conformitate cu care se și găsescu înaintite osebite mészuri și dispoziții încă de la 1853, în privire însă că deschiderea lor s'a statornicitu a se face numai după zidirea caselor de școlă de către posesorii moșiiilor, din acésta a urmatu că, moșiiile inposesându se succesiv dupe lungi intervale, nu a potutu fi gata péné acum decátu casele de școlă enumerate mai sus, în care s'au și deschisú învățatură dupe programulu alăturatu sub lit. a.

Întreținerea materială a acestor școli, cu luminarea, încăldirea, argatu și alte cheltueli mărunte, precum și salariarea profesorilor este a se face de către posesorii în conta căștiului conformu închiiașării sfatului administrativu asupra referatului No. 6072 din anul 1857, péné cându însă o asemenea condiție se va poté prevedé la noua inposesuire a moșiiilor, asemenea chiałtueli se slobodú din casa clerului, conformu încuviințării urmate asupra raportului No. 4670 din anul 1858.

Școléle sătesci începute péné acum suferú o lipsă de scolaru mai de totu absolută. Raporturile profesorilor sunt unanime arétându ingreuiășarea ce sătenii au de așu trămite coprii la școlă, lucrulu péné acum cu totul nou pentru ei și care'i lipsesce de ajutorulu copiilor în ale muncii și a gospodăriei. Ministerulu pentru a'i stimula a cerutu ajutorulu sfátuiriloru clerulu și îndemnările autotorităților administrative, însă acestea avură puțină înriurare. Pentru a se da o grabnică și întinsă desvélire în învățaturii sáteniloru, arú trebui ca înființarea școliloru sătene să nu fiá supusé condiției zidiriloru de casă de școlă și trămiterea copiiloru la școlă să fiá statornicită prin o anume lege, precum în Prusia de esemplu, unde coprii nu au voiá a'și face sánta împărtășire fără a înfăcișa înscrierea la școlă. Școléle sătesci costă pe annu câte 2700 lei fiá-care.

2) 30 școli primare de băeți din care cincii în capitală și câte una prin fiá-care din cele-l'ante politii, complectate mai tóte cu câte patru clase, afórá de patru din capitală, care au numai câte trei, avéndu unu alu patruea clasu generalu la școlă Vasiliénă din Trei-Erarchi și afórá de acele din Besarabia, care péné acum au numai câte doue clase. Școlă primară centrală Basiliénă din Trei-Írachii are și unu cursu suplementaru de doi anni pentru pregătirea de profesori săteni, cu unu internatu de 40 elevi gratuiți câte doi din fiá-care școlă primară. Acești elevi la primirea în internatu sunt datorii a înfăciășa garanția că la finitul cursulu vorú servi ca profesori sătesci ori unde vorú fi trămishi. Asemenea 14 școli primare de fete din care 2 în capitală, care aceste împreună și cu acele din Bârlad, Tecuci și Odobesci, fiindu mai vechi se găsescu complectate câte cu trei clase, éru cele l'alte sunt deschise numai cu incepere de la 1 Septembrie anul 1858, învățatura în tóte școléle primare se urméză dupe programele alăturate sub lit. b și c. Profesorii sunt toti plătiți de casa școliloru. Școlă Vasiliénă din Iași și acele primare de băeți din Vaslui, Huși, Bârlad, Tecuci, Galați, Focșani, Ocna, Bacău, Târgu-Frumosú, Pétra, Romanu, Mihăileni, Panciu și Odobesci. își au case proprietate a lor. Tóte cele l'alte școli primare sunt aședate în case cu chirie, lucru ce adesea cășunéză cele mai supărăcióse neîndemânări și întreprimeri în meșiloculu cursulu. Închiriașarea caselor, luminarea și încăldirea, argatul, reparații și

alte cheltueli mărunte se îngrijesc, conform legi-
irei cuprinse la capitolul al III-le Anesa lit N,
art. XVIII lit. Z din regulamentul organic, de că-
tre comunitățile polițiilor pe acolo unde ele sunt
representate prin o Eforiă, și de către casa scôle-
lor pe acolo unde nu sunt Eforii, precum lu Va-
slu și Mihăileni. Singură comunitatea din capitală-
de și are o Eforiă face excepție, necontribuind cu
nimic la întreținerea celor șese scoli suburbiale
de băieți și fete ce funcționează în folosul ei, chel-
tuele scôlei intră în budgetul anual al fiă-că-
ria Eforii. Privigherea morală și materială asupra
scôlelor ținutale o au comitetele de inspecție com-
puse în fiă-care politie din prefectul, presidentul
Eforiei și presidentul tribunalului judecătoresc,
conform cu rostirea § 105 din aședământul sco-
lar, pe lângă cari ministerul mai numesce câte-
va persoane private; cu toate aceste scôlele ținutale
sunt mai totu-d'auna lipsite de toate cele de trebu-
ință, eru mai cu semă de reparații precum dove-
descu nenumăratele raporturi tânguitoare. Acesta pro-
vine din aceea că Eforiile, aflându-se sub directa
atârnare a Ministerului din lăuntru, care singur
intăresce budgetele Eforicesci, meșlocirile Ministe-
rului de instrucție au asupra lor o foarte puțină
înriurire, ce afară de alte împrejurări provine și
numai din prelungita corespondință cerută de o a-
semenea stăruință prin o altă instanță. Afară de
aceste scôlele primare suferu și d. o simțitoare
lipsă de elevi, căci di. 120—180, cari se vedu
frecuentându clasa I și a IV, se vedu reduși la 14
— 20. Causa e că cei mai mulți, îndată ce au în-
vățat câtu de puțin a citi și a scrie, părăsescu
scôla spre a imple cancelariile instanților ținutale
și sătesci unde sunt primiți fără atestate. O lege
coprinsă în § 418 din regulamentul organic și §
9 din aședământul scolar prescrie posedarea de
atestare pentru primirea în ori ce serviciu public.
Acastă lege însă s'au găsit pêne acum purarea
neobservată, cu toate desceptările ce s'au făcut prin
publicații oficiale și altele. Invățătura primară este
de cea mai simțită trebuință pentru starea de cul-
tură a societății noastre și sorta ei aru trebui a fi
cea mai anteu îmbunătățită. Pentru asemenea sfēr-
șit aru trebui mai neaparat: a) ca fiă-care scôla
să și aibă casa proprietate a sea, b) ca fiă-care com-
munitate fără excepție se fiă indatorită prin o lege
specială explicită a îndestula în chipul cel mai

largu trebuințele materiale ale scôlei, c) ca pentru
asemenea îndestulare comunitățile să stee sub ne-
meșlocita ascultare a administrației scôlelor pu-
biice, d) ca trămiterea tuturilor copiilor la scôlele
publice să fiă știmate prin o inadinsă legiure. In-
treținerea tuturilor acestor scoli primare costă pe
anul..... lei.

ANESA No. 92.

Cătră profesorii scôlelor mai jos însemnate.

Cu raportul D-le No.....s'au primitu cu des-
lășirile ce dai D-ta asupra băgărilor de semă,
făcute pe lunele Septembrie și Octombrie precum și
catalogul pe Noembrie și Decembrie, câtu pentru
cărțile ce neaparat trebuie să aibă scolarii cari
vinu fără cărți în scôla nu numai căși pierdu vre-
mea în zădaru, ci prindu și locul altor scolarii
seu vremea de îngrijire a profesorileru ce aru pu-
té adăoga la acei scolarii, ce vinu cu toate cele
trebuințose în scoli. Copii nu se primescu în
scoli numai ca să le fiă Profesorul *Doică* ci ca să
invețe carte, apoi fără cărți ce învățătura le-aru
puté da? negreșitu că aru fi numai o ostenelă
zadarnică. De aceea D-ta vei îngriji ca de acum
înainte, cându va veni vre-unu copil să se scrie
între scolarii să nu-lu primești mai nainte de a ve-
dé că are cărțile trebuințose la clasul unde va
fi să-și urmeze învățătura. Asemenea și pentru
aceia ce se află acum în scôla să se pue unu so-
roc scurtu spre aș-i cumpera cărțile ce le lipsescu
și cine încă la acel sorocu nu va urma astu-felū,
să se depărte de scôla. Pentru că de la scôla
se cere sporu la învățătura și cându va vedé cine-
va scolarii rēmași cu totul înderātu nu voru atre-
bui neînaintarea lor la neaverea celor trebuin-
țose, și mai multu va socoti acesta ca unu efectū
al neingrijirei profesorileru și așa pe nedreptate
și cinstea învățătorulu va pătmi și încerderea în scô-
lele publice să va perde. Cărțile ce trebuie să aibă
fără osebire toți scolarii din cl. II. și III. sunt a-
cestea ce mai jos se însemneză cu prețulu fiă-
cărei-a bucăți adevă:

pen. Cl. II.	}	Calig. cea nouă ce are precii de lei 3	
		Deprinderea de Popu	2 10
		Istoria sfântă Dêtaronū	3
			8 10

Scolarii Cl. II voru învăța pe din afară din gramatică numai declinările și conjugările, după foite ce le va scrie fiă-care scolaru, acesti-a voru învăța pe din afară și Tabla lui Pitagora.

pen. Cl. III.	Caligrafia.	3	
	Geografia cea mică.	2	10
	Gramatica de D. Popu.	3	
	Catechismul.	2	10
	Evangelia.	9	
	Aritmetica	2	10
		21	30

Pe lângă acestea D-ta vei îngriji ca scolarii ce trecu în Cl. III-ea să și sevărsescă într'unu anu cursul învățătureloru ce suntu hotărâte pentru acestu clasu, ca eșindu pe totu anul scolari dintr'acestu clasu, să potă rămâne locu slobodu pentru aceia cari suntu să se sue de la Cl. a doua; Iar căți din scolarii Cl. treia voru voi să rămâie mai multă vreme în scôlă ca să urmeze și alte învățături acei-a se voru învoi cu D-ta ca să le dai lecții în alte césuri, afară de acelea cari suntu hotărâte pentru scôla publică.

- La Buzeu No. 618.
- La Ploesci No. 619.
- La Târgovește No. 611. cu deosebită.
- La Brăila No. 612. idem.
- La Slatina No. 613. idem.
- La Pitești No. 614. idem.
- La Râmnicul-Vâlcei No. 43 1838 Ian. 14.
- La Giurgiu No. 13. 1838 Ian. 24.
- La Caracala No. 72. idem.
- La Călărași No. 74. idem.

ANESA No. 93.

CIRCULARĂ CĂTRE PROFESORII DE PRIN JUDEȚE.

Dupe harta țerei românesce, făcându-se aici câte o hartă deosebită de fieșce care județu în mărime împătrită, se trâmite D-tale harta acelu județu... ca, acumu mai nainte de a se întorče candidații pe la satele lorū, să dai sciință dela dênși de numirea cea adevărată a satelorū, de poziția seū depărtarea lorū unulu de altulu, de direcția rîurilor și a drumuriloru celorū mari; să îndreptezi pe această hartă greșelele ce vei găsi. Asemenea insciințându-te și de ocolulu plășilorū și alu județulu ce acumu le ai; pe urmă să védi hotărîtu, să însemnezî pe această hartă cu ecsactitate. Să adaugi

încă numele satelorū ce voru fi mai lipsind întrinsa și scoțîndu copii dupe această hartă îndreptată, să trâmîți și la Eforie una celū mai târđiu pênē la sfērșitulū lui Octomvrie viitorū, cându atunci are a se face cu aceste harte o lucrare trebuinciosă și în privința scôlelorū Comunale.

No. 658 Craiova.	No. 667 Ploesci.
No. 659 Cerneți.	No. 668 Călărași.
No. 660 Târgu-Jiului.	No. 669 Vâl-de-Munte
No. 661 Caracalū.	No. 670 Ruși de Vede
No. 662 Rômni.-Vâlcei.	No. 671 Târgoveștea.
No. 663 Slatina.	No. 672 Buzeu.
No. 664 Pitești.	No. 673 Brăila.
No. 665 Giurgiu.	No. 674 Focșani.
No. 666 Câmpu-Lungu	

1839. Iuniu 5.

ANESA No. 94.

Dămū aci ca ultimă anesă următorea circulară relativă la primirea în scôle a țiganilorū.

CIRCULARŪ CĂTRE PROFESORII SCÔLELORŪ DE PRIN JUDEȚE.

Căți-va din Domnia-vôstră profesorii au făcutu întrebare Eforiei decă trebuie să se primescă la învățatură în scôlele publice și țiganii și decă trebuie să se îndatoreze și ei la contribuirea întocmirii scôlelorū comunale. Eforia socotesce de cuviință ca printr'acastă circulară să facă cunoscutu și domniei-téle că nici o legiuire din regulamentulū organicu nu opresce pe țiganii de a se bucura și ei de dreptulu ce au toți locuitorii acesteii țérrî, să învețe carte și să se lumineze ca să împlinescă mai bine datoriile lorū de crestini și de ómeni în societate, de a lăsa toți copiii de țiganii ce se voru trâmite la scôle să fiă primiti de o potrivă cu cei l'alți, și prin urmare tóte familiile de țiganii, ce voru fi cu locuința pe la sate, au să plătescă acei doi lei ce s'au hotărātu a da pentru învățatorii satulu, fiă-care enoriașu fără deosebire de tréptă.

No. 47 Craiova.	No. 56 Rușii-de-Vede.
No. 48 Târgu-Jiului.	No. 57 Vâl-de-Munte
No. 49 Caracalū.	No. 58 Călărași.
No. 50 Rômni.-Vâlcei.	No. 59 Buzeu.
No. 51 Slatina.	No. 60 Brăila.
No. 52 Pitești.	No. 61 Focșani.
No. 53 Ploesci.	No. 62 Giurgiu.
No. 54 Târgoveștea.	No. 63 Cerneți.
55 Câmpu-Lungu	
No. 64 Colegiulu Sf. Sava cl I și II începétore.	

1840, Ianuarie...

VERIFICAT
1987

ENTRAIA
UNIVERSITARA
BUCURESTI

2017

VERIFICAT
2007

160